

В.О.РАДКЕВУЧ

ПОДЕТЮВАННЯ
ОДЯГУ

В. О. РАДКЕВИЧ

МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ

Затверджено Міністерством освіти України
як підручник для учнів і студентів професійних
навчальних закладів освіти

Київ
«Вікторія»
2000

УДК 687.016 (075.32)
ББК 37.24-2я7
Р15

Рецензенти: Л. О. Стременко, зав. сектором легкої промисловості та сфери послуг НМЦ ПТО Міністерства освіти України;
Н. О. Талалуєва, вчений секретар відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти АПН України, канд. пед. наук;
Л. Г. Кучальська, заступник директора з навчально-виробничої роботи ПТУ № 10 м. Хмельницька

Редактор Т. М. Філіппова

Радкевич В. О.
Р Моделювання одягу: Підручник. - К.: «Вікторія». - 2000. - 352 с. : іл.
ISBN

Викладено навчальний матеріал з моделювання та художнього оформлення одягу, подано перелік самостійних і лабораторно-практичних робіт, вимоги до курсового проектування.

У додатку систематизовано сучасні моделі одягу.
Для учнів і студентів професійних закладів освіти, а також тих, хто займається моделюванням одягу.

ISBN 966-95152-4-6

ББК
© В. О. Радкевич, 2000



ПЕРЕДМОВА

Сучасна мода, як і людське життя, різноманітна. Знайти свій неповторний стиль, форму непросто, як і розробити сучасні моделі одягу. А сучасний гарний одяг неможливо спроектувати без урахування принципів художнього моделювання одягу.

Матеріал підручника «Моделювання одягу» розширить ваші знання з історії розвитку моди, дозволить побачити, як вона впливає на моделювання сучасного одягу, сприятиме розвитку художнього бачення образу нової моделі, формуванню вмінь та навичок з розробки фасонів різних моделей за допомогою конструктивних елементів одягу.

У підручнику широко подається теоретичний матеріал з композиції, технічного та художнього моделювання одягу.

Основним завданням розділу «Технічне моделювання» є розкриття методик переміщення нагрудної та талієвої виточки, проектування складок, підрізів, драпувань, моделювання рукавів та поясних виробів жіночого одягу.

У розділі «Композиція одягу» розкрито закони і принципи проектування моделей одягу, елементи композиції: силует, лінії, пропорції, ритм, колір, тканина, вид оздоблення, зорові ілюзії в одязі.

Розділ «Художнє оформлення одягу» удосконалює знання і вміння учнів з розробки моделей одягу різних фасонів, різного призначення, на будь-які типи статур, а також сучасного одягу, в моделюванні та оздобленні якого використано народні мотиви.

У підручнику розкрито методику виконання самостійних, лабораторно-практичних та творчих робіт з тем програми.

Для перевірки знань та вмінь з предмета у підручнику передбачено тести, контрольні запитання і завдання та інструментарій їх оцінювання.

Теоретичний матеріал доповнено ілюстраціями, які розкривають суть процесу технічного і художнього моделювання одягу.

Програма курсу «Моделювання одягу» розрахована на поетапне навчання швачок, кравців та закрійників.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН І ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА «МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ»

РОЗДІЛ 1. ТЕХНІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ

Тематичний план

№ теми	Тема	Кількість годин	
		Всього	Зокрема на лабораторно-практичні роботи
	Вступ	2	
1	Техніка переміщення нагрудної виточки	6	23
2	Моделювання рукавів	4	2
3	Проектування складок, підрізів, драпувань	8	2
4	Моделювання поясних виробів	8	2
	З а л і к	2	
	Всього	30	8

ПРОГРАМА

Вступ. Основні завдання моделювання одягу. Моделювання одягу: творче і технічне. Визначення понять: легка сукня, одяг, костюм, гардероб, комплект, ансамбль, аксесуари, туалет.

Тема 1. Техніка переміщення нагрудної виточки. Фасони суконь з різним розміщенням нагрудної виточки. Принципи переміщення нагрудної виточки в лінію горловини, пройму, бокові зрізи, на лінію середини переду, на лінію талії, у дві та три м'які складки від лінії плеча. Переміщення нагрудної виточки в лінію кокетки, в рельєфи.

Лабораторно-практична робота. Розробка фасону сукні з різним розташуванням нагрудної виточки.

Тема 2. Моделювання рукавів. Різновиди рукавів у жіночому одязі. Моделювання рукавів «ліхтарик», «буф», «кльош». Моделювання рукавів з підрізами, драпуванням.

Лабораторно-практична робота. Моделювання сукні з різними фасонами рукавів.

Тема 3. Проектування складок, підрізів, драпувань. Фасони суконь з ускладнюючими елементами: складками, підрізами, драпуваннями. Види складок: однібічні, зустрічні, групові. Види підрізів та драпувань: симетричні, асиметричні, горизонтальні, фігурні. Техніка переміщення нагрудної виточки в складки, підрізи, драпування. Моделювання переду сукні зі складками, підрізами, драпуваннями.

Лабораторно-практична робота. Розробка моделей жіночої сукні зі складками, підрізами, драпуваннями.

Тема 4. Моделювання поясних виробів. Фасони спідниць з різним розміщенням виточок. Переміщення талієвих виточок у рельєфи, зборки, кокетки, складки, підрізи, драпування. Моделювання спідниць різних фасонів. Особливості моделювання штанів та їхніх різновидів з кокетками, рельєфами, складками, підрізами, драпуваннями.

Лабораторно-практична робота. Розробка різних фасонів спідниць.

Залік: Розробка моделі сукні.

РОЗДІЛ 2. КОМПОЗИЦІЯ ОДЯГУ

Тематичний план

№ теми	Тема	Кількість годин	
		Всього	Зокрема на лабораторно-практичні роботи
	Вступ. Процес створення моделі	2	
1	Основні закони композиції одягу	2	
2	Стиль і мода	10	6
3	Силует та лінії в одязі	6	4
4	Пропорції в одязі	6	4
5	Колір в одязі	6	4
6	Ритм в одязі	6	4
7	Тканина та оздоблення в одязі	6	4
8	Зорові ілюзії в одязі	6	4
	З а л і к	4	
	Всього	54	30

ПРОГРАМА

Вступ. Процес створення моделі. Основні завдання моделювання одягу. Етапи створення моделі: розробка проекту (композиції) і виконання проекту в тканині. Виникнення задуму і фіксування його в ескізі. Джерела

творчості: історичні та народні костюми, журнали мод, твори мистецтва та інше. Моделювання: масове, серійне, індивідуальне.

Тема 1. Основні закони композиції одягу. Визначення поняття «композиція» як основи моделювання. Основні елементи композиції: силует, лінії, пропорції, тканина, оздоблення, колір, контраст, ілюзія в одязі, ритм. Закони і правила побудови композиції в одязі: підпорядкованість елементів композиції й композиційних засобів, призначених для одягу; наявність композиційного центру; пропорційність і співрозмірність усіх частин і компонентів між собою та статуєю людини; цілісність композиції.

Тема 2. Стиль і мода. Визначення понять «стиль» і «мода». Виникнення стилю в одязі. Вплив стилю на розвиток моди. Будинки моди та їхній вплив на розвиток моди. Моделювання та художнє оформлення різних за стилем суконь.

Класичний стиль. Принципи моделювання та художнє оформлення одягу класичного стилю: приталений та напівприталений силуети, комір відкладний з вилогами, вшивний рукав, прорізи кишені, центральна або зміщена бортова застібка. Колір і тканина.

Спортивний стиль. Елементи, характерні для одягу спортивного стилю: кокетки, накладні кишені, хлястики, пояси, манжети, погони, оздоблювальні строчки. Різноманітні застібки (центрально, бортова, зміщена, потайна, «встик»), форми спідниць, комірів, рукавів, оздоблення, доповнення. Характерні тканини, колір.

Стиль «фантазі». Специфіка моделювання і художнього оформлення одягу стилю «фантазі». Пластичність форми, екстравагантність. Драпування, косий крій. М'які, плавні лінії силуету. Коміри складних форм, декольтований виріз горловини. Підкреслення лінії грудей, талії, стегон. Тканина, оздоблення, доповнення, колір. Стиль: фольклорний, авангардний.

Лабораторно-практична робота. Моделювання сукні класичного, спортивного чи романтичного стилів.

Тема 3. Силует та лінії в одязі. Короткі відомості про розвиток силуету. Основні лінії, які визначають силует виробу: лінія плечей, талії, низу, бокових швів, рукавів. Класифікація ліній та їхня характеристика: силуетні або контурні, конструктивні, декоративно-конструктивні, декоративні. Лінії основні та другорядні. Естетичне значення ліній (вертикальних, горизонтальних, плавних, діагональних). Поєднання ліній в одязі, їхня узгодженість між собою.

Лабораторно-практична робота. Моделювання одягу різного за силуетом.

Тема 4. Пропорції в одязі. Поняття про пропорції в архітектурі, декоративно-прикладному мистецтві, в композиції одягу. Види пропорцій: гармонійні, подібні та конструктивні. Основна лінія пропорційного поділу - лінія талії - її роль у визначенні пропорцій. Довжина виробу та її вплив на сприйняття пропорцій статури.

Лабораторно-практична робота. Моделювання одягу з різним пропорційним вирішенням.

Тема 5. Колір в одязі. Визначення понять «колір», «спектр». Хроматичні та ахроматичні кольори, їхня насиченість і тональність. Теплі та холодні кольори. Властивості кольорів та їхнє використання в моделюванні. Закономірності поєднання кольорів: нюанс і контраст. Вплив кольору на емоційне сприйняття людини, гігієнічність одягу, сприйняття ваги і об'єму статури.

Лабораторно-практична робота. Колір у моделюванні одягу.

Тема 6. Ритм в одязі. Основні поняття ритму в природі, танцях, музиці, живопису. Відповідність ритму в одязі: простий рівномірний ритм; пропорційно-послідовний; радіально-променевий. Поєднання різних видів ритму в одній моделі. Приклади порушення ритму в композиції одягу.

Лабораторно-практична робота. Моделювання одягу з різними видами ритму.

Тема 7. Тканина та оздоблення в одязі. Види тканини та її властивості. Структурні та фактурні особливості тканин, їхнє використання у моделюванні одягу. Особливості моделювання одягу з тканин у смужку, клітинку, горошок. Показ малюнків моделей, журналів мод. Оздоблення, його призначення. Види оздоблення: постійні та зйомні. Приклади перевантаження моделей деталями і оздобленнями. Демонстрація різних видів оздоблення та тканин. Моделювання та художнє оформлення жіночої сукні з тканини у смужку, горошок, клітинку. Тканина як основа форми одягу. Врахування різних властивостей тканин у моделюванні одягу. Специфіка різноманітних малюнків на тканині: симетричних, асиметричних, однобічних, двобічних. Поєднання в моделі різного напрямку поздовжньої нитки, косого крою, різного за розміром малюнка.

Лабораторно-практична робота. Моделювання одягу з різних видів тканин.

Тема 8. Зорові ілюзії в одязі. Поняття «зорова ілюзія». Властивості зорових ілюзій у моделюванні одягу: збільшення об'єму статури, її росту, форми окремих частин тіла, замаскування недоліків статури. Ілюзії ліній, кольору, силуету, окремих деталей та оздоблення.

Лабораторно-практична робота. Створення зорових ілюзій в одязі для заданої статури.

Залік. Розробка моделі згідно законів композиції.

РОЗДІЛ 3. МОДЕЛЮВАННЯ ТА ХУДОЖНЄ ОФОРМЛЕННЯ ОДЯГУ

Тематичний план

№ теми	Тема	Кількість годин	
		Всього	Зокрема на лабораторно-практичні роботи
1	Одяг для дому	12	

№ теми	Тема	Кількість годин	
		Всього	Зокрема на лабораторно-практичні роботи
2	Повсякденний одяг	10	6
3	Святковий одяг	12	8
4	Одяг на нестандартну статуру	12	8
5	Використання народних мотивів у моделюванні та художньому оформленні одягу	12	8
6	Ансамбль в одязі	6	4
7	Курсове проектування	6	
	Всього	72	44

ПРОГРАМА

Тема 1. Одяг для дому. Характеристика одягу для дому, його різновиди: для сну, домашнього відпочинку та роботи, для святкових днів. Вимоги до домашнього одягу. Форма і силует домашнього одягу, крій рукава. Вибір тканини, кольору, оздоблення, доповнень. Особливості моделювання домашнього одягу відповідно до сезону.

Лабораторно-практичні роботи. 1. Розробка моделей одягу для сну. 2. Розробка моделей одягу для домашнього відпочинку.

Тема 2. Повсякденний одяг. Різновиди повсякденного одягу: сукня, сарафан, костюм, спідниця, блуза, жилет тощо.

Характеристика основних вимог до повсякденного одягу. Форма, силует, крій рукава. Вибір тканини, кольору, оздоблення, доповнень. Характерні особливості розробки фасонів повсякденного одягу за сезоном. Моделювання універсальної сукні, костюму, комплекту.

Лабораторно-практичні роботи. 1. Розробка моделей повсякденного одягу для літа та весни. 2. Розробка моделей повсякденного одягу для осені та зими.

Тема 3. Святковий одяг. Коротка характеристика вимог до святкового одягу. Різновиди святкового одягу. Вибір тканини, кольору, доповнень та оздоблень. Застосування складних форм крою. Особливості моделювання святкової сукні: для театру, весілля, новорічного балу, естради, випускного балу, відвідування музеїв, виставок тощо.

Лабораторно-практичні роботи. 1. Розробка моделей святкової сукні за призначенням. 2. Розробка моделей святкової сукні для молоді.

Тема 4. Одяг на нестандартну статуру. Особливості конструкції одягу, пов'язані з будовою статури. Фасони одягу для статур з різною поставою, для повних статур. Розташування виточок, оформлення горловини, лінії плеча, пройми. Моделювання спідниці, рукава відповідно до типу статури.

Лабораторно-практичні роботи. 1. Розробка моделей для статур з різною поставою. 2. Розробка моделей одягу для статур з різною повнотою та зростом.

Тема 5. Використання народних мотивів у моделюванні та художньому оформленні одягу. Національний характер народного костюма. Традиційність народного костюма. Орнамент. Його значення в оформленні костюма. Кольорове вирішення народного костюма. Застосування в сучасному одязі традицій народного костюма: орнаментальна ритмічність, оздоблення, форми і крій костюма.

Лабораторно-практичні роботи. 1. Розробка моделей повсякденного одягу з використанням елементів народного вбрання. 2. Розробка моделей святкового одягу з використанням елементів народного вбрання.

Тема 6. Ансамбль в одязі. Поняття «ансамбль в одязі». Основні та другорядні частини ансамблю: одяг, взуття,

головні убори, прикраси та інше. Значення окремих частин ансамблю. Принцип побудови ансамблю: за формою, за кольором (тональне, контрастне вирішення, повторення одного кольору, вирішення в теплих або холодних тонах тощо). Різні види ансамблю в одязі.

Лабораторно-практична робота. 1. Розробка ансамблю одягу.

Курсове проектування. Узагальнення знань і вмінь з методики моделювання та художнього оформлення одягу різного за призначенням. Самостійний вибір і творче проектування моделей сучасного одягу.

Методика рейтингового оцінювання. З метою підвищення якості оцінювання діяльності учнів на уроках моделювання одягу поряд з традиційною можна використати рейтингову систему оцінки, яка набула поширення в багатьох навчальних закладах України.

Рейтингова система оцінювання дозволяє викладачу диференційовано підходити до рівня знань і вмінь кожного учня під час навчання, стимулює їхню активну діяльність в оволодінні обраною професією.

Рейтингове оцінювання знань і вмінь учнів засноване на критеріях оцінок, які взято з кваліфікаційних вимог до професійної підготовки робітників швейного виробництва.

За рейтинговою системою оцінювання знань і вмінь учень протягом навчального періоду повинен набрати певну кількість балів, яка і буде складати його рейтинг. Чим вищий рейтинг, тим більшу оцінку учень може отримати після вивчення програмного матеріалу. Важливим критерієм у визначенні рейтингової оцінки є творчий пошук і високий рівень самостійної учнівської діяльності під час вивчення навчального та позапрограмового інформаційного матеріалу (історичного, наукового, довідкового, періодичного тощо).

Найвищий бал рейтингової оцінки виставляється тим учням, які вміють аналізувати, порівнювати та узагальнювати

вивчений матеріал і творчо застосовувати його в технічному та художньому моделюванні одягу.

Середній бал рейтингової оцінки виставляється тим учням, які добре засвоїли навчальний матеріал, грамотно і у повному обсязі можуть дати визначення різним поняттям з композиції та моделювання одягу, вміло використовують принципи і методику художнього оформлення одягу відповідно до вимог інструкційного матеріалу без використання довідникової та іншої літератури.

Нижчий бал рейтингової оцінки виставляється тим учням, які засвоїли навчальний матеріал на рівні простого відтворення правил і прийомів технічного та художнього оформлення одягу за допомогою інструкційної картки або ж викладача, лаборанта.

Максимальна кількість балів береться за 100 %. Якщо учень набирає 60-75 % всієї кількості балів, то отримує оцінку «задовільно», 76-90 % - «добре», 91-100 % - «відмінно».

Якщо учень упродовж навчального періоду пропускав заняття без поважних причин і не відпрацював усі контрольні точки з програми, на нього накладаються штрафні санкції: знімається по 2 бали за кожний вид невиконаної роботи. Крім того, штрафні бали (-1; -2) знімаються за допущені помилки в роботі. До підсумкового оцінювання знань, тобто заліку, допускаються лише ті учні, які відпрацювали всі проміжні контрольні точки програмного матеріалу.

Від заліку можна звільняти учнів, котрі мають з предмета найвищий рейтинг.

У запропонованій системі рейтинг оцінки може змінюватися викладачем, який буде її використовувати, тобто кількість балів за точки та вид опитування може збільшуватися або зменшуватися.

Сподіваємося, що зміст підручника «Моделювання одягу» сприятиме формуванню у підростаючого покоління

естетичного смаку, відчуття краси і міри в оформленні сучасного одягу, розвитку творчої особистості художника-модельєра.

Автор висловлює подяку Міністерству освіти та науки України, видавництву «Вікторія» за допомогу у виданні цього підручника. Окремо щиро завдячує педагогічним працівникам Грицівського вищого художнього професійного училища № 19, Київського мистецького коледжу художнього моделювання та дизайну, усім причетним до цього видання за допомогу у збиранні матеріалів, рецензуванні та цінні зауваження й поради.

Розділ 1.

Технічне моделювання одягу

Вступ



Ключові слова: ансамбль, аксесуари, гардероб, комплект, костюм, легка сукня, мода, моделювання творче, технічне; одяг, способи технічного моделювання - прикладний, шаблонний.

Якість сучасного одягу значною мірою залежить від організації прикладної діяльності спеціалістів швейного профілю. Важливе місце відводиться моделюванню одягу, головним завданням якого є технічне та художнє проектування з урахуванням національних традицій, стилю та напрямів сучасної моди.

Художнє проектування виробу завжди розпочинається з творчого процесу - створення моделі.

Під *творчим моделюванням* розуміють власну розробку модельєром зовнішнього вигляду моделі, створення її композиції та готового зразка.

У цьому процесі важливими є джерела художньої ідеї, фантазія, емоційне сприйняття модельєрами гармонії природи, суспільного і культурного життя, матеріальної та духовної скарбниці минулого тощо.

Не випадково відомий французький кутюр'є П'єр Карден підкреслював, що «мода - це спосіб відображення якостей окремої особистості в соціальному і моральному аспектах».

У творчому створенні зразка моделі необхідно враховувати статуру, вікові особливості людини, вид та фактури тканини, призначення одягу тощо. Сучасні художники-модельєри, конструктори, кравці, закрійники користуються

творчим моделюванням переважно з метою розробки одягу для експозицій, власних колекцій, а також для виконання індивідуальних замовлень.

На відміну від творчого, *технічне моделювання* - це процес розробки нових фасонів одягу за відомими рисунками або ілюстраціями моделей. Технічне моделювання вміщує в себе вивчення зовнішнього вигляду моделі, вибір базових креслень та нанесення на них фасонних ліній.

Прийоми технічного моделювання базуються на знаннях і вміннях побудови деталей одягу конструктивним способом. Тому для створення різних фасонів моделей не завжди потрібна нова побудова креслень, оскільки в окремих випадках використовуються типові конструкції.

Найпоширенішими способами технічного моделювання є прикладний і шаблонний.

За прикладним способом на основну викрійку наносять необхідні фасонні лінії, відповідно до яких деталі розрізають, розширюють або звужують, а попереднє розміщення виточки основи закривають.

У випадках, коли необхідно змінити форму виробу, використовують паралельне та конічне розширення або звуження деталей одягу.

Паралельне розширення деталей виконують у моделюванні одягу зі зборками та м'якими складками. На деталь, що моделюється, наносять кілька фасонних ліній, які розрізають на задану величину, а контури новоутворених зрізів обмальовують (рис. 1). Паралельне розширення

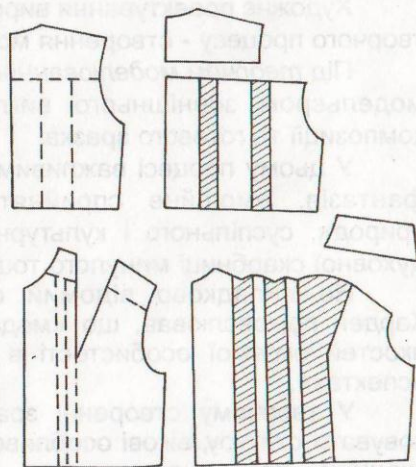


Рис. 1. Паралельне розширення

виконують як окремо, так і разом з конічним розширенням або звуженням деталей одягу (рис. 2).

Прийоми *конічного розширення* подібні до паралельного. Лише внизу деталі розширення смуг відрізняються. Для *конічного розширення* або *звуження* смуги розрізаних деталей заводять одна за одну, відповідно до заданої ширини виробу (рис. 3).

Моделювання одягу *шаблонним способом* здійснюють за допомогою вирізаної деталі (шаблону), на якій попередньо позначено і обведено контури нової виточки.

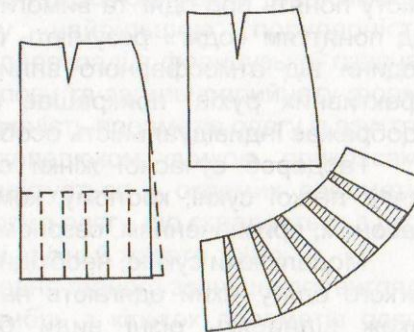


Рис. 2. Паралельно-конічне розширення

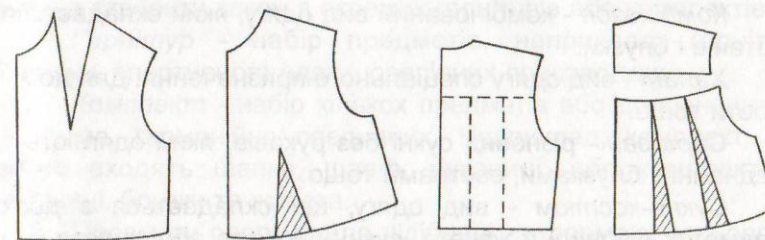


Рис. 3. Конічне розширення

Ми звикли до того, що наш одяг у кожній конкретній ситуації має своє призначення: для дому, роботи, спортивних ігор, прогулянок, відпочинку тощо. Отже, перед моделюванням необхідно, насамперед, визначити вид одягу, який буде створюватися: легка сукня, костюм, комплект чи цілий ансамбль.

Розробка будь-якої моделі передбачає врахування змісту понять про одяг та вимоги, що висуваються до нього. Під поняттям «одяг» розуміють покриття, яке захищає тіло людини від атмосферного впливу, забезпечує умови для ефективних рухів, прикрашає його зовнішній вигляд та відображає індивідуальність особистості.

Гардероб сучасної жінки складається з різних видів одягу: легкої сукні, костюму, комплекту тощо, відмінних за фасоном, призначенням, сезоном, кроєм, тканиною.

Моделюючи сукню, необхідно пам'ятати, що це різновид легкого одягу, який одягають на білизну. До легкого одягу також відносять різні види блузок, спідниць, халатів, сарафанів, жакетів, штанів, комбінезонів, а також сукні, сукні-костюми, сукні-пальто тощо.

Блузка - верхня частина одягу, яку поєднують з штанами, спідницями, сарафанами, жилетами.

Спідниця - поясний вид одягу, який є складовою частиною сукні, костюму або комплекту.

Штани - поясний вид одягу, який поєднують з жакетами, блузками, жилетами.

Комбінезон - комбінований вид одягу, який складається з штанів і блузки.

Халат - вид одягу спеціального призначення: для дому, роботи тощо.

Сарафан - різновид сукні без рукавів, який одягають у поєднанні з блузками, светрами тощо.

Сукня-костюм - вид одягу, що складається з двох предметів: спідниці й жакета, сукні й жакета або жилета без підкладки.

Сукня-пальто - виріб, пошитий з легкої тканини без підкладки, або з тонкою, легкою підкладкою, який одягають на сукню.

Сукня-смокінг - різновид сукні. Виготовляється з чорної вовняної тканини з лацканами з чорного блискучого шовку, що нагадує чоловічий смокінг.

Жилет - плечовий вид одягу без рукавів. Використовується як доповнення до комплектів та ансамблів.

Серед видів одягу найбільшою популярністю користується костюм, що у перекладі з французької означає «одягання», тобто стійку, типову та загальноприйнятну форму одягу. Отже, костюм - це сукупність предметів одягу із взуттям та іншими доповненнями: капелюхом, сумкою, прикрасами тощо. Оскільки одяг комплектується з окремих предметів, костюм розглядають як різновид одягу, що складається з двох предметів: жакета й спідниці, сукні й жакета тощо.

Кожна жінка для створення гарного зовнішнього вигляду намагається створити ансамбль з кількох предметів одягу, сформувати художньо-стильову цілісність костюму. Ансамбль утворюють основні та другорядні предмети одягу. *Основними* вважаються: сукні, спідниці, блузки, штани, жакети, жилети, а до *другорядних* належать аксесуари, тобто предмети, що доповнюють, прикрашають і тим самим художньо завершують створення костюму.

Основні і другорядні предмети мають відповідати один одному за стилем, кольором, формою, тканиною. Ансамблі можна створити також з окремих гарнітурів або комплектів.

Гарнітур - набір предметів, наприклад, гарнітур білизни, спортивного одягу, ювелірних прикрас тощо.

Комплект - набір кількох предметів або доповнень до костюма, гармонійно поєднаних. Наприклад, комплект, до якого входять шапка, шарф, рукавиці, або комплект зі спідниці, блузки та жилета.

Предмети одягу, вдало підібрані за формою, кольором, призначенням, створюють так званий *туалет*. Наприклад, туалет для прогулянки, вечірній туалет. Маючи невеликий набір предметів одягу і хороший смак, можна завжди одягатися модно і мати привабливий вигляд.

Тести

Тест 1. Вкажіть правильне визначення терміна «технічне моделювання». 1. Процес створення зразка моделі. 2. Процес створення нових моделей художниками-модельєрами. 3. Процес розробки нових фасонів одягу за малюнками художників-модельєрів.

Тест 2. Технічне моделювання одягу передбачає такі етапи.

1. Вивчення зовнішнього вигляду моделі. 2. Вивчення властивостей матеріалу, з якого буде виготовлятися модель. 3. Вибір базових креслень. 4. Нанесення фасонних ліній.

Тест 3. Яким прийомом необхідно скористатися для того, щоб змоделювати сукню, розширену донизу з м'якими фалдами?

1. Паралельне розширення. 2. Конічне розширення. 3. Паралельно-конічне розширення.

Впишіть відповіді на тести

Тест 1:

Тест 2:

Тест 3:

Контрольні запитання і завдання

1. Що розуміють під творчим моделюванням?
2. Назвіть особливості технічного моделювання?
3. Які способи технічного моделювання Ви знаєте?
4. Які предмети одягу Вам відомі? Назвіть їх.
5. Дайте визначення поняттям: гардероб, гарнітур, комплект, костюм, ансамбль.



Література до теми: 12, с. 213-214; 5, с. 7, с. 49-50, с. 59-60; 4, с. 9-11; 1, с. 17-20; 10, с. 519-520; 10, с. 535-536; 10, с. 543-544; 11, с. 50-51; 16, с. 3-32; 16, с. 120-122.

1. Техніка переміщення нагрудної виточки



Ключові слова: виточки - основні, похідні; кокетки - прямі, фігурні, овальні; рельєфи - вертикальні, нерозрізні, розрізні, фігурні.

Вимоги до знань і вмінь з теми

Необхідно знати:

- способи переміщення нагрудної виточки на лінію пройми, горловини, бокового зрізу, на лінію талії, середини переду, у дві, три м'які складки від плеча, під лінію кокетки, у лінію рельєфу.

Необхідно вміти:

- виконувати переміщення нагрудної виточки відповідно до заданого фасону моделі;
- моделювати сукні з різним розміщенням виточок.

До конструктивно-декоративних елементів, що створюють відповідну форму моделі, відносять: виточку, складки, заціпи, рельєфи, підрізи, кокетки.

Виточка - це конструктивний елемент одягу, який забезпечує об'ємну форму виробу на виступаючих точках статури.

У базовій конструкції креслення нагрудну виточку, направлену від плечового зрізу, називають *основною*. *Похідними* щодо основної виточки є складки, зборки, заціпи, рельєфи, драпування, які створюють об'ємну форму з метою декоративної прикраси окремої частини або цілого виробу. Їх використовують також для збільшення об'єму верхньої частини виробу.

Місце розміщення виточки залежить від фасону моделі, її можна переміщувати на будь-який зріз (рис. 4); у лінію пройми (рис. 5), горловини (рис. 6), бокового зрізу (рис. 7), на лінію талії (рис. 8), середини переду (рис. 9), у дві, три м'які складки від плеча (рис. 10, 11), під лінію кокетки (рис. 12, 13), у лінію рельєфу (рис. 14, 15).

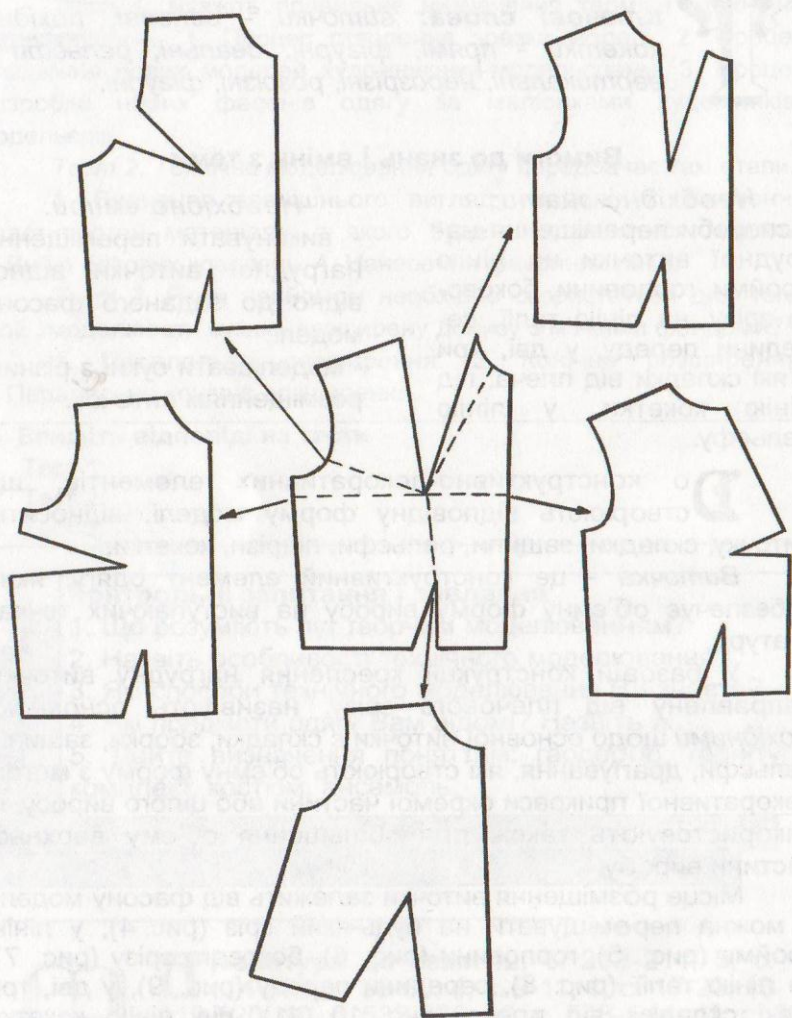


Рис. 4. Загальна схема переміщення нагрудної виточки

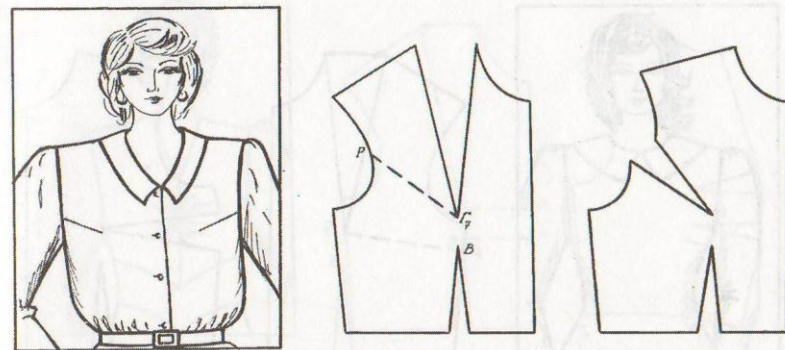


Рис. 5. Переміщення нагрудної виточки в лінію пройми: лінія пройми ділиться на дві або три однакові частини для визначення нового розташування виточки; визначена точка P з'єднується з кінцем нагрудної виточки Γ_7 ; за визначеною лінією виконується розріз (від P до Γ_7); розхил виточки основи закривається

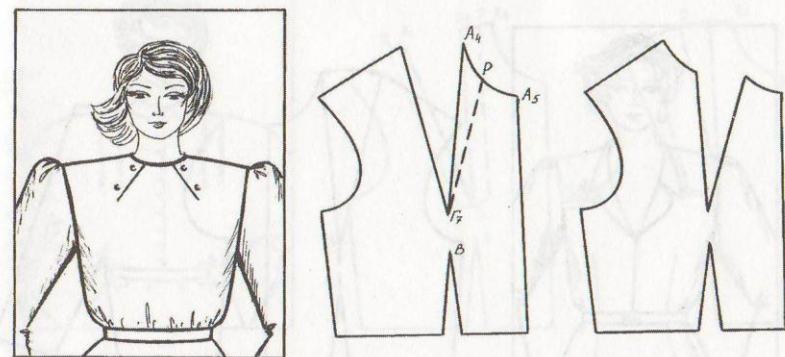


Рис. 6. Переміщення нагрудної виточки в лінію горловини: лінія горловини ділиться на дві або три однакові частини для визначення нового розташування виточки; визначена точка P з'єднується з кінцем нагрудної виточки Γ_7 ; за визначеною лінією виконується розріз (від P до Γ_7); розхил виточки основи закривається

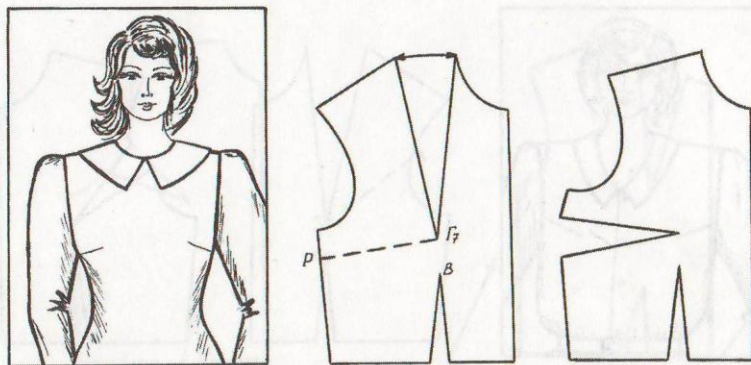


Рис. 7. Переміщення нагрудної виточки в лінію бокового зрізу: від вершини бокового зрізу (точка Γ_7) до низу на відстані 3-5 см визначається точка P ; визначена точка P з'єднується з кінцем нагрудної виточки Γ_7 ; по наміченій лінії виконується розріз; розхил виточки основи закривається

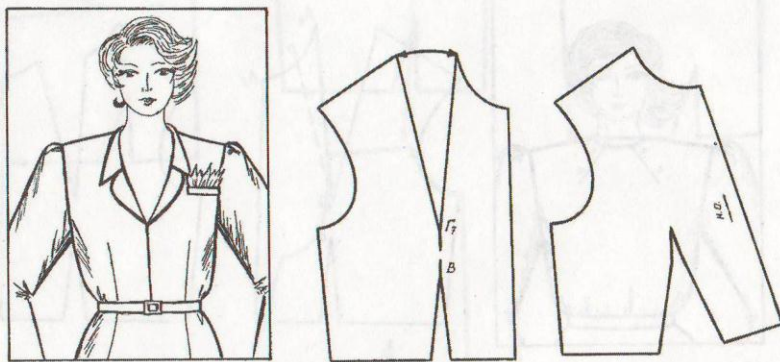


Рис. 8. Переміщення нагрудної виточки на лінію талії: кінці нагрудної і талієвої виточок з'єднуються; по наміченій лінії виконується розріз (від точки B до точки Γ_7); розхил виточки основи закривається

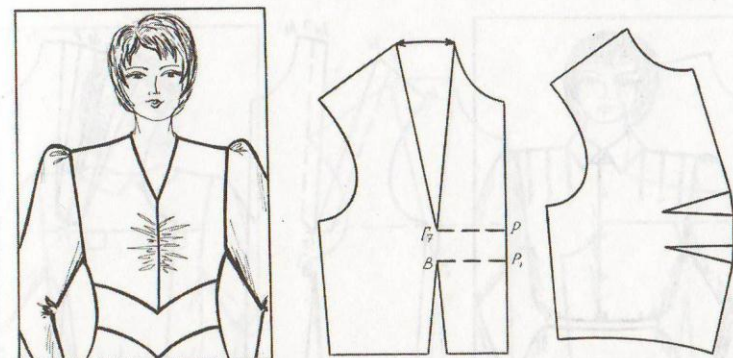


Рис. 9. Переміщення нагрудної виточки на лінію середини переду: від середини переду проводяться дві горизонтальні лінії до перетину з кінцем нагрудної виточки (точка Γ_7) і кінцем талієвої виточки (точка B); по намічених лініях виконується розріз (від точки P до точки Γ_7 ; від точки P_1 до точки B); розхил виточки основи закривається

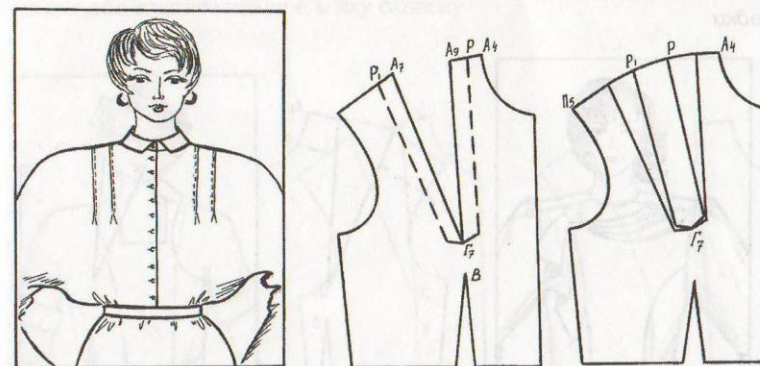


Рис. 10. Переміщення нагрудної виточки у дві м'які складки: виточка основи з'єднується на $1/3$ ширини плеча; по лінії плеча зліво і вправо від виточок відкладається по 2 см для зазначення ліній розрізу (точка P і точка P_1), паралельних сторонам виточки; по намічених лініях виконується розріз від точок P і P_1 , який сходиться нанівець у точці Γ_7 ; розхил виточки основи розподіляється на дві однакові складки

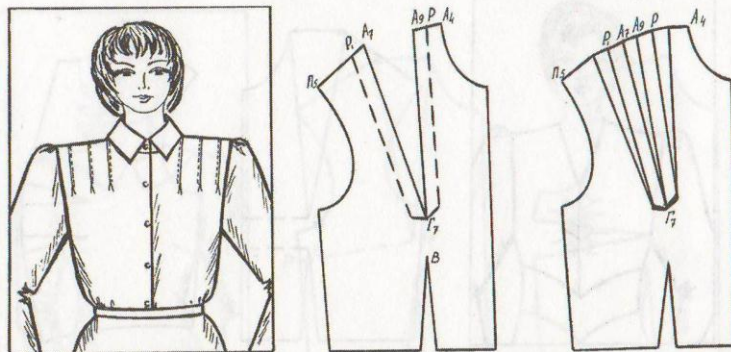


Рис. 11. Переміщення нагрудної виточки у три складки: виточка основи знаходиться на відстані, яка дорівнює $1/3$ ширини плеча; по лінії плеча вліво і вправо від виточок відкладається по 2 см для позначення ліній розрізу (точка P і точка P_1), паралельних сторонам виточки; по намічених лініях виконується розріз від точок P і P_1 , який сходиться нанівець у точці G_2 ; розхил виточки основи розподіляється на дві однакові складки

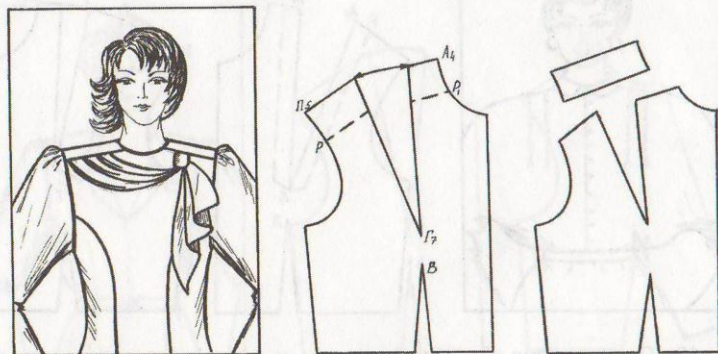


Рис. 12. Переміщення нагрудної виточки в лінію кокетки паралельно лінії плеча: розхил лінії основи закривається; від лінії плеча (точка P_5) намічається лінія кокетки на відстані 6-8 см (точка P) паралельно лінії плеча; по наміченій лінії виконується розріз; залишок виточки закладається в зборки або м'які складки

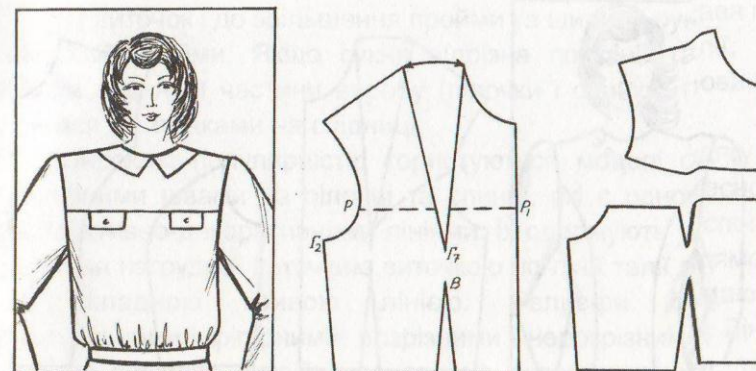


Рис. 13. Переміщення нагрудної виточки в лінію прямої низької кокетки: від лінії грудей до точки G_2 на відстані 4 см паралельно проводиться лінія кокетки; по наміченій лінії виконується розріз; розхил виточки основи закривається; залишок нагрудної виточки закривається кушонею, клапаном або закладається в м'яку складку

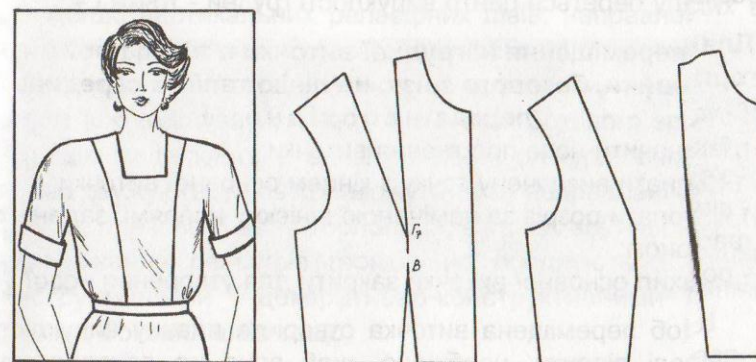


Рис. 14. Переміщення нагрудної виточки у вертикальний рельєф: нагрудна виточка переноситься на $1/3$ ширини плеча; кінці нагрудної й талієвої виточок з'єднуються; по наміченій лінії виконується розріз; розхил виточки основи і талієвої виточки переноситься в рельєф

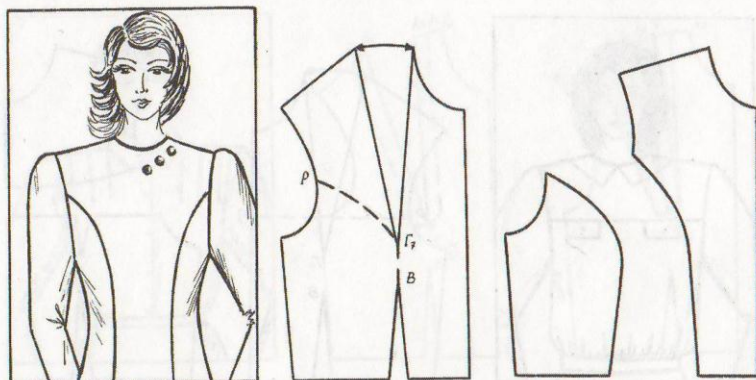


Рис. 15. Переміщення нагрудної виточки у фігурний рельєф: лінія пройми ділиться на дві або три частини; визначена точка Р з'єднується плавною лінією з кінцем нагрудної виточки (точка Г₇) і кінцем талієвої виточки (точка В); по наміченій лінії виконується розріз; г) розхил виточки основи закривається

Переміщуючи виточку, важливо пам'ятати, що за центр її розхилу береться центр випуклості грудей - точка Г₇.

Для переміщення нагрудної виточки в лінію пройми, горловини, бокового зрізу, на лінію талії та середини переда необхідно:

- визначити нове положення виточки;
- з'єднати визначену точку з кінцем основної виточки;
- виконати розріз за наміченою лінією у напрямі, заданому фасоном;
- розхил основної виточки закрити для утворення нової.

Щоб переміщена виточка створила плавну випуклість на переді пілочки, необхідно, щоб вона не доходила до центра грудей на 1-2 см, якщо її проєктують від плечового зрізу, лінії пройми та горловини, і на 3-4 см, якщо виточку переміщують у боковий зріз, на лінію талії або на лінію середини переду.

Збільшення об'єму пілочки призводить до зменшення розхилу виточок і до збільшення пройми та ширини рукава на рівні лінії пройми. Якщо сукня відрізна по лінії талії, то виточки верхньої частини виробу (пілочки і спинки) повинні збігатися з виточками на спідниці.

Широкою популярністю користуються моделі одягу з рельєфними швами на пілочці та спинці, які є одночасно і конструктивно-декоративними лініями. Їх одержують у спосіб з'єднання нагрудної виточки з виточкою по лінії талії прямою або складною кривою лінією. Рельєфи бувають вертикальними і фігурними, розрізними і нерозрізними. Лінія рельєфу розділяє викрійку основи на окремі частини, тим самим замінюючи виточки. Вона з'єднує нагрудні й плечові виточки з талієвими. За допомогою рельєфів одержують різні форми і фасони виробів, наприклад, плоску форму на рівні грудей створюють шляхом зміщення рельєфів від центра грудей на 1,5 см. За допомогою рельєфів статуру можна зорозвужити, розширити або видовжити. Наприклад, за допомогою вертикальних рельєфних швів, направлених від плечового зрізу, статура стає зорозвуженою і стрункішою.

Вертикальні рельєфи можуть проходити через центр грудей або зміщуватися на 1-2 см у бік бокового зрізу. Такі рельєфи моделюють в одязі на повні статури, оскільки їх зорозвужують. Рельєфи можуть бути направлені від лінії пройми, плечового зрізу, горловини, а також від лінії кокетки. Моделювання рельєфів гармонійно поєднують з іншими конструктивними і декоративно-конструктивними лініями виточок, бокових швів тощо.

Майже у кожному випадку за лінією рельєфу виконується оздоблювальна строчка, що підкреслює його декоративне призначення.

Для переміщення виточки в рельєфи необхідно:

- з'єднати кінці нагрудної і талієвої виточок згідно фасону;
- за наміченою лінією виконати розріз;
- основну виточку перенести в лінію рельєфу; якщо рельєф розрізний, то окремо вирізати дві частини викрійки, даючи припуски на шви (1-1,5 см);
- якщо рельєф нерозрізний, то частини викрійки розсовують на 2 см і вирізають як цілу деталь;
- якщо лінія рельєфу не проходить через центр основної виточки, її переносять у лінію рельєфу.

Сукні з кокетками завжди залишаються в моді. *Кокетка* - це відрізний декоративно-конструктивний елемент одягу, розміщений у верхній частині сукні, спідниці, штанів тощо. Лінії кокетки бувають різних форм: прямі, фігурні, овальні. Розміри кокетки значно впливають на зорове сприйняття форм виробу. Наприклад, кокетки малих розмірів видовжують статуру, а великих - зменшують. Лінію кокетки проектують з урахуванням розташування нагрудної виточки. У разі, коли кокетка має малі розміри по довжині, тобто знаходиться вище лінії грудей, то частину розхилу виточки залишають і оформлюють згідно моделі.

Для переміщення виточки під кокетку необхідно:

- наживити шпильками основну виточку;
- нанести конфігурацію ліній кокетки згідно фасону;
- за наміченими лініями виконати розріз;
- розхил виточки основи на кокетці залишити закритим;
- залишок нагрудної виточки перенести у м'які зборки, складки, заціпи, рельєфи.

У процесі переміщення нагрудної виточки можуть виникнути такі дефекти:

- неправильно визначене нове положення напрямку виточки;
- конфігурація новоутвореної виточки не відповідає заданому фасону;
- розхил виточки основи нерівномірно розподілено для утворення зборок або складок.

Самостійні роботи 1-8

Виконати моделювання переду сукні (рис. 16-23).

Лабораторно - практична робота

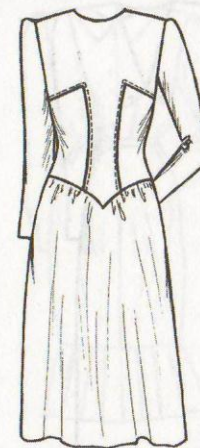
Розробка фасонів сукні з різним розміщенням нагрудної виточки.

Порядок виконання роботи

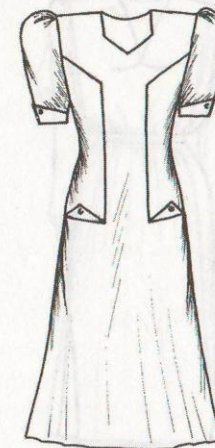
1. Підібрати і замалювати моделі сукні.
2. Детально описати фасон підібраної моделі.
3. Нанести фасонні лінії.
4. Змодельовати підібрані сукні.



I рівень складності

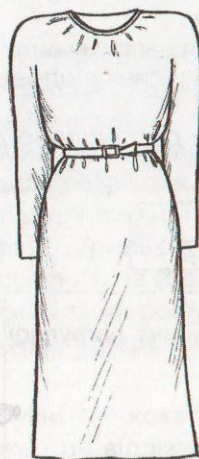


II рівень складності



III рівень складності

Рис. 16



I рівень складності



II рівень складності
Рис. 17



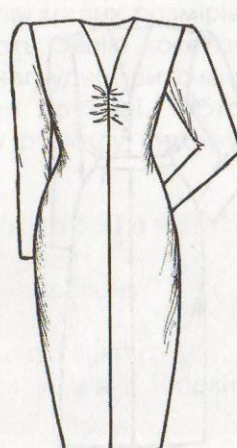
III рівень складності



I рівень складності



II рівень складності
Рис. 18



III рівень складності



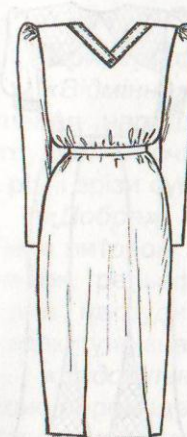
I рівень складності



II рівень складності
Рис. 19



III рівень складності



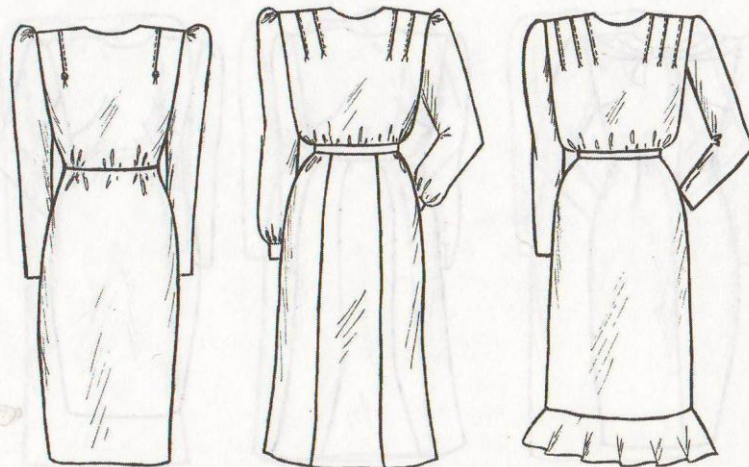
I рівень складності



II рівень складності
Рис. 20



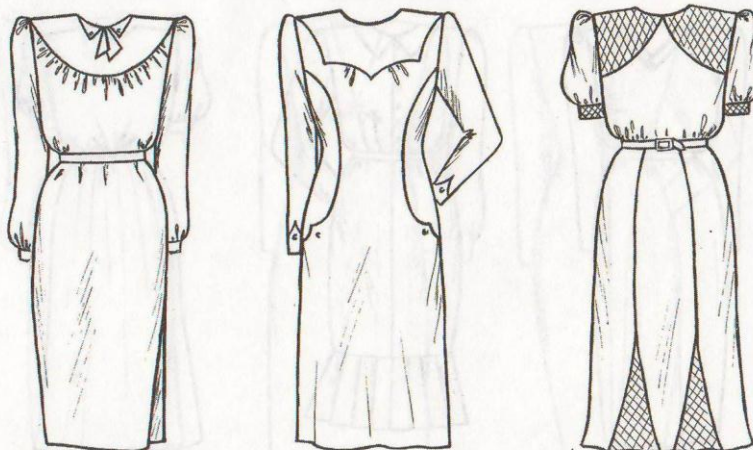
III рівень складності



I рівень складності

II рівень складності
Рис. 21

III рівень складності



I рівень складності

II рівень складності
Рис. 22

III рівень складності



I рівень складності

II рівень складності
Рис. 23

III рівень складності

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень оволодів принципами переміщення нагрудної виточки; знає різновиди переміщення нагрудної виточки; самостійно виконує переміщення виточок на різні зрізи сукні, під кокетки, в рельєфи, м'які складки.

«Добре», якщо учень оволодів принципами переміщення виточок; знає різновиди розміщення виточок, кокеток, вставок, рельєфів; в основному засвоїв методику переміщення нагрудної виточки, але іноді допускає незначні помилки у визначенні напрямів переміщення виточки.

«Задовільно», якщо учень недостатньо оволодів методикою переміщення виточок; переміщення нагрудної виточки виконує за допомогою викладача або інструкційної картки.

Тести

Тест 1. Назвіть прийоми, за допомогою яких моделюють запропоновані фасони блузок (рис. 24). 1. Конічно-паралельне розширення. 2. Паралельне розширення. 3. Конічне розширення.

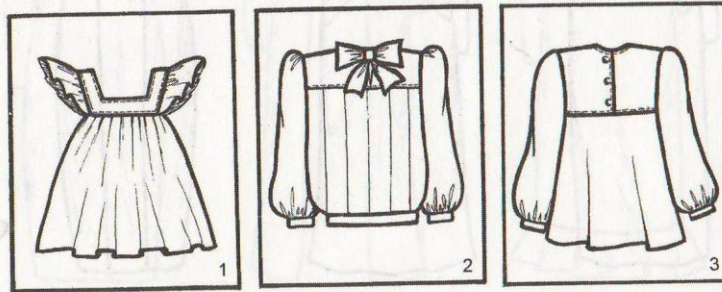


Рис. 24

Тест 2. Вкажіть, на якому рисунку лінії фасону на пілочці нанесено відповідно до заданої моделі (рис. 25). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2.

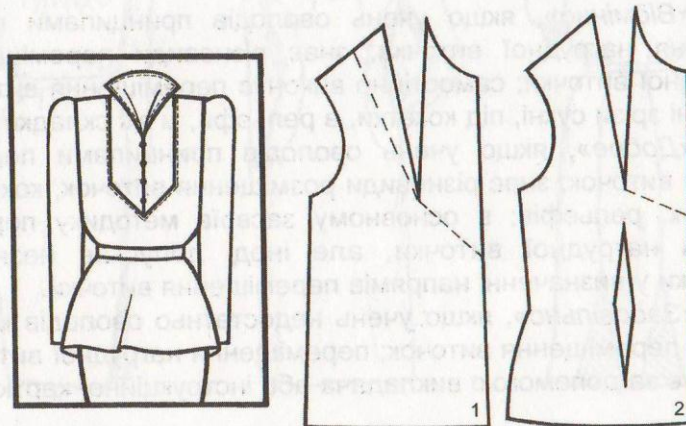


Рис. 25

Тест 3. Яка конструкція переду відповідає заданій моделі (рис. 26). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

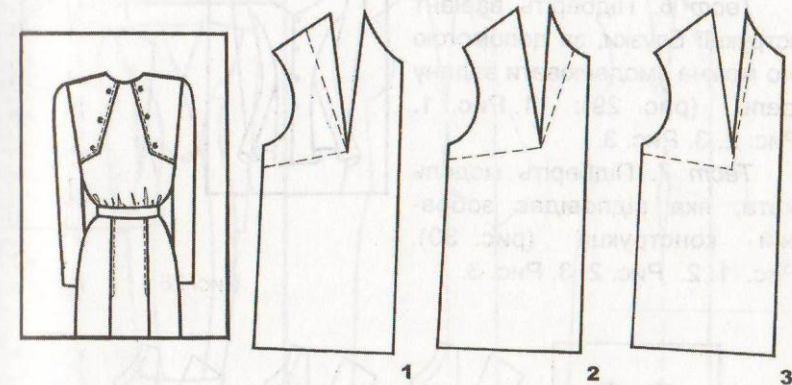


Рис. 26

Тест 4. Доберіть конструкцію пілочки, яка відповідає заданій моделі (рис. 27). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

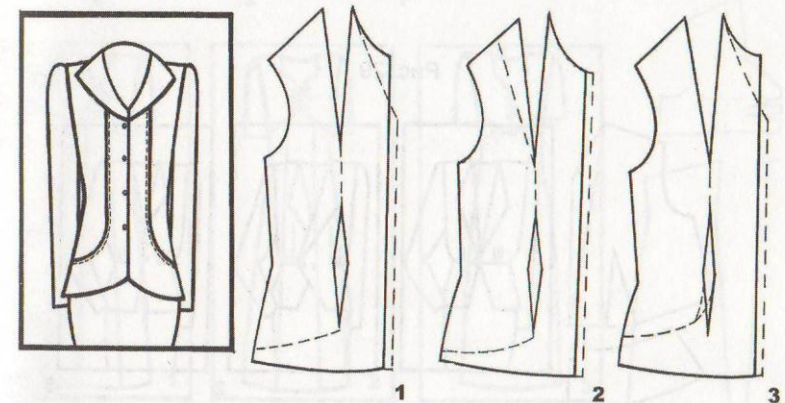


Рис. 27

Тест 5. Назвіть послідовність моделювання жіночого жакета (рис. 28).

Тест 6. Підберіть варіант конструкції блузки, за допомогою якого можна змоделювати задану модель (рис. 29): 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

Тест 7. Підберіть модель жакета, яка відповідає зображеній конструкції (рис. 30). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

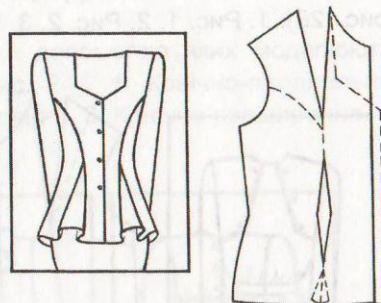


Рис. 28

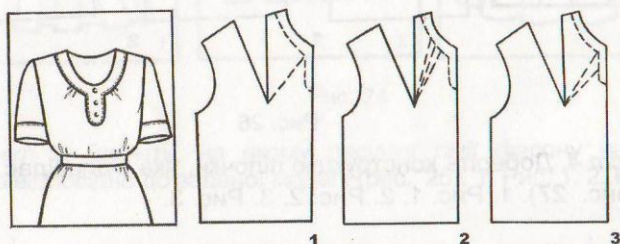


Рис. 29

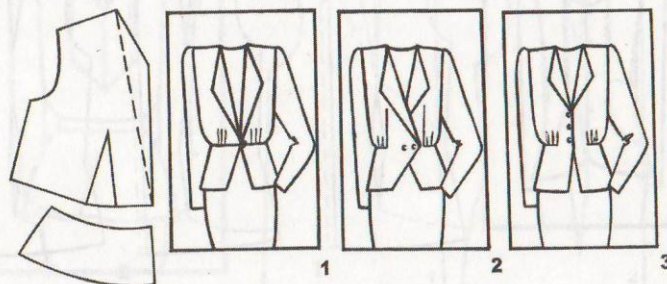


Рис. 30

Тест 8. Вкажіть, на якому рисунку нанесено лінії фасону відповідно моделі (рис. 31). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2.

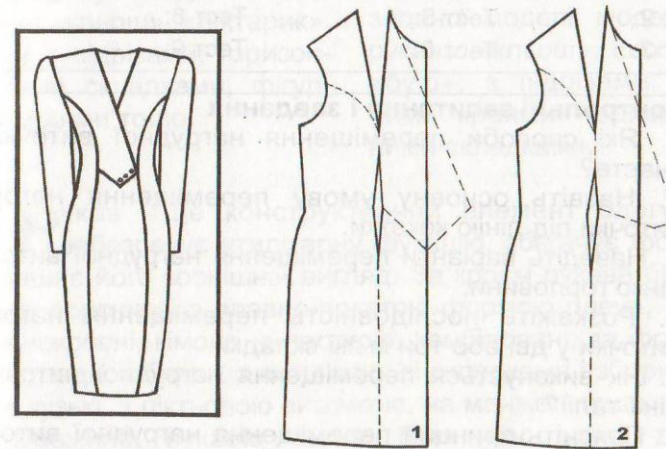


Рис. 31

Тест 9. Вкажіть модель сукні, конструкцію якої зображено на рис. 32. 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

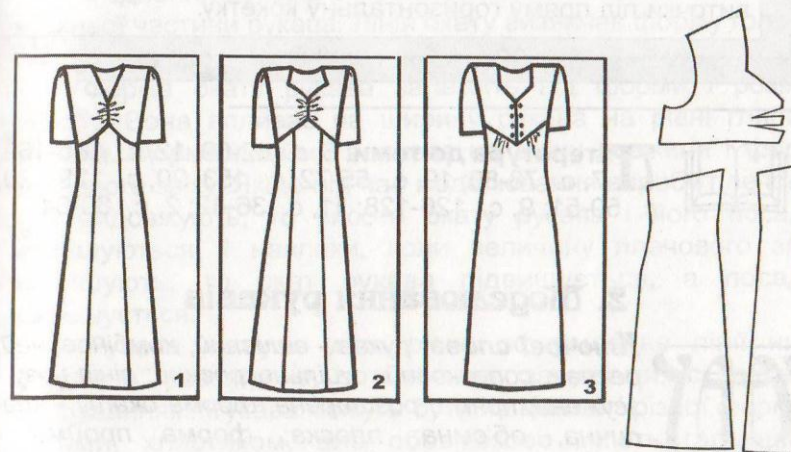


Рис. 32

Впишіть відповіді на тести

Тест 1:	Тест 4:	Тест 7:
Тест 2:	Тест 5:	Тест 8:
Тест 3:	Тест 6:	Тест 9:

Контрольні запитання і завдання

1. Які способи переміщення нагрудної виточки Ви знаєте?
2. Назвіть основну умову переміщення нагрудної виточки під лінію кокетки.
3. Наведіть варіанти переміщення нагрудної виточки в лінію горловини.
4. Розкажіть послідовність переміщення нагрудної виточки у дві або три м'які складки.
5. Як виконується переміщення нагрудної виточки по лінії талії?
6. Поясніть принцип переміщення нагрудної виточки в рельєфи.
7. У якому напрямі виконується розріз, якщо нагрудна виточка переміщується на лінію середини переду?
8. Розкажіть послідовність переміщення нагрудної виточки під пряму горизонтальну кокетку.



Література до теми: 5, с. 62-69; 12, с. 165-169; 7, с. 78-80; 19, с. 55-72, с. 153; 20, с. 129-130, с. 50-51; 9, с. 126-128; 11, с. 36-42; 2, с. 80-84.

2. Моделювання рукавів



Ключові слова: рукав - вшивний, комбінований, реглан, сорочковий, суцільнокроєний; лінія низу - звужена, пряма, розширена; форма окату - класична, об'ємна, плоска; форма пройми - квадратна, класична, поглиблена.

Вимоги до знань та вмінь з теми

Необхідно знати:

- методику моделювання рукавів: «кльош», «ліхтарик», «буф», з підрізами, горизонтальними складками, фігурними краями тощо.

Необхідно вміти:

- добирати фасон рукава до заданої моделі; моделювати рукава: «кльош», «ліхтарик», «буф», з підрізами, фігурними краями, горизонтальними складками.

Рукав - це конструктивний елемент одягу, який забезпечує утилітарну функцію, збагачує форму та прикрашає його зовнішній вигляд. За кроєм рукава бувають: вшивні, сорочкові з плавнo-покатою формою плеча, реглан, суцільнокроєні, кімоно, з ласткою, комбіновані; за формою - прямі, гладкі, об'ємні, з виточкою, зі складками і зборками по окату, вузькі, з ліктьовою виточкою, на манжеті тощо.

Довжина рукавів може бути короткою, довгою, напівкороткою: $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$ довжини руки.

За моделлю та кількістю деталей рукава поділяються на *одношовні, двошовні, тришовні*.

З'єднання рукавів з проймою здійснюють по лінії окату верхньої частини рукава. Лінія окату визначає форму головки рукава, яка може бути класичною, плоскою, об'ємною.

Форма окату рукава залежить від форми і розміру виробу. Вона впливає на ширину рукава на рівні глибини пройми. Форма пройми впливає на зміну довжини і форму плечового зрізу. Якщо під час моделювання виробу плечовий зріз видовжують, то висота окату рукава і його посадка зменшуються. І навпаки, коли величину плечового зрізу зменшують, то окат рукава підвищується, а посадка збільшується.

Рукава можуть мати різне оформлення лінії низу: завужене, розширене, з виточкою, заціпами, складками, драпуванням. Рукава можуть бути на манжеті різної форми, з патами, хлястиком, але обов'язково мають гармонійно

поєднуватися з основними декоративно-конструктивними лініями виробу.

Розширену форму рукава одержують завдяки конічному розширенню деталей викрійки, яку розрізають від лінії низу, не доходячи до окату на 0,2-0,3 см і через рівні проміжки розсовуючи. У моделюванні сучасного одягу залишаються популярними одношовні рукава різної форми: зі звичайною висотою окату та глибиною пройми, з поглибленою проймою, з підвищеною головкою, з об'ємною верхньою частиною та щільно вузькою внизу.

Для забезпечення якісної посадки, висоту окату збільшують на 1-4 см відповідно до ширини рукава.

Основою для розробки фасонів рукавів є типова конструкція прямого вшивного рукава. На основі прямого вшивного рукава можливо розробити такі види рукавів: «кльош» (рис. 33), «ліхтарик» (рис. 34), «буф» (рис. 35), з двох частин (рис. 36), з підрізом: від лінії низу (рис. 37), лінії окату (рис. 38), з фігурною манжетою (рис. 39, 40) з м'якими горизонтальними по окату складками (рис. 41). Іноді замість виточок внизу одношовних рукавів моделюють складки або зборки.

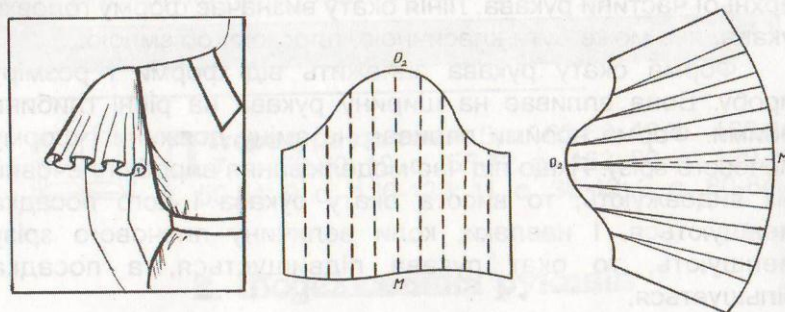


Рис. 33. Рукав «кльош»: довжина рукава 25-30 см; на лінії середини і через 5 см вліво і вправо позначаються лінії розрізу; за позначеними лініями знизу вгору, не доходячи лінії окату на 0,1-0,2 см, виконуються розрізи; по лінії низу рукав розсовується на 2-3 см і більше, згідно фасону

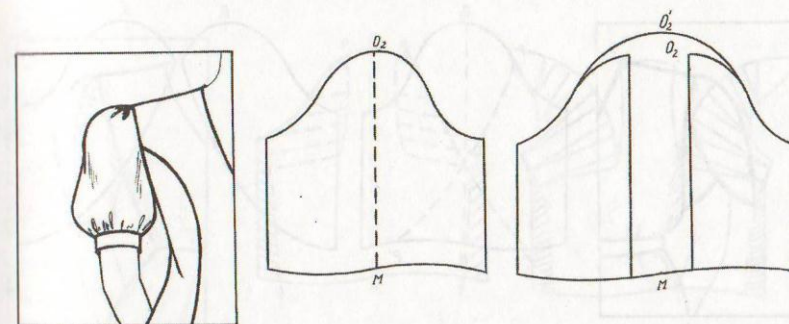


Рис. 34. Рукав «ліхтарик»: на лінії середини рукава виконується розріз від точки O_2 до точки M (довжина рукава - 25-30 см); частини рукава розсовуються на 10-12 см однаково в обидва боки від лінії середини; окат рукава підвищується на 2-3 см ($O_2-O'_2$)

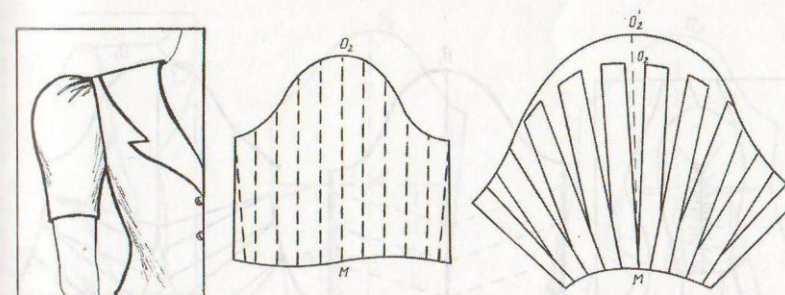


Рис. 35. Рукав - буф: на лінії середини 1 через 5 см вліво і вправо намічають лінії розрізу; на лінії низу з обох сторін рукав звужується по 2 см; згори до низу виконується розріз, не доходячи лінії низу на 0,1-0,2 см; окат рукава розширюється на 3-5 см (або відповідно до фасону) і підвищується на 5-8 см ($O_2O'_2$); д) на лінії низу рукава розрізані частини накладаються одна на одну відповідно до заданої ширини рукава внизу

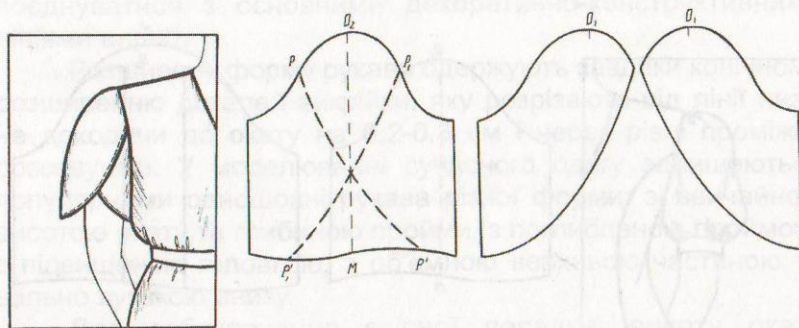


Рис. 36. Рукав з фігурними краями: по лінії окату вліво і вправо від точки O_2 відкладається по 7 см, а по лінії низу - по 10 см від точки M ; позначені точки з'єднуються плавними лініями і відрізаються; відрізані частини рукава накладаються одна на одну по лінії окату

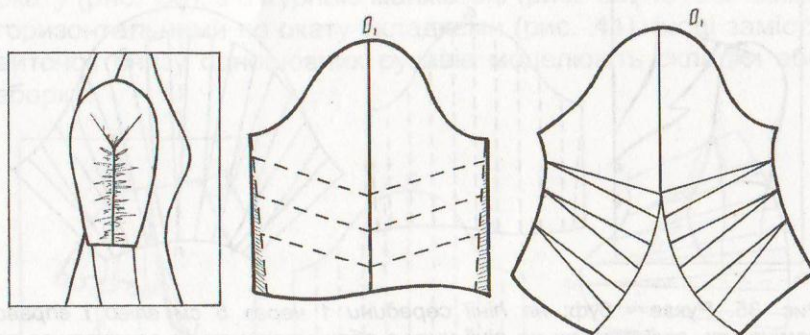


Рис. 37. Рукав з підрізом по лінії низу: рукав короткий, довжиною 25-30 см звужується з обох боків по 2 см; на лінії середини рукава знизу догори намічається лінія підрізу; від лінії підрізу вліво і вправо позначаються лінії розрізу; по намічених лініях рукав розрізається і розсовується на 2-4 см або згідно моделі

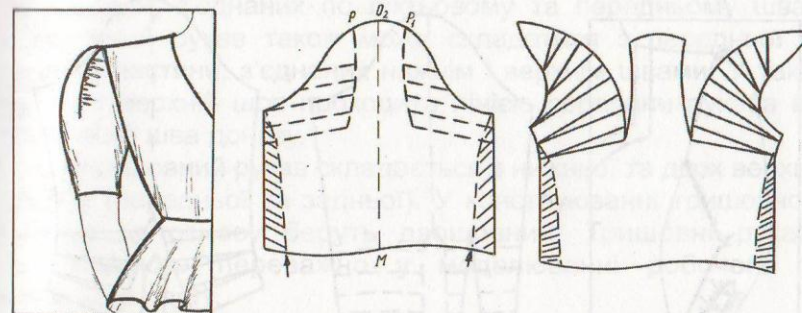


Рис. 38. Рукав з симетричним фігурним підрізом: намітити лінії підрізу на основі рукава; від лінії підрізів розрізати рукав у напрямках ліктьового та переднього зрізів; рукав розсунути по лінії підрізів на ширину величини драпування; низ рукава звузити з обох боків на 2 см

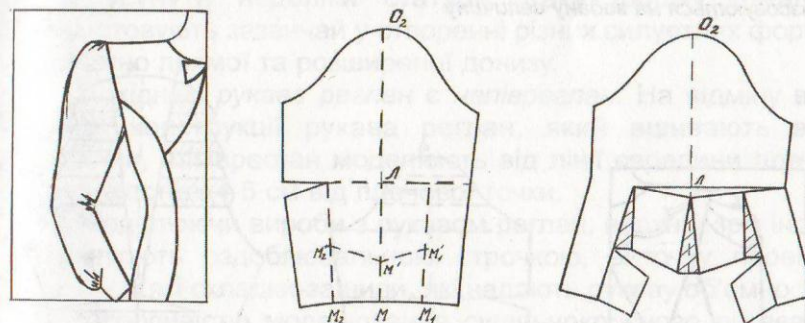


Рис. 39. Рукав з підрізом на суцільнокроєній манжеті: по лінії середини рукава від точки M відкладається ширина манжети ($MM' = 6-8$ см); від точок M' і M_2 по лініях переднього і ліктьового перекатів вгору відкладається 8-10 см; точки M , M' і M_2 з'єднуються прямими лініями, за допомогою яких виконується підріз; позначена пунктирними лініями $M_2M'_2M'M_1M'_1$ відрізається, а по лініях переднього та ліктьового перекатів і по лінії середини виконується розріз до рівня лінії ліктя; по лініях підрізу викрійка розсовується на величину зборки або м'яких складок; лінія підрізу оформлюється плавною лінією

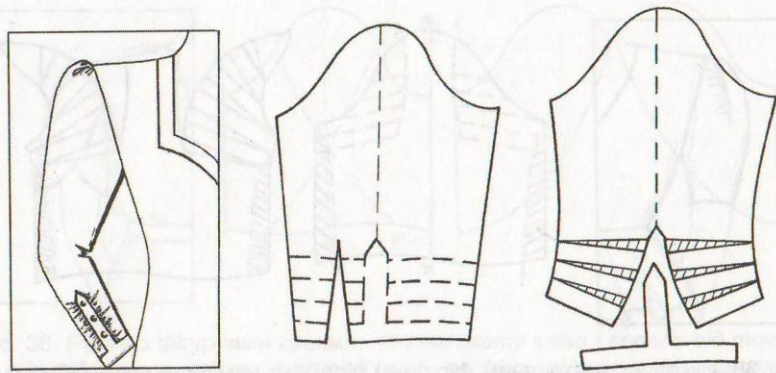


Рис. 40. Рукав на манжеті з м'яким драпуванням: намічається величина і форма манжети (ширина 3-4 см або згідно фасону); вліво і вправо в бік ліктьового і переднього зрізів намічаються лінії розрізу; манжета вирізається; по намічених лініях виконуються розрізи; частини викрійки розсовуються на задану величину

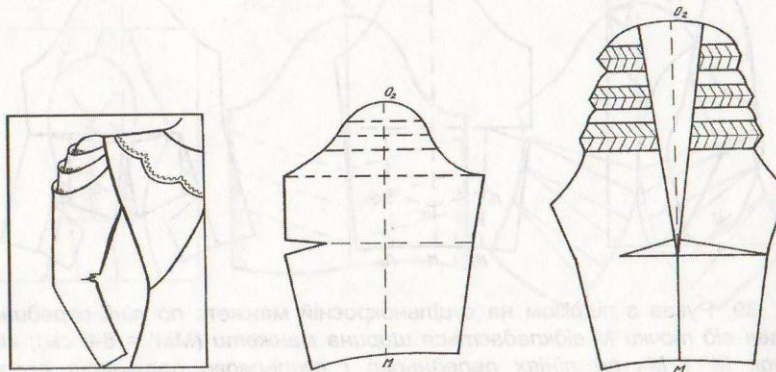


Рис. 41. Рукав з м'якими горизонтальними складками по окату: позначаються горизонтальні лінії розрізів через кожні 3 см; за позначеними лініями рукав розрізається і розсовується по довжині, залишаючи на кожну складку по 10 см; рукав додатково розширюють у верхній частині, виконуючи розріз посередині рукава до лінії ліктя вліво та вправо, закриваючи ліктьову виточку

Двошовний рукав складається з двох частин - верхньої та нижньої, з'єднаних по ліктьовому та передньому швах. Двошовний рукав також може складатися з передньої та задньої частини, з'єднаних нижнім і верхнім швами. У таких рукавах верхній шов проходить лінією середини рукава від плечового шва донизу.

Тришовний рукав складається з нижньої та двох верхніх частин (передньої та задньої). У конструюванні тришовного рукава за основу беруть двошовний. Тришовні рукава застосовують переважно у моделюванні робочого та верхнього одягу.

Для створення одягу м'якої та вільної форми використовують рукава крою реглан та суцільнокроєні. Особливістю моделювання виробів з такими рукавами є гармонійне поєднання викрійки спинки, пілочки та рукава. Змінюючи форму рукава і конфігурацію пройми, можливо легко усунути недоліки статури. Таку форму рукавів використовують зазвичай у створенні різних силуетних форм, переважно прямої та розширеної донизу.

Похідним рукава реглан є напівреглан. На відміну від типової конструкції рукава реглан, який вшивають від горловини, напівреглан моделюють від лінії середини плеча або на відстані 4-5 см від плечової точки.

Моделюючи вироби з рукавом реглан, верхній зріз іноді оформлюють оздоблювальною строчкою, виточку переміщують у м'які складки-защипи, які надають рукаву об'ємності.

Особливістю моделювання суцільнокроєного рукава є повна або часткова відсутність пройми.

Суцільнокроєний рукав проектують із ласткою і без неї, з ласткою як окремою деталлю та як продовження бокової частини переду і нижньої половинки рукава.

У моделюванні виробів з суцільнокроєними рукавами необхідно враховувати форму рукава, його довжину та наявність конструктивно-декоративних елементів на передній частині виробу.

Вибираючи фасон рукава, слід зважати на вид одягу, його призначення, форму, особливості будови статури, фактуру та властивості тканини.

Для якісного моделювання рукавів необхідно:

- визначити довжину і ширину рукава;
- при розширенні верхньої частини рукава підвищити окат згідно моделі;
- ширина рукава внизу має відповідати заданій.

У процесі моделювання рукавів можуть виникнути дефекти:

- величина розширення окату рукава неоднакова відносно лінії середини рукава;
- окат не відповідає заданій формі;
- лінія підрізу деформована.

Самостійні роботи 1-3

Виконати моделювання переду рукавів (рис. 42-44).

Лабораторно - практична робота

Моделювання сукні з різними фасонами рукавів.

Порядок виконання роботи

1. Замалювати модель сукні з рукавом за самостійним вибором.
2. Детально описати характерні ознаки обраного фасону рукава.
3. Виконати моделювання рукава.



Рис. 42



Рис. 43



Рис. 44

Тести

Тест 1. Підібрати фасон рукава, який моделюється за схемою (рис. 45). 1. На відстані 25-30 см від точки O_2 намітити лінію відрізу. 2. Верхню частину рукава розрізати посередині і розсунути на 10-16 см. 3. Окат підвищити на 2-3 см. 4. Верхню частину рукава призібрати по лінії окату і низу та з'єднати з нижньою частиною. 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

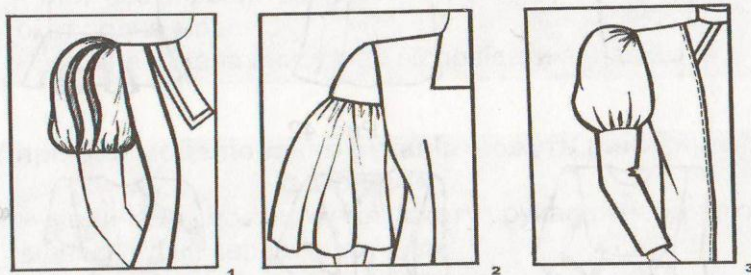


Рис. 45

Тест 2. Підібрати правильну конструкцію даного фасону рукава (рис. 46). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

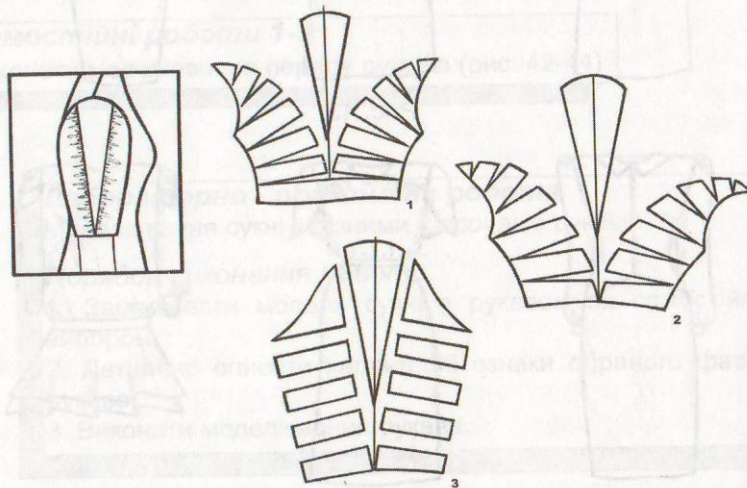


Рис. 46

Тест 3. Підібрати правильну конструкцію рукава, який зображено на рис. 47. 1. Рис. 1. 2. Рис. 2.

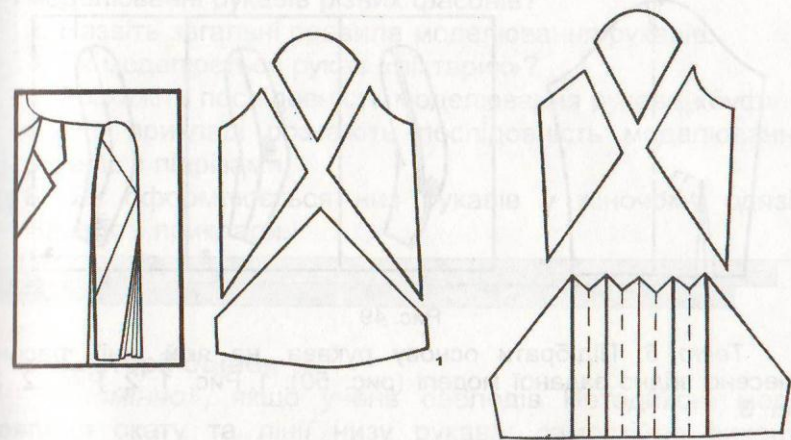


Рис. 47

Тест 4. Визначити правильну послідовність моделювання рукава (рис. 48). 1. Закласти складки на відрізаній частині. 2. Намітити лінію підрізу. 3. Намітити лінію розрізу і розсунути частини викрійки на глибину складок: 1. 1 - 3 - 2; 2. 1 - 2 - 3; 3. 3 - 2 - 1; 4. 2 - 8 - 1.

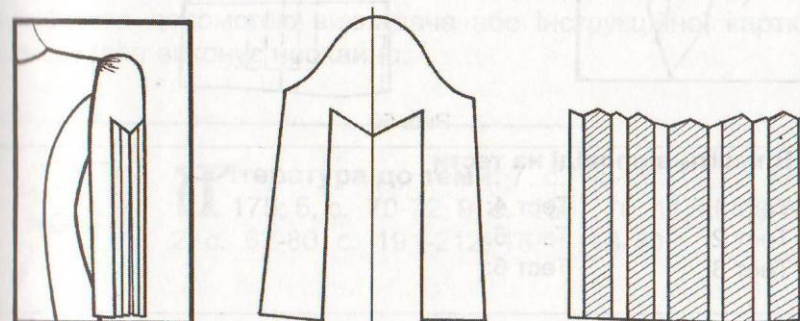


Рис. 48

Тест 5. Підібрати фасон рукава, який відповідає конструкції (рис. 49). 1. Рис. 2. 2. Рис. 1. 3. Рис. 3.

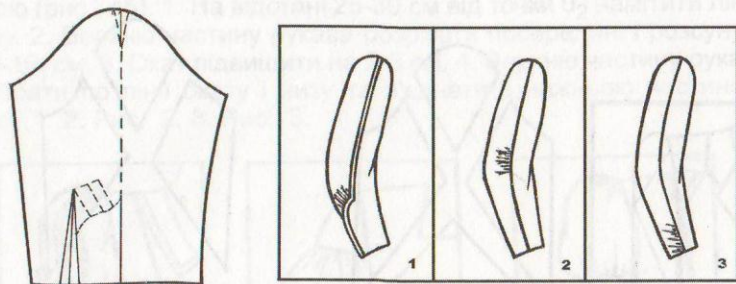


Рис. 49

Тест 6. Підібрати основу рукава, на якій лінії фасону нанесено згідно заданої моделі (рис. 50). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

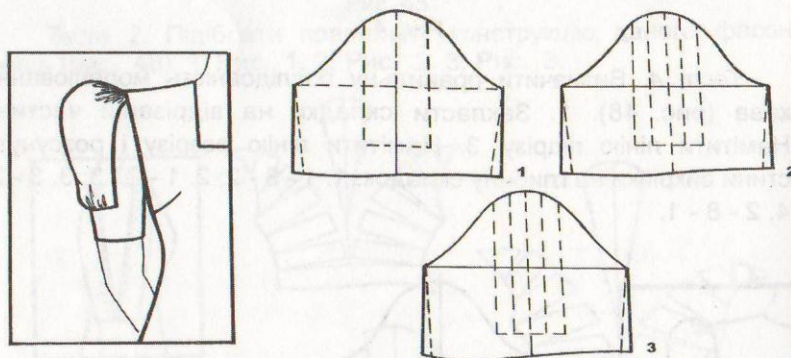


Рис. 50

Впишіть відповіді на тести

Тест 1:	Тест 4:
Тест 2:	Тест 5:
Тест 3:	Тест 6:

Контрольні запитання і завдання

1. Конструкція якого рукава береться за основу у моделюванні рукавів різних фасонів?
2. Назвіть загальні правила моделювання рукавів.
3. Як моделюється рукав «ліхтарик»?
4. Розкажіть послідовність моделювання рукава «буф».
5. На прикладі розкажіть послідовність моделювання рукавів з підрізами.
6. Як оформлюється низ рукавів у жіночому одязі? Наведіть приклади.

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень оволодів методикою моделювання окату та лінії низу рукава; самостійно виконує моделювання різних видів рукавів; точно оформлює зрізи рукава.

«Добре», якщо учень в основному оволодів методикою моделювання окату та лінії низу рукава; самостійно виконує моделювання різних видів рукавів, допускаючи незначні помилки.

«Задовільно», якщо учень з труднощами визначає вид рукава та методику його моделювання; моделювання рукавів виконує за допомогою викладача або інструкційної картки; зрізи рукава виконує неохайно.



Література до теми: 7, с. 95-98; 12, с. 173-175; 5, с. 70-72; 9, с. 158-170; 11, с. 53-60; 2, с. 62-80, с. 191-212; 18, с. 18-20.

3. Проектування складок, підрізів, драпувань

п

Ключові слова: драпування - асиметричне, симетричне; підрізи - асиметричні, симетричні; складки - бантові, групові, зустрічні, діагональні, однобічні.

Вимоги до знань та вмінь з теми:

Необхідно знати:

- види складок, підрізів, драпувань;
- принципи моделювання складок: однобічних, зустрічних, групових, бантових;
- принципи моделювання симетричних та асиметричних драпувань;
- принципи моделювання підрізів.

Необхідно вміти:

- розробляти фасони сукні зі складками різних видів;
- розробляти симетричні й асиметричні драпування;
- виконувати моделювання одягу з підрізами.

З метою урізноманітнення форми та зовнішнього вигляду верхньої частини одягу, модельєри використовують різні види складок, підрізів, драпувань.

Складки - це конструктивно-декоративний елемент, який створюється за рахунок припуску тканини, закладеного чи заправованого по довжині або ширині виробу.

Складки бувають однобічні (рис. 51), зустрічні (рис. 52), групові (рис. 53), діагональні (рис. 54), бантові тощо.

Довжина, ширина та глибина складок залежить від фасону одягу. Так, ширина складок для легкого одягу коливається у межах 4,0-7,0 см, а для верхнього одягу 5,0-9,0 см. Слід пам'ятати, що ширина однобічної складки в

розгорнутому вигляді удвічі більша за ширину готової складки (8-18 см), а ширина зустрічної складки більша за ширину готової однобічної складки у 4 рази.

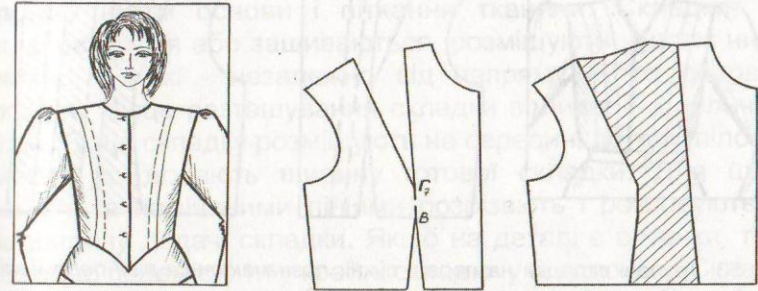


Рис. 51. Однобічна складка на переді сукні: нагрудна виточка переноситься на 1/3 ширини плеча або згідно фасону; позначається лінія розрізу на ділянці Г-В; ліва і права частини переду розсовуються на глибину складки 6-8 см або згідно фасону

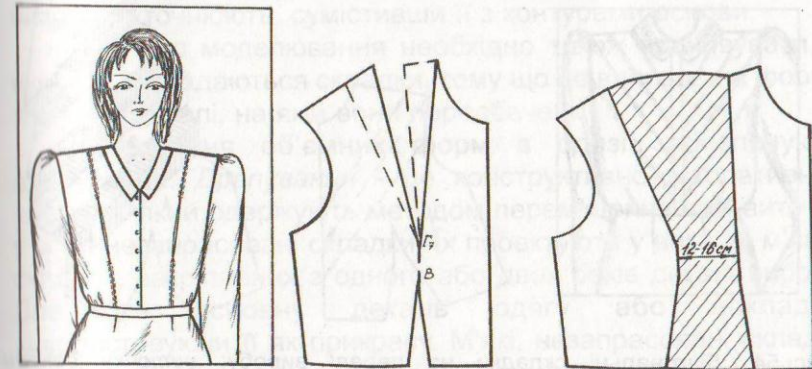


Рис. 52. Зустрічна складка на переді сукні: нагрудна виточка переноситься на 1/3 ширини плеча або згідно фасону; позначається лінія розрізу на ділянці Г-В; ліва і права частини переду розсовуються на глибину складки (12-16 см) або згідно фасону

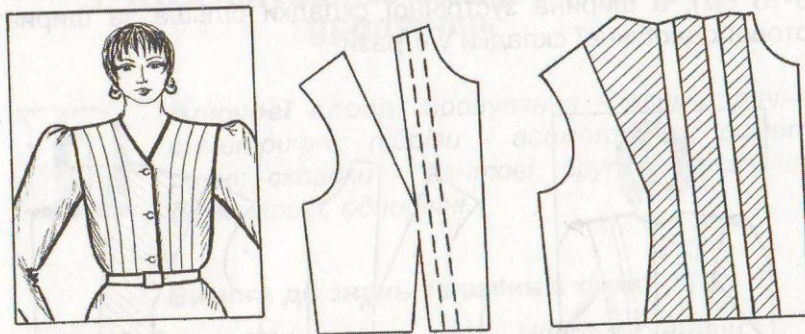


Рис. 53. Групові складки на переді сукні: позначаються лінії переміщення складок згідно моделі, переміщуючи нагрудну виточку в останню складку в бік пройми; згідно позначених ліній, виконується розріз і частини викрійки розсовуються на глибину складки (6-8 см) або згідно фасону

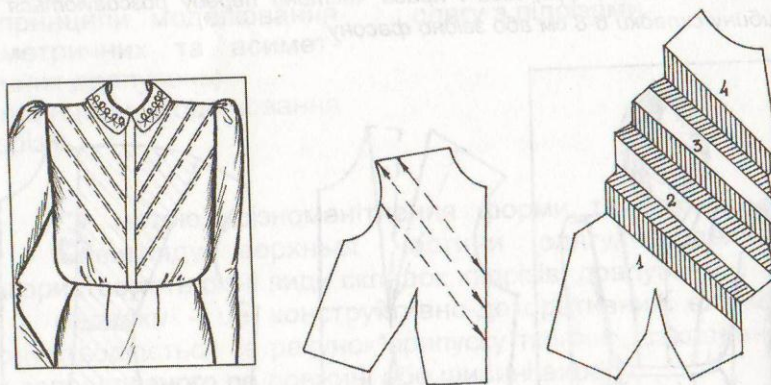


Рис. 54. Діагональні складки на переді виробу: виточку основи закривають або переміщують на лінію талії; від лінії плеча і пройми до середини переду позначають місце розташування складок діагональними лініями; за позначеними лініями викрійку розрізають і розсовують на глибину складок 3-6 см або згідно моделі; складки закладають і уточнюють контури переду

Глибина складок залежить від їхнього виду, методу обробки, вимог моди.

Моделювання складок розпочинають з визначення місця їхнього розташування на відповідній частині одягу та напрямку ниток основи і підткання тканини. Складки, що запрасовуються або зашиваються, розміщують уздовж ниток основи, а м'які - незалежно від напрямку ниток основи і підткання. Місце розташування складки впливає на величину додачу. Якщо складку розміщують на середині деталі (пілочки, спинки), то додають ширину готової складки. Для цього викрійку за наміченими лініями розрізають і розсовують на всю ширину додачі складки. Якщо на деталі є виточки, то їх необхідно перемістити у крайні складки у бік пройми. Складки на пілочки проєктують від лінії плечового зрізу, горловини або від лінії кокетки, наміченої згідно фасону.

Моделювання зустрічних, бантових складок здійснюють у такий спосіб: розрізані частини викрійки розсовують на ширину в 4 рази більшу за глибину однієї складки; одержану викрійку уточнюють, сумістивши її з контурами основи.

Під час моделювання необхідно також враховувати, в який бік закладаються складки, тому що це впливає на форму зрізу тієї деталі, на якій вони передбачені.

Створення об'ємних форм в одязі забезпечують драпування. Драпування - це конструктивно-декоративний елемент, який одержують методом переміщення всіх виточок у м'які незапрасовані складки. Їх проєктують у вигляді м'яких складок, закріплених з одного або двох боків деталі виробу. Драпують основну деталь одягу або накладну, використовуючи її як прикрасу. М'які, незапрасовані складки створюють на деталях одягу округлі, напівокруглі та діагональні лінії. Гарного вигляду одягу надають драпування, одержані за рахунок складок, виконаних під кутом 45°. Драпуванням оздоблюють переважно святковий одяг та одяг, призначений для відпочинку.

Вироби з симетрично розміщеним драпуванням (рис. 55) виконують на основі пілочки у половинному розрізі по ширині. Якщо драпування розміщено у верхній частині переду, то талієві виточки не обов'язково переносити у драпування.

Розробляючи конструкції з асиметричним драпуванням (рис. 56-59), використовують ціле лекало основи у розгорнутому вигляді.

Відповідно до моделі драпують ліву або праву частину пілочки, а другу залишають без змін. У таких випадках нагрудну виточку зазвичай переміщують на лінію талії або бокового зрізу для її маскування. У моделюванні одягу з драпуванням широко використовують підкладку, яка допомагає зафіксувати об'ємність форми.

Підрізи - це конструктивно-декоративний елемент, який утворюється за рахунок розрізу деталі та закладених м'яких складок або зборок з одного боку розрізу.

Підрізи у моделюванні одягу тісно пов'язані з драпуваннями, складками, зборками. Вони надають можливість одержати складну об'ємну форму окремої частини деталі або цілого виробу за допомогою паралельного, кінцевого і паралельно-кінцевого розширення.

Форма підрізу залежить від фасону виробу. Підрізи бувають симетричні та асиметричні. Підрізи проектується від лінії плечового зрізу, пройми, бокового зрізу (рис. 60), від лінії середини перед; їх наносять на основу переду, не доводячи до кінців виточок. Виточку переміщують на лінію підрізу, а якщо вона не забезпечує потрібної величини на зборки, складки чи драпування, то частини викрійки розсовують на необхідну величину.

Конфігурація лінії підрізу може бути прямою, горизонтальною (рис. 61), вертикальною, фігурною, овальною, складною ламаною (рис. 62, 63).

Створюючи ефект об'ємності, необхідно пам'ятати, що довжина зрізів деталі, до яких направлено м'які складки або зборки, не змінюється, але форма і довжина зрізів, на яких утворюються складка та зборки, навпаки, значно збільшуються.

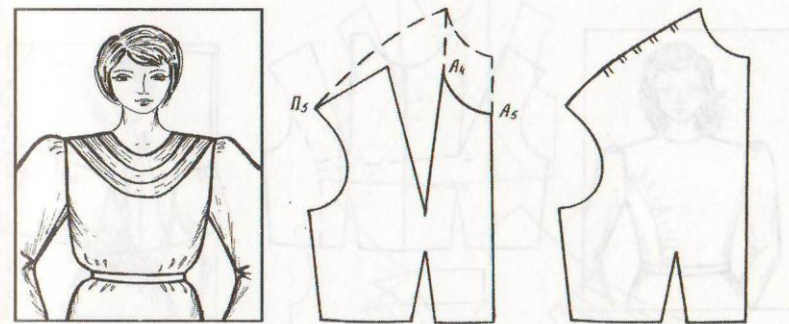


Рис. 55. Симетричне драпування від плеча: від т. A_4 і т. A_5 вгору відкладається по 8-10 см; згідно позначених ліній оформлюється виріз горловини згідно фасону; т. A_4 з'єднується плавною лінією з т. P_5 ; нагрудна виточка на плечі закладається у м'які складки

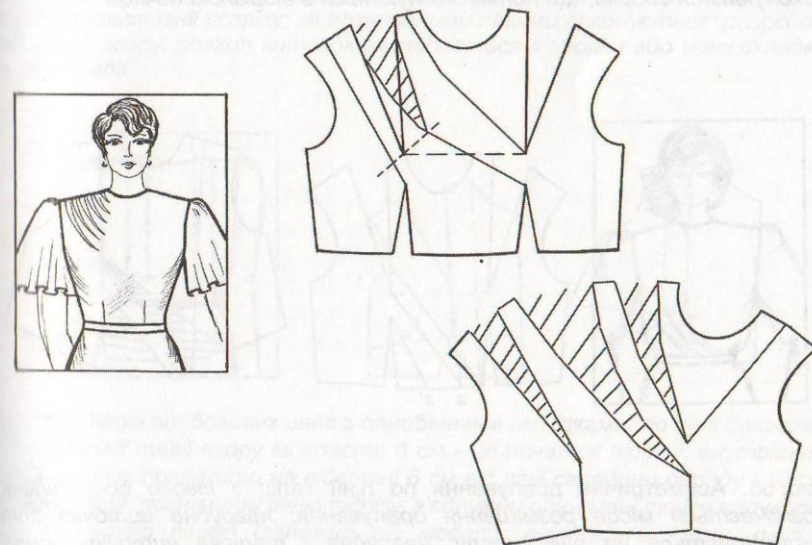


Рис. 56. Асиметричне драпування від плечового зрізу: нагрудні й талієві виточки зправа і зліва переводять у розрізи від правого плечового зрізу, де виконується драпування

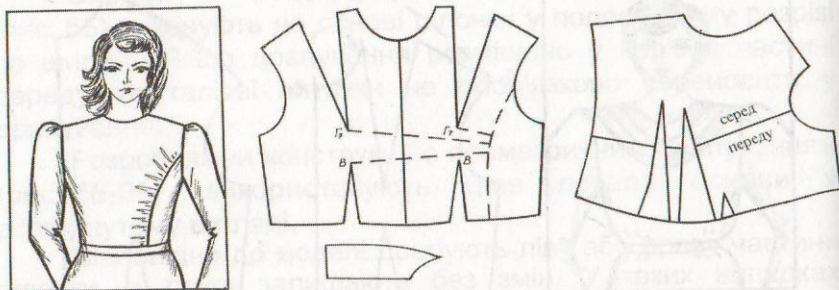


Рис. 57. Асиметричне драпування від лінії рельєфу: позначається лінія рельєфу згідно фасону; кінці нагрудної й талієвої виточок з'єднуються лінією рельєфу; згідно позначених ліній виконується розріз у бік виточок; розхил виточки основи і талієвих виточок закривається; на лінії рельєфу виконуються зборки, що потім з'єднуються з відрізним бочком

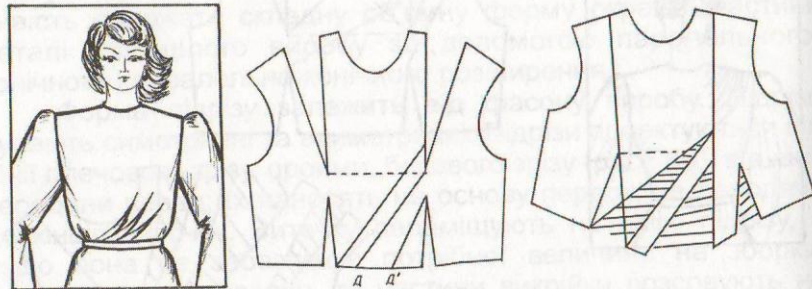


Рис. 58. Асиметричне драпування по лінії талії: з лівого боку пілочку позначається місце розміщення драпування; нагрудна виточка зліва переміщується на лінію талії; нагрудна і талієва виточки справа з'єднуються з т. Д; за позначеними лініями виконується розріз; розхил виточок на лінії талії закладається у м'які складки

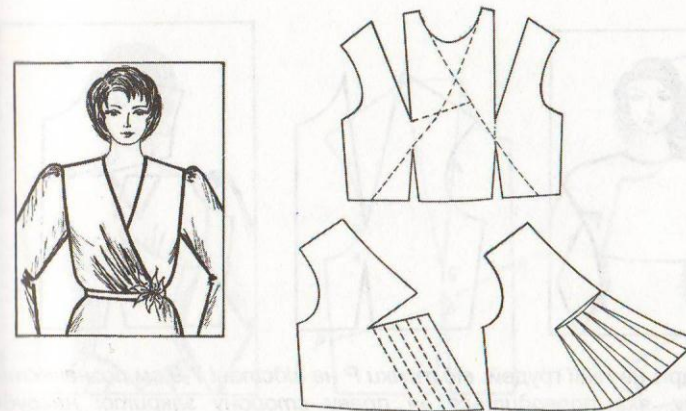


Рис. 59. Асиметричне драпування на правій пілочці: позначається лінія краю борта згідно фасону; нагрудна виточка переміщується на лінію середини переду; від нижньої сторони виточки до лінії талії позначаються лінії розрізу; за позначеними лініями виконується розріз від лінії талії вгору; розхил виточок закладається в зборки або м'які складки на лінії талії

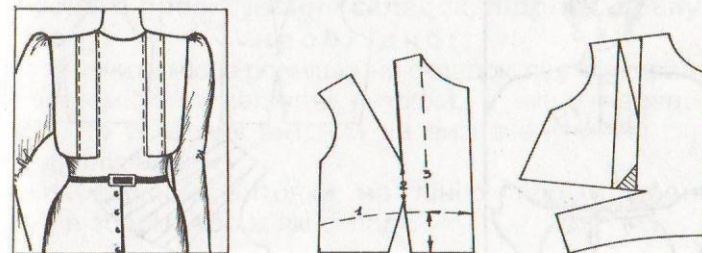


Рис. 60. Підріз від бокових швів з односторонніми складками: по лінії бокового зрізу від лінії талії вгору відкласти 6 см - це початок підрізу; внутрішній кінець підрізу позначити на відстані 6 см від лінії середини переду і 10 см від лінії талії; позначити лінію підрізу, з'єднуючи отримані точки випуклою або вигнутою лінією (залежно від моделі); внутрішній кінець підрізу з'єднати з точкою на плечовому зрізі на відстані 1-2 см від нагрудної виточки; за позначеними лініями виконати розріз і закрити виточки; для одержання односторонніх складок необхідно виконати паралельне розширення за лініями 2 і 3

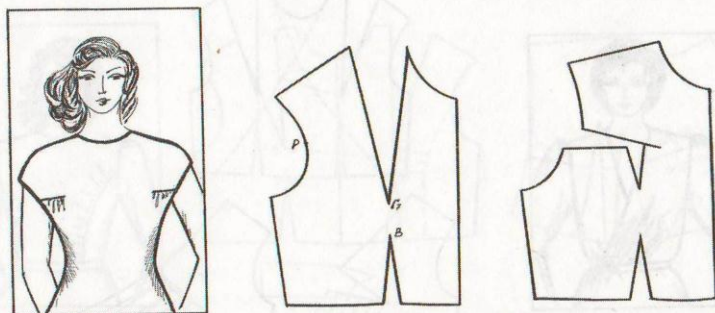


Рис. 61. Підріз на лінії грудей: від точки P на відстані 7-9 см позначається лінія підрізу, яка проводиться за праву сторону закритої нагрудної виточки на 2-3 см; за позначеною лінією виконується розріз; над лінією підрізу нагрудна виточка закривається, а під лінію підрізу залишок виточки закладається у зборки; якщо зборок замало, деталь переду розсовується на 3-5 см на ділянці $G-B$

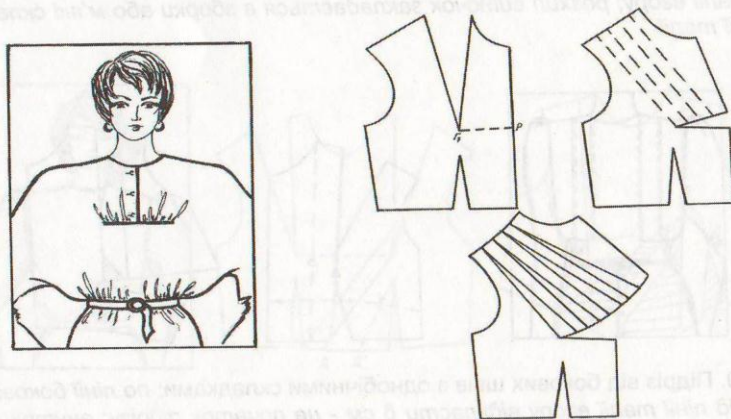


Рис. 62. Фігурний підріз від лінії середини переду: нагрудна виточка переноситься на середину переду; від верхньої сторони до плечового зрізу позначаються лінії розрізу; розрізи виконуються за позначеними лініями в бік плечового зрізу; на лінії підрізу верхня частина переду розсовується згідно фасону для утворення зборок

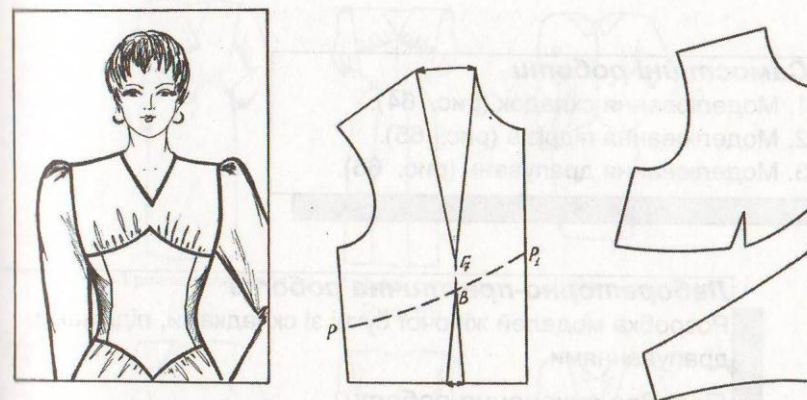


Рис. 63. Фігурний підріз під грудьми: на відстані 7-8 см від лінії талії по боковому зрізу позначається m , P , а на лінії середини переду на рівні лінії грудей m_1 ; визначені точки з'єднуються плавною лінією згідно фасону; нагрудна виточка переміщується на лінію підрізу і закладається в зборки або м'які складки; талієва виточка закривається

Для якісного проектування складок, підрізів, драпувань необхідно:

- визначити місце розміщення складок, підрізів, драпувань;
- перемістити нагрудні виточки, а якщо передбачено фасоном, то й талієві виточки на визначену лінію складок, підрізу, драпувань;
- переміщені виточки на лінію підрізу, драпувань закласти в зборки або м'які складки.

Під час моделювання складок, підрізів, драпувань можуть виникнути такі дефекти:

- нерівномірне розміщення складок, зборок;
- невдало переміщено нагрудну виточку;
- конфігурація лінії підрізу не відповідає фасону;
- неоднакова глибина складок.

Самостійні роботи

1. Моделювання складок (рис. 64).
2. Моделювання підрізів (рис. 65).
3. Моделювання драпувань (рис. 66).

Лабораторно-практична робота

Розробка моделей жіночої сукні зі складками, підрізами, драпуваннями.

Порядок виконання роботи

1. Обрати і замалювати модель сукні з ускладнюючими елементами за варіантами.
2. Детально описати обрану модель.
3. Нанести лінію фасону.
4. Змоделювати сукню.



I рівень складності



II рівень складності



III рівень складності

Рис. 64



I рівень складності



II рівень складності



III рівень складності

Рис. 65



I рівень складності



II рівень складності



III рівень складності

Рис. 66

Тести

Тест 1. Обрати конструкцію переду сукні фасону, яка відповідає заданій моделі (рис. 67). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

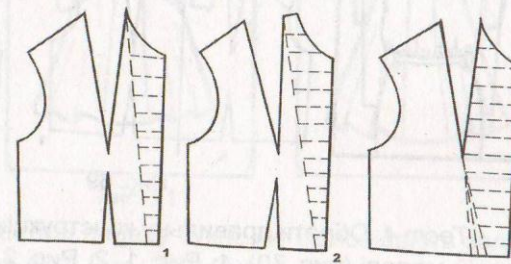


Рис. 67

Тест 2. Обрати варіант конструкції переду сукні, який відповідає заданій моделі (рис. 68). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2.

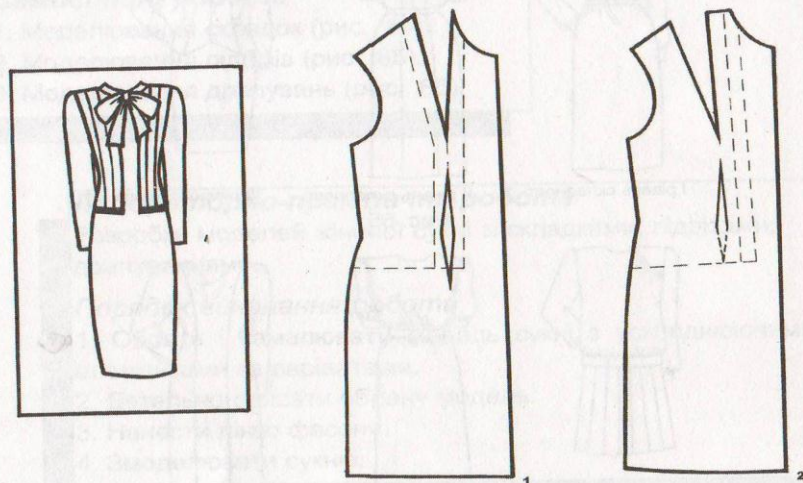


Рис. 68

Тест 3. На якій деталі переду сукні лінії фасону нанесено згідно заданої моделі (рис. 69). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2.

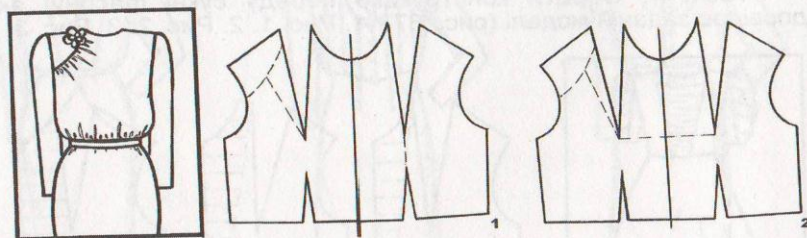


Рис. 69

Тест 4. Обрати правильну конструкцію переду, яка відповідає заданій моделі (рис. 70). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

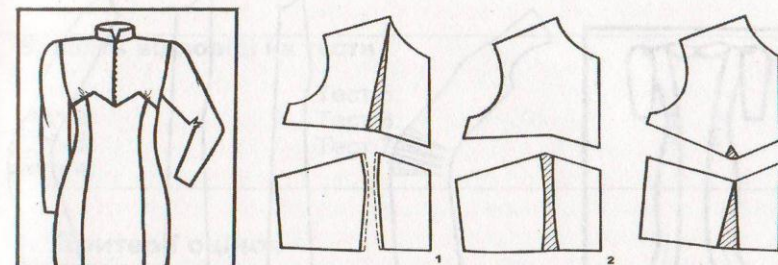


Рис. 70

Тест 5. Обрати модель сукні (рис. 71), в якій перед моделюється у вказаній послідовності. 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

1. Горловину поглибити і розширити по лінії плечей.
2. Кінець нагрудної й талієвої виточок з'єднати і розрізати.
3. Від лінії талії донизу по боковому зрізу відкласти 6-7 см, а по лінії рельєфу - 8-12 см і позначити лінію підрізу.
4. Бокові частини спідниці розширити, застосовуючи прийоми кінцевого розширення.

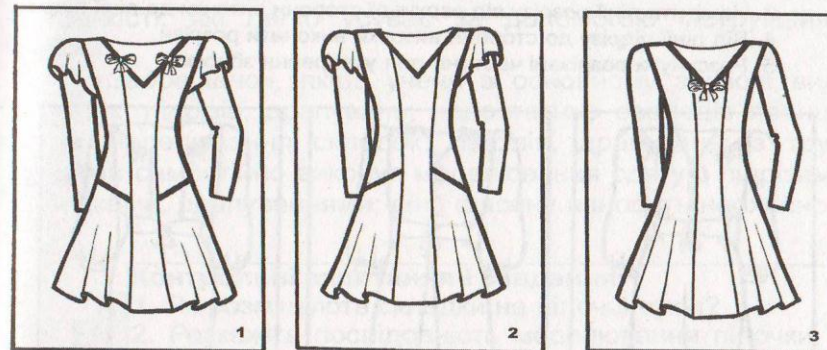


Рис. 71

Тест 6. Обрати деталі переду сукні, які відповідають заданій моделі (рис. 72). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3. 4. Рис. 4.

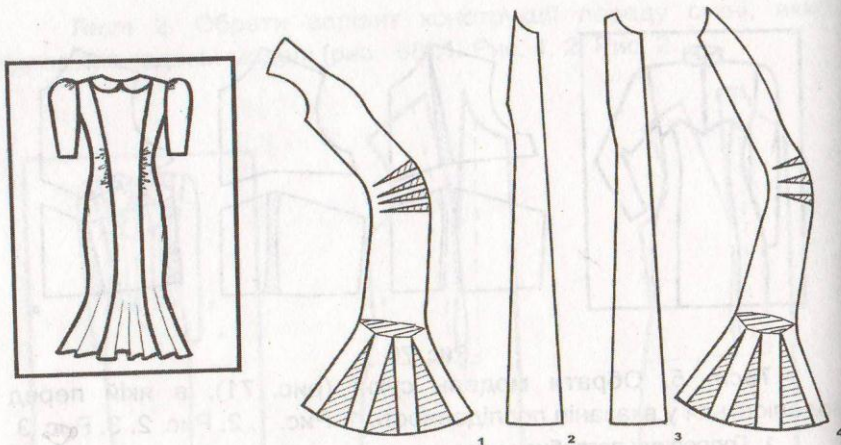


Рис. 72

Тест 7. Вказати модель, яка проектується за такою схемою (рис. 73). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

1. Виточку перемістити на лінію бокового зрізу.
2. Лінію підрізу намітити від плечового зрізу, не доводячи до лінії середини переду на 8-10 см.
3. Намітити лінії розрізу від верхньої сторони виточки до лінії підрізу.
4. Від лінії підрізу до сторони виточки виконати розрізи.
5. Розсунути розрізані частини для утворення зборки.

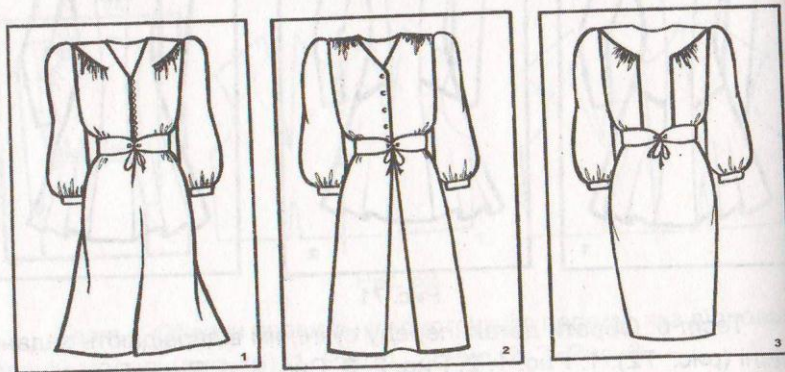


Рис. 73

Впишіть відповіді на тести

Тест 1:
Тест 2:
Тест 3:
Тест 4:

Тест 5:
Тест 6:
Тест 7:

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень засвоїв різновиди складок, підрізів, драпувань; вміє визначати місце розміщення складок, підрізів, драпувань; оволодів методикою проектування складок, підрізів, драпувань; вміє самостійно змодельовувати одяг зі складками, підрізами, драпуваннями.

«Добре», якщо учень засвоїв різновиди складок, підрізів, драпувань і вміє визначити їх вид та місце розміщення; оволодів методикою моделювання складок, підрізів, драпувань; самостійно розробляє фасони суконь зі складками, підрізами, драпуваннями, але допускає неточності, які легко усуває за допомогою інструкційної картки.

«Задовільно», якщо учень в основному засвоїв види складок, підрізів, драпувань; недостатньо оволодів принципами моделювання складок, підрізів, драпувань; з труднощами самостійно виконує моделювання одягу з підрізами, складками, драпуваннями; лінії фасону наносить неохайно.

Контрольні запитання і завдання

1. Як розміщують складки на пілочці сукні?
2. Розкажіть послідовність моделювання пілочки з діагональними складками.
3. Назвіть основні правила проектування підрізів і драпувань.

Контрольні запитання і завдання (продовження)

4. Які види підрізів і драпувань проектує у жіночій сукні?
5. Чим асиметричне драпування відрізняється від симетричного?
6. Розкажіть послідовність моделювання переду сукні:
 - а) з симетричним драпуванням від плечового зрізу;
 - б) з асиметричним драпуванням від лінії талії;
 - в) з горизонтальним підрізом від бокового зрізу;
 - г) з фігурним підрізом від плечових зрізів.



Література до теми: 7, с. 121-122.

4. Моделювання поясних виробів



Ключові слова: спідниці прямі - з драпуванням, зборками, кокетками, на запах, з підрізами, оборками, рельєфами, складками, шлицями; конічні - викроєні по колу: напівкльош, кльош, сонцекльош; клинкові - «годе», шорти, штани, штани-спідниця.

Вимоги до знань і вмінь з теми:

Необхідно знати:

- принципи моделювання спідниць з рельєфами, кокетками, складками, підрізами, драпуваннями;
- принципи моделювання штанів з кокетками, складками, підрізами.

Необхідно вміти:

- розробляти різні фасони штанів;
- визначати вид рельєфів, підрізів, складок, драпувань на спідниці та штанах;
- виконувати моделювання спідниць з рельєфами, складками, кокетками, підрізами, драпуваннями.

Поясні вироби - це вироби, які кріпляться на лінії талії.

До поясних виробів належать спідниці різних конструкцій і моделей, штани, штани-спідниці, шорти тощо.

Найпоширенішим поясним жіночим одягом є спідниця. Вони широко застосовуються як самостійний вид одягу, так як і складова частина легкої сукні, ансамблю або комплекту.

За силуетом спідниці поділяють на дві основні групи: прямі та конічні. Прямі та конічні спідниці відрізняються між собою за способом оформлення низу виробу: вони або розширюються, або звужуються.

За сезоном спідниці можуть бути весняно-літніми, осінніми, зимовими, а за призначенням - повсякденними, для відпочинку, прогулянок святкові тощо. Спідниці шують з різних матеріалів: тканин, натуральної та штучної шкіри, замші, трикотажу тощо.

Довжина спідниці залежить від стильових та вікових особливостей і може бути міні, міді, максі.

Конструктивно спідниці поділяються на одношовні, двошовні, багатошовні, без пояса або з поясом: вузьким, широким, фігурним та суцільнокроєним, з виточками, зборками, складками, підрізами, кокетками, рельєфами, драпуванням, з різними кишнями: накладними, прорізними, внутрішніми в швах, рельєфах тощо. Обираючи фасон спідниці: необхідно враховувати силует статури, напрям моди, призначення одягу та вид матеріалу.

Основною формою спідниці є пряма, коли ширина виробу внизу дорівнює ширині по лінії стегон. На основі конструкції прямої спідниці моделюють усі інші різновиди спідниць, за винятком спідниці з одnobічними складками по колу. В моделюванні спідниць основну роль відіграють талієві виточки, які можуть бути різної величини, але найбільші в спідницях, які щільно облягають статуру. Якщо призначення виточки лише декоративне, то її розміщують від лінії талії. Коли ж виточка є декоративним оздобленням, її проектує у

вигляді складок, складок-защипів, зборок, рельєфів, кокеток, підрізів, драпувань. Центром переміщення талієвих виточок вважають точки лінії стегон, які найбільше виступають. Для застібок найчастіше використовують ґудзики, тасьму-блискавку, кнопки, гачки.

Прямі спідниці можуть бути широкими, вузькими або розширеними внизу (рис. 74, 75). У моделюванні широких прямих спідниць надлишок тканини зверху переводять у складки, які застрочують, а іноді запрасовують до лінії стегон або на всю довжину спідниці, у зборки і складки від кокеток, верхній зріз оформлюють відповідно до вимог моди. Низ прямих вузьких спідниць розширюють нижче від лінії стегон. Ширина спідниці внизу має бути на 5-8 см більшою за ширину лінії стегон або згідно моделі. Зміна фасону спідниці не впливає на зміну довжини і ширини виробу по лінії талії.

У моделюванні спідниць з м'якими складками або зборками по лінії талії, спроектовані талієві виточки не зшивають, а закладають у м'які складки або зборки.

Якщо у моделі спідниці передбачаються складки більшої величини, то викрійку розрізають до кінця талієвої виточки і розсовують на бажану величину.

Спідниці з рельєфами моделюють на основі заданої конструкції (рис. 76, 77). Якщо рельєф спрямовано від лінії талії або від верхньої частини бокового зрізу, то талієві виточки переміщують на лінію рельєфу. Лінія рельєфу може бути прямою або фігурною.

Спідниці з кокетками (рис. 78) за формою бувають прямі, овальні, фігурні; за розміром кокетки - широкі, малі, великі; за способом оформлення лінії з'єднання з основним полотнищем виробу - пришивні, накладні, відрізні. Кокетки не тільки забезпечують щільне прилягання спідниці до статури по лінії стегон, а й дозволяють урізноманітнювати форму виробу, надають йому привабливого зовнішнього вигляду. Крім того, кокетки малих розмірів зорозовують статуру людини, а великих - зменшують.

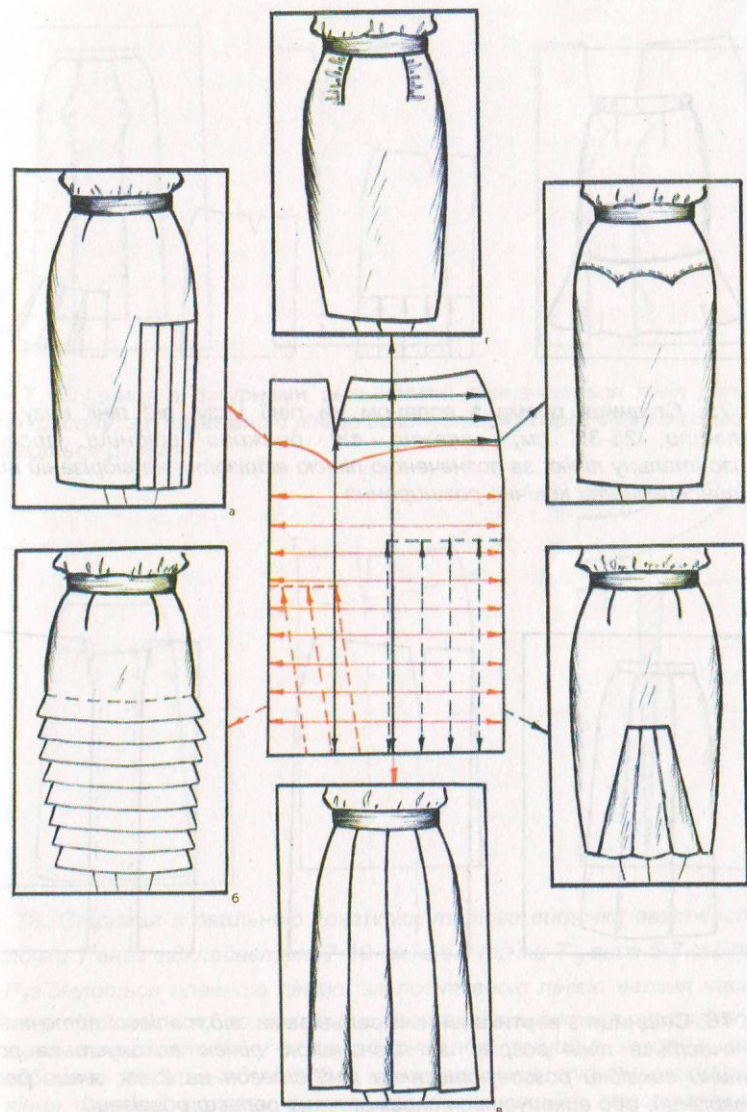


Рис. 74

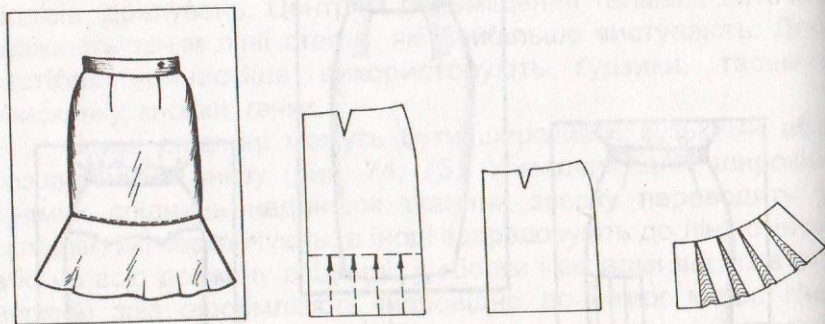


Рис. 75. Спідниця пряма з воланом на лінії низу: від лінії низу вгору відкласти 25-35 см; залежно від довжини спідниці провести горизонтальну лінію; за позначеною лінією відрізати; на відрізаній нижній частині виконати кінцеве розширення

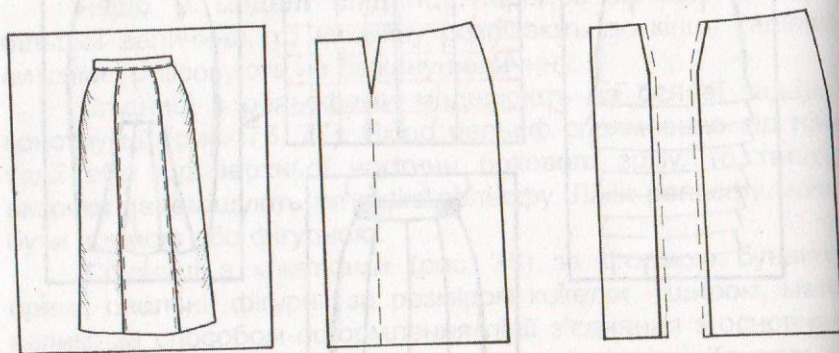


Рис. 76. Спідниця з вертикальними рельєфами: від талієвої виточки вниз позначається лінія розрізу; за позначеною лінією виконується розріз; частини викрійки розсовуються на лінії стегон на 2 см, якщо рельєф нерозрізний, або виконується окремо, якщо рельєф розрізний

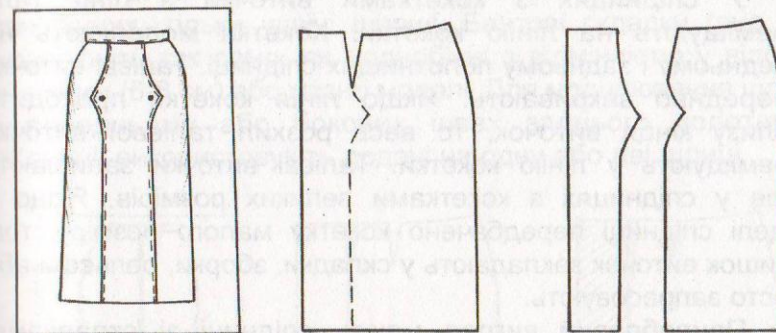


Рис. 77. Спідниця з фігурними рельєфами: позначається лінія рельєфу згідно фасону; за позначеною лінією виконується розріз; частини викрійки вирізаються окремо

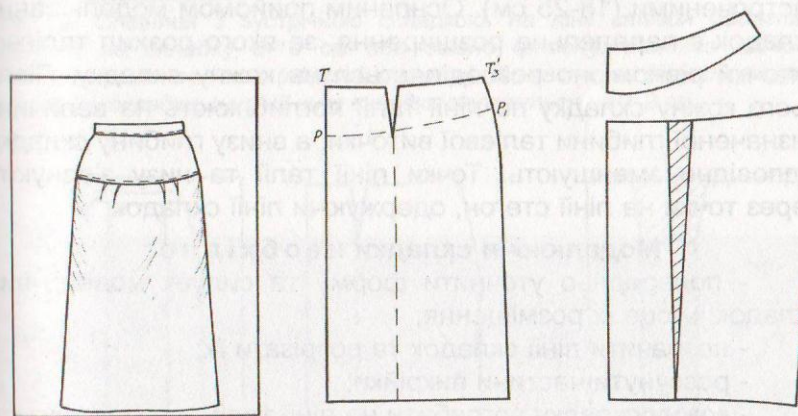


Рис. 78. Спідниця з овальною кокеткою: талієва виточка закривається; від точки T вниз відкладається 7-10 см, а від точки T' вниз 5-7 см; точки P і P' з'днуються плавною лінією; за позначеною лінією верхня частина спідниці відрізається; на кокетці виточка залишається закритою, а її залишок закладається у м'які зборки або защіпи; якщо в моделі передбачено зборки з-під кокетки, нижня частина спідниці розрізається від кінця талієвої виточки до низу, частини викрійки розсовуються на задану величину

У спідницях з кокетками виточки з лінії талії переміщують на лінію кокетки. Кокетки моделюють на передньому і задньому полотнищах спідниці. Талієві виточки попередньо закривають. Якщо лінія кокетки проходить поблизу кінця виточок, то весь розхил талієвої виточки переміщують у лінію кокетки. Талієві виточки залишають лише у спідницях з кокетками великих розмірів. Якщо у моделі спідниці передбачено кокетку малого розміру, тоді залишок виточок закладають у складки, зборки, рельєфи або просто заправовують.

Привабливий вигляд мають спідниці зі складками: однобічними, зустрічними, бантовими, розміщеними рівномірно або групами, прямими або віялоподібними. За конструкцією вони можуть бути відкритими від лінії талії або застроченими (18-25 см). Основним прийомом моделювання складок є паралельне розширення, за якого розхил талієвої складки є паралельне розподіляється на кожен складку. Після цього кожен складку по лінії талії поглиблюють на величину визначеної глибини талієвої виточки, а внизу глибину складки відповідно зменшують. Точки лінії талії та низу з'єднують через точки на лінії стегон, одержуючи лінії складок.

Моделюючи складки необхідно:

- попередньо уточнити форму та силует моделі, вид складок, місце їх розміщення;
- позначити лінії складок та розрізати їх;
- розсунути частини викрійки;
- кожен складку поглибити на лінії талії, а внизу звужити на величину, яка дорівнює розхилу талієвої виточки, поділеного на кількість складок.

У моделюванні спідниць із однобічною складкою (див. рис. 74-в) або із шлицею необхідно враховувати додачі на глибину складки або шлиці. Однобічна складка може бути завширшки 3-7 см (або як визначено у моделі), і завглибшки удвічі більшою за ширину.

Зустрічні складки (рис. 79) моделюють на основі однобічних, тільки удвічі ширші. Бантові складки (рис. 80) моделюють так само, як і однобічні з відмінністю у відстані між ними (6-8 см) або згідно моделі. Для моделювання шлиць у передньому або бокових швах заднього полотнища спідниці, використовують додачі на одну або дві шлиці.

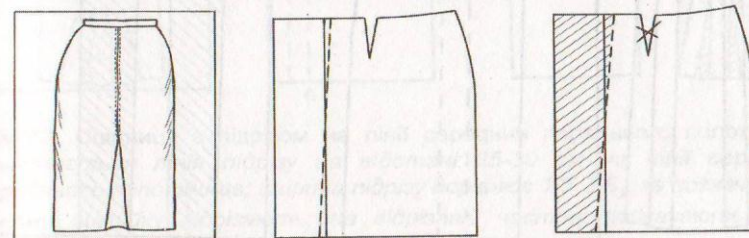


Рис. 79. Спідниця з зустрічною складкою: на лінії стегон додається припуск на складку 8-10 см або згідно фасону; талієва виточка переноситься повністю (перший рисунок) або частково (другий рисунок) в глибину складки; на лінії низу складка звужується на 1-2 см

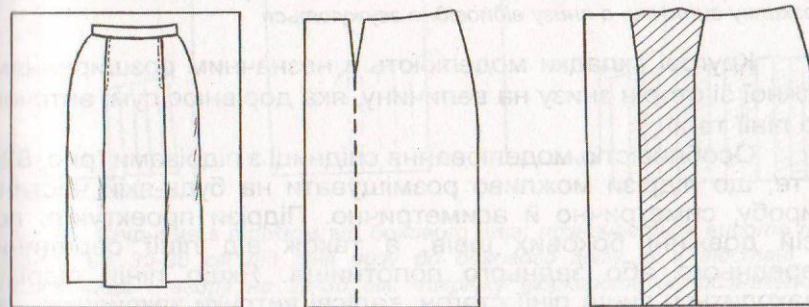


Рис. 80. Спідниця з бантовою складкою: від кінця талієвої виточки до низу позначається лінія розрізу; частини викрійки розрізаються і розсовуються на лінії стегон на глибину складки; талієва виточка закладається в глибину складки; на лінії низу складка звужується з обох сторін на 0,5-1 см, залежно від розхилу талієвої виточки

Спідниці зі складками на передньому або задньому полотнищах (рис. 81) моделюють методом переміщення талієвих виточок у складки, рівномірно розподіляючи їх на кожну з них.

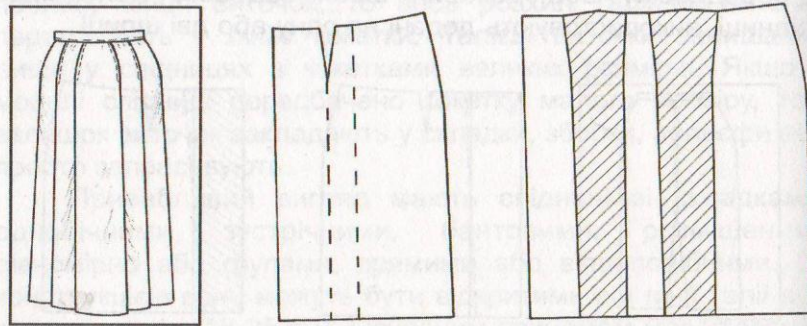


Рис. 81. Спідниця з груповими складками: позначається місце розміщення складок на лінії стегон; від кінця талієвої виточи виконується розріз, а на відстані 4 см у бік бокового зрізу виконується другий розріз; частини викрійки розсовуються на глибину складки; талієва виточка ділиться рівномірно на дві складки; на лінії талії складки розширюються на $1/2$ розхилку виточки, а внизу відповідно звужуються

Кругові складки моделюють з незначним розширенням кожної зі сторін знизу на величину, яка дорівнює сумі виточок по лінії талії.

Особливістю моделювання спідниці з підрізами (рис. 82) є те, що підрізи можливо розміщувати на будь-якій частині виробу, симетрично й асиметрично. Підрізи проектують по всій довжині бокових швів, а також від лінії середини переднього або заднього полотнища. Якщо лінія підрізу знаходиться вище лінії стегон, талієві виточки закривають, а якщо нижче - залишаються без змін. Особливо ефектно виглядають спідниці з асиметричними підрізами (рис. 83), які розміщують найчастіше від бокових зрізів.

Лінію підрізів оформлюють складками, зборками або застосовують прийоми кінцевого чи паралельно-кінцевого розширення деталей виробу.

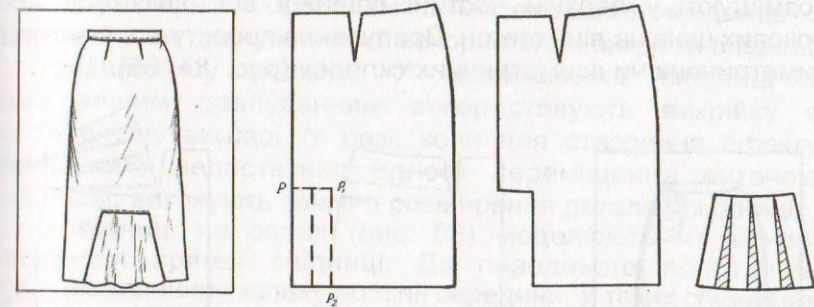


Рис. 82. Спідниця з підрізом на лінії середини переднього полотнища: позначається лінія підрізу на відстані 25-30 см на лінії середини переднього полотнища; ширина підрізу дорівнює $1/3$ ББ₂; за позначеними лініями викрійку відрізають; на відрізаній частині позначають лінію розрізу і по лінії низу виконується кінцеве розширення

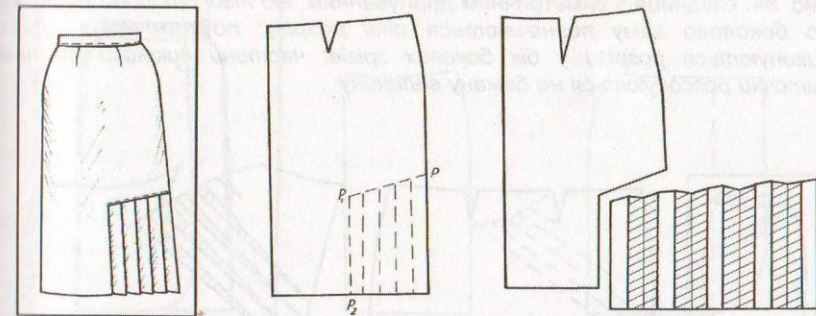


Рис. 83. Спідниця з підрізом від бокового шва: позначається висота лінії підрізу на 30-35 см від лінії низу до бокового зрізу, а а відстані $1/3$ полотнища - вгору на 25-30 см; викрійку відрізають за позначеними лініями; на відрізаній частині складки позначають згідно фасону

Спідниці з драпуваннями виготовляють з тканин, що легко драпуються (шовк, вовну, трикотаж тощо) та утворюють об'ємні м'які або гнучкі складки: косі, поперечні, променеподібні. У спідницях з таким оздобленням виточки переносять у драпування. У більшості випадків драпування

розміщують у верхній частині спідниці від лінії талії або бокових швів на лінії стегон. Драпування проєктують у вигляді симетричних чи асиметричних складок (рис. 84, 85).

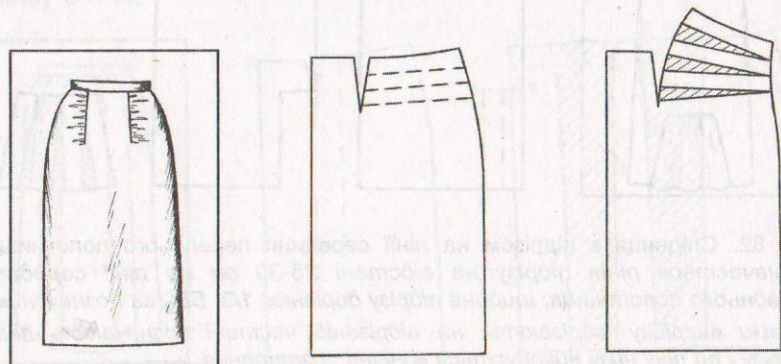


Рис. 84. Спідниця з симетричним драпуванням: від лівої сторони виточки до бокового зрізу позначаються лінії розрізу; по намічених лініях виконуються розрізи у бік бокових зрізів; частини викрійки на лінії виточки розсовуються на бажану величину

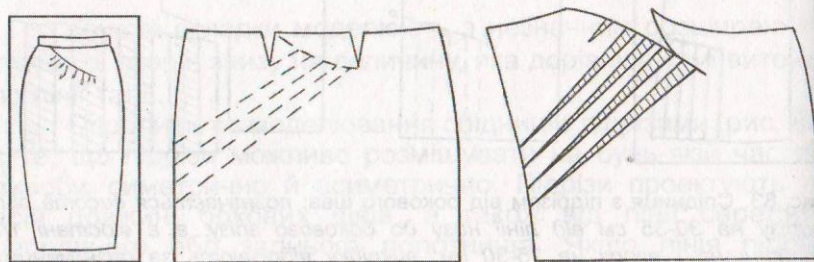


Рис. 85. Спідниця з асиметричним драпуванням: позначається лінія підрізу згідно фасону; від лінії підрізу у бік бокового зрізу намічаються лінії розрізу; талієві виточки закриваються; на лінії підрізу закладаються складки або зборки

Характерною особливістю моделювання спідниць з асиметричним драпуванням є використання викрійки спідниці у половинному розмірі. У моделюванні спідниці з симетричним драпуванням використовують викрійку в розгорнутому вигляді. У разі, коли для створення ефекту драпування недостатньо одного переміщення виточок, додатково виконують конічне розширення деталей спідниці.

Спідниці на запах (рис. 86) моделюють на основі креслення прямої спідниці. До переднього полотнища додають величину запаху до лінії середини. У таких спідницях переднє полотнище складається з двох частин. Величина запаху залежить від способу обробки. Так, у спідницях на запах із застібкою на гудзиках ширина запаху має бути не менше 25 см або згідно моделі. Запах на задньому полотнищі моделюють аналогічно передньому.

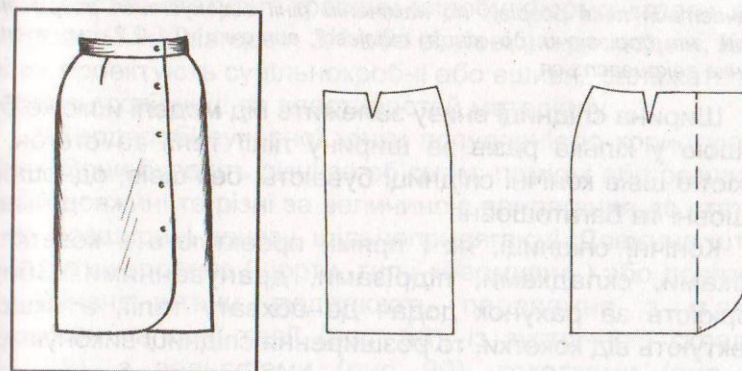


Рис. 86. Спідниця на запах: до лінії середини переднього полотнища прямої спідниці додати додачу на запах 10-15 см, або згідно моделі

У моделюванні спідниці, завужених до низу, використовують креслення основи прямої двшовної спідниці, змінюючи його за допомогою конічного завуження. Іноді для завуження спідниці досить зменшити її ширину внизу на бокових зрізах на 1-2 см.

До конічних спідниць, розширених до низу, належать клинкові, «сонцекльош», напівкльош та їхні різновиди (рис. 87).

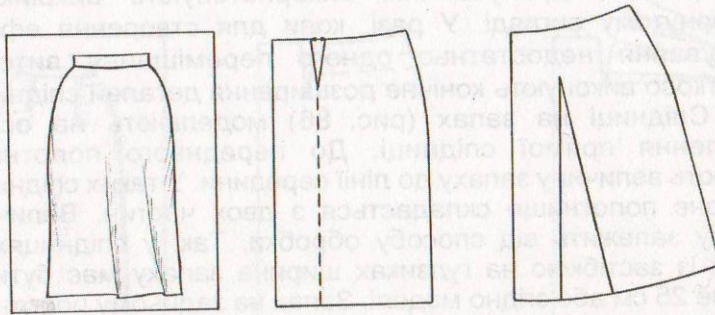


Рис. 87. Спідниця напівкльош: від кінця талієвої виточки до низу позначається лінія розрізу; по наміченій лінії виконується розріз знизу догори, не дорізаючи до кінця талієвої виточки 0,1-0,2 см; талієва виточка закривається

Ширина спідниці внизу залежить від моделі й може бути більшою у кілька разів за ширину лінії талії та стегон. За кількістю швів конічні спідниці бувають: без швів, одношовні, двошовні та багатошовні.

Конічні спідниці, як і прямі, проектують з кокетками, зборками, складками, підрізами, драпуваннями. Зборки утворюють за рахунок додач до обхвату талії, а якщо їх проектують від кокетки, то розширення спідниці виконують по лінії відрізу кокетки.

Моделюючи конічні спідниці, викроєні по колу із заправленими складками по лінії стегон, насамперед позначають лінію стегон паралельно лінії низу. Лінію талії та низу розподіляють на рівну кількість частин і з'єднують попередньо визначені точки лініями, від яких відкладають глибину складки. Глибина складки залежить від обраної моделі та кількості передбачених складок.

Якщо складки проектують від лінії талії, то ширину виробу по лінії талії збільшують на величину глибини усіх складок. Лінію талії та лінію низу ділять на кількість складок і проводять середні лінії складок. З обох боків визначених точок на лінії талії відкладають $1/2$ глибини складки, а внизу - вдвічі більше.

Клинкові спідниці моделюють на основі типової конструкції або будують самостійну конструкцію. Ширину клинків визначають від ділення величини обхвату стегон, враховуючи додачу на вільне облягання та на кількість клинків (4, 6, 8 і більше).

Спідниці «годе» моделюють на основі конструкції клинкових спідниць. Відповідно до обраної моделі, форму «годе» починають вище або нижче від лінії стегон на 4 см.

Величина розширення клинкових спідниць залежить від особливостей статури і фасону виробу. Форма «годе» може бути повна і «напівгоде», $3/4$ або відповідно до моделі. Клини «годе» проектують суцільнокробні або вшивні, залежать вони від фасону спідниці та властивостей матеріалу.

У гардеробі сучасної жінки популярністю користуються штани. Вони бувають різні за об'ємом: помірні або розширені по всій довжині та різні за величиною прилягання до статури: прямі, розширені донизу, щільноприлягаючі. Довжина штанів може бути короткою (шорти, типу «бермуди») або довгою.

Жіночі штани моделюють переважно з м'якими складками на лінії талії (рис. 88), із зустрічною складкою (рис. 89), з рельєфами (рис. 90), кокетками (рис. 91), драпуванням (рис. 92), підрізами (рис. 93). Процес технічного моделювання штанів подібний до моделювання спідниць. Його виконують на основі передньої та задньої половинок типової конструкції штанів з талієвими виточками.

У моделюванні штанів найчастіше змінюють форму верхньої частини штанів та форму і довжину бокових і крокових зрізів.

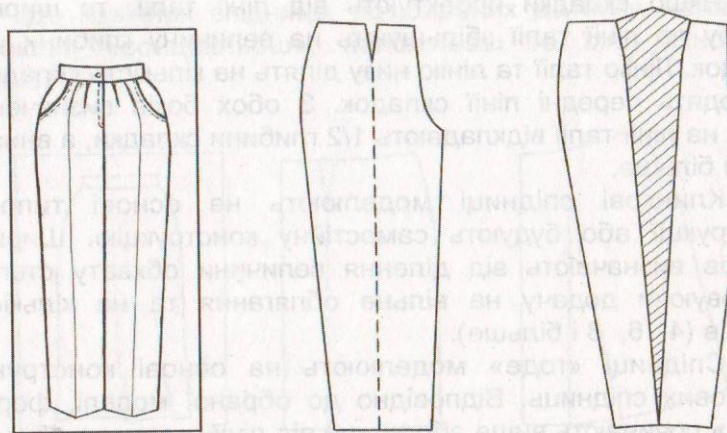


Рис. 88. Штани з м'якими складками на лінії талії: від кінця талієвої виточки до низу виконується розріз; викрійка на лінії талії розсовується на бажану величину складок симетрично від середньої лінії передньої половинки штанів

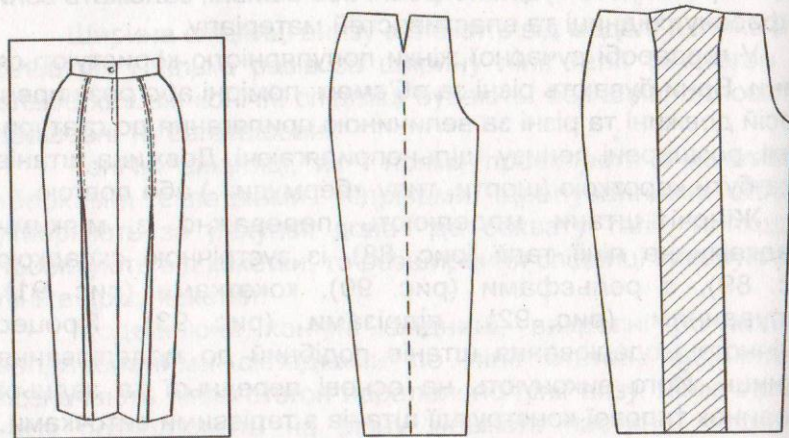


Рис. 89. Штани із зустрічною складкою: позначається лінія розрізу від кінця талієвої виточки до низу; виконується розріз і частини викрійки розсовуються на лінії стегон на глибину складки; талієва виточка закладається в складку

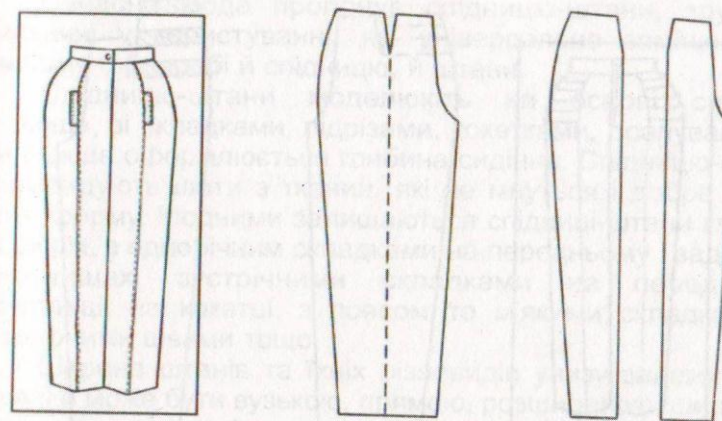


Рис. 90. Штани з рельєфами: позначається лінія розрізу від кінця талієвої виточки до низу; за позначеною лінією виконується розріз, і частини викрійки розсовуються на 2 см, якщо рельєф нерозрізний, або викроюється окремо, якщо рельєф розрізний; талієва виточка закладається в рельєфи

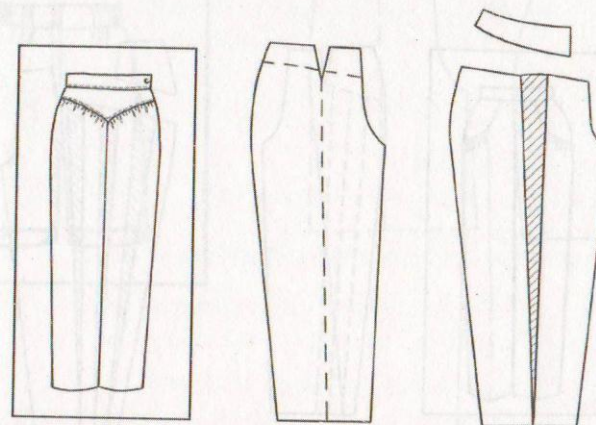


Рис. 91. Штани з кокеткою на передній половинці: позначається лінія кокетки при закритій виточці згідно моделі; залишок виточки закладається у м'яку складку; якщо передбачено м'які складки з-під кокетки, від кінця талієвої виточки до низу виконується розріз, і вгорі викрійка розсовується на бажану величину зборок або складок

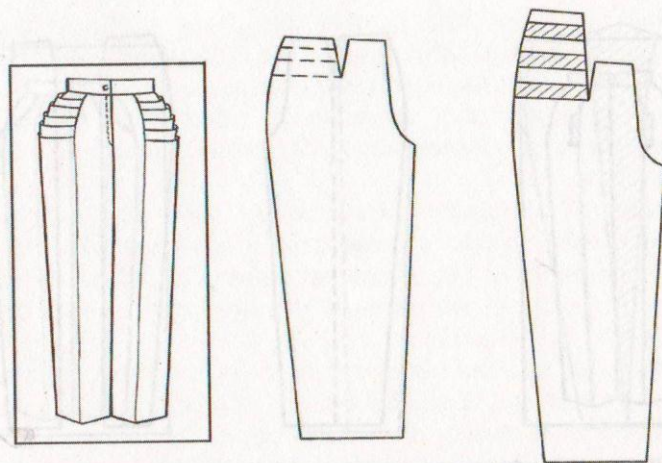


Рис. 92. Штани з драпуванням від бокових зрізів: від бокових зрізів до лінії талієвої виточки позначаються горизонтальні лінії розрізу; за позначеними лініями викрійка розрізається і розсовується по вертикалі на бажану величину складок або зборок; довжина талієвої виточки може подовжуватися, якщо передбачено фасоном

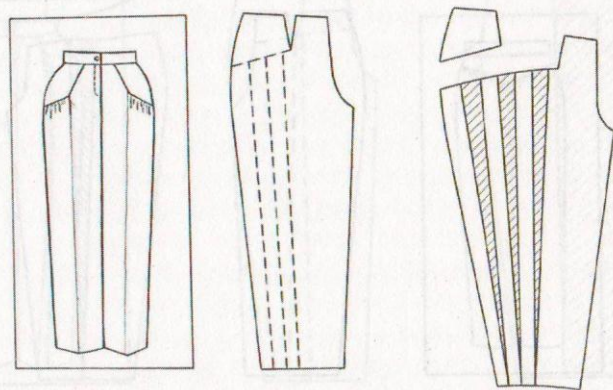


Рис. 93. Штани з підрізами: позначається лінія підрізу від бокового зрізу до лінії середини передньої половинки; на нижній частині штанів позначаються лінії розрізу; за позначеними лініями виконуються розрізи зверху вниз; на лінії підрізу нижня частина штанів розсовується на бажану величину зборок

Сучасна мода пропонує спідницю-штани, зручні й практичні у користуванні, які універсально замінюють в жіночому гардеробі й спідницю, й штани.

Спідницю-штани моделюють на основі спідниці («кльош», зі складками, підрізами, кокетками, драпуванням), але інакше оформлюється глибина сидіння. Спідницю-штани рекомендують шити з тканин, які не мнуться і добре зберігають форму. Модними залишаються спідниці-штани класичної форм, з односторонніми складками на передньому і задньому полотнищах, зустрічними складками на передньому полотнищі, на кокетці, з поясом та м'якими складками, з рельєфними швами тощо.

Ширина штанів та їхніх різновидів унизу залежить від моделі й може бути вузькою, прямою, розширеною, широкою. Лінію низу штанів оформлюють манжетами різної конструкції, застібками, стягують на еластичну тасьму або на декоративну шнурівку (рис. 94).

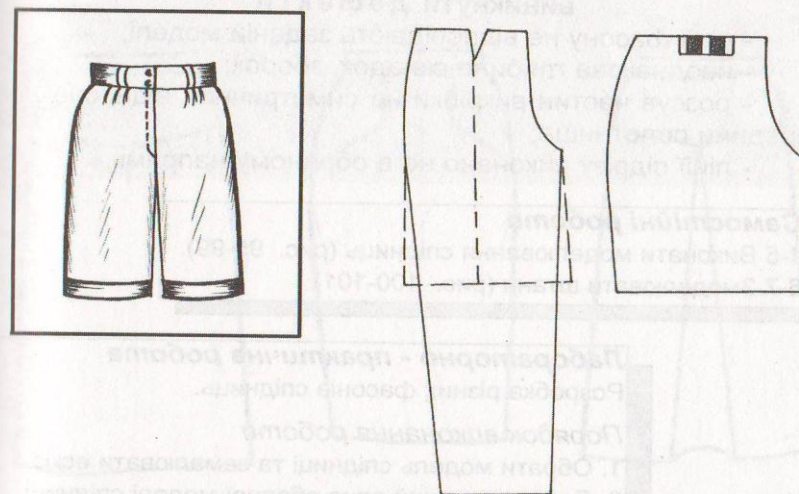


Рис. 94. Штани прямого силуету типу «бермуди»: позначити лінію низу на передній та задній половинці штанів вище лінії коліна на 10 см; на передній половинці з кінця талієвої виточки провести вертикаль, за якою викрійку розрізати і розсунути на 5-6 см; на передній половинці боковий та кроковий зрізи спрямляють від лінії стегон; на задній половинці боковий зріз спрямляють від лінії стегон, а кроковий - від його вершини

Застібку проєктують спереду або у боковому шві на гудзиках, а найчастіше - на «тасьмі-блискавці». Пояс штанів може бути пришитим або суцільнокроєним різної форми. Пояс моделюють з шлейками, які іноді розміщують групами як декоративне оздоблення.

Для якісного моделювання поясних виробів необхідно:

- точно нанести лінії фасону і визначити місце розміщення складок, підрізів, драпувань;
- лінії фасону, які проходять через талієві виточки, позначати при закритих виточках;
- розширення частин викрійки виконують симетрично відносно середньої лінії полотнища.

У процесі моделювання поясних виробів можуть виникнути дефекти:

- лінії фасону не відповідають заданій моделі;
- неоднакова глибина складок, зборок;
- розсув частин викрійки не симетричний відносно лінії середини полотнища;
- лінії підрізу виконано не в обраному напрямі.

Самостійні роботи

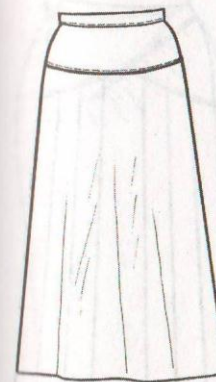
- 1-5 Виконати моделювання спідниць (рис. 95-99).
6-7 Змодельовати штани (рис. 100-101).

Лабораторно - практична робота

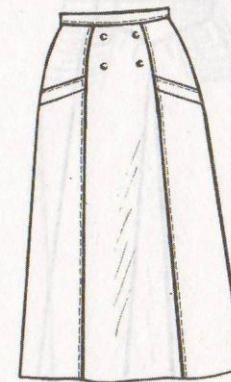
Розробка різних фасонів спідниць.

Порядок виконання роботи

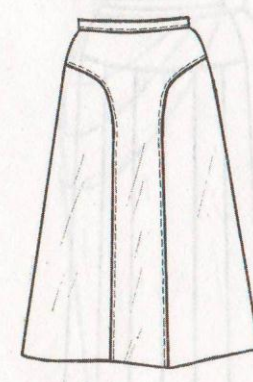
1. Обрати модель спідниці та замалювати ескіз.
2. Дати детальний опис обраної моделі спідниці.
3. Нанести лінії фасону відповідно до моделі.
4. Змодельовати спідницю.



I рівень складності

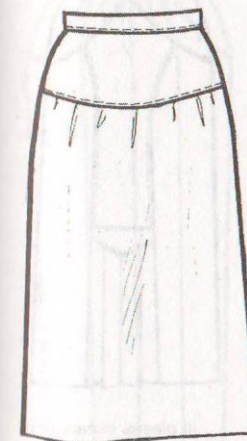


II рівень складності



III рівень складності

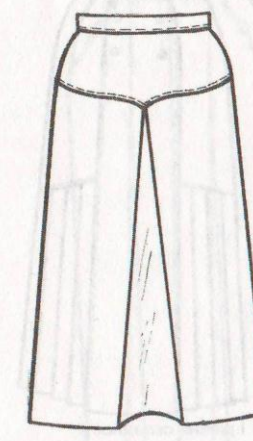
Рис. 95



I рівень складності

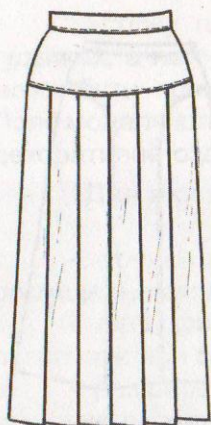


II рівень складності

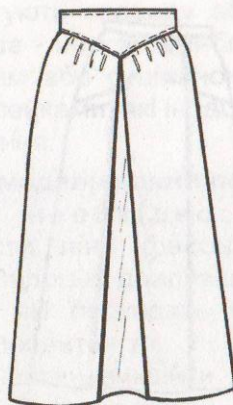


III рівень складності

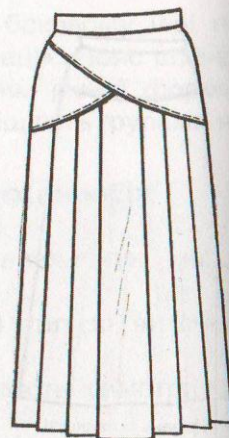
Рис. 96



I рівень складності

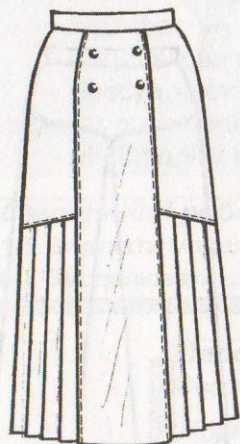


II рівень складності

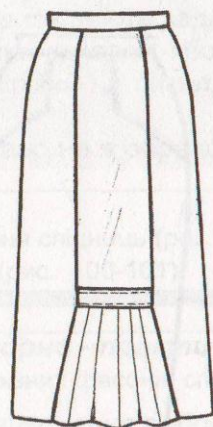


III рівень складності

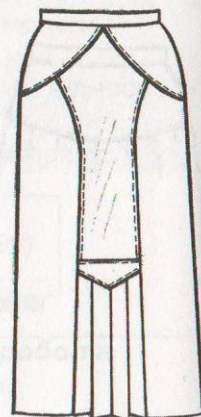
Рис. 97



I рівень складності

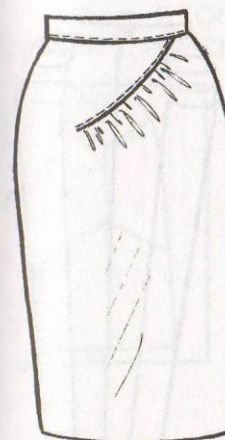


II рівень складності

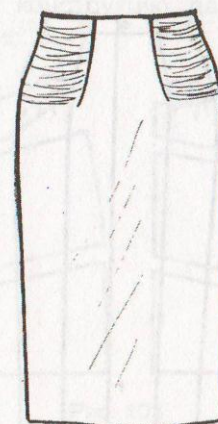


III рівень складності

Рис. 98



I рівень складності

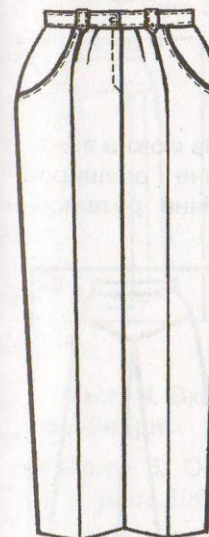


II рівень складності

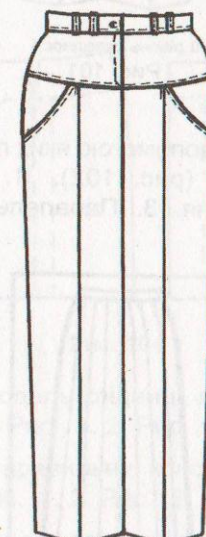


III рівень складності

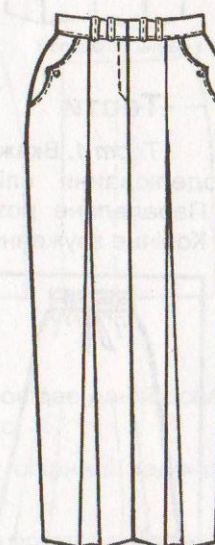
Рис. 99



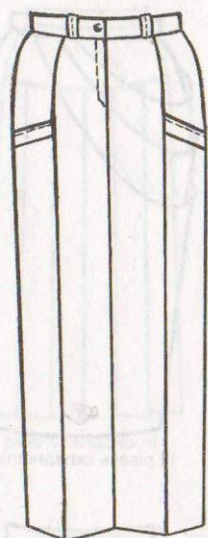
I рівень складності



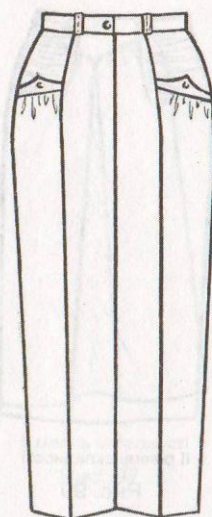
II рівень складності
Рис. 100



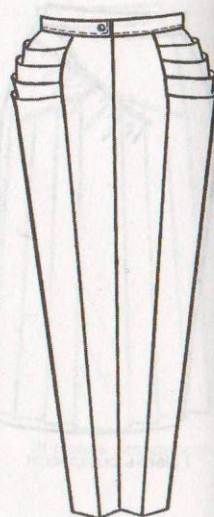
III рівень складності



I рівень складності



II рівень складності
Рис. 101



III рівень складності

Тести

Тест 1. Вкажіть, за допомогою яких прийомів можна виконати моделювання спідниць (рис. 102). 1. Конічне розширення. 2. Паралельне розширення. 3. Паралельно-конічне розширення. 4. Конічне звуження.

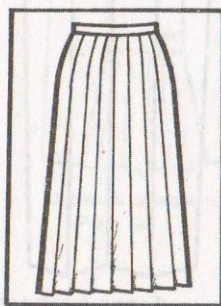
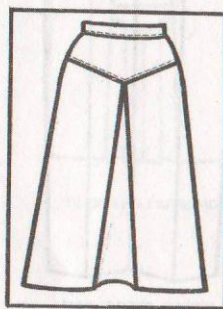


Рис. 102



Тест 2. Оберіть конструкцію даної спідниці (рис. 103). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

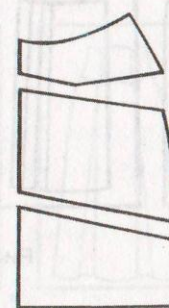
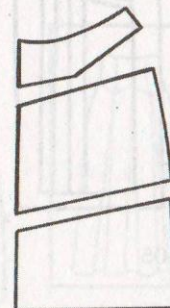
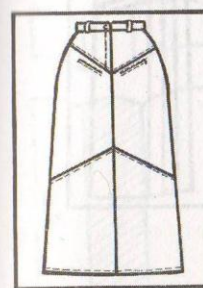


Рис. 103

Тест 3. Назвіть правильний варіант нанесення фасонних ліній, згідно заданого фасону спідниці (рис. 104). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

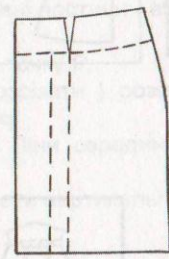
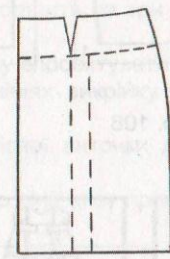
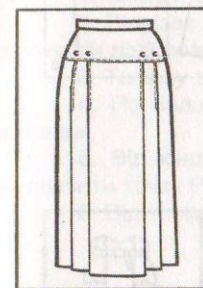


Рис. 104

Тест 4. Вкажіть модель спідниці, яка відповідає даній основі креслення (рис. 105). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

Тест 5. Оберіть правильну конструкцію спідниці заданого фасону (рис. 106). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

Тест 6. Вкажіть фасон спідниці, конструкцію якої зображено на рис. 107. 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

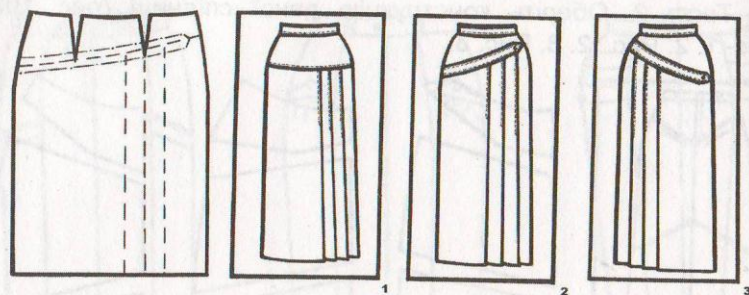


Рис. 105

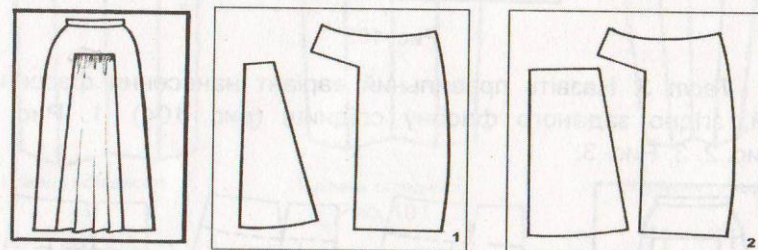


Рис. 106

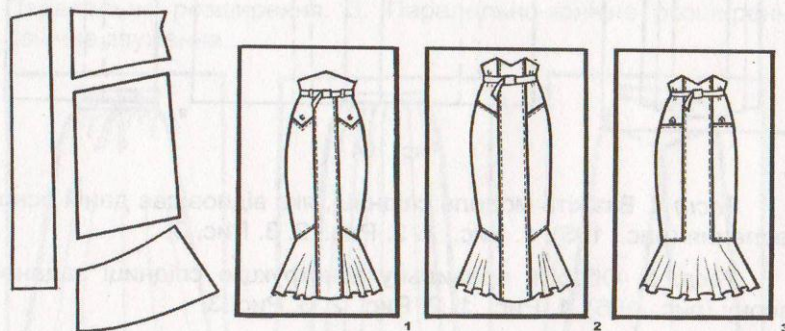


Рис. 107

Тест 7. Оберіть модель спідниці, яка відповідає конструкції (рис. 108). 1. Рис. 1. 2. Рис. 2. 3. Рис. 3.

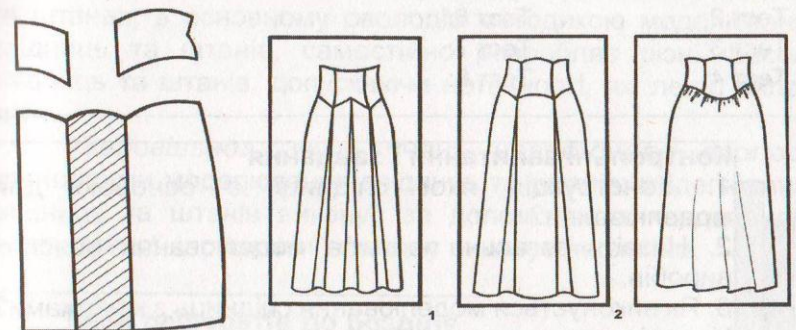


Рис. 108

Тест 8. У якій послідовності необхідно моделювати спідницю (рис. 109). 1. 1, 3, 4, 6, 5, 2; 2. 3, 5, 2, 1, 6, 4; 3. 5, 3, 1, 6, 2, 4; 4. 6, 4, 2, 1, 3, 5.

1. Точку Р з'єднати з точкою Р₁,
2. Відрізок РР₁ поділити на три рівні частини і від визначених точок провести лінії розрізу,
3. Талієву виточку спроекувати в точку Р.
4. По заданих лініях викрійку розрізати } розсунути на величину складок,
5. Від кінця талієвої виточки до Ліни середини відкласти 3 см і визначити точку Р.
6. Від точки Р₁ до лінії низу провести вертикальну лінію донизу.

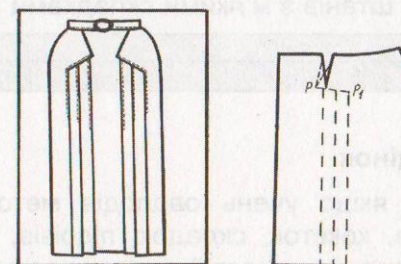


Рис. 109

Впишіть відповіді на тести

Тест 1:	Тест 5:
Тест 2:	Тест 6:
Тест 3:	Тест 7:
Тест 4:	Тест 8:

Контрольні запитання і завдання

1. Конструкція якої спідниці є основою для моделювання?
2. Назвіть загальні правила моделювання поясних виробів.
3. Як виконується моделювання спідниць з кокетками? Наведіть приклади.
4. Визначте правила проектування рельєфів у спідницях та штанах.
5. Які варіанти переміщення талієвої виточки використовують у проектуванні зустрічної складки?
6. У чому особливості моделювання спідниць з груповими складками?
7. На прикладі розказати про моделювання спідниць з підрізом бокового шва.
8. Назвіть особливості моделювання спідниць з асиметричним драпуванням.
9. Розкажіть, у якій послідовності моделюють штани з фігурною кокеткою.
10. Як виконується моделювання передньої половинки штанів з м'якими складками по лінії талії?

Критерії оцінок

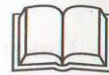
«Відмінно», якщо учень оволодів методикою проектування рельєфів, кокеток, складок, підрізів, драпувань на спідниці та штанах; вміє самостійно виконувати моделювання спідниць та штанів відповідно до фасону.

«Добре», якщо учень в основному знає різновиди рельєфів, кокеток, складок, підрізів, драпувань на спідницях та штанах; в основному оволодів методикою моделювання спідниць та штанів, самостійно розробляє різні фасони спідниць та штанів, допускаючи неточності, які легко виправити.

«Задовільно», якщо учень недосконало оволодів принципами моделювання спідниць та штанів; моделювання спідниць та штанів виконує за допомогою викладача або інструкційної картки; лінії фасону виконує неохайно.

Теми рефератів до розділу

1. Нові варіанти переміщення нагрудної виточки у сучасних моделях одягу.
2. Вплив моди на зміну форми і об'єму рукавів.
3. Складки в історичному і сучасному костюмі.
4. Естетичне значення підрізів і драпувань в одязі.
5. Нові форми і лінії у моделюванні спідниць.
6. Штани - різновид сучасного жіночого костюму.



Література до теми: 9, с. 77-84, с. 101-125; 12, с.180-183; 7, с. 116-123; 2, с. 106-129; 18, с. 21-24, 33-34, 94-102, 131-152.

Розділ 2.

Композиція одягу

Вступ.

Процес створення моделі



Ключові слова: моделювання - масове, серійне, індивідуальне.

Моделювання одягу - це один із видів декоративно-прикладного мистецтва. Воно потребує від художників-модельєрів спеціальних знань, розвиненої фантазії, естетичного смаку та тісної співпраці з конструкторами, технологами, майстрами-виконавцями. Специфіка моделювання одягу пов'язана зі статуєю людини, а, отже, з формуванням її зовнішнього вигляду. За допомогою одягу можна досягти зорового збільшення або зменшення зросту та об'ємів статури, добираючи відповідні кольори - змінити колір шкіри, обличчя, волосся, очей тощо.

Моделюванням одягу в Україні займаються Центри моди, Будинки моделей, ательє, експериментальні цехи швейних фабрик та приватні художні майстерні, організовані відомими художниками-модельєрами.

Затверджує ескізи і власне моделі одягу художня рада. У процесі створення моделі беруть участь художник (автор), конструктор, майстер-виконавець, манекенниця.

Процес створення моделей складається із двох етапів:

1 етап - розробка проекту (композиції);

2 етап - виконання проекту в матеріалі.

Перший етап - підготовчий. Художник визначає, для кого створюється модель, її призначення, форму, колір, фак-

туру тканини, її властивості та вид виробництва. Після цього художник розробляє ряд ескізів моделі, а більш вдалий подає художній раді на затвердження.

На другому етапі до художника приєднується конструктор, основним завданням якого є визначення методів розробки креслення і розкроювання викрійки. Технологи виготовляють модель, яку манекенниця демонструє на художній раді.

Кращі моделі відбираються для впровадження в масове (рис. 110) або серійне (рис. 111) виробництво на швейних фабриках. *Масове виробництво* забезпечує виготовлення значної кількості однотипних виробів. Тому масове моделювання передбачає розробку моделей різних за формою та силуетом з метою задоволення смаків широкого кола споживачів.



Рис. 110

Для моделювання виробів масового виробництва не передбачається яскраво виявленої індивідуальності моделей, характерною є також невелика кількість деталей, виконаних із тканин, якими на даний час забезпечені текстильні фабрики. Крім цього художник має враховувати особливості виробництва, механізацію і автоматизацію технологічних процесів тощо.



Рис. 111

Серійне виробництво забезпечує виготовлення одягу партіями - серіями, кількість яких - від 300 до 500 одиниць, а іноді - від 500 до 2000 (великі серії). Моделі серійного виробництва розраховані на незначну кількість виробів одного фасону в загальній масі швейної продукції.

На відміну від масового та серійного *індивідуальне виробництво* (рис. 112-1, 2) передбачає випуск одиничних моделей в ательє, майстернях та домашніх умовах. Оскільки індивідуальне виробництво тісно пов'язане з конкретною людиною, моделі одягу мають виявляти індивідуальність особистості, її характер, вид діяльності тощо.



Рис. 112-1

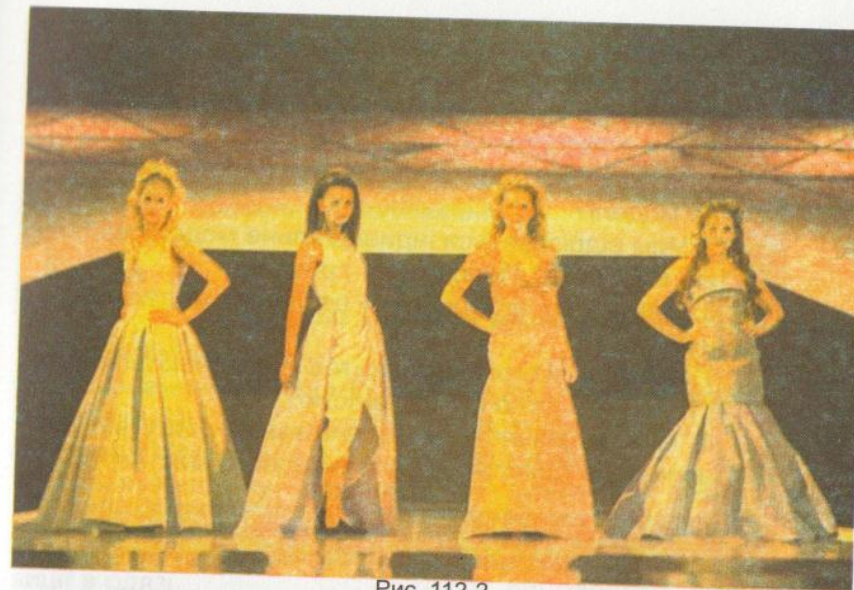


Рис. 112-2

Особливістю моделювання одягу для індивідуального виробництва є не лише створення складних за фасоном моделей, але й за допомогою елементів одягу вдається маскувати недоліки статури людини.

З метою розповсюдження моделей масового, серійного та індивідуального виробництва відбуваються показові демонстрації та виставки нових колекцій моделей, видаються журнали і каталоги мод.

Під час розробки моделей масового, серійного та індивідуального виробництва можуть бути такі дефекти:

- модель не відповідає заданому типу виробництва;
- фасони моделей масового виробництва перевантажені ультрамодними і складними деталями, формами, оздобленням.

Контрольні запитання і завдання

1. Що таке моделювання одягу?
2. Які види моделювання одягу Ви знаєте?
3. Хто є автором моделі?
4. Зі скількох етапів складається процес створення моделі?
5. Чим відрізняється індивідуальне моделювання від масового? Поясніть на прикладі.
6. Назвіть характерні риси серійного моделювання?
7. Моделі якого виробництва відзначаються екстравагантністю і вишуканістю?
8. Чим відрізняється моделювання одягу від інших видів декоративно-прикладного мистецтва?

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень оволодів поняттям «моделювання одягу»; засвоїв види моделювання, процес створення моделі; знає автора моделі.

«Добре», якщо учень в основному оволодів поняттям «моделювання одягу»; знає етапи створення моделі; може назвати види моделювання одягу.

«Задовільно», якщо учень може дати визначення поняття «моделювання одягу»; недостатньо оволодів методикою процесу створення моделей.



Література до теми: 5, с. 48-49; 20, с. 39-43; 17, с. 50-56; 1, с. 45-50; 16, с. 33-38.

1. Основні закони композиції одягу



Ключові слова: композиція - закони, елементи, правила моделювання.

Вимоги до знань та вмінь з теми

Необхідно знати:

- визначення поняття «композиція в одязі», елементи композиції;
- характеристику законів композиції;
- причини порушення композиції в одязі.

Необхідно вміти:

- визначати поняття «композиція одягу», елементи композиції;
- визначати правильність побудови композиції та причини її порушення;
- виправляти порушення композиції.

Основою моделювання одягу є композиція. У перекладі з латинської «compositio» означає поєднання, створення, тобто побудова твору мистецтва. *Композиція одягу* - це сукупність усіх елементів, що характеризують виріб. Для того, щоб створити композицію одягу, насамперед необхідно досягти підпорядкованості всіх її елементів, в якій одні деталі та елементи доповнюють інші, а всі разом визначають зміст одягу. Основними елементами композиції вважають силует, форму, лінії, пропорції, колір, контраст, ілюзію, художній стиль, ритм. Майстерність побудови композиції полягає в умінні художника-модельєра поєднати окремі й розрізнені елементи в єдине ціле, а через форму передати власні ідеї, смаки, почуття, тобто створити новий художній образ. У моделюванні одягу важливого значення набувають **закони композиції**.

1. Підпорядкованість елементів композиції й композиційних засобів призначенню одягу.

2. Наявність композиційного центру.

3. Співвіднесеність усіх частин і елементів композиції між собою і статурою людини.

4. Цілісність композиції.

Зміст **першого закону** визначає підпорядкованість композиції одягу його призначенню і виявленню. Цей закон передбачає три правила (рис. 113).

Перше правило. Форма будь-якого одягу повинна відповідати його призначенню. Наприклад, для забезпечення вільних рухів купальний костюм має щільно облягати тіло. А сукню для танців, навпаки, проектують розширеною до низу (рис. 113-1).

Друге правило. Відповідність тканини призначенню і формі одягу (рис. 113-2).

Добір матеріалу здійснюється на основі творчого задуму художника та вимог до призначення і форм одягу. Наприклад, спеціальний одяг має бути не тільки зручним, але й захищати тіло та основний одяг людини від шкідливих речовин і бруду. Виготовляють його зі зносостійкої тканини.

Третє правило. Тканина та вид оздоблення одягу має відповідати його призначенню та формі. Оздоблення має узгоджуватися з властивостями матеріалу, з якого виготовляють одяг, його формою і призначенням (рис. 113-3).

Важливо визначити вид оздоблення та технологію його виконання. Наприклад, для літнього одягу використовують переважно бавовняні, лляні тканини, оздоблені вишивкою, оборками, стрічками, тасьмою. А для зимового - добирають вовняні тканини, які оздоблюють аплікаціями, кантами, тасьмою тощо. Оздоблення виконує як естетичну функцію, так і гігієнічну. Наприклад, літній одяг оздоблюють мереживом, ажурною вишивкою не лише для забезпечення зовнішнього вигляду, але й для створення підвищеної теплопровідності, повітропроникності. Зимовий одяг, навпаки, оздоблюють натуральним та штучним хутром, шкірою, трикотажем, тобто такими матеріалами, які мають хороші теплозахисні властивості.



Рис. 113

фактури матеріалу (блузки, спідниці тощо); деталей одягу (коміра, кишень, клапана, хлястика тощо).



Рис. 114

Під час моделювання необхідно уточнювати кількість, величину та форму деталей одягу, їхню співрозмірність і

узгодженість з моделлю, оскільки зміна будь-якого елементу композиції впливає на його форму або розміщення.

Третій закон композиції тісно пов'язаний з наявністю композиційного центру (рис. 115).



Рис. 115

Композиційним центром можуть бути як основні, так і другорядні елементи композиції. Стиль кожної епохи вносить свої корективи у створення та розміщення композиційного центру на різних конструктивних поясах статури.

Необхідно пам'ятати, що кожний з елементів композиції може самостійно або ж разом з іншими утворювати композиційний центр. Композиційний центр вважається вдалим, якщо правильно підібрані та поєднані 2-3 елементи, на яких зроблено основний акцент композиції. Роль моди у побудові композиції є визначною, оскільки від напряму моди залежить розміщення основних акцентів композиції. Наприклад, для одного періоду моди характерне акцентування верхньої частини одягу, а для іншого - нижньої тощо.

Добір основних акцентів композиції залежить від стилю одягу та індивідуальності художника-модельєра.

Четвертий закон доводить, що композиція одягу може бути завершеною або цілісною лише тоді, коли при її створенні дотримувалися всіх зазначених законів (рис. 116).



Рис. 116

Цілісність композиції означає підпорядкованість другорядного головному, взаємозв'язок всіх елементів та їхню рівновагу, яка чітко виявляє творчий задум художника-модельєра.

Завершена композиція одягу сприяє високохудожньому оформленню моделей, формуванню та розвитку смаку і культурі одягатися.

Порушення законів композиції призводить до виникнення дефектів:

- форма, матеріал, вид оздоблення не відповідають заданому типу статури;
- модель перевантажена однорідними або різними деталями, оздобленнями, доповненнями;
- центр композиції розміщено невдало;
- відсутня співрозмірність між формою і розмірами деталей, форм, елементів оздоблення.

Отже, розробка моделей одягу ґрунтується на єдності законів композиції. Елементи композиції необхідно використовувати з метою розкриття призначення моделі та її художнього виявлення, а композиційний центр розміщувати на тих ділянках тіла, які необхідно підкреслити. Слід пам'ятати, що цілісності композиції одягу можна досягти гармонійно добираючи засоби її виявлення.

Самостійна робота

1. Детально описати моделі згідно законів композиції (рис. 117).



Рис. 117

Тести

Тест 1. Чи залежить розміщення композиційного центру від напрямку моди? 1. Так. 2. Ні.

Тест 2. Чи правильно розроблено композицію одягу, якщо модель перенасичена однорідними елементами оздоблення? 1. Так. 2. Ні.

Тест 3. Де розміщено акцент композиції у моделі (рис. 118)? 1. На лінії грудей. 2. На лінії талії. 3. Нижче лінії талії.

Тест 4. До якого закону композиції належить правило відповідності форми та призначення одягу? 1. Перший закон. 2. Другий закон. 3. Третій закон.

Тест 5. Чи правильно розроблено композицію моделі на рис. 119? Якщо є порушення, то у чому воно виявляється? 1. Так. 2. Ні. 3. Кругла кокетка і оборка спідниці. 4. Горизонтальний підріз від пройми і овальна кокетка не узгоджуються в даній моделі.

Тест 6. До чого призведе оздоблення манжетів та поясу моделі на рис. 120 строкатою тканиною? 1. До завершеності композиції. 2. До перенасичення моделі однорідним видом оздоблення.



Рис. 118



Рис. 119

Тест 7. Чи додержано у моделі на рис. 121 третій закон композиції? 1. Так. 2. Ні.



Рис. 120



Рис. 121

Впишіть відповіді на тести

Тест 1:
Тест 2:
Тест 3:

Тест 4:
Тест 5:
Тест 6:

Тест 7:

Контрольні запитання і завдання:

1. Що таке композиція одягу?
2. Скільки законів композиції одягу Ви знаєте? Назвіть їх.
3. До чого може призвести недотримання одного із законів композиції?
4. За яких умов досягається цілісність композиції?
5. У чому виявляється третій закон композиції? Наведіть приклади.
6. Поясніть на прикладі другий закон композиції.

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень засвоїв поняття «композиція в одязі», елементи композиції; оволодів законами композиції; може виявити причини порушення композиції в одязі; визначає правильність побудови композиції в одязі.

«Добре», якщо учень в основному засвоїв поняття «композиція в одязі», оволодів законами та елементами композиції, але при їх визначенні допускає незначні помилки; може визначити причини порушення композиції в одязі.

«Задовільно», якщо учень недостатньо оволодів законами композиції; допускає помилки у визначенні елементів композиції та причин її порушення.



Література до теми: 20, с. 62-64; 17, с. 75-80; 4, с. 12-13.

2. Стиль і мода



Ключові слова: мода, модельєри, стиль - ампір, бароко, готичний, класицизм, модерн, романтизм, рококо, ренесанс, сучасний - авангардний, джинсовий, «кантрі», класичний, морський, «ретро», романтичний, спортивний, фольклорний.

Вимоги до знань та вмінь з теми

Необхідно знати:

- визначення понять «стиль», «мода»;
- характеристику стилів різних епох;
- характеристику сучасного стилю одягу;
- напрям сучасної моди.

Необхідно вміти:

- розрізняти поняття «стиль» і «мода»;
- визначати стиль епохи і одягу;
- розробляти моделі одягу заданого стилю.

Розвиток одягу, його історичні зміни пов'язані, з одного боку, з модою, а з іншого - зі стилем, що виникає на основі соціально-економічного розвитку суспільства, виявляє його культуру, побут, ставлення до навколишнього світу.

Стиль - у перекладі з грецької *stylus* - паличка, стрижень для письма - структурна єдність образної системи і прийомів художнього вираження, народжених практикою розвитку архітектури, образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва. Отже, стиль одягу характеризується тим самим напрямом, що й інші види мистецтва даної епохи. У стилі епохи, як і в одязі, завжди відбуваються короткочасні зміни, які прийнято називати модою.

Мода у костюмі - це образ, прийнятий більшістю людей, який у певний час набуває широкої популярності. Прийоми крою, декор, добір тканини завжди пов'язані з відповідним періодом розвитку людства і одночасно збігаються з сучасними естетичними критеріями і технологічними можливостями.

Слово «мода» у перекладі з французької означає міра, образ, роль у розвитку і формуванні різних видів одягу. Вважають, що мода зародилася у XII-XIII ст., коли вперше почали носити капелюхи метрової висоти, довгі шлейфи, вузькі чоловічі панталони і взуття із загнутою передньою частиною.

Центром моди був і залишається Париж. Чимало зробила для розвитку мистецтва костюму XX ст. Габріель Шанель - видатний художник-модельєр для працюючих жінок.

Головним принципом творчості Шанель стало спрощення форми одягу. Її повсякденні костюми відрізнялися не лише професійною майстерністю, а й точністю пропорцій, зручністю форми, художнім смаком, простотою і чіткістю ліній. Костюми Шанель підкреслювали елегантність і демократичність. Типовим було оздоблення країв деталей одягу шнуром, тасьмою, кантом.

Досить швидко стиль «Шанель» набув небаченої популярності. Він і сьогодні домінує у багатьох видах одягу. Габріель Шанель створила міжнародний стиль, який з моменту його створення вже не виходить з моди. Для моделей одягу Шанель характерною особливістю є нормальна довжина. Вона не визнавала міні й завжди прагнула, щоб лінія плеча знаходилася на своєму місці. Габріель Шанель створила новий тип жіночої краси, який дійшов і до наших днів. Шанель була і є символом французької елегантності.

У 1947 році, відкривши свій Будинок моделей, на арену моди вийшов Крістіан Діор. Його перша колекція моделей називалася «Нью-лук» - новий стиль. Він створив новий жіночий образ - тонку талію, покати плечі й довгу пишну спідницю, повернувши костюму жіночність, м'якість ліній. До речі, ці елементи притаманні й сучасній моді. Діор у розробці своїх моделей за основу брав статуру людини. Неабиякого значення надавав він аксесуарам і різним доповненням. Моделі Діора гарні, зручні, функціональні, вишукані.

Значний внесок у моделювання одягу вніс талановитий художник-модельєр П'єр Карден. Він не лише моделював прекрасний одяг, а й сам вміло кроїв і шив його. Основним принципом моделювання він вважав співвідношення плечей і стегон, що й відображалось у його нових пропорціях. У його моделях часто зустрічається поєднання темних і світлих тонів, асиметричність деталей костюму тощо.

Майстром французької школи моделювання називають і Андре Куррежа, який зробив жіночий костюм вільним і розкішним. Його моделі одягу не замасковували непропорційність статури, а викликали бажання попікнутися про свій зовнішній вигляд. Великого значення Андре Курреж надавав кольору. Найбільш виразним вважав чорний і білий. Творчий шлях Куррежа - це постійний пошук нових видів одягу і демократичних прийомів.

Свій внесок у розвиток моди зробили і російські модельєри - *Н. Ламанова, О. Естер, В. Мухіна, В. Зайцев*, які формували принцип моделювання нового костюму.

Велика заслуга у розвитку російської школи моделювання належить *Надії Петрівні Ламановій*. Вона розпочала моделювання нових форм костюму, враховуючи напрям моди, національні особливості.

Н. Ламанова розробила колекцію побутового одягу і звернула увагу художників-модельєрів на те, що створення такого одягу є також творчим процесом. Її костюми поєднували художність форми і практичні вимоги сьогодення. У розробці своїх моделей Ламанова використовувала контрастне співвідношення частин одягу: вузьку спідницю доповнював широкий блузон, сукню прямого силуету - широкий рукав тощо. Застосовуючи принципи орнаменталізації, вона вміло моделювала сучасний одяг за народними мотивами, театральні костюми тощо.

Всесвітньо відома діяльність українського модельєра *Михайла Вороніна*, який почав свою кар'єру майстром-закрійником чоловічого одягу. Ним вперше створено «макетно-жилетний метод», за яким одяг виготовляли без жодної примірки. Сьогодні відомий український кутюр'є вдосконалює свій метод, застосовуючи комп'ютерні технології. У своїх моделях важливого значення він надає силуету, лініям, кольору: чорному, темно-бордовому, темно-зеленому.

Творчість М. Вороніна визнана міжнародною модою. Він - володар найпрестижніших нагород: «Золотий наперсток» (Париж), «Чарівна голка» (Київ) тощо. Новий напрям його діяльності - моделювання і виготовлення ділового одягу для жінок.

Основою для створення сучасних моделей одягу залишається *історичний костюм*, який розвивався і вдосконалювався століттями і сьогодні пропонує нам перлини світової моди.

Характерною особливістю *старогрецького костюму* було те, що одяг не сковував вільного руху, а чітко передавав

його гармонію. Це досягалось застосуванням тканин, які мали прекрасні пластичні властивості. Греки досконало управляли тканиною за законами краси, застосовуючи різні види драпувань і складок. Драпування було естетичною основою старогрецького костюму. Воно розміщувалося в різних напрямках, підкреслюючи форму тіла людини.

Важливою закономірністю у створенні костюму було те, що матеріал не кроївся і не шився. Кусок тканини збирався у складки, закріплювався або драпувався на талії. Таким видом одягу є екзоміда - великий шматок тканини або шкіри, закріплений на лівому плечі зав'язкою, вузлом із лап шкіри, поясом або шпилькою. Типовим видом одягу греків була набедрена пов'язка, для якої використовували малий кусок тканини. Різновидом античного костюму був хітон, складений навпіл прямокутний шматок тканини, котрий був відкритий, закритий або зшитий збоку. Жінки інколи носили два хітони: зверху довгий, а знизу - короткий. Одяг стародавніх греків характеризувався великою різноманітністю плащів. Гіматій, хламіда, хлена - плащі, які обвивали статуру людини, інколи з головою, оздоблювалися накладними складками і орнаментальними поясами.

Готичний костюм характеризується розкішними спідницями та рукавами, відкритим декольте, масивними складками на спідниці.

Розкішність чоловічого та жіночого одягу досягалася за рахунок дорогих тканин та оздоблення, притаманних середньовічній Європі XII-XIII ст. Застосування оксамиту, парчі, ірландського та італійського тонкого сукна сприяли виготовленню драпувань, складок, за рахунок чого створювалася об'ємна форма одягу.

Жіночий костюм складався з тонкої сукні з довгими вузькими рукавами, ширшого верхнього одягу з короткими рукавами або без них, вишитого золотого пояса, довгої намітки. Зміни в жіночому одязі виявилися у значному звуженні переда сукні й застосуванні значної кількості

прикрас, оздоблень, важких тканин, що призвело до скорочення шлейфів. У період готики процес створення костюму підпорядковувався прекрасному жіночому ідеалу.

Період зародження держав Західної Європи називається епохою *Відродження*. Для цього часу є характерним стиль ренесансу. Дедалі більшого значення набувають використання розкішних тканин, оздоблення каймою, мереживом,

Основою верхнього одягу були плащі. Значна увага приділялася різним видам рукавів. Сукні з великим вирізом горловини, широкою спідницею зі зборками і шлейфом мали розкішні рукави з розрізами і буфами різної довжини й ширини, оздоблені шитвом, золотом і перлами.

Для одягу періоду ренесансу характерна велика кількість розрізів, які виконувалися у різних напрямках. Здавалося, що костюм шився з кусків тканини. Обов'язковим доповненням одягу були головні убори, шовкові, оксамитові та шкіряні рукавички.

У XVII ст. зародився *стиль бароко*. Розкішність в архітектурі була притаманна й одягу. Овал і трапеція - характерні геометричні форми того часу. Особливістю стилю бароко є те, що він підкреслює певні ділянки одягу.

Шовк, мереживо витіснили оксамит і метал. На ділянках плечей і живота застосовували різні прокладки. У 1640 році у Франції з'явилися перші перуки, котрі залишили помітний слід в історії моди.

З кінця XVII ст. мода тягнеться до стилізації. Жіночу спідницю підкреслюють залізними обручами, розрізають і піднімають на боках. Перед сукні знову почали стягувати китовим вусом, зашнуровувати, щоб одержати чотирикутний виріз. Передню частину сукні прикрашали манжетою. Популярними тканинами були парча, шовк, що завозилися з Франції. Жіночий костюм того часу відрізнявся вишуканістю матеріалу і оздоблення, розкішністю і ніжністю.

Розкішний і об'ємний костюм бароко замінив граціозний і легкий *костюм рококо*. Цей стиль увібрав усі модні тенден-

ції попередніх епох і збагатив костюм новим змістом. Форму широких спідниць того часу підтримували залізні прутки, обтягнуті тканиною. З часом спідниця стає дедалі ширшою і набуває овальної форми. Сукням притаманне глибоке декольте. Низ рукавів, суконь оздоблювався мереживом і різноманітними стрічками. Костюму стилю рококо властива контрастність маленького переду сукні з великою спідницею.

Зачіски того часу були розкішними: з натюрмортами, з квітами, пір'ям, стрічками тощо.

Значною популярністю користувався вільний плащ-манто, який спадав від плечей до низу. Розкішний вигляд мала нижня білизна, вишита золотом і сріблом.

Характерною особливістю *стилю класицизму* є подібність жіночого одягу з чоловічим. Він зародився наприкінці XVII ст. З'явилися жіночі костюми, плащі-дошовики. Силует не зазнав значних змін. Змінилися лише спідниці, які стали вужчими, втратили свою попередню пишність. Сукні тісно облягали талію, сковуючи рух людини. Спідниця спереду на стільки вкорочувалася, на скільки збільшувався її шлейф.

Класицизму притаманні також вузькі рукава, понижені плечі, високі підбори, високі зачіски, маленькі капелюхи і парасольки від сонця. Модними були строкаті тканини, муфти з дорогого хутра.

Геометричність і легкість форми притаманні *стилю ампір*, який вніс свої корективи у перехід від однієї форми костюму до іншої. Лінія грудей була високо піднята, перед сукні ставав жорстким і затягувався в корсет. Доповнювали сукні з коротким рукавом шарфи й хустки. Розкішність одягу стилю ампір досягалася за рахунок використання тканин з дорогого шовку і оксамиту червоного та синього кольорів. Тканину доповнювали масивні античні орнаменти, вишивка золотом і діамантами.

В Англії модним доповненням одягу був спенсер - короткий жакет, котрий повторював своїми лініями і розміром перед сукні. Іноді він утеплювався хутром і підкладкою, оздоблювався оксамитом тощо.

Стиль романтизму виник у XIX ст. і характеризується значною кількістю воланів, оборок, інших декоративних елементів. Сукня прилягає по лінії талії, ховає під своїми пишними формами переваги і недоліки жіночої статури.

Модними стають криноліни, які складалися з верхньої спідниці та шести нижніх. Їх шили з мусліну, шовку, торлатану тощо. Спідниця розширювалася до криноліну, рукава завужувалися, облягали руки, а перед сукні доповнювалися широкою оборою.

Одяг у стилі романтизму має різні форми вилогів коміра. Талію підкреслював широкий пояс. Такому стилю притаманні високі зачіски, краватки, косинки, банти, мереживо. У холодну пору року руки ховали в муфту з хутра або тканини.

Наприкінці XIX - на початку XX ст. виник *стиль модерн*. Характерним для нього є жіночий костюм зі спідницею «кльош», який надавав статурі «s»-подібну форму. Стиль модерн запозичив усе нове у попередніх стилях і відкинув усе старе. Жіноча статура щільно стягувалася корсетом. Сукня напівприталеного силуету з пишними рукавами збільшувала нижню частину статури людини.

Збільшені головні убори, численні прикраси, мережані накидки, видовжений силует, різноманітна кольорова гама - особливості одягу в стилі модерн.

Довжина спідниці втратила свою каркасну конструкцію і піднялася до гомілки. Модними доповненнями одягу були рукавички без пальців з тюлю і мережива, прикраси зі страусового пір'я, лебединого пуху тощо.

Для стилю модерн характерними є поєднання чорних, жовтих, зелених, синіх кольорів у контрасті з білим. В одязі даного стилю часто зустрічаються геометричні узори: смужки різної ширини, точки з кольоровим орнаментом тощо. Стилю модерн притаманні такі види одягу, як шорти, бермуди, міні-спідниці із заниженою лінією талії.

Сучасна мода пропонує багато стильових напрямів оформлення костюму і кожний має право обрати для себе той стиль, який найбільше відповідає змісту його життя та світобачення.

Сучасний стиль (рис. 122) - це складна система елементів, їхній взаємозв'язок і координація з метою досягнення краси, екстравагантності та комфорту. Характеризується різноманітністю форм і матеріалів. Для одягу XX ст. притаманні риси костюмів різних історичних епох і стилів. Народний національний костюм вважається невичерпним джерелом для створення моделей класичного, романтичного, спортивного і фольклорного стилів.

Основою сучасної моди є *класичний костюм* (рис. 122-1), створений на основі англійського. Змінюючись відповідно до вимог моди, класичний костюм і сьогодні відзначається практичністю крою, добротною матеріалу, простотою і зручністю. Він став невід'ємною частиною гардеробу ділової жінки.

Наприкінці XIX ст. в Англії сформувався класичний чоловічий костюм, який не втратив своєї популярності й сьогодні. Його взято за основу у жіночому костюмі, змінивши штани на строгу пряму спідницю. XX ст. внесло свої корективи в діловий жіночий костюм, і він став практичним і елегантним. Рационально покроєний, з відповідною гармонією форм і пропорцій, максимально наближених до природних, класичний костюм відзначається простотою оформлення та елегантністю.

Типовими для класичного стилю є різноманітні жакети, які можуть доповнювати прямі, вузькі чи широкі спідниці, штани на зразок чоловічих тощо. Крім того, з сучасним класичним костюмом пасують різноманітні светри, блузки, краватки, шарфи тощо.

Одяг класичного стилю зобов'язує до стриманої поведінки, створює ділову атмосферу, рекомендується людям різного віку.

Популярністю користується *стиль «ретро»*. В основу цього стилю покладено жакет вільного крою, з розширеною лінією плеча, пониженою проймою, а також маленька блузка без рукавів і вузька біла спідниця. Стиль «ретро» не вилучає

зі своєї колекції штани різної форми і довжини. Моделі одягу характеризуються якісними тканинами, точністю крою і виготовлення. Доповнюють одяг різноманітні прикраси, що надають моделям даного стилю вишуканості й жіночності.



Рис. 122 - 1, 2, 3

Спортивний стиль (рис. 122-2) характеризується лаконічністю і цілеспрямованістю форми, зручністю крою, простотою і раціональністю художніх прийомів. Спортивний стиль притаманний одягу для відпочинку і спорту, повсякденного і молодіжного різного призначення. Популярними залишаються комплекти спортивного стилю, які складаються зі спідниць і блузонів великого об'єму з вільним кроєм рукава «кімоно» або реглан з мінімальною кількістю деталей. Моделі одягу даного стилю можуть мати також вшивний чи комбінований рукав тощо.

Спортивний стиль - своєрідний камертон сучасної моди. Для нього характерні прості форми, дещо понижене плече,

занижена лінія талії і вкорочена спідниця. Всі деталі продумані, виразність одягу досягається мінімальними засобами, основний акцент робиться на практичності й зручності. Спортивний одяг завжди популярний. Він постійно розвивається і вдосконалюється.

До спортивного стилю відносять штани, спідниці, комбінезони, сукні, куртки тощо. До цього стилю належать джинси - штани американських фермерів, які молодь сьогодні сприймає як атрибут моди, сарафани - найчастіше з льону, бавовни, змішаних тканин у біло-жовто-коричневій гамі.

Характерними для одягу спортивного стилю є: накладні кишені, пояси, хлястики, кокетки, манжети, різноманітні складки тощо. Застосовується оздоблення трикотажем, шкірою, натуральним і штучним хутром.

Різновидом спортивного стилю є *морський або матроський стиль*, який вже існує понад сто років. На основі цього стилю розробляється одяг для відпочинку, морських прогулянок тощо. У такому одязі відблиск металевої фурнітури поєднується з графікою контрастних оздоблень. У колекції моделей одягу цього стилю зазвичай є строгі довгополі плащі, смугасті натільні сорочки, білі широкі штани. У моделях переважає синій, білий і червоний кольори. Одягу морського стилю притаманні елегантність і простота.

Близький до спортивного стиль «сафарі» зародився в сонячній Африці серед екзотичних рослин і тварин, що сприяло створенню певного стильового образу. Одяг в стилі «сафарі» носять ділові жінки всього світу. Характерні для цього стилю м'які форми надають костюму жіночності та елегантності. Тканини святкові, м'які, тонкі й легкі. Властива насиченість одягу різними деталями: кишені з клапанами, кокетки, зустрічні складки на спинці й кишенях тощо. Кольорова гама - природних, натуральних тонів.

Спортивним є одяг і *джинсового стилю*, якому притаманні різноманітність крою. За рахунок кокеток, рельєфів, широкого застосування різного виду оздоблень виріб поділяється на окремі деталі.

Цей стиль зародився з появою джинсової тканини «денім», яка характеризується міцністю, зручністю і практичністю. Після джинсових штанів настала джинсова мода на сорочки, куртки, жакети, сукні, спідниці, сафари тощо. З цієї тканини шили навіть взуття. «Денім» випускається традиційного синього кольору, але часто зустрічаються й такі не менш модні кольори, як сірий, чорний, червоний, білий.

Характерними для сучасної джинсової моди є розширення плечей за рахунок плечових накладок, декоративні строчки, кишені, застібки «блискавка», вилоги чоловічого типу, стійка тощо. Одяг джинсового стилю доповнюється блузками з вишивкою фольклорного стилю, заціпами, біжутерією різної форми і кольору тощо.

Джинсовий одяг популярний не лише серед молоді, його люблять люди будь-якого віку.

Романтичний стиль, або стиль «фантазі» (рис. 122-3) відрізняється декоративністю, складним кроєм, а також значною кількістю доповнень. Форми одягу даного стилю легкі й невимушені, що досягається за рахунок численних складок, заціпів, воланів, оборок тощо.

Стиль «фантазі» характеризується легкістю прозорих тканин яскравих тонів, які підкреслюють жіночність, елегантність і ніжність. Романтичний стиль підкреслює атмосферу світла і відпочинку. Мода поступово повертається до жіночності та романтичності.

Романтичний стиль притаманний для святкового і вечірнього одягу. Широке застосування різноманітних оздоблень надають моделям цього стилю вишуканості й екстравагантності.

Фольклорний стиль - стиль сучасного одягу, в якому використовуються елементи народного костюму різних країн і епох. Моделі одягу цього стилю створюються за народними традиціями. Для фольклорного стилю характерні простота форми, пишність, вільність і оригінальність. Сучасні сукні, костюми, блузони запозичили з українських сорочок, блуз,

свит, керсеток, обгорток, плахт крій, форму, окремі елементи, вишивку, мережку тощо.

З багатовікової спадщини національного костюму взято різноманітні шарфи, капюшони, накидки, безрукавки, призьбрані спідниці. Емоційність і експресивність сучасних моделей досягається завдяки широкому застосуванню тканин, які за своєю структурою нагадують народне ткацтво.

Моделі одягу, оздоблені вишивкою, аплікацією, завжди оригінальні. Вони несуть у собі неповторну красу, живу образність і цілісність народного мистецтва. Сучасні художники-модельєри при створенні своїх колекцій використовують і творчо розвивають традиції народного костюму.

Стиль «кантрі» походить з Америки і характеризує життя перших переселенців. Для цього стилю характерні бавовняна тканина в клітинку, сукня з вузькою, облягаючою статуру верхньою частиною, довгою широкою спідницею, яка надає сукні пишності й романтичності. Контраст між вузькою верхньою частиною та широкою спідницею «заспокоюють» пишні рукава. Використовуються численні декоративні елементи: волани, оборки, мережива. Обов'язковим доповненням є солом'яні капелюшки, що підкреслюють жіночність і кокетливість.

Кожному стилю притаманний авангардизм. *Авангардний стиль* - сміливий, незвичайний, який рухає моду вперед. Авангардна тема відображає поп-культуру. В ній естрадний костюм поєднується з уніформою різних стилів, військовою атрибутикою, революційною символікою. Для авангардизму притаманний фольклор усіх часів і народів, а також стихійна мода вулиці - хіппі й панки. Важливе місце відводиться декору. Кольорова гама складається з чорного, жовтого, червоного і зеленого кольорів у різних поєднаннях і відтінках. Цей стиль тільки молодіжний.

Сучасна мода допускає поєднання усіх названих вище стилів. За умови правильного стильового вирішення одяг, створений за таким принципом, характеризується вишуканістю, зручністю, гармонійним поєднанням кольорів і різноманітністю оздоблень.

Для правильного стильового вирішення одягу необхідно:

- моделі одягу розробляти відповідно до вимог стильового вирішення і напрямів розвитку сучасної моди;
- стиль одягу має відповідати призначенню моделі;
- тканину та оздоблення обирають відповідно до виду одягу, його призначення та стильового вирішення.

У стильовому вирішенні моделі можуть виникати дефекти:

- тканина та оздоблення не відповідають заданому стилю;
- стиль одягу не відповідає призначенню;
- відсутня художня виразність моделі.

Самостійна робота

Визначити стиль заданих моделей (рис. 123).

Лабораторно-практична робота

Моделювання сукні класичного, спортивного та романтичного стилів.

Порядок виконання роботи

1. Оберіть і замалюйте три моделі одягу різних за стилем.
2. Детально опишіть обрані моделі, охарактеризуйте їхнє стильове вирішення.
3. Нанесіть лінії фасону відповідно до моделі.
4. Виконайте моделювання.



Рис. 123

ТЕСТИ

Тест 1. До якого стилю належить дане оздоблення?

Тест 2. Визначте, в якому стилі розроблено модель (рис. 124)? 1. Класичний. 2. Спортивний. 3. Романтичний. 4. Фольклорний.

Оздоблення

1. Рюші, оборки, вишивка.
2. Драпування, плісе, гофре, декоративні квіти.

Відповідь

1. Класичний.

3. Хлястики, пояси, погони, кишені.
4. Краватки, банти, хустинки, пояси.

2. Романтичний.
3. Спортивний.
4. Народний.

Тест 3. За описом моделі визначте стиль одягу: 1. Класичний. 3. Спортивний. 3 Романтичний.

Сукня із вовняної тканини прямого силуету, відрізна по лінії талії; спинка та пілочка з кокетками. На пілочках - рельєфи, в яких розміщено кишені. Рукав кімоно, довгий, на манжеті. Пояс.



Рис. 124

Тест 5. За описом моделі визначити її стиль: 1. Класичний. 2. Романтичний. 3. Народний. 4. Спортивний.

Сукня вільного силуету, відрізна вище лінії талії. На пілочці асиметричне драпування. Рукав вшивний, довгий, розширений по всій довжині.

Тест 4. У якому стилі вирішено моделі на рис. 125? Які зміни і доповнення Ви запропонуєте для зміни стилю заданих моделей? 1. Класичний. 2. Спортивний. 3. Романтичний.



Рис. 125

Впишіть відповіді на тести

Тест 1: Тест 4:
Тест 2: Тест 5:
Тест 3:

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень оволодів поняттями «стиль» і «мода»; засвоїв характеристику основних стилів в одязі; знає напрями сучасної моди; відчуває моду; вміє визначити стиль запропонованої моделі.

«Добре», якщо учень в основному оволодів поняттями «стиль» і «мода»; засвоїв види стилів сучасного одягу, їхню характеристику; знає напрями сучасної моди; вміє визначити стиль запропонованої моделі, але нечітко характеризує його.

«Задовільно», якщо учень недосконало оволодів поняттями «стиль» і «мода»; характеризує стиль в одязі поверхово; вид стилю визначає за допомогою викладача.

Контрольні запитання і завдання

1. Що називається стилем?
2. Що таке мода?
3. Які сучасні стилі Ви знаєте?
4. Що характерне для одягу класичного стилю?
5. Чим характеризується одяг спортивного стилю?
6. Назвіть риси, притаманні одягу романтичного стилю.
7. Який стиль одягу сучасна мода бере за основу?
8. Назвіть характерні ознаки сучасної моди.
9. Чи залежить стиль одягу від його призначення?



Література до теми: 8, с. 6-8; 5, с. 48-49; 4, с. 23-25; 16, с. 76-80; 10, с. 39-317.

3. Силует та лінії в одязі



Ключові слова: лінії - декоративні, конструктивні, конструктивно-декоративні, силуетні; силует - вільний, напівприталений, приталений, прямий.

Вимоги до знань та вмінь з теми

Необхідно знати:

- визначення поняття «силует», його види і характеристику;
- види ліній, їхню характеристику та призначення;
- властивості ліній в одязі.

Необхідно вміти:

- визначати силует і порівнювати його з геометричними фігурами;
- визначати вид ліній, їхнє значення та властивості в моделі;
- поєднувати різні види ліній в одній моделі.

Силует - це площинно-зорове сприйняття об'ємних форм одягу, чітко обмежених контурами, є основним фактором у виборі модної форми. Силует одягу характеризується приляганням виробу до статури по лінії грудей, стегон, кроєм рукава, висотою і шириною плечей, довжиною виробу та його шириною внизу.

Розвиток і удосконалення різновидів одягу постійно вносять корективи в його силуетні форми. Первісна форма силуету була надзвичайно примітивною, так як одяг був некроєний і нешитий, а складався з листя та кори дерев, шкіри тварин, пір'я птахів тощо. З розвитком цивілізації змінювався і вдосконалювався одяг, а з ним і силует. Сучасний силует одягу простий, зручний, компактний, багатофункціональний.

Розрізняють два види силуету: скульптурний і декоративний. Одяг скульптурного силуету повторює форму

людського тіла, а декоративного - відступає від природних форм статури, часто замасковує їх. Для точнішої характеристики силуету використовують геометричні фігури. Так, силует, побудований паралельними лініями, нагадує прямокутник або квадрат (рис. 126-1) і має назву прямого. Одяг прямого силуету може мати як чітко виражену форму, коли виділяються площини переду, спинки, боків, так і невизначену м'яку форму.

Якщо основні лінії розходяться внизу, силует нагадує трапецію (рис. 126-2). Силует може мати вигляд трикутника, овалу або складних фігур. За щільністю прилягання одягу до статури розрізняють три основні силуети: приталений, напівприталений, вільний (прямий, трапеція).

Приталений силует характеризується тонкою талією, широкими або акцентованими плечима і розширеною спідницею (рис. 126-3).

Одяг напівприталеного силуету плавно розміщується вздовж статури з незначним розширенням до низу (рис. 126-4).

За вільним силуетом створюється одяг прямих або розширених до низу форм.

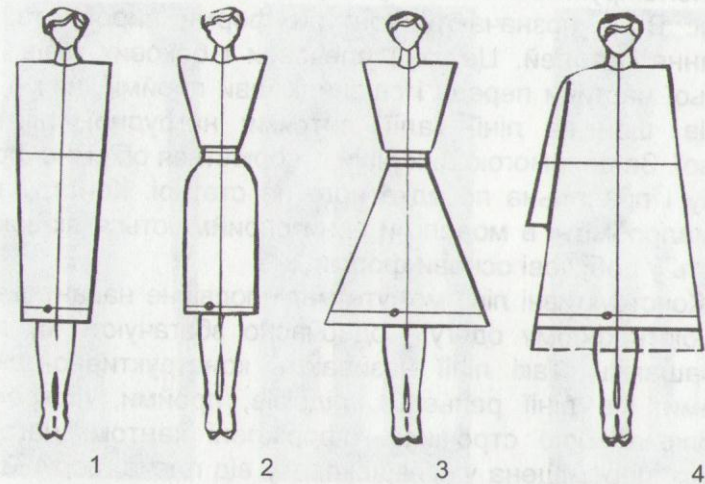


Рис. 126-1, 2, 3, 4

Кожний з цих силуетів може мати різні варіанти (рис. 127). Силует одягу утворюється силуетними, тобто контурними лініями.



Рис. 127

Силуетні лінії визначають рамку виробу, в межах якої розробляється фасон і форма одягу. Внутрішня форма одягу створюється за допомогою конструктивних, конструктивно-декоративних та декоративних ліній (рис. 128).

Конструктивні лінії утворюють основу композиції моделі. Вони позначають контури форми виробу та лінії з'єднання деталей. Це лінії плечових і бокових швів, шви верхньої частини переду і спідниці, шви пройми, нижні шви рукавів, шви на лінії талії, виточки: нагрудної, ліктевої, талієвої. За допомогою цих ліній створюється об'ємна форма виробу і правильна посадка його на статурі. Конструктивні лінії малопомітні в моделі, й вони сприймаються як закономірність у побудові основи форми.

Конструктивні лінії можуть мати подвійне навантаження: створюють форму одягу і одночасно збагачують її, тобто прикрашають. Такі лінії називають конструктивно-декоративними. Це лінії рельєфів, підрізів, пройми, підкреслені оздоблювальною строчкою, оформлені кантом, нагрудна виточка, переміщена у м'яку складку від плеча, верхній шов рукава, оформлений декоративною строчкою тощо.



Рис. 128

У разі поєднання декоративні лінії розглядаються як провідні, отже, підпорядковують собі конструктивні.

Декоративні лінії - це лінії, що використовуються під час розробки фасону. До них належать лінії, які утворюються оздобленням різних видів: мереживом, вишивкою, бейкою, застібками, складками, зборками. Декоративними можна вважати і контурні лінії деталей коміра, манжет, кишень, поясів. Іноді в одній моделі застосовують конструктивні й декоративні лінії, що мають між собою пов'язуватися і доповнювати одна одну (рис. 129).

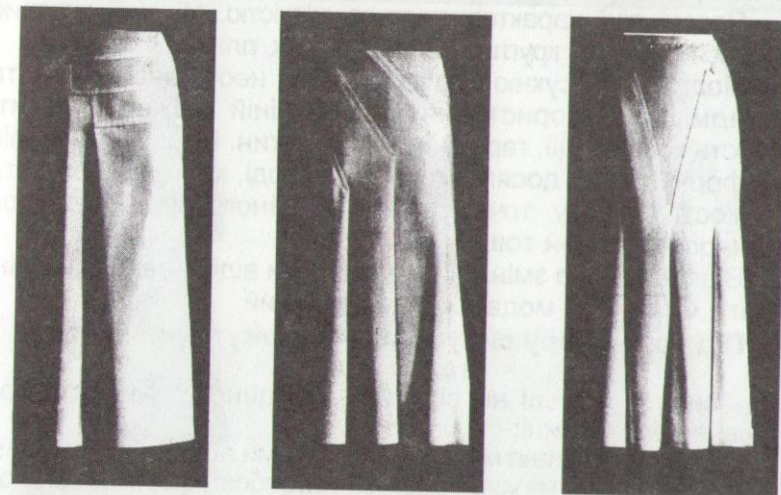


Рис. 129

В основі композиції завжди лежить яка-небудь одна лінія, з якою пов'язуються всі інші. Часто у вирішенні композиції вихідним моментом є лінія горловини або лінія грудей, лінія талії, стегон, низу, тобто лінії, які визначають природні точки статури. У сучасному одязі лінію горловини оформлюють у вигляді каре, овалу, човника, трапеції тощо, а лінію плечей, грудей, стегон зазвичай проєктують на природному місці, підкреслюючи бантом, поясом, кокеткою тощо. Лінія талії також може бути на природному місці, іноді вище або нижче його, а лінія низу, залежно від моделі, - прямою, кривою, зигзагоподібною.

Лінії мають і естетичне значення. Вони можуть бути прямими, горизонтальними, вертикальними, плавними, діагональними.

Вертикальні лінії підкреслюють строгість, лаконічність, зорозовують видовжують статуру.

Горизонтальні лінії означають стійкість, статичність моделі, зорозовують зменшують статуру, розширюють в області грудей (кокетки, підрізи зі зборками на лінії стегон).

Діагональні лінії - визначають рух, динаміку та застосовуються у м'яких драпуваннях деталей одягу.

Плавні лінії характеризуються м'якістю. Ці лінії використовуються у вигляді круглих кокеток, басок, плавних рельєфів.

Моделюючи сукню або інший одяг, необхідно пам'ятати, що надмірне використання різних ліній може порушити цілісність композиції, гармонію його частин. Виразність і цілісність форми одягу досягаються лише тоді, коли додержуються чіткості силуету, точності пропорційного поділу статури, ритмічності деталей тощо.

Відповідно до зміни напрямів моди відбувається й зміна силуету. Отже, як і мода, силует мінливий.

Під час вибору силуету, ліній можуть виникати дефекти:

- силует моделі не відповідає заданому типу статури, призначенню, тканині;
- перевантаження моделі однорідними або різними лініями;
- лінії в моделі не узгоджуються між собою і формою загалом.

Через це під час моделювання одягу необхідно:

- силует та лінії одягу добирати відповідно до призначення моделі, типу статури, виду тканини, оздоблення, та напрямку моди;
- лінії в одязі узгоджувати між собою і формою одягу;
- не перевантажувати модель однорідними або різними за характером і властивостями лініями.

Самостійна робота

Визначити силует і лінії заданих моделей (рис. 130).

Лабораторно-практична робота

Моделювання одягу, різного за силуетом.

Порядок виконання роботи

1. Обрати і замалювати дві моделі одягу.
2. Детально описати силует та типи обраних моделей.
3. Нанести лінії фасону.
4. Виконати моделювання.



I рівень складності



II рівень складності
Рис. 130



III рівень складності

Тести

Тест 1. Які з ліній належать до декоративних? 1. Бокові та плечові шви. 2. Рельєфи, нагрудна виточка. 3. Лінії підрізів, кокеток.

Тест 2. До якої групи ліній належать лінії вшивання рукава в пройму, бокові шви? 1. Конструктивно-декоративних. 2. Конструктивних. 3. Декоративних.

Тест 3. У яку групу ліній можна об'єднати лінії горловини, контурні лінії комірків, кишень, хлястиків? 1. Конструктивно-декоративну. 2. Конструктивну. 3. Декоративну.

Тест 4. Назвіть основні лінії моделі на рис. 131. 1. Декоративні. 2. Декоративно-конструктивні. 3. Конструктивні.

Тест 5. Назвіть декоративні лінії моделі на рис. 132? 1. Конструктивні лінії пояса і низу сукні. 2. Лінії горловини. 3. Лінії горловини і асиметричних вставок.



Рис. 131



Рис. 132

Тест 6. Які лінії викликають почуття динаміки? 1. Горизонтальні. 2. Вертикальні. 3. Діагональні.

Тест 7. Визначте конструктивно-декоративні лінії моделі на рис. 133. 1. Плечові та бокові шви. 2. Лінії кишень, горловини. 3. Лінії рельєфів.

Тест 8. До якого силуету належить модель на рис. 134? 1. Прямого. 2. Приталеного. 3. Напівприталеного.



Рис. 133



Рис. 134

Тест 9. Які лінії моделі на рис. 135 є основними? 1. Конструктивні. 2. Конструктивно-декоративні. 3. Декоративні.

Тест 10. Визначити на рис. 136 силует моделі та вид ліній вшивання рукава в пройму.

Силует

1. Прямий.
2. Приталений.
3. Трапеція.

Вид лінії

1. Конструктивна.
2. Декоративна.
3. Конструктивно-декоративна.



Рис. 135



Рис. 136

Впишіть відповіді на тести

Тест 1:	Тест 5:	Тест 8:
Тест 2:	Тест 6:	Тест 9:
Тест 3:	Тест 7:	Тест 10:
Тест 4:		

Контрольні запитання і завдання

1. Що називається силуетом?
2. Які види силуету в одязі Ви знаєте?
3. Назвіть силуети, притаманні сучасному одягу?
4. Які групи ліній відомі у сучасному одязі?
5. За допомогою яких ліній утворюється силует?
6. Назвіть лінії, що використовуються у розробці фасону?
7. У чому полягає естетичне значення ліній? Наведіть приклади.
8. Чи повинні лінії моделі узгоджуватися між собою?
9. Які лінії складають основу композиції?

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень досконало оволодів поняттям «силует», може визначити його види, дати вичерпну характеристику; вміє порівняти силует геометричними фігурами; знає види ліній, їхню характеристику і значення; вміє визначати силует, лінії в моделі.

«Добре», якщо учень в основному оволодів поняттям «силует», може визначити його види, дати характеристику; в основному знає види ліній, їхнє значення, характеристику; при визначенні силуету і ліній допускає незначні помилки (не виділені основні лінії, нечітко замальована модель).

«Задовільно», якщо учень недосить чітко розрізняє види силуету; не може чітко назвати види ліній у заданій моделі.



Література до теми: 12, с. 60-70; 20, с. 46-51; 5, с. 51; 4, с. 13; 8, с. 4-5; 2, с. 10-19, с. 51-61; 16, с. 39-42.

4. Пропорції в одязі



Ключові слова: модуль, пропорції - гармонійні, контрастні, подібні; масштабність, масштаб - дійсний, штучний.

Вимоги до знань та вмінь з теми

Необхідно знати:

- визначення поняття «пропорції в одязі», види пропорцій;

Необхідно вміти:

- визначати різні види пропорцій у моделях одягу;

- характеристику різних видів пропорцій;
- основні лінії пропорційного поділу та їхнє значення.

- створювати моделі одягу на різні типи статури.

Серед засобів композиції одягу важливу роль відводять пропорціям, за допомогою яких художники у моделюванні одягу досягають цілісності його форми.

Пропорціями називають розмірне співвідношення частин костюму між собою і в цілому зі статуєю людини. Наприклад, це співвідношення довжини і ширини сукні, довжини жакету і спідниці, розмірів кожної деталі щодо всього об'єму виробу тощо. Досконалими вважаються ті співвідношення, які близькі до природних пропорцій статури. Зовнішній вигляд людини значною мірою залежить і від того, як співвідносяться окремі частини його костюму з формою та розмірами доповнень, що створюють ансамбль: капелюшком, висотою зачіски, підборами, кількістю прикрас тощо.

Щоб знайти правильну пропорцію між частинами моделі, необхідно визначити допустимий поділ цілого на більшу та меншу частини. При цьому більша частина не повинна здаватися надто великою, а менша - надто малою. Відправними точками для знаходження певних пропорцій в одязі є довжина виробу (рис. 137) і розміщення лінії талії (рис. 138).

Із цих рисунків бачимо, що перша статура здається вищою (співвідношення верхньої та нижньої частин 1:3), друга статура - середньою - (співвідношення частин 1:2), третя статура - приземкуватою (співвідношення 1:1).

У композиції розрізняють два основних види пропорцій - прості та складні. Прості пропорції будуються на раціональних числах. Іноді прості пропорції називають арифметичними або модульними. За модуль у композиції береться величина розрахунків розмірів виробу та його частин. На співвідношеннях 1:1 базуються прості геометричні форми - квадрат, куб.

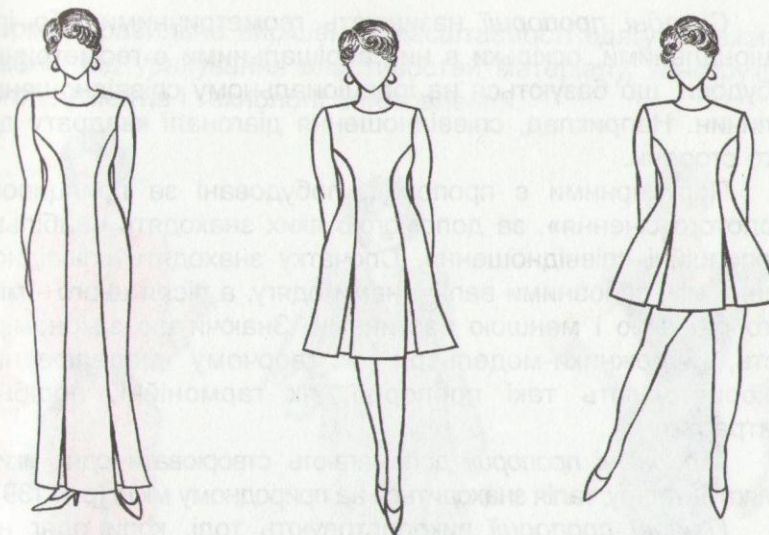


Рис. 137

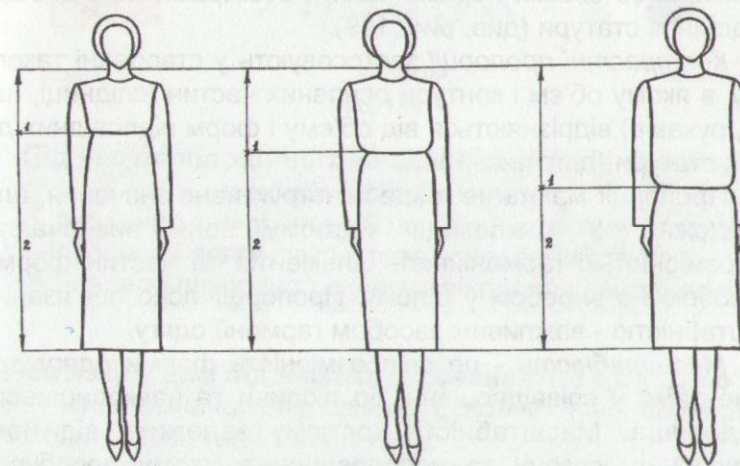


Рис. 138

Складні пропорції називають геометричними або ірраціональними, оскільки в них вирішальними є геометричні побудови, що базуються на ірраціональному співвідношенні величин. Наприклад, співвідношення діагоналі квадрату до його сторони.

Популярними є пропорції, побудовані за принципом «золотого січення», за допомогою яких знаходять найбільш пропорційні співвідношення. Спочатку знаходять співвідношення між основними величинами одягу, а після цього - між його більшою і меншою частинами. Знаючи цю закономірність, художники-модельєри у творчому моделюванні використовують такі пропорції, як гармонійні, подібні, контрастні.

Гармонійні пропорції допомагають створювати одяг, який облягає статуру, талія знаходиться на природному місці (рис.139).

Подібні пропорції використовують тоді, коли одяг не повторює форму тіла, але форма його основних частин наближена за своїми параметрами і розмірами до відповідних ділянок статури (див. рис. 139).

Контрастні пропорції застосовують у створенні такого одягу, в якому об'єм і контури основних частин (спідниці, переду, рукавів) відрізняються від об'єму і форм відповідних ділянок статури (див. рис. 139).

Пропорції мають не лише конструктивне значення, але й художнє. У композиції костюму вони визначають співрозмірність і гармонійність елементів та частин форми між собою і з виробом у цілому. Пропорції тісно пов'язані з масштабністю - важливим засобом гармонії одягу.

Масштабність - це співрозмірність форми одягу з її елементами у співвідношенні до людини та навколишнього середовища. Масштабність костюму залежить від його призначення, сезону та середовища, в якому перебуває людина.

Змінюючи пропорції одягу, можна одержати дійсний або штучний масштаб, зорозв'язуючи або зменшуючи його

форму. Правильне вирішення масштабності одягу залежить також і від урахування властивостей матеріалу, конструкції його елементів і технології виготовлення.



Під час пропорційного вирішення моделі можуть виникати дефекти:

- вибраний тип пропорцій не відповідає типу статури;
- пропорції одягу підкреслюють недоліки статури;
- невдало підібрано основні лінії пропорційного поділу.

У зв'язку з цим під час моделювання необхідно:

- чітко визначати положення основних ліній пропорційного поділу - лінії талії та лінії низу;
- пропорції костюма пов'язувати з зовнішнім виглядом статури;
- пропорції одягу підбирати залежно від його призначення, типу статури.

Самостійна робота

1. Визначити вид пропорцій заданих моделей (рис. 140).

Лабораторно-практична робота

Моделювання одягу з різним пропорційним вирішенням.

Порядок виконання роботи

1. Оберіть і замалюйте дві моделі сукні.
2. Детально охарактеризуйте вид пропорцій обраних моделей.
3. Нанесіть лінії фасону.
4. Виконайте моделювання.



Рис. 140

Тести

Тест 1. Чи впливає на вид пропорцій розширення лінії талії та довжина виробу? 1. Так 2. Ні.

Тест 2. Як впливає на пропорції статури довжина виробу і положення лінії талії? 1. Змінює пропорції статури. 2. Не змінює пропорції статури.

Тест 3. Дати визначення пропорціям: 1. Подібні. 2. Контрастні. 3. Гармонійні.

1. Одяг облягає статуру та повторює форму відповідних частин тіла людини. 2. Одяг не повторює форму людського тіла, але форма його основних частин близька за формою і об'ємом до відповідних частин. 3. Форма основних частин одягу: ліфа, спідниці, рукавів значно вирівнюється від об'єму та форми відповідних частин тіла.



Рис. 141

Тест 4. Визначте вид пропорцій у моделі на рис. 141: 1. Гармонійні. 2. Конструктивні. 3. Подібні

Тест 5. Назвіть пропорції одягу, якщо лінія талії знаходиться не на природному місці. 1. Гармонійні. 2. Подібні. 3. Контрастні.



Рис. 142

Тест 6. Визначте вид пропорцій у моделі на рис. 142. 1. Подібні. 2. Контрастні. 3. Гармонійні.

Впишіть відповіді на тести

Тест 1: Тест 4:
Тест 2: Тест 5:
Тест 3: Тест 6:

Контрольні запитання і завдання

1. Дайте визначення пропорцій в одязі.
2. Від чого залежать пропорції одягу?
3. Які види пропорцій в одязі Ви знаєте?
4. Назвіть лінії пропорційного поділу.
5. Чим характеризуються гармонійні пропорції?
6. До яких пропорцій відносять одяг прямого силуету?
7. Назвіть вид пропорції одягу, який відрізняється від розмірів основних частин тіла людини.

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень оволодів поняттям «пропорції в одязі», видами пропорцій, вміє їх охарактеризувати; в основному засвоїв лінії пропорційного поділу; вміє визначити тип пропорцій у заданій моделі; чітко малює моделі різних пропорцій.

«Добре», якщо учень в основному оволодів поняттям «пропорції в одязі»; засвоїв види пропорцій, їхню характеристику; визначає вид пропорції в одязі за незначною допомогою викладача; замальовує моделі різних пропорцій згідно канону статури.

«Задовільно», якщо учень недосконало оволодів поняттям «пропорції в одязі»; не може чітко визначити вид пропорції в одязі; замальовує моделі з різними пропорціями з помилками.



Література до теми: 17, с. 56-61; 5, с. 54; 12, с. 76-90; 20, с. 26-30; 4, с. 14-16; 16, с. 106-108.

5. Колір в одязі



Ключові слова: кольори - ахроматичні, хроматичні; колірний тон, контраст, насиченість, нюанс, світлота, спектр.

Вимоги до знань та вмінь з теми

Необхідно знати:

- визначення понять «колір», «спектр»;
- види кольорів, їхні властивості й значення для одягу;
- гармонійне поєднання кольорів.

Необхідно вміти:

- давати визначення поняттям «колір», «спектр»;
- визначати властивості кольорів, їхню гармонію;
- добирати колір для одягу відповідно до фасону моделі, віку людини, типу статури.

Важливим засобом у композиції костюму є колір - фізіологічне відчуття людини, яке сприймається сітчаткою ока.

В основі значної кількості кольорових тонів, відтінків, напівтонів є спектр (рис. 143), який утворюють сім кольорів: червоний, оранжевий, жовтий, зелений, блакитний, синій і фіолетовий.

Кольори - червоний, жовтий, синій - основні, тому що їх не можна утворити завдяки змішуванню інших кольорів. За допомогою змішування основних кольорів одержують усі інші кольори і відтінки, які поділяють відповідно на ахроматичні та хроматичні (рис. 144).

До ахроматичних (безбарвних, нейтральних) кольорів відносять білий, сірий та чорний кольори, тобто ті, що відрізняються один від одного тільки світлотою.

Хроматичні (спектральні) - усі основні кольори спектру (червоний, оранжевий, жовтий, зелений, блакитний, синій,

фіолетовий та низка проміжних. Хроматичні кольори умовно поділяють на теплі та холодні. До теплих кольорів належать червоний, оранжевий, жовтий, жовто-зелений, а до холодних - зелено-блакитний, блакитний, синій і синьо-фіолетовий. Такі кольори як синій і оранжевий, зелений і червоний, фіолетовий і жовтий є допоміжними, оскільки під час їх змішування одержують світло-синій колір. Допоміжні кольори у спектральному тлі розміщуються один навпроти одного.



Рис. 143

До проміжних відносять кольори, що одержують при змішуванні хроматичних і ахроматичних кольорів, наприклад, червоного з білим або червоного з чорним тощо.

Добір кольору залежить від урахування його трьох основних характеристик: колірного тону, світлоти та насиченості.



Рис. 144

Колірний тон - назва кольору, яка залежить від рівня його насиченості. Колірний тон визначає специфічні властивості одного кольору, наприклад, червоного, жовтого, чорного.

Насиченість - властивість, що характеризує рівень інтенсивності хроматичних кольорів та їхні відмінності від рівнозначних за світлотою ахроматичних. Тобто, інтенсивність кольору одержують у процесі насичення хроматичних кольорів ахроматичними. Наприклад, для одержання темного тону необхідно додати чорний або темно-сірий колір і, навпаки, для світлого - білий. Завдяки змішуванню кольорів одержують колірні тони зі зниженою насиченістю - пастельні. Пастельність досягається освітленням попередньо з'єднаних основного та допоміжного кольорів.

Світлота - властивість колірного тону змінюватись всередині одного і того ж монохромного кольору. Наприклад, рожевий це розведений червоний, сірий - чорний, блакитний - синій тощо.

Два однакових за назвою кольори різняться між собою рівнем інтенсивності, тобто насиченості кольору. Наприклад, з двох синіх кольорів - один яскравий, а інший блідий. Слід врахувати, що на темному тлі кольори світлішають, а на світлому - темнішають і лише фон середньої світлоти дозволяє одержати натуральну світлоту кольору.

У доборі кольорів важливо враховувати таку їхню властивість як колірний і яскравий контраст.

Колірний контраст - це зміна кольору під впливом сусідніх кольорів.

Колірний контраст двох тканин більш виявлений тоді, коли притаманні їм кольори знаходяться у спектрі на значній відстані один від одного.

Зміну яскравості або світлоти кольору від впливу сусідніх кольорів називають **яскравим контрастом**.

Властивість колірному контрасту використовують у тих випадках, коли в одязі необхідно підкреслити форму окремих деталей, лінії тощо. Наприклад, поєднання таких кольорів, як чорного і білого, чорного і червоного, коричневого і жовтого, синього і білого тощо.

Важливою властивістю кольору є нюанс, за допомогою якого досягається узгодженість кольорів.

Наприклад, якщо модель сукні передбачає два або більше кольорних тонів, то вони мають бути або холодних, або теплих відтінків тощо.

Узгодженість та плавний перехід кольорів визначають їхню гармонію (рис. 145). Добре поєднуються два або три хроматичні кольори, переважно такі, що знаходяться у спектральному колі близько один від одного або віддалено. Наприклад, зелений і салатовий, чорний і сірий або червоний і чорний тощо.



Рис. 145

Популярним є поєднання чорного і білого кольорів. Вишукану композицію створює одяг з трьох контрастних кольорів. Наприклад, біла блуза у

поєднанні з чорною спідницею та червоним жилетом або жакетом. Кольори з різною відмінністю світлоти, насиченості й колірному тону погано гармонують один з одним.

Створення композиції одягу в кольорі залежить від його виду, призначення, фактури тканини, віку людини та освітлення (природне, штучне). Відомо, що під впливом електричного освітлення змінюється колір тканини. Так, рожеві, жовті кольори світлішають; сині, блакитно-зелені, фіолетові - темнішають, світло-жовті виглядають як білі. Завдяки правильному добору кольорів можна досягти виразності будь-якого одягу. Наприклад, для вільного одягу притаманні помірні кольори, для відпочинку - яскравіші тощо.

Крім того, колір впливає і на емоційний стан людини. Якщо світлі кольори заспокоюють і піднімають настрій, то темні, навпаки, його пригнічують. А тому для ізолювання темних кольорів одягу від обличчя, рук, шиї використовують оздоблювальні елементи білого або іншого світлого кольору: шарфи, мережива, бейки.

Колір впливає і на гігієнічні властивості одягу. Так, для літнього одягу рекомендують світлі тканини, які краще відбивають сонячні промені, а для зимового - темніші. У доборі кольорів для одягу відіграє роль і вік людини. Люди похилого віку віддають перевагу пастельним тонам, а молодь полюбляє яскраві кольори. За допомогою кольору можна змінити уяву про вагу та об'єм статури. Наприклад, для повних статур краще шити одяг з тканин темного кольору, який зовсім зменшує об'єми, а для худих - зі світлого. Таку властивість кольорів використовують і тоді, коли необхідно досягти великої різниці об'ємів різних частин тіла (звужити або розширити стегна, плечі). У доборі кольорів варто враховувати колір шкіри, очей, волосся людини. Наприклад, людям з шкірою жовтих відтінків рекомендують носити одяг аналогічних кольорів, тільки темних. Одяг чорного

або білого кольору пасує майже всім. Особам зі світлим волоссям найбільш личить одяг білого кольору, а темноволосим рекомендують яскравіші кольори. Для людей, які мають руде волосся, підходять всі тони і комбінації коричневого кольору.

Колір очей підкреслюють одягом світлих і темних тонів. Так, синім кольором підкреслюють блакитні очі, а карі - жовтим тощо.

У композиції костюму значна роль відводиться кольорам аксесуарів, оскільки вони є важливим доповненням до нього. Колір аксесуарів вирішується за принципом тотожності або нюансу. Якість художнього проектування залежить від вміння модельєрів синтезувати і передавати у кольорових композиціях усі елементи предметно-просторового середовища, фактуру, форму одягу та інші фактори, що відіграють важливу роль у створенні цілісного образу костюму.

Порушення гармонії кольорів призводить до виникнення дефектів:

- колір тканини підбрано без урахування індивідуальних особливостей статури;
- колір не відповідає призначенню одягу

Для вдалого вирішення моделі в кольорі необхідно врахувати:

- вид одягу; його призначення, фасон, тип статури, вік людини, напрям моди,
- властивості кольорів, їхнє гармонійне поєднання для повного розкриття художнього задуму.

Самостійна робота

Підібрати кольори до заданих моделей (рис.146).

Лабораторно-практична робота

Моделювання одягу в кольорі (див. рис. 146).

Порядок виконання роботи

1. Підібрати і замалювати модель у кольорі.
2. Детально охарактеризувати можливі варіанти поєднання кольорів у підбраній моделі.
3. Нанести лінії фасону.
4. Виконати моделювання.



Рис. 146

Тести

Тест 1. Які кольори створюють атмосферу святковості, чистоти? Білий, рожевий, світло-блакитний, синій, червоний, зелений.

Тест 2. При якому освітленні вибирається колір для вечірньої сукні? 1. При природному. 2. При штучному.



Рис. 147

Тест 3. Як називають кольори, застосовані у моделі на рис. 147?
1. Хроматичні. 2. Ахроматичні. 3. Акварельні. 4. Пастельні.

Тест 4. Які з названих поєднань кольорів є найбільш гармонійними?
1. Зелений та коричневий. 2. Синій та коричневий. 3. Червоний та коричневий.

Тест 5. У поєднанні з якими кольорами зменшується насиченість хроматичних кольорів?
1. Теплими та пастельними. 2. Білим та чорним.

Впишіть відповіді на тести

Тест 1:	Тест 4:
Тест 2:	Тест 5:
Тест 3:	

Контрольні запитання і завдання

1. Що таке колір?
2. Які кольори називають спектральними?
3. Назвіть ахроматичні кольори.
4. Які кольори належать до теплих, а які до холодних?
5. Що таке колірний тон?
6. Які поєднання кольорів використовують у моделюванні одягу?
7. Від чого залежить добір кольору для заданої моделі?
8. Поясніть на прикладі, чи впливає колір на гігієнічні властивості одягу?
9. Чи впливає освітлення на колір?

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень засвоїв поняття «колір», «спектр»; досконало знає види кольорів, їхнє призначення для одягу; вміє визначати колір в одязі, добирати колір для моделі залежно до фасону моделі, віку людини, особливостей будови статури; добір кольорів виконує згідно правил.

«Добре», якщо учень в основному засвоїв поняття «колір», «спектр», але у визначенні допускає помилки; знає види кольорів, їхнє значення для одягу; в основному оволодів прийомами вибору кольору для моделі; відчуває гармонію кольорів.

«Задовільно», якщо учень недостатньо засвоїв поняття «колір», «спектр»; не відчуває гармонії кольорів, не знає законів поєднання кольорів; з труднощами добирає колір для моделі, конкретної людини.



Література до теми: 17, с. 88-95; 5, с. 55, 57; 20, с. 53-55; 12, с. 74-75, с. 106-114; 4, с. 16-19; 16, с. 106-108.

6. Ритм в одязі



Ключові слова: ритм - пропорційно-послідовний, простий рівномірний, радіально-променевий.

Вимоги до знань та вмінь з теми

Необхідно знати:

визначення поняття «ритм в одязі»; види ритму та їхню характеристику; причини по-

Необхідно вміти:

визначати вид ритму в моделі; використовувати і поєднувати різні види ритму в

рушення ритму в одязі й методи їх усунення.

одязі; визначати причини порушення ритму і усувати дефекти, що виникають через порушення ритму.

У створенні композиційно-організованої форми одягу значна увага приділяється засобу зв'язку всіх елементів форми - ритму. Ритм - відповідні проміжки між ними. Ритмічну організацію форми знаходять у монументальному мистецтві архітектури, у творах образотворчого мистецтва, в орнаментах стародавніх виробів декоративно-прикладного мистецтва, а також в одязі, різному за стилем та оформленням. За допомогою ритму можна в русі передати форму одягу, лінії силуету, декоративні елементи, його кольорове вирішення.

Ритм сприяє досягненню в одязі гармонії форм, художньої цілісності.

Художники-модельєри переважно звертаються до таких видів ритму: простий рівномірний, пропорційно-послідовний, радіально-променевий.

Простий рівномірний ритм - це послідовне чергування однакових за формою, розміром, кольором елементів композиції та проміжків між ними (рис. 148). Він може виявлятися у доповненні форм або елементів з проміжком, який є межею розподілу форми, а також у повторенні однакових за формою елементів, розміщених один за одним.

Прикладом простого рівномірного ритму можуть бути односторонні складки по колу, розміщення ґудзиків та петель по довжині виробу, фестони, виконані внизу виробу, оборки, розміщені через однакові проміжки тощо.

Простий рівномірний ритм може виявлятися і в конструктивних лініях (спідниця клинкова).

Пропорційно-послідовний ритм - це складна закономірність повторення елементів, форм та проміжків між ними з їхнім пропорційним збільшенням або зменшенням (рис. 149).



Рис. 148



Рис. 149

Прикладом пропорційно-послідовного ритму можуть бути орнаменти вишивок, розміщених по бережках сорочок національного вбрання, рушників, рисунку купонних тканин тощо.

Пропорційно-послідовний ритм забезпечує пропорційне збільшення або зменшення елементів композиції й виявляється у композиційній розробці форм деталей одягу, а також в елементах оздоблення ліній. Наприклад, у моделюванні спідниці з оборками використовують ритм пропорційно-послідовного збільшення або зменшення елементів композиції в нижній частині виробу (від найменшого до найбільшого або навпаки).

Закономірність пропорційно-послідовного зростання може виявлятися і за допомогою повторення в моделі деталей одягу: кишень, клапанів, воланів. Іноді проміжки між елементами зростають прогресивно (ритм стрибками).

Пропорційно-послідовний ритм може виявлятися і шляхом закономірного пропорційного зменшення елементів композиції (від більшого до найменшого). Даний вид ритму знаходимо й у побудові орнаментів вишивки або купонних тканин, де насиченість внизу сходить нанівець. Ритмічне повторення форм спостерігаємо і в ансамблі одягу, в якому зв'язок верхньої та нижньої частин побудовано на ритмічному повторенні форм від більшої величини до меншої. Іноді ритмічну побудову композиції завершує одне з доповнень ансамблю, найчастіше - головний убір.

Радіально-променевий ритм упорядковує лінії, що починаються в одному місці. Розрізняють два види радіально-променевого ритму: простий і прогресуючий (рис. 150).

Простий радіально-променевий ритм (див. рис. 150) - це закономірність, в якій чергуються однорідні й рівні за величиною лінії, що починаються в одному місці. Наприклад, віяло, де всі частини однорідні. Прикладом простого радіально-променевого ритму можуть бути такі елементи одягу, як жабо, плісе, віялоподібні складки тощо.

Прогресуючий радіально-променевий ритм (див. рис. 150) - це закономірність, що виявляється у розташуванні різних променеподібних драпувань. Наприклад, жіночі народні сорочки, призібрані по горловині та по низу рукавів у вигляді нерівномірних променів, що ритмічно розходяться, сучасні сукні з симетричними та асиметричними драпуваннями або м'якими защипами від лінії плеча, лінії талії, бокового зрізу тощо.



простий

простий

прогресуючий

Рис. 150

Під час розробки композиції одягу часто ритмічну побудову здійснюють на основі симетрії. *Симетрія* - це закономірність, за допомогою якої композиція набуває завершеності. Наприклад, симетричне розташування декоративних ліній, деталей, оздоблення, а також гудзиків у зміщеній центральнобортівій застібці відносно центральної осрової лінії статури.

В одній моделі можуть поєднуватися різні види ритму, які взаємопов'язані й підпорядковані один одному. Наприклад,

простий рівномірний ритм у розміщенні гудзиків вдало поєднується з пропорційно-послідовним ритмом у повторенні кишень або клапанів на переді сукні (на ділянці грудей і лінії стегон).

Розробляючи композицію моделі, художники-модельєри за основний елемент ритмічної побудови часто беруть колір. Ритмічне чергування, побудоване на закономірному кольоровому повторенні, передається у простому і пропорційно-послідовному ритмі по вертикалі, горизонталі або діагоналі. Яскравим прикладом такої ритмічної побудови є використання тканин у смужку, однакову за кольором або різнокольорову.

Ритмічне вирішення композиції робить її завершеною, а недотримання цієї закономірності призводить до аритмії. Причинами порушення ритму є неохайне, неточне виконання моделі (коли майстер-виконавець допускає помилки у розміщенні оборок, гудзиків або доборі їх розмірів). До грубого порушення ритму може призвести невдале поєднання в одній моделі різних видів ритму, які не передають ідею композиції, а, навпаки, її роз'єднують. Наприклад, у сукні оборки біля горловини розміщені в простому рівномірному ритмі, а на спідниці - хаотично. Отже, для створення цілісної композиції важливим є дотримання ритмічної побудови, яка залежить від ідеї композиції та гармонійного поєднання всіх її елементів.

Для ритмічного вирішення композиції необхідно:

- моделювати одяг, застосовуючи один з ритмів або поєднання різних видів ритму;
- ритмічність в одязі використовувати задля досягнення гармонії форми, елементів кольору;
- не допускати порушення ритму.

У результаті порушення ритму можуть виникати дефекти:

- елементи оздоблення, деталі моделі розміщено без дотримання ритмічної побудови;
- у ритмічному вирішенні композиції відсутня чітка закономірність і розмірність.

Самостійна робота

Визначити вид ритму заданих моделей (рис. 151).

Лабораторно-практична робота

Моделювання одягу з різними видами ритму.

Порядок виконання роботи

1. Підібрати і замалювати дві моделі одягу.
2. Детально охарактеризувати ритм і його форми виявлення у підібраних моделях.
3. Нанести лінії фасону.
4. Виконати моделювання.



I рівень складності



II рівень складності



III рівень складності

Рис. 151

Тести

Тест 1. Дати правильне визначення пропорційно-послідовного ритму. 1. Ритм, що передається в закономірному, послідовному повторенні однакових за формою, розмірами і кольором елементів композиції. 2. Ритм, що передається в закономірному повторенні елементів, форм та інтервалів між ними з пропорційним їх збільшенням або зменшенням. 3. Ритм, що передається у закономірному чергуванні однорідних і рівних за величиною ліній, які беруть початок в одному місці.

Тест 2. Визначити вид ритму в моделі (рис. 152). 1. Простий рівномірний. 2. Прогресуючий радіально-променевий 3. Пропорційно-послідовний.

Тест 3. Чим передається пропорційно-послідовний ритм у моделі спідниці (рис. 153). 1. Односторонні складки. 2. Оздоблювальні строчки. 3. Ширина складок.



Рис. 152



Рис. 153

Тест 4. Чи є в моделі (рис. 154) пропорційно-послідовний ритм? Що характерне для нього? 1. Розміщення ґудзиків. 2. Планки на рукавах і кишенях. 3. Величина кишень.

Тест 5. Який вид ритму спостерігається в моделі на рис. 155 по лінії горловини? 1. Простий рівномірний. 2. Простий радіально-променевий. 3. Пропорційно-послідовний. 4. Прогресуючий радіально-променевий.



Рис. 154



Рис. 155

Впишіть відповіді на тести

Тест 1:

Тест 4:

Тест 2:

Тест 5:

Тест 3:

Контрольні запитання і завдання

1. Що таке ритм в одязі?
2. Які види ритму застосовують у моделюванні одягу?
3. У чому виявляється простий рівномірний ритм?
4. Назвіть характерні ознаки пропорційно-послідовного ритму.
5. Чим характеризується радіально-променевий ритм? Назвіть його види.
6. До чого може призвести порушення ритму в одязі?
7. Які види ритму можуть поєднуватися в одній моделі? Наведіть приклади.

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень досконало оволодів поняттям «ритм в одязі»; може охарактеризувати ритм в одязі; вміє визначати ритм в одязі; знає причини порушення ритму в одязі та методи їхнього усунення; замальовку моделей з різною ритмічною побудовою виконує чітко.

«Добре», якщо учень в основному оволодів поняттям «ритм в одязі»; засвоїв види ритму та їхню характеристику; вміє визначити вид ритму в одязі; замальовку моделей виконує з незначними помилками, які легко виправити.

«Задовільно», якщо учень недостатньо оволодів поняттям «ритм в одязі»; в основному засвоїв види ритму; теоретично може визначити види ритму в одязі, але практично виконує це не завжди правильно; не може самостійно визначити причини порушення ритму в одязі.



Література до теми: 12, с. 90-94; 20, с. 61-62; 17, с. 84-86; 5, с. 55-56.

7. Тканина та оздоблення в одязі



Ключові слова: оздоблення - гостросучасного, романтичного, спортивного характеру; тканина - з абстрактним, класичним, конкретним, орієнтованим рисунком, фактура.

Вимоги до знань і вмінь з теми

Необхідно знати:

- асортимент тканин, їхні властивості; види оздоблення;

Необхідно вміти:

- визначати вид тканини; оздоблення, їхні властивості;

- методику добору тканин та оздоблень відповідно до виду одягу, його призначення, фасону, типу статури.

- добирати тканину та оздоблення для заданої моделі; - враховувати властивості та структуру тканини під час моделювання одягу.

Для реалізації творчого задуму художнику-модельєру важливо правильно добрати матеріал. Адже тканина є основою форми одягу. Для виготовлення одягу текстильна промисловість випускає різноманітні тканини: бавовняні, лляні, вовняні, шовкові, синтетичні, штучні, неткані та багато інших. У моделюванні одягу особливе значення має фактура тканини, її властивості. Фактура тканини може бути гладенькою, шорсткою, блискучою, матовою тощо. Вона залежить від характеру переплетіння, кольору тканини, рисунка.

Рисунок на тканині може бути конкретним або абстрактним, крупним або дрібним, зорієнтованим або хаотичним. У виборі матеріалу для того чи іншого виробу необхідно враховувати його властивості. Так, м'які, еластичні тканини підходять для моделі з плавними м'якими лініями, з драпуванням, м'якими складками, зборками, а щільні, формостійкі матеріали потребують більш простих і лаконічних форм одягу. Одяг із тканин з крупним малюнком повнить статуру, збільшує її об'єм. Ворсова поверхня тканин зовово збільшує розміри окремих ділянок тіла, а гладенька, навпаки, пом'якшує їх.

У моделюванні одягу особливого значення мають тканини з орієнтованим та класичним рисунком - у смужку, клітинку, горох (рис. 156). Напрямок рисунку на тканині впливає на зорове сприйняття і розміри одягу, статури, визначає якість готового виробу. Необхідно, щоб на всіх ділянках виробу рисунок розміщувався в одному напрямі.

У моделюванні одягу з тканин у смужку напрям смужок може бути поздовжнім, поперечним, косим і комбінованим.

Фасони сукні мають бути чіткі, строгі за формою. Необхідно пам'ятати, що широкі смужки зорозово збільшують поперечні розміри статури, а зміна напрямку на випуклих частинах статури ще більше підкреслює їх рельєфність. Дрібна смужка дуже часто зливається з основним фоном тканини і пасує до будь-якої статури.



Рис. 156

Моделюючи одяг з тканин у клітинку, необхідно враховувати розмір, колір рисунка (рис. 157). Так, якщо клітинка велика за розмірами, то лінія симетрії рисунка повинна збігатися із середньою лінією спинки і переду. Вироби з тканини в клітинку можна моделювати, розміщуючи рисунок у поперечному, поздовжньому та діагональному напрямках, а також за допомогою їх комбінацій. У виготовленні одягу з тканин в клітинку не рекомендується проектувати багато швів та ліній. Краще виточки замінити зборками, м'якими складками, щоб уникнути небажаного перекосу рисунка. Якщо тканина в клітинку великих розмірів, то не бажано моделювати одяг з дрібними та маленькими деталями. Якщо клітинка асиметрична і утворена різнокольоровими лініями, то у розробці моделі орієнтуються на

найвиразнішу за розмірами і кольором клітинку або лінію. Тканини з крупною клітиною рекомендують для одягу з суцільнокроєним рукавом або квадратною проймою для меншого перетину ліній клітинки.

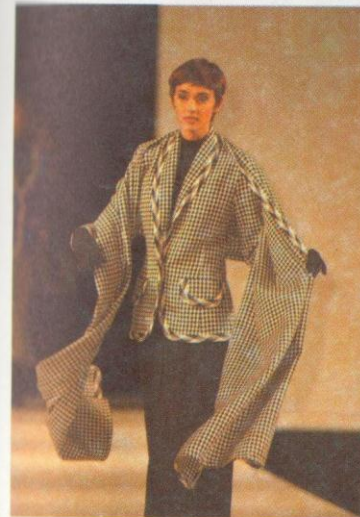


Рис. 157-1

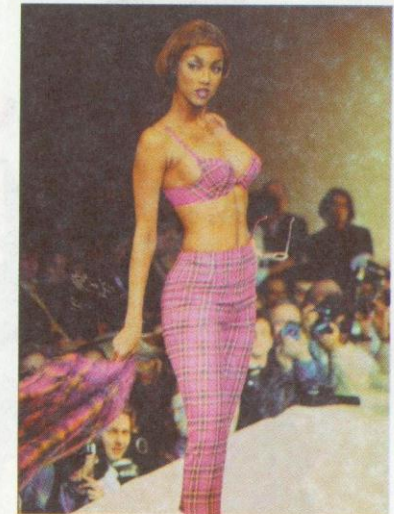


Рис. 157-2

Рисунок «горох» (рис. 158-1,2) також потребує уваги. Тканина у дрібний горошок при моделюванні не спричинює зайвих труднощів. Але якщо «горох» крупний за розмірами, то необхідно стежити, щоб симетрія рисунка збігалася з віссю симетрії статури. Не доцільно дрібнити рисунок швами, виточками. Тканину з класичним рисунком у смужку (рис. 159), клітинку, «горох» можна комбінувати з гладкофарбованою тканиною або тканиною з таким самим рисунком різним за розміром або кольором. Проектуючи одяг з тканин з класичним рисунком необхідно, щоб рисунок на прямих деталях, а також на швах збігався.

Тканини з ворсом розкрояють так, щоб на всіх деталях ворс був в одному напрямі. З метою композиційної завершеності моделі художники використовують різноманітні види оздоблення.

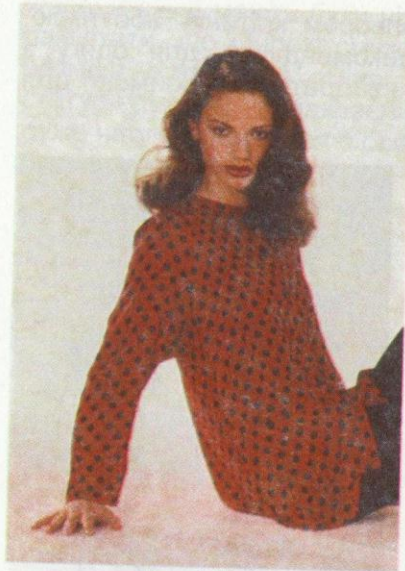


Рис. 158-1



Рис. 158-2



Рис. 159

Оздоблення не є самостійним елементом композиції, а служить доповненням до костюму. Оздоблення, як і прикраси, має відповідати призначенню костюма, а також фактурі й властивостям тканини. Оздоблення поділяють на оздоблення спортивного, романтичного та гостросучасного характеру (рис. 160).



Рис. 160

Оздоблення спортивного характеру прості за формою, виготовленням. Різні гудзики, пряжки, шнурівки, емблеми, тасьма, краватки, пояси, рулик, аплікації найчастіше використовуються в повсякденному одязі.

Оздоблення романтичного характеру застосовуються у святковому одязі. Це різні жабо, кокілье, волани, вишивка, буфи, коміри, манжети складних форм, оздоблені рюшею або мереживом.

Гостросучасним оздобленням вважають защіпи, буфи, плісе, гофре, нові форми застібок, комірів.

Оздоблення може бути постійним і зйомним, тобто тимчасовим. Постійним оздобленням вважають гудзики, вишивку

ки, канти, бейки, рюші, плісе, гофре, складки, аплікації. Тимчасове оздоблення - краватки, пояси, коміри, манжети, вставки, декоративні квіти, шарфи тощо. Ними можна у будь-який час доповнити костюм або зняти, замінити на інше. Зйомні оздоблення роблять той чи інший костюм багатофункціональним. Так, сукня темного кольору напівприталеного силуету з шкіряним поясом має повсякденне призначення, а якщо її доповнити шарфом або хустинкою, гарно задрапованою на шиї, або вишитим білим комірцем, то в такій сукні можна йти і в кіно, і на день народження подруги, і на виставку.

Оздоблення, крім декоративного та естетичного призначення, має ще й утилітарне. Так, гарні гудзики на блузці одночасно є й застібкою, й оздобленням. Мережки на літньому одязі є не лише прикрасою, але й одночасно створюють повітропроникність, сприятливий мікроклімат для тіла. Комір з хутра не лише оздоблює зимове пальто, але й захищає від холоду.

У виборі оздоблення важливим є те, щоб оздоблення і тканина не порушували цілісності моделі за стильовим вирішенням і відповідали призначенню одягу. Наприклад, на лижному костюмі доречним буде оздоблення кантом, бейкою або аплікацією у вигляді сніговика, а не сонця. Весільна сукня буде вишуканою, якщо її виготовлено з гарної тканини світлого кольору, яка має хорошу пластичність, добре драпується у поєднанні з такими видами оздоблення, як рюші, волани, оборки, декоративні квіти тощо.

Оздоблення може бути стійким, підкреслювати призначення одягу, його зручність в експлуатації (фартух для домашньої роботи з великими накладними кишенями, оздоблений кантом, бейкою, тасьмою) або святковість, вишуканість (складна вишивка бісером на сукні) тощо.

Необхідно пам'ятати, що невідповідність оздоблення призначенню одягу, тканині, а також перевантаження моделі однорідним або різним за призначенням видом оздоблення

призводить до порушення композиції одягу, що суттєво знижує його естетичні якості.

У доборі тканини та виду оздоблення можуть виникати дефекти:

- тканина та вид оздоблення не відповідають виду одягу, його призначенню;
- фактура, рисунок тканини, колір, оздоблення не відповідають фасону моделі та зовнішньому вигляду статури.

З метою недопущення перерахованих дефектів необхідно:

- тканину та оздоблення добирати відповідно до виду одягу, його призначення, фасону, типу статури;
- у моделюванні одягу особливого значення надається властивостям тканини, її структурі, рисунку.

Самостійна робота

Підібрати тканину для заданих моделей на рис. 161.

Лабораторно-практична робота

Моделювання одягу з різних видів тканин.

Порядок виконання роботи

1. Підібрати і замалювати дві моделі одягу відповідно до заданих зразків тканини.
2. Детально описати обрані моделі.
3. Нанести лінії фасону.
4. Виконати моделювання.



Рис. 161

Тести

Тест 1. Які види оздоблень ви рекомендуєте для святкового одягу? 1. Кокетки, пояси. 2. Драпування вишивкою, люрексом.

Тест 2. Яким вимогам, передусім, повинна відповідати тканина для пошиття нічних сорочок? 1. Естетичним. 2. Економічним. 3. Гігієнічним.

Тест 3. Які оздоблення належать до постійних? 1. Пояс, кокетки, шарфи, жабо. 2. Гофре, аплікація, вишивка.

Впишіть відповіді на тести

Тест 1:

Тест 3:

Тест 2:

Контрольні запитання і завдання

1. Назвіть види тканин, які застосовують у моделюванні одягу.
2. Які рисунки застосовують на тканинах?
3. Дайте визначення класичному рисунку.
4. Назвіть види оздоблень у одязі.
5. Які оздоблення називають зйомними?
6. Від чого залежить добір тканини та оздоблення для заданої моделі?

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень досконало засвоїв асортимент тканин, їхні властивості, види оздоблень; вміє обрати тканину та вид оздоблення відповідно виду одягу, його призначення, фасону, віку людини.

«Добре», якщо учень в основному засвоїв характеристики асортименту тканин, їхні властивості, види оздоблень; тканину та вид оздоблення добирає з урахуванням виду одягу, фасону, призначення, віку людини, але при цьому допускається незначних помилок.

«Задовільно», якщо учень недостатньо оволодів знаннями асортименту тканин та оздоблень; добирає тканину та вид оздоблення без дотримання спеціальних правил.



Література до теми: 14, с. 131-137; 12, с. 70-74; 17, с. 105-107; 8, с. 9-10; 10, с. 489-492, с. 585-591.

8. Зорові ілюзії в одязі



Ключові слова: ілюзії - контрасту, повторення, психологічні, фізичні, фізіологічні.

Вимоги до знань та вмінь з теми

Необхідно знати:

- визначення поняття «зорова ілюзія»;
- види ілюзій в одязі;
- властивості зорових ілюзій.

Необхідно вміти:

- дати визначення поняттю «зорова ілюзія»;
- створювати зорові ілюзії в одязі для замаскування вад статури;
- оцінювати значення зорових ілюзій в одязі.

Моделюючи костюм, художник-модельєр намагається створити таку форму, в якій об'єм, пропорції підкреслювали б природні переваги статури людини і замасковували її вади. Для виконання цієї важливої творчої роботи вони вдаються до використання властивостей зорових ілюзій.

Ілюзія - це оманливе сприйняття оком дійсності. У перекладі з латинського «illusio» означає «помилка».

Існує три типи ілюзій: фізичні, фізіологічні та психологічні. У моделюванні одягу застосовують здебільшого фізіологічні та психологічні ілюзії. Ці ілюзії залежать від сприйняття кольору, оцінки відстані, напрямку ліній, кутів. За допомогою зорових ілюзій можна зовсім збільшити або зменшити об'єм статури, її зріст, замаскувати вади. Існують ілюзії контрасту і повторення.

Ілюзія контрасту - це різке виявлення форм, кольору та ліній одягу. Наприклад, щільно облягаюча сукня на повній

статурі ще більше підкреслює її повноту, а лінія талії здається тонкою у спідниці крою «сонце». Чорна сукня у поєднанні з білим коміром або шарфом підкреслює свіжість, охайність, чистоту.

Ілюзія повторення або урівноваження виявляється у порівнянні однакових за розмірами або формою елементів одягу, відрізків тощо. Наприклад, для повної статури не рекомендують моделювати сукню з широкими рукавами, тому що такі рукава ще більше повнять. Виріз горловини Y-подібної форми не використовують у моделюванні одягу для людей з витягнутим обличчям тощо.

Моделюючи одяг, необхідно знати властивості ліній, форм, кольору, які створюють у костюмі бажані або небажані зорові ілюзії. Так, горизонтальні лінії фасону, поперечні лінії кокеток, підрізів, воланів, складок зовсім зменшують зріст людини, розширюють стегна. Вертикальні лінії рельєфів, зашпівів зовсім видовжують, збільшують зріст статури, зменшують об'єм стегон.

Повним жінкам (рис. 162) рекомендують одяг з поздовжніми, діагональними лініями, які зменшують їхній об'єм. Для повних не бажані горизонтальні кокетки, оборки, манжети, кишені, тканина з крупним малюнком, які зовсім розширюють стегна і статуру. Повним жінкам невисокого зросту більше пасуватиме сукня невідрізна по лінії талії, з поздовжніми лініями у вигляді планки, застібки зверху донизу, середнього шва спинки.

Якщо жінка має широкі стегна, то їй не варто шити щільнооблягаючий одяг з вузькою спідницею тощо. Для спідниці краще підібрати тканину темних кольорів та щільних структур. Якщо у жінки коротка шия, то за допомогою вирізу горловини Y-подібної форми, вузького коміра з довгими кінцями можна її видовжити.

Жінці високої тонкої статури (рис. 163) пасуватиме широка спідниця і м'яка верхня частина переди з підкресленою лінією талії. Їй не варто носити сукні, що щільно облягають статуру, вузькі спідниці й рукава. Тонким високим

жінкам рекомендують одяг з горизонтальними кокетками, пишними спідницями, оборками, рюшами, пелеринами, з квадратним вирізом горловини або форми «човник». Гарний ефект зорових ілюзій для таких статур створює застосування контрастних кольорів по горизонталі. Високим жінкам не варто носити надто короткий одяг.



Рис. 162. Ілюзії, створені вертикальними лініями в одязі

Головні убори і зачіска також впливають на створення зорових ілюзій. Так, високим жінкам пасує взуття на низькому підборі, капелюх з крисами. Повним жінкам необхідно уникати головних уборів маленьких розмірів, взуття з пасочком тощо.

Якщо статура має маленький бюст (рис. 164), то їй пасуватимуть різні кокетки, волани, кишень, клапани по лінії грудей, жабо, банти. Якщо бюст опущений, то краще запропонувати сукню із заниженою лінією талії, що збільшить відстань від лінії грудей до лінії талії.

Для статури з вузькими плечима (див. рис. 164) рекомендують пишні рукави, маленький комірець. Широкі плечі можна зорозвужити за допомогою рукава реглан, Y-

подібного вирізу горловини. У даному випадку не варто носити вузьких спідниць, щільно прилягаючих комірів, капелюхів з широкими крисами. Особливе значення має моделювання одягу на сутулості й перегинистості статури (див. рис. 164). Якщо статура сутула, сукня не повинна щільно облягати спину, а бути напівприталеною або вільною силуету. Сутулим статурам рекомендують пелерину, коміри, що відстають від шиї, баски, зборки по лінії талії, пояси, які ззаду зав'язуються на бант.

Перегинистим статурам пасують сукні вільного силуету, спідниці зі зборками, зашипами, складками.



Рис. 163. Ілюзії, створені горизонтальними лініями в одязі

Для статур з широкими стегнами використовують ілюзію контрасту: верхню частину виконують із тканин теплих кольорів, а спідницю, навпаки, холодних тонів. У такому випадку спідницю моделюють пряму або злегка розширену донизу, а у верхній частині використовують такі деталі, які б відвертали увагу від лінії стегон (банти, жабо, широкі коміри, вставки).

Якщо стегна вузькі, то пропонують спідниці «кльош» у зборки, складки, великі накладні кишені, розміщені ближче до бокових зрізів. Крім того, для таких статур не варто проектувати рукав «ліхтарик» та занижену лінію плечей.

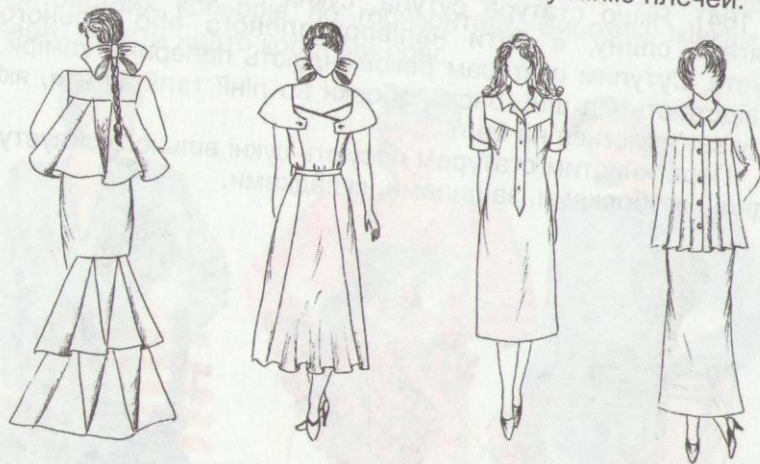


Рис. 164

У випадках, коли нижні кінцівки Х-подібної або О-подібної форми, необхідно уникати облягаючих і коротких спідниць. Краще пропонувати одяг подовжений, розширений донизу, з воланами, оборками, складками по лінії низу.

Якщо статура має такі фізичні вади, як різна ширина або висота плечей, сутулість з однієї сторони, різна величина грудей або стегон, то тоді застосовують асиметричне вирішення сукні, а саме: асиметричні підрізи і драпування, накладні деталі тощо.

Розробляючи композицію костюму, художник-модельєр поряд з вищеназваними видами ілюзій значну увагу приділяє акценту та його розміщенню. Це означає, що кожній композиції намагаються надати акцент кольором, лініями, ритмом деталей і оздобленням, контуром деталей і виробу.

Наприклад, розміщення акцентів або виділених світлих деталей на краях статури роблять її більш широкою. А взуття, капелюх, рукавички темного кольору, навпаки, збільшують зріст. Розміщення акцентів використовується й у тому разі, коли необхідно відвернути увагу від вад статури. Наприклад, якщо виступає живіт, то акцент роблять вище лінії грудей, у вигляді оригінального за формою коміра, жабо, банта із оздоблювальної тканини, найчастіше контрастного кольору. Всі ці прийоми зорових ілюзій застосовуються у моделюванні одягу для того, щоб надати статурі динамічності, щоб форма і розміри костюма відповідали формі тіла людини, підкреслювали її природну красу і замаскували, згладжували чи відвертали увагу від її вад.

Для вдалого використання зорових ілюзій необхідно:

- прийоми та засоби зорових ілюзій застосовувати для сприйняття певного об'єму, форми, розміру моделі та статури загалом;
- зорові ілюзії створювати для замаскування вад статури.

Під час створення зорових ілюзій в одязі можуть виникати дефекти:

- зорові ілюзії не відповідають творчому задуму;
- зорові ілюзії підкреслюють вади статури;
- невдало підібрані кольори у створенні ілюзій контрасту та повторення.

Самостійна робота

Доберіть моделі одягу для заданих статур (рис. 165).

Лабораторно-практична робота

Створення зорових ілюзій в одязі для заданої статури.

Порядок виконання роботи

1. Обрати дві моделі сукні для заданої статури.
2. Визначити прийоми і засоби створення зорових ілюзій в одязі для заданої статури.
3. Детально описати обрані моделі.
4. Нанести лінії фасону.
5. Виконати моделювання.

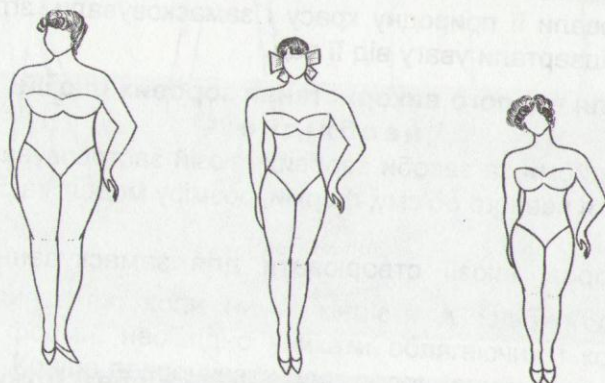


Рис. 165

Тести

Тест 1. За допомогою яких елементів можна зорово зменшити об'єм статури? 1. Темний колір. 2. Горизонтальні лінії. 3. Вертикальні лінії.

Тест 2. Для якої форми шиї моделюють Y-подібний виріз горловини та комір з гострими кінцями (рис. 166)? 1. Коротка і тонка. 2. Довга і широка. 3. Коротка і широка.

Тест 3. Які зорові ілюзії створюють вертикальні смужки на тканині на рис. 167? Для яких статур використовують? 1. Худі. 2. Повні. 3. Низькі. 4. Високі.

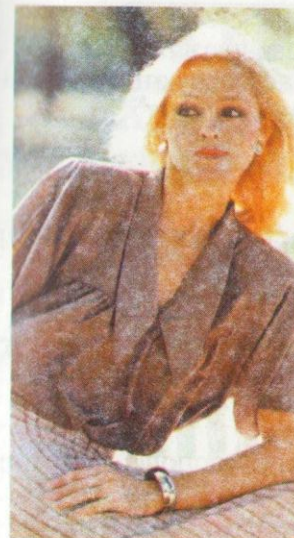


Рис. 166



Рис. 167



Рис. 168

Тест 4. Який вид оздоблення зорово збільшує об'єм статури? 1. Тасьма. 2. Оборки. 3. Рюші. 4. Пояс.

Тест 5. Для яких статур акценти розміщують у верхній частині (рис. 168)? 1. Необхідно відвернути увагу від широких стегон. 2. Підкреслити природно гарні форми тіла.

Впишіть відповіді на тести

Тест 1:	Тест 4:
Тест 2:	Тест 5:
Тест 3:	

Контрольні запитання і завдання

1. Дайте визначення поняттю «зорова ілюзія».
2. Назвіть види зорових ілюзій, які застосовуються у моделюванні одягу.
3. Яке значення мають зорові ілюзії в одязі?
4. Визначте зорові ілюзії, які використовують для повних статур.
5. Які властивості зорових ілюзій застосовують для статур з недоліками нижніх кінцівок?
6. За допомогою яких зорових ілюзій можна розширити вузькі плечі?

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень досконало оволодів поняттям «зорова ілюзія» та його значенням; вміє на практиці створювати зорові ілюзії для сприйняття об'єму, форми, довжини виробу та зросту статури; вміє створювати зорові ілюзії для замаскування вад статури.

«Добре», якщо учень в основному засвоїв визначення поняття «зорова ілюзія»; оволодів значенням зорових ілюзій у моделюванні одягу; вміє створювати зорові ілюзії, але припускається незначних помилок, які легко виправити.

«Задовільно», якщо учень недостатньо засвоїв види зорових ілюзій; зорові ілюзії створює за допомогою інструкційної картки або викладача.

Теми рефератів до розділу

1. Сильове вирішення сучасного костюма.
2. Перспективи молодіжної моди. Нові тканини у моделюванні одягу.
3. Нові лінії - новий силует.
4. Пропорції та мода.
5. Естетичне значення кольору в одязі.
6. Гармонійне поєднання ритму в природі та в одязі.
7. Ілюзії в одязі для нетипових статур.



Література до теми: 12, с. 132-144; 5, с. 58.

Розділ 3.

Художнє моделювання одягу

1. Моделювання одягу для дому



Ключові слова: одяг для вечірнього та ранкового туалету, відпочинку, роботи, святкових днів, сну.

Вимоги до знань та вмінь з теми

Необхідно знати:

- класифікацію одягу для дому, його різновиди;
- вимоги до певного виду одягу;
- асортимент тканин та оздоблень домашнього одягу;
- загальні принципи моделювання та художнього оформлення одягу для дому: вибір силуету, форми, крою рукава, оформлення горловини, низу рукава, низу виробу, застібки тощо.

Необхідно вміти:

- визначати вид домашнього одягу;
- обирати тканину, оздоблення до заданої моделі;
- виконувати моделювання одягу для сну, домашньої роботи, відпочинку тощо;
- розробляти моделі домашнього одягу з урахуванням особливостей статури та інтер'єру приміщення.



Моделюванню домашнього одягу завжди надавалося важливого значення. Кожна людина в усі часи прагнула не лише створити зі смаком інтер'єр житла, але й прикрасити свій зовнішній вигляд, створити атмосферу затишку і комфорту.

Одяг для дому поділяють на одяг для сну, роботи, відпочинку, святкових днів, вечірнього та ранкового туалету. Домашній одяг розрізняють ще й за сезоном: літній, зимовий, весняний, осінній, що впливає на добір тканини для його виготовлення.

Важливе місце у моделюванні одягу для дому посідає одяг для сну. Різновидами одягу для сну є нічна сорочка (рис. 202-204), піжама. Одяг для сну повинен бути зручним, вільним, гігроскопічним. Найчастіше одяг для сну виготовляють з натуральних тканин або тканин з домішками штучних волокон (ситець, маркізет, фланель, байка, віскозний шовк та інші). Одяг для сну за кроєм має бути простим, з мінімальною кількістю швів, чіткої форми. Як правило його шиють з тканин пастельних відтінків або білий. Довжина виробів може бути від короткої до подовженої. Нічні сорочки і піжами моделюють з різним кроєм рукавів або без них, на бретелях, з підрізами, кокетками.

За допомогою кокетки нічній сорочці можна надати необхідної об'ємної форми й естетичного вигляду.

Форма вирізу горловини залежить від сезонного призначення одягу для сну. Так, у літніх нічних сорочках горловина робиться більшою для забезпечення повітропроникності, а для зими, навпаки, рекомендують одяг з комірами, на застібці для захисту тіла від холоду.

Піжами моделюють простих, вільних форм або на манжеті. Відповідно до сезону вони можуть бути у вигляді жакета з довгими штанами або жилета з короткими шортами.

Одяг для сну, зокрема нічні сорочки, оздоблюють шитвом, вишивкою, аплікацією, стрічками. Для ранкового та вечірнього туалету використовують халати, пеньюари.

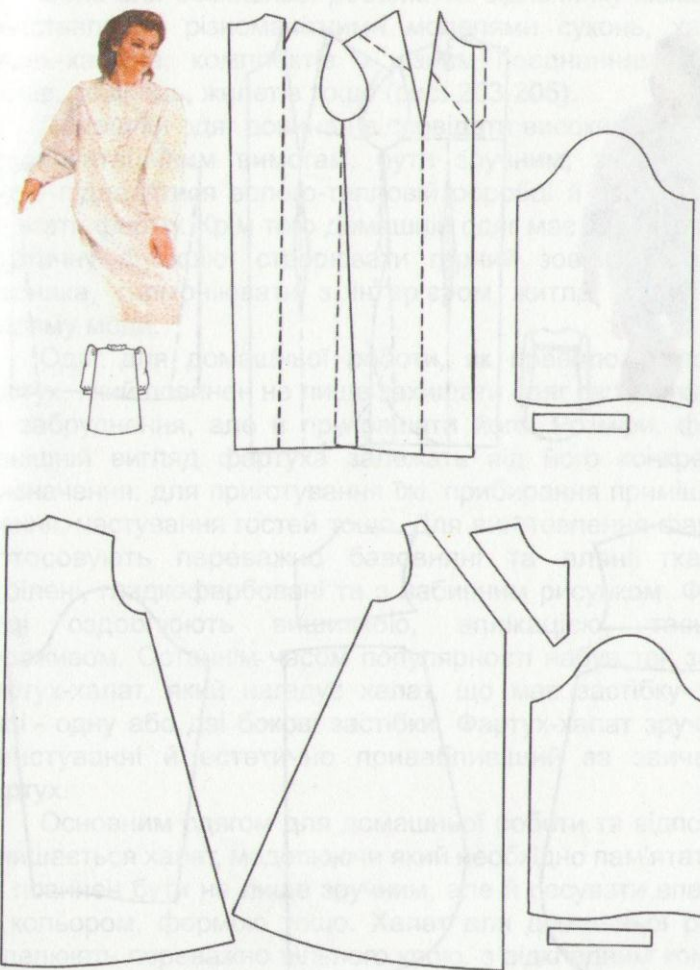


Рис. 201. Нічна тепла сорочка, розширена до низу; на переді фігурна кокетка, рукав вшивний, довгий, на манжеті. Застібка спереди на гудзиках. Горловина та кокетка оздоблена рюшем

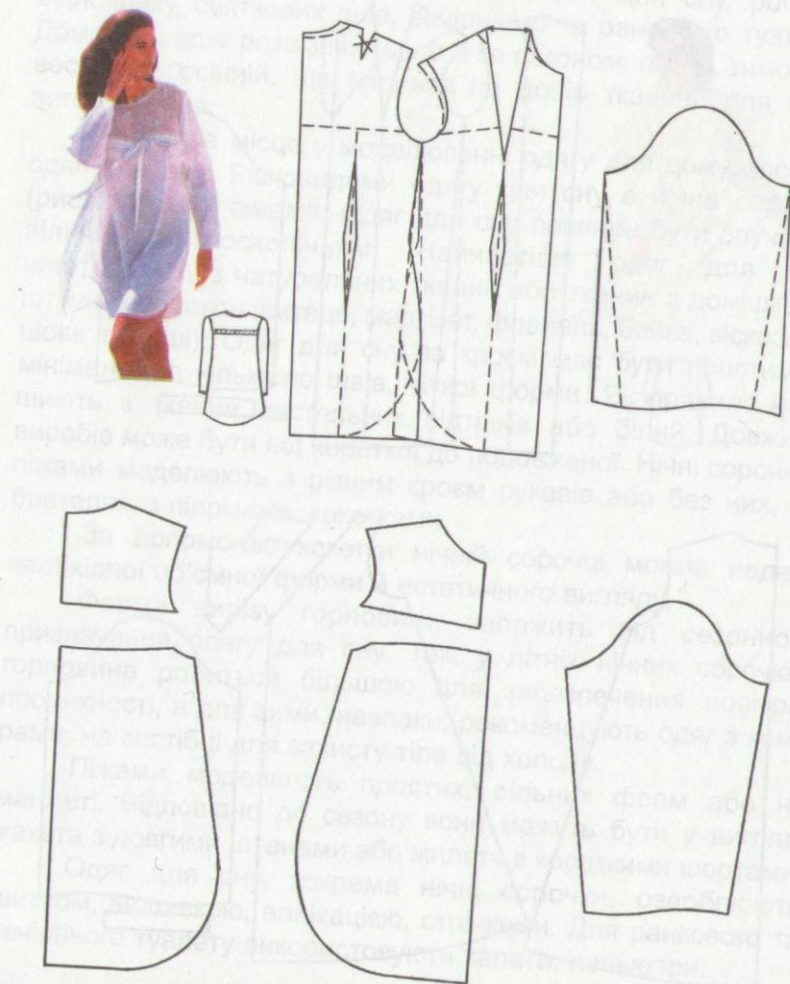


Рис. 202. Нічна сорочка довжиною до коліна. На переді та спинці - кокетки. Рукав вшивний, довгий. До низу сорочка розширена, з фігурною лінією низу. Лінія кокетки, горловина, низ рукавів оздоблені тасьмою та шитвом

Одяг для домашньої роботи та відпочинку може бути представлений різноманітними моделями суконь, халатів, суконь-халатів, комплектів з різним поєднанням блузок, штанів, спідниць, жилетів тощо (рис. 203-205).

Домашній одяг повинен відповідати високим гігієнічним і експлуатаційним вимогам, бути зручним, зносостійким, добре піддаватися волого-тепловій обробці й тривалий час зберігати форму. Крім того домашній одяг має забезпечувати естетичну функцію: створювати гарний зовнішній вигляд власника, гармоніювати з інтер'єром житла, відповідати напрямку моди.

Одяг для домашньої роботи, як правило, доповнює фартух, який повинен не лише захищати одяг свого власника від забруднення, але й прикрашати його. Розміри, форма, зовнішній вигляд фартуха залежать від його конкретного призначення: для приготування їжі, прибирання приміщення, прання, частування гостей тощо. Для виготовлення фартухів застосовують переважно бавовняні та лляні тканини, відбілені, гладкофарбовані та з набивним рисунком. Фартух іноді оздоблюють вишивкою, аплікацією, тасьмою, мереживом. Останнім часом популярності набув так званий фартух-халат, який нагадує халат, що має застібку ззаду, іноді - одну або дві бокові застібки. Фартух-халат зручний у користуванні й естетично привабливіший за звичайний фартух.

Основним одягом для домашньої роботи та відпочинку залишається халат, моделюючи який необхідно пам'ятати, що він повинен бути не лише зручним, але й пасувати власнику за кольором, формою тощо. Халат для домашньої роботи моделюють переважно вільного крою, з відкладним коміром, коміром-стійкою або зовсім без коміра, виріз горловини може бути різним, з кокеткою на передньому або задньому полотнищі, з накладними кишенями, погонами тощо. Вишуканості моделі надають деталі, оброблені строчкою. Рукава проєктують як довгі, так і короткі, вшивні, «реглан», «кімоно».

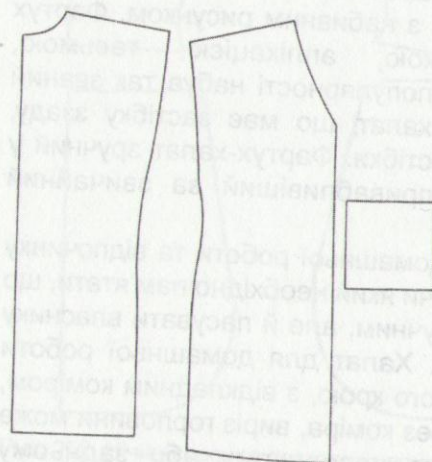
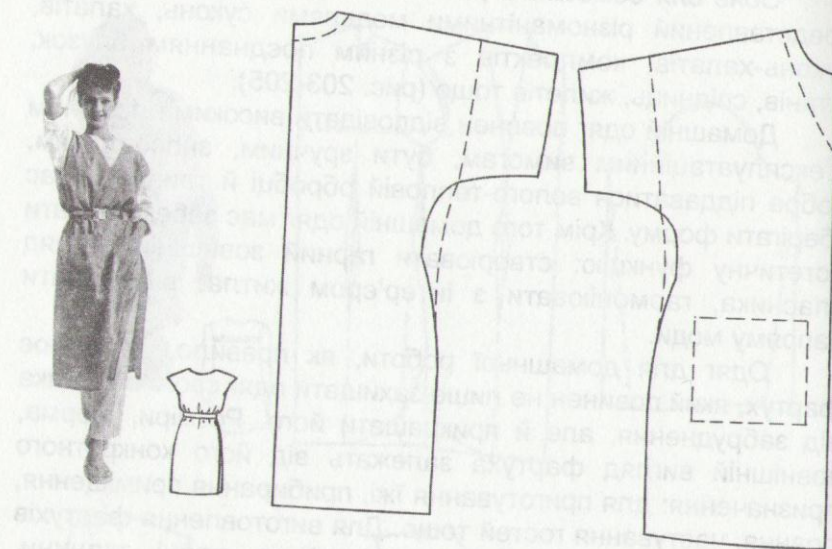
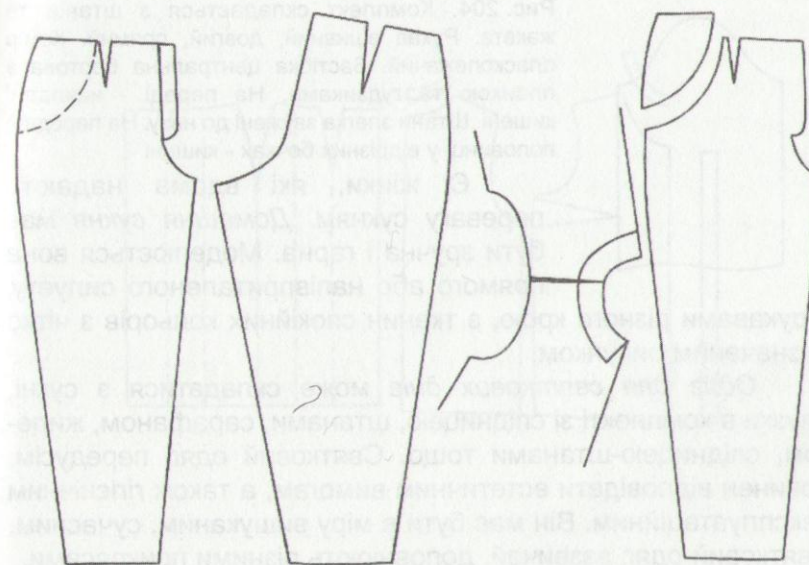
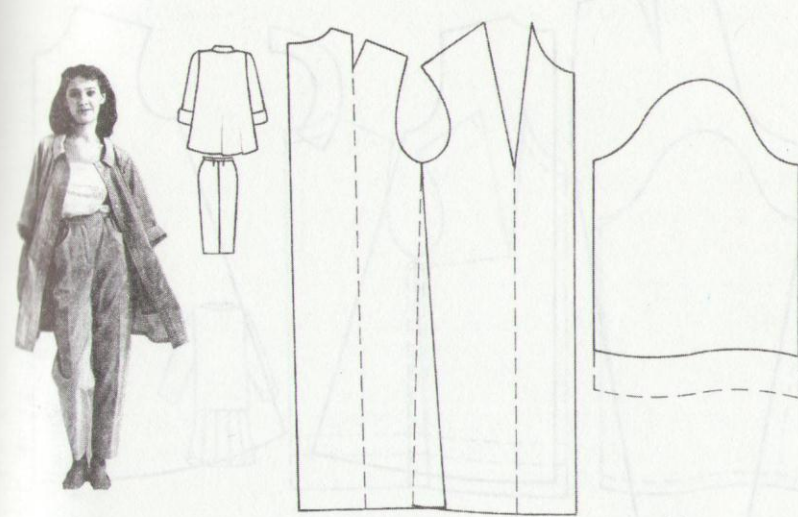


Рис. 203. Сарафан для домашньої роботи. силует прямий, рукав «кімоно», короткий. Виріз горловий Y-подібної форми. На переді великі накладні кишені. Лінія талії підкреслена поясом. Зручності надає глибокий розріз у боковому шві

Силует одягу для домашньої роботи вільний, напівприталений, за формою суцільнокроєний або відрізний по лінії талії або нижче лінії талії. Довжина - довільна.

Халат для домашнього відпочинку має бути елегантнішим, романтичним, з тканин з ніжним малюнком, оздобленим мереживом, оборками.



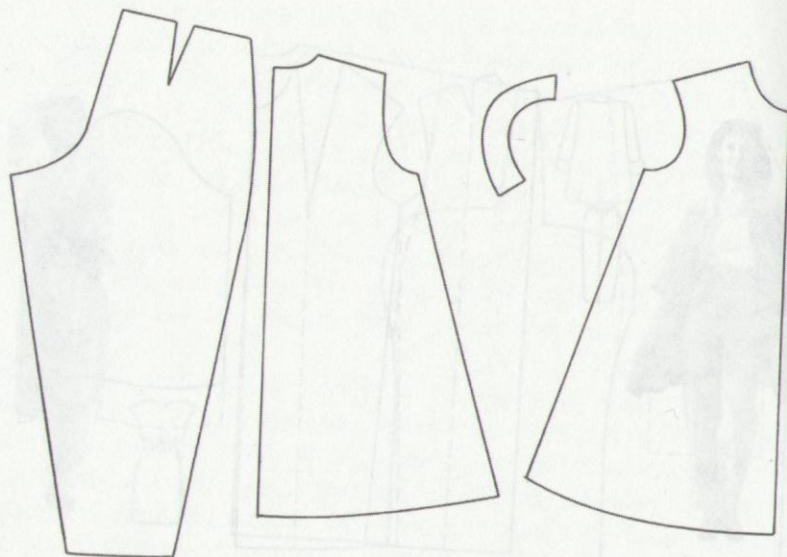
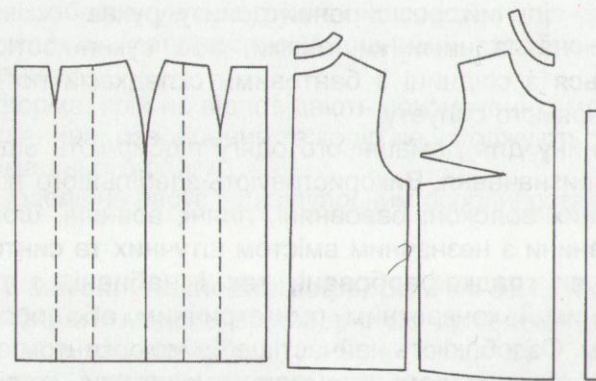
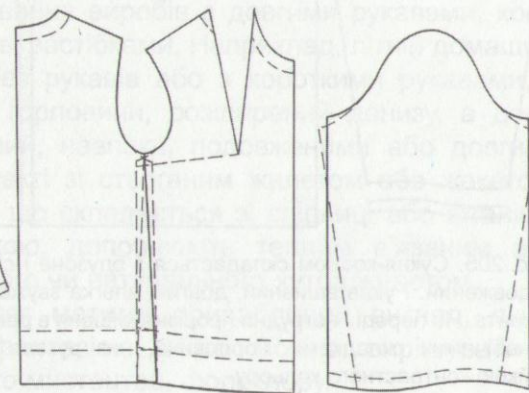


Рис. 204. Комплект складається з штанів та жакета. Рукав вшивний, довгий, прямий. Комір пласколежачий. Застібка центральна бортова з планкою та гудзиками. На переді - накладні кишені. Штани злегка звужені до низу. На передній половинці у відрізнних бочках - кишені



Є жінки, які вдома надають перевагу сукням. Домашня сукня має бути зручна і гарна. Моделюється вона прямого або напівприталеного силуету, з рукавами різного крою, з тканин спокійних кольорів з чітко визначеним рисунком.

Одяг для святкових днів може складатися з сукні, блузки в комплекті зі спідницею, штанами, сарафаном, жилетом, спідницею-штанами тощо. Святковий одяг, передусім, повинен відповідати естетичним вимогам, а також гігієнічним і експлуатаційним. Він має бути в міру вишуканим, сучасним. Святковий одяг, зазвичай, доповнюють різними прикрасами.



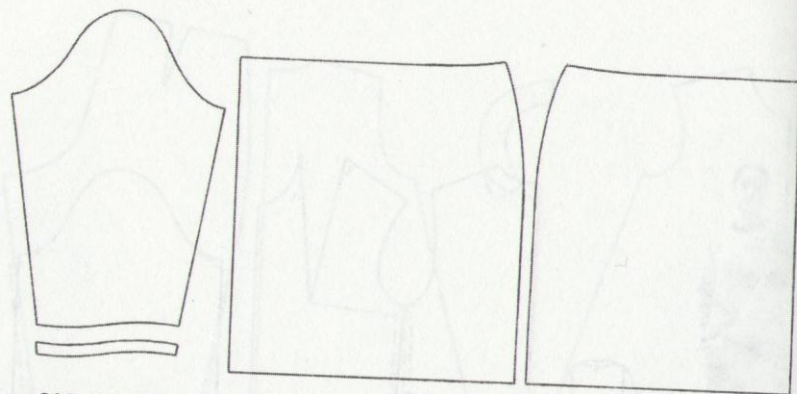


Рис. 205. Сукня-костюм складається з блузона і спідниці. Блузон прямий, подовжений. Рукав вшивний, довгий, злегка звужений до низу. Горловина закрита. На переді - нагрудна прорізна кишеня в рамку. Спідниця закладена однобічними складками. Горловина, низ рукава та спідниця оздоблені бейкою контрастного кольору

У моделюванні домашнього одягу бажано дотримуватися напівприталених і вільних силуетів, простих, лаконічних форм. Це може бути, наприклад, халат з тканини в клітинку, вільний, розширений донизу, рукав - «кімоно», з великими накладними кишенями, або сукня-костюм, яка складається з спідниці з бантовими складками по колу та блузона прямого силуету.

Тканину для домашнього одягу підбирають відповідно до його призначення. Використовують здебільшого тканини з натуральних волокон: бавовняні, льняні, вовняні, шовкові, а також тканини з незначним вмістом штучних та синтетичних волокон як гладкофарбовані, так і набивні, з дрібним абстрактним і конкретним геометричним або рослинним малюнком. Оздоблюють найчастіше бейкою, кантом, рюшем, оборками, мереживом, тасьмою, гудзиками, аплікацією, вишивкою тощо.

Доповненнями для домашнього одягу можуть бути паски, намисто, хустинки, чепчики, фартухи та інше.

Кольорова гама тканин, оздоблень та доповнень - як світла, тепла, пастельна, так і більш стриманих холодних кольорів.

Особливістю моделювання домашнього одягу за сезоном є моделювання виробів з довгими рукавами, комірами різних фасонів, застібками. Наприклад, літній домашній одяг моделюють без рукавів або з короткими рукавами, з відкритим вирізом горловини, розширений донизу, а демісезонний та зимовий, навпаки, подовженими або довгими рукавами, в комплекті зі стьоганим жилетом або жакетом. Зимовий комплект, що складається зі спідниці або штанів у поєднанні з блузкою, доповнюють теплим в'язаним або зробленим з штучного чи натурального хутра жилетом.

Домашній одяг матиме привабливий вигляд, якщо виготовлений з фантазією. Його можна вирішувати в традиціях народного мистецтва, фольклору.

Під час моделювання одягу для дому можуть виникати дефекти:

- модель не відповідає обраному фасону;
- не забезпечуються функціональність та зручність;
- модель перенасичена різними оздобленнями та доповненнями;
- форма, крій не відповідають призначенню моделі;
- тканина, оздоблення та колір не узгоджуються з вимогами домашнього одягу;
- модель не пасує індивідуальним особливостям статури.

З метою уникнення дефектів необхідно:

- обирати модель відповідно до призначення, сезону, типу статури, віку людини;
- крій і форму моделі добирають з урахуванням гігієнічних та експлуатаційних вимог;
- тканину, оздоблення, доповнення, їхній колір добирають відповідно до фасону моделі та особливостей інтер'єру житла.

Самостійні роботи

1. Виконайте моделювання нічної сорочки (рис. 206).
2. Виконайте моделювання одягу для дому (рис. 207).

Лабораторно-практичні роботи

1. Розробити моделі одягу для сну (нічна сорочка та піжама).
2. Розробити моделі одягу для дому (дві моделі: для домашньої роботи та відпочинку).

Порядок виконання роботи

1. Розробити моделі одягу для дому.
2. Детально описати ці моделі.
3. Нанести фасонні лінії.
4. Виконати моделювання.

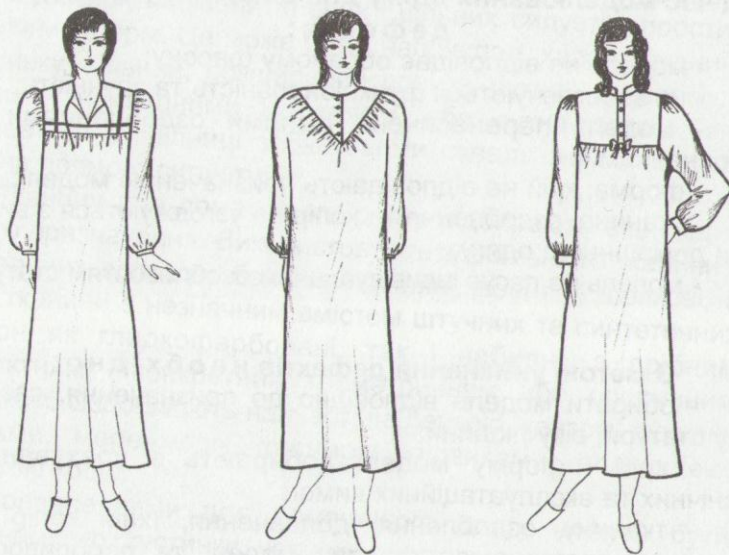


Рис. 206

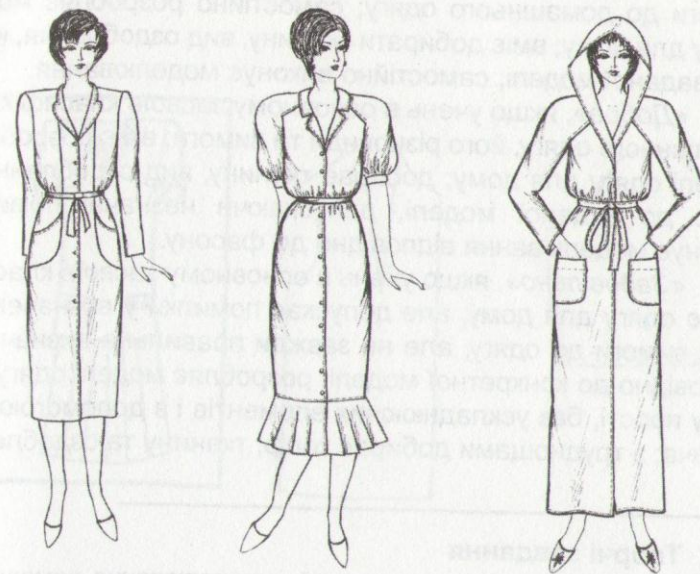


Рис. 207

Контрольні запитання і завдання

1. Назвіть види домашнього одягу.
2. Яким вимогам повинен відповідати одяг для сну?
3. Визначте кольори, які рекомендуються для домашнього одягу.
4. Які види тканин та елементи оздоблення використовують для виготовлення домашнього одягу?
5. Яке призначення фартуха у домашньому одязі?
6. Чи доцільно для домашнього одягу застосовувати тканини з блискучою поверхнею?

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень досконало засвоїв класифікацію одягу для дому, його різновиди; визначає

вимоги до домашнього одягу; самостійно розробляє моделі одягу для дому; вміє добирати тканину, вид оздоблення, колір для заданої моделі; самостійно виконує моделювання.

«Добре», якщо учень в основному засвоїв класифікацію домашнього одягу, його різновиди та вимоги; вміє розробляти моделі одягу для дому; добирає тканину, вид оздоблення та колір до заданої моделі, допускаючи незначні помилки; виконує моделювання відповідно до фасону.

«Задовільно», якщо учень в основному засвоїв класифікацію одягу для дому, але допускає помилки у визначеннях; знає вимоги до одягу, але не завжди правильно визначає їх відповідно до конкретної моделі; розробляє моделі одягу для дому прості, без ускладнюючих елементів і з допомогою викладача; з труднощами добирає колір, тканину та оздоблення.

Творчі завдання

За заданими ескізами виконайте моделювання домашнього одягу, визначивши тип статури, силует, крій рукава, вид тканини, оздоблення, їхній колір (рис. 208-219).

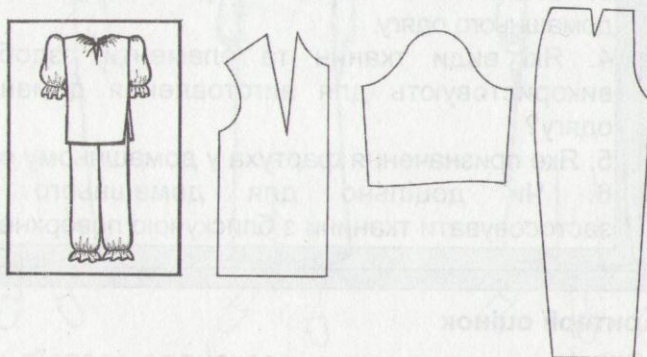


Рис. 208

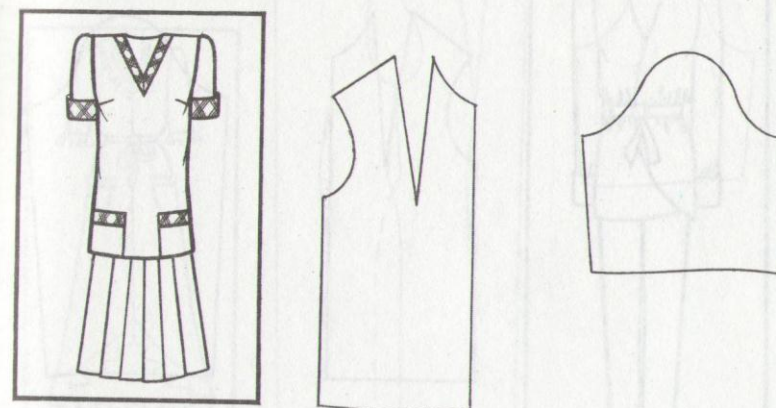


Рис. 209

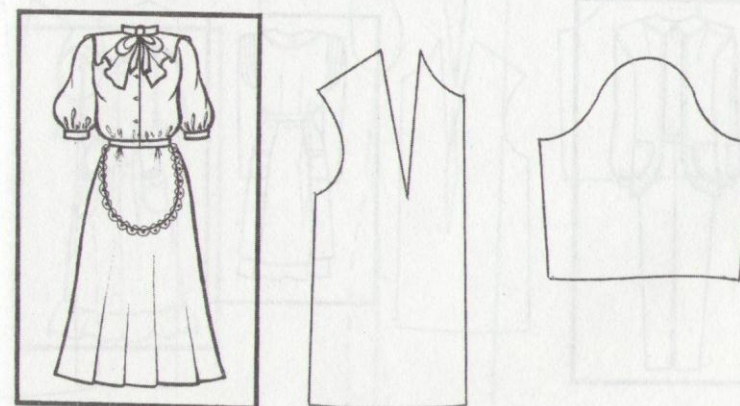


Рис. 210

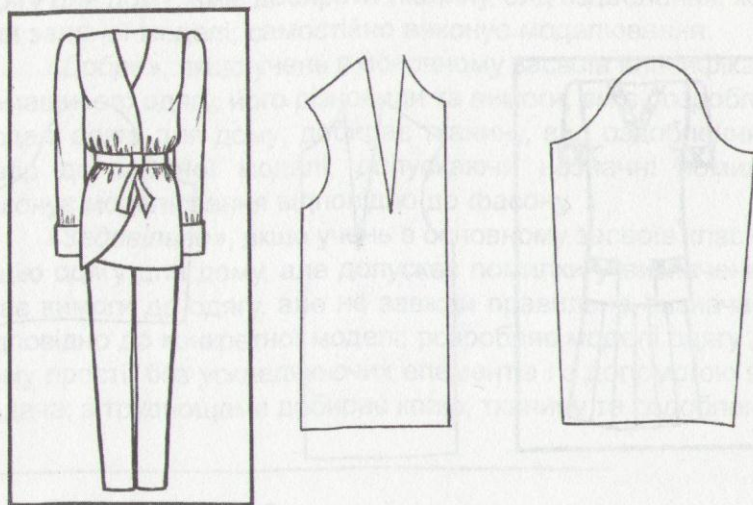


Рис. 211

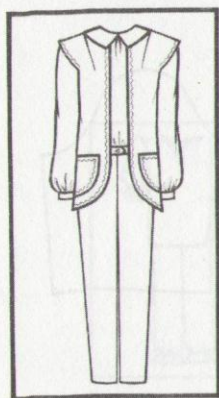


Рис. 212

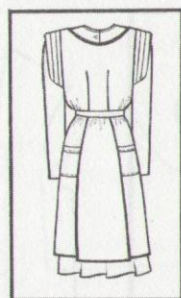
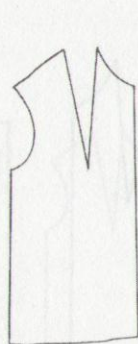


Рис. 213

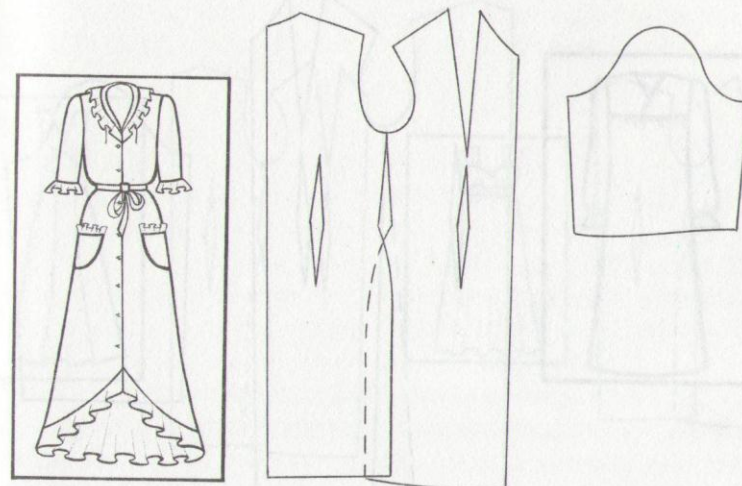
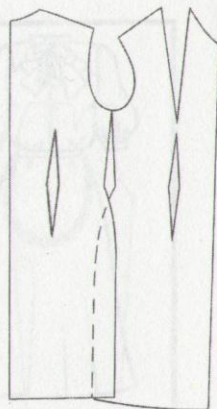


Рис. 214

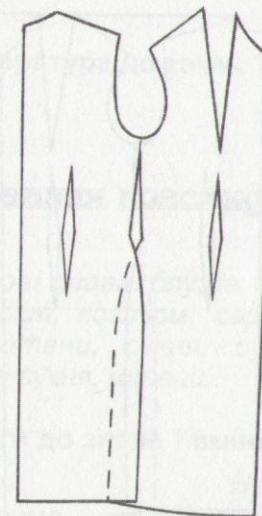


Рис. 215



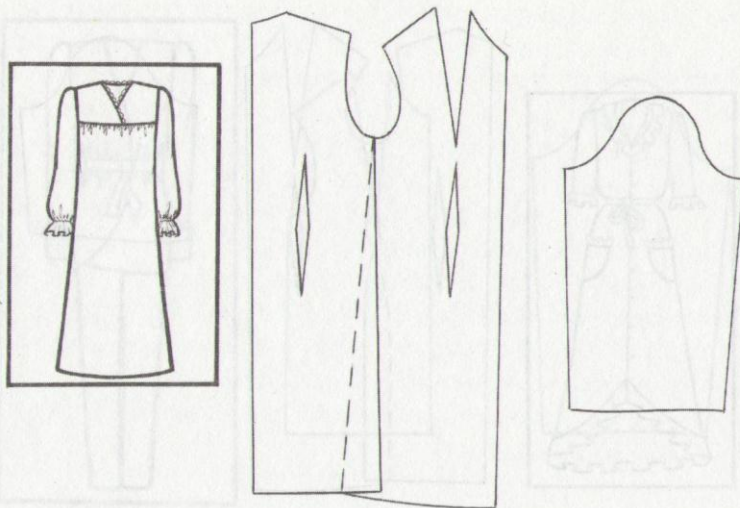


Рис. 216

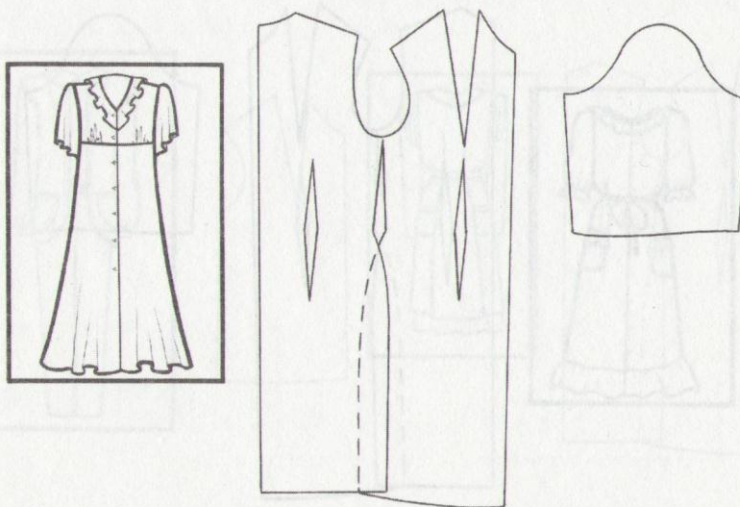


Рис. 217

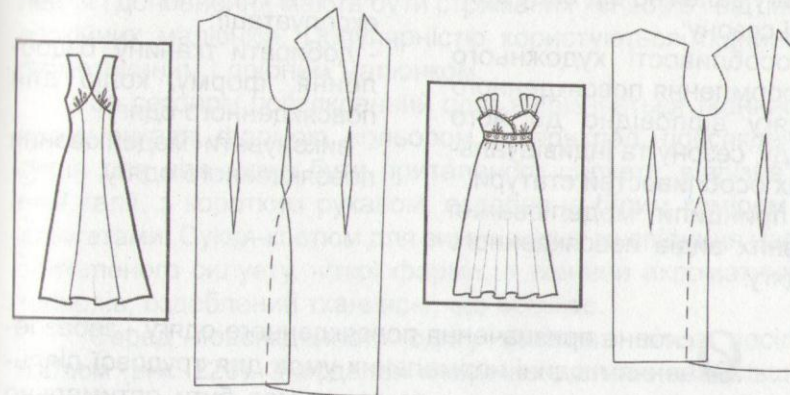


Рис. 218

Рис. 219



Література до теми: 12, с. 219-229; 2, с. 8-9.

2. Моделювання повсякденного одягу



Ключові слова: блузка, блузон, жакет, жилет, комплект, костюм, сарафан, спідниця, спідниця-штани, сукня, сукня-костюм, універсальна сукня, штани.

Вимоги до знань і вмінь з теми

Необхідно знати:
- різновиди одягу і вимоги до нього;

Необхідно вміти:
- визначати вид повсякденного одягу і вимоги до нього;

- асортимент тканин та оздоблень для повсякденного одягу залежно від виду одягу і сезону;
- особливості художнього оформлення повсякденного одягу відповідно до його виду, сезону та індивідуальних особливостей статури;
- принципи моделювання різних видів повсякденного одягу.

Основне призначення повсякденного одягу - забезпечення людині нормальних умов для трудової діяльності та відпочинку, а саме тому він має бути оптимально зручним, простим, практичним і разом з тим елегантним. Крім того відповідати зовнішності людини, її віку та характеру. Різновидами повсякденного одягу є: сукня, сарафан, костюм, сукня-костюм, блузка, блузон, жакет, жилет, штани, спідниця, спідниця-штани тощо.

До повсякденного одягу висуваються такі вимоги: зручність в експлуатації, гігроскопічність, зносостійкість, формостійкість, здатність добре піддаватися пранню та волого-тепловій обробці, відповідати наряду сучасної моди, зовнішності свого власника, виду його діяльності та інше.

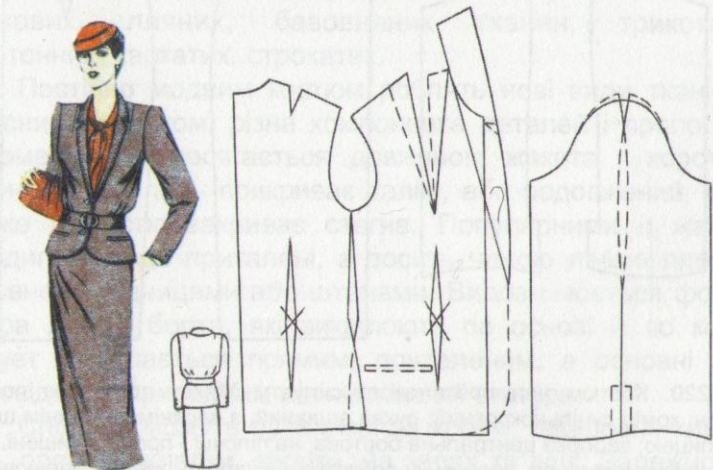
За формою та силуетом повсякденний одяг може бути як приталеним, так і вільного крою, але у жодному разі не облягаючим. Повсякденний одяг повинен бути зручним, не сковувати рухи. Такий одяг моделюють з різними видами рукавів, залежно від виду одягу, сезону і прямого призначення: вшивні, реглан, суцільнокроєні, з манжетами різної форми і величини, з поглибленою проймою, двшовні тощо. Тканини для повсякденного одягу добирають практичні, зносостійкі, гігієнічні, формостійкі, зокрема: ситець, сатин, шотландка, репс, джинс, льон, напівльон, крепдешин, креп-жоржет, ацетатний шовк, сорочкова тканина.

- добирати фасони повсякденного одягу для конкретної статури і заданих умов експлуатації;
- добирати тканину, оздоблення, форму, колір для повсякденного одягу;
- виконувати моделювання повсякденного одягу.

Для повсякденного одягу можна пропонувати такі оздоблення і доповнення, як коміри, манжети, пояси, рельєфи, кишені, шарфи, хустинки, жабо, кокілье тощо. Тканини, оздоблення і доповнення мають бути стриманих кольорів і відтінків, спокійних малюнків. Популярністю користуються тканини з геометричним і дрібним малюнком.

За сезоном повсякденний одяг відрізняється тканиною, кроєм рукава, формою, кольором. Наприклад, повсякденна сукня для літа може бути приталеного силуету, відрізна по лінії талії, з коротким рукавом, оздоблена білим коміром та манжетами. Сукня-костюм для зими - жакет та спідниця напів-приталеного силуету, чіткої форми, з тканини ахроматичних кольорів, оздоблений тканиною, що освіжає.

Серед повсякденного одягу важливе місце посідає костюм (рис. 220). З моделей класичного стилю найбільшою популярністю користується простий строгий «англійський костюм», який щільно облягає статуру і схожий за своїм характером та оформленням на чоловічий. Однак, на нього, як і на більшість класичних моделей, впливає жіночність, що характерно для сучасного напрямку моди.



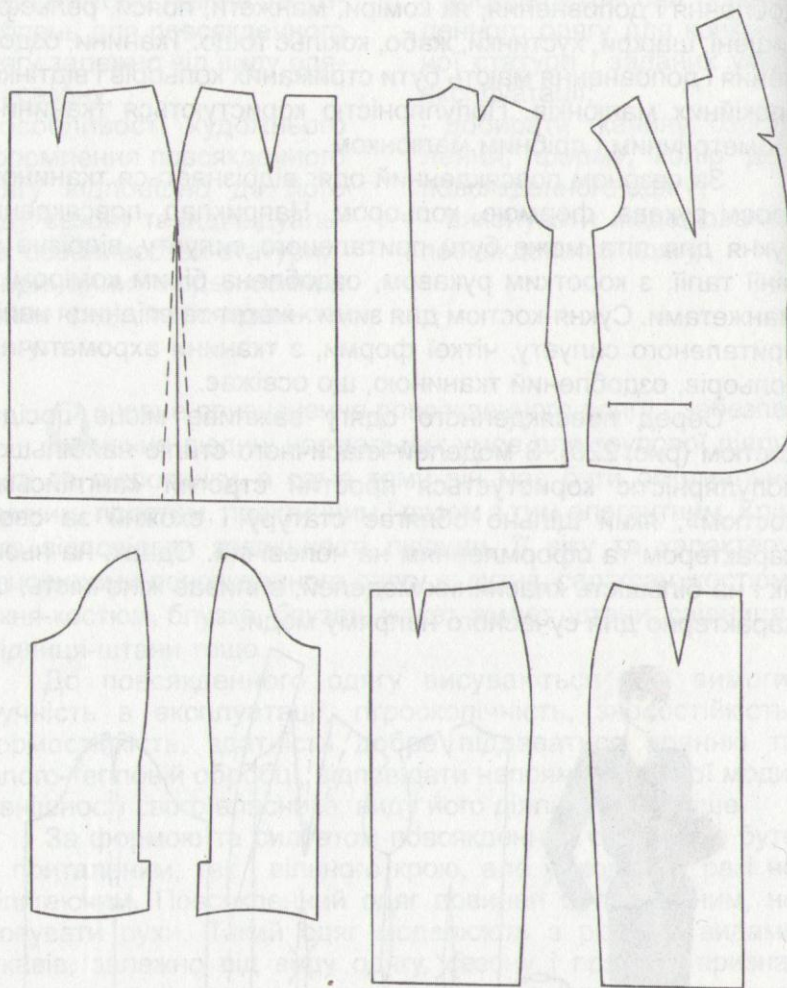


Рис. 220. Костюм напівприталеного силуету. Жакет довжиною по лінії стегон; комір суцільнокроєний; рукав вшивний, з верхнім та нижнім швами та шлицею; застібка центральна бортова; на пілочки - прорізнi кишені. Лінія талії підкреслюється поясом з пряжкою Спідниця пряма, двшовна; в середньому шві заднього полотнища - розріз

Вишуканості та жіночності досягають заміною звичайного коміра з вилогами на комір з одворотом на зразок шалі або типу «апаш», який оздоблюють контрастними за кольором бейками. У повсякденному вбранні простежується перехід від простих моделей спортивного стилю до вишуканих, елегантних та жіночних.

У моделюванні повсякденного одягу сьогодні поширені пом'якшені форми, вільне облягання, подовжена лінія плеча, складки або зборки біля пояса, різна форма манжет, кишень, комірів тощо.

Костюм може складатися з жакета та спідниці або жакета і штанів прямого чи приталеного силуету, з численними варіантами вирізу горловини, комірів: «апаш», англійський, стійка. Важлива і необхідна деталь у костюмі - кишені. Вони можуть бути накладні, прорізнi, в швах з'єднання деталей.

Крій рукава у костюмі - найрізноманітніший: вшивний, двшовний, реглан, реглан-погон, напівреглан, кімоно тощо. З видів застібок у англійському костюмі використовують центральну бортову, зміщену бортову, потайну та деякі інші.

Костюм виготовляють в основному з вовняних, шовкових, лляних, бавовняних тканин, трикотажу, однотонних, картатих, строкатих.

Постійно модним костюм роблять нові види тканин з сучасним рисунком, різна компоновка деталей і пропорцій. Різноманітність досягається довжиною жакета - короткий (спенсер), що ледь прикриває талію, або подовжений, який майже повністю закриває стегна. Популярними є жакети «кардиган» ледь приталені, з досить чіткою лінією плечей, доповнені спідницями або штанами. Видозмінюється форма коміра і лінія борта, які викроюють по основі й по косій. Силует залишається прямим, приталеним, а основні лінії відповідають природним лініям жіночої статури.

Спідниці можуть бути різні за кроєм: двшовні, кльош, годе, прямі в складки, зборки, на запах та інші. Залежно від віку людини, спідниці можуть мати довжину на рівні або

нижче коліна. Модними також залишаються вкорочені спідниці, оформлені груповими складками, застроченими до середини стегон, вузькі, об'ємні з м'якими вставками, драпуванням тощо.

Тканину добирають відповідно до моделі й характеру спідниці: від щільних тканин джинсового типу або чоловічих костюмних до м'яких вовняних крепів, трикотажу, інших тканин. Моделюючи спідницю, варто передбачити кишені, які нерідко є найбільш складними елементами всього одягу.

Блузка вважається класичним елементом одягу для служби. Створення блузки починається з добору тканини, яка підказує силует, прийоми оформлення і характер деталей (рис. 236). Блузки моделюють від самої простої до вишуканої, з різним об'ємом, кроєм рукавів, комірців. Популярними залишаються коміри-шарфи, які можна зав'язувати бантом. Оздоблюють блузки жабо, рюшами, воланами, кокілье, декоративними квітами. У моделюванні блузок також використовують різноманітні прямі й фігурні кокетки, кокетки-погони.

Повсякденні блузки шийють зазвичай зі змішаних тканин, зокрема попліну, шовку, трикотажу тощо. Популярними є класичні рисунки тканин: проста дрібна клітинка або велика контрастна смужка різного ритму та деякі інші.

Сукні для роботи можуть бути відрізними, суцільно-кроєними та такими, що складаються з двох частин (рис. 221). Вони залишаються улюбленим повсякденним одягом для будь-якої пори року, особливо взимку. Переважає помірний об'єм. Провідний силует - прямий, напівприталений, плавний, з м'яко розширеною лінією плеча. Форма крою - вільна, яка не сковує рухи. Вшивні рукава з низькими проймами підкреслюють м'якість переду сукні. Талія на природному місці. Характерними деталями сукні є вшивні хлястики, банти, краватки, білі коміри. Кишені робляться прорізні або накладні, ховаються в складках, бокових швах або виділяються листочкою. Для сукні спортивного стилю характерні численні функціональні деталі: кишені, кокетки, манжети, застібки.

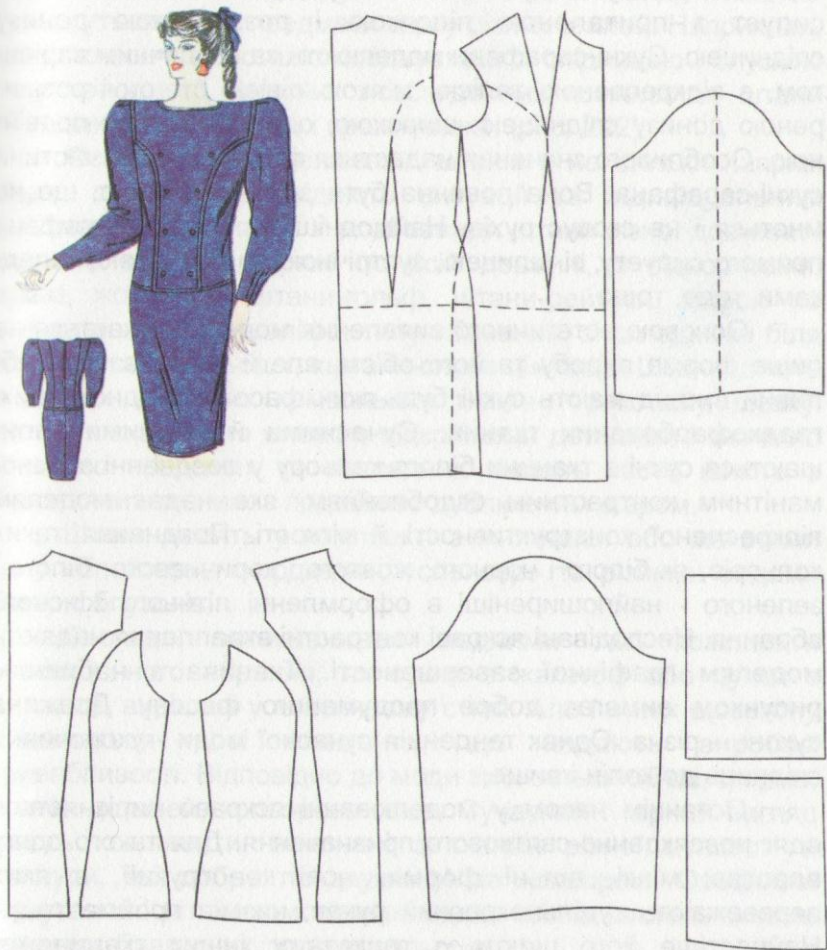


Рис. 221. Сукня напівприталеного силуету, із заниженою лінією талії; на переді та спинці - фігурні рельєфи; рукав вшивний, довгий, з підвищеною головкою, внизу із застроченими защипами, які імітують манжету. Застібка - у середньому шві спинки

У літніх сукнях улюбленим і традиційним залишається силует з приталеною пілочкою і розширеною донизу спідницею. Сукні-сарафани моделюють за класичним варіантом, з підкресленою талією, м'якою лінією стегон і розширеною донизу спідницею: широкою, одинарною або подвійною. Особливого значення надається формі нижньої частини сукні-сарафана. Вона повинна бути зручною, такою, що не мнетися і не сковує рухів. Наймоднішими є сукні-сарафани прямого силуету, зі шлицею, зустрічною чи бантовою, складками, годе, тощо.

Основою естетичного виявлення моделі вважається не лише форма виробу та його об'єм, але й тканина. Привабливий вигляд мають сукні будь-яких фасонів з однотонних, гладкофарбованих тканин. Сучасними й модними залишаються сукні з тканини білого кольору у поєднанні з різноманітним контрастним оздобленням, яке надає моделям підкресленої конструктивності й чіткості. Поєднання таких кольорів, як білого і чорного, жовтого і коричневого, білого і зеленого - найпоширеніші в оформленні літнього жіночого вбрання. Несподівані яскраві контрастні вкраплення надають моделям графічної завершеності. Тканина з набивним рисунком вимагає добре продуманого фасону. Довжина суконь - різна. Однак тенденція сучасної моди - укорочення спідниць до колін і вище.

Останнім часом у моделюванні яскраво вирізняється одяг повсякденно-святкового призначення. Для такого одягу властиві м'які, вільні форми, нові конструкції, в яких переважають суцільнокроєний рукав, низька пройма тощо. Найчастіше його шують з трикотажу, інших тканин, які дозволяють досягти бажаного ефекту пластичності за умови дещо збільшеного об'єму моделі.

У повсякденному одязі важливе місце відведено комплектам. Вдало поєднуючи його предмети, можна протягом дня бути елегантною і на роботі, й у театрі, й у гостях. Вони бувають різні залежно від ситуації, погоди, а це, у свою чергу,

дозволяє виявити індивідуальність, смак, стиль. До комплекту можуть входити предмети одягу різних стилей. Наприклад, жакет класичного стилю поєднується зі спідницею і блузкою спортивного. У сучасних повсякденних комплектах штани залишаються модними і практичними (рис. 222).

Основним у моделюванні штанів є не стільки напрям моди, скільки відповідність ситуації та індивідуальним особливостям статури. У моді завжди штани різної довжини і ширини: класичні, прямі по всій довжині, з відворотами, вузькі, жокейські, штани-гольф, штани-рейтузи, широкі по лінії стегон, штани-галіфе, типу «банани», зі складками біля пояса, штани-«кльош», «штани-спідниці» тощо. Штани шують із м'яких вовняних камвольних тканин, трикотажу, шовку. Штани спортивного стилю з підкрійними деталями і значною кількістю прорізних та накладних кишень часто шують з бавовняних тканин, з подвійним дублюючим шаром.

Штани носять у комплекті з жилетами або жакетами типу «блейзер», «кардиган», «спенсер» та різними видами блузок, блузонів.

Сьогодні залишаються модними такі комплекти повсякденного вбрання, як сукня з жакетом або сукня з жилетом, вирішені у класичному стилі. Але і в них щосезону з'являються нові елементи, що надають виробам привабливості. Відповідно до моди змінюється об'єм, форма, розмір деталей, кольорова гама. Сучасний і гарний вигляд мають комплекти, виконані з тканин різної цупкості й фактури, які добре поєднуються за кольором. Особливої вишуканості літнім комплектам надає світла пастельна гама рожевих, блакитних, жовтих кольорів.

Для молодіжної моди сьогодні характерні збірні комплекти, що відзначаються модними поєднаннями кольорів, комбінацією цікавих, незвичних матеріалів і окремих предметів. Дедалі помітнішим стає помірний спортивний стиль, в якому зберігається м'якість та жіночність (рис. 223-224).

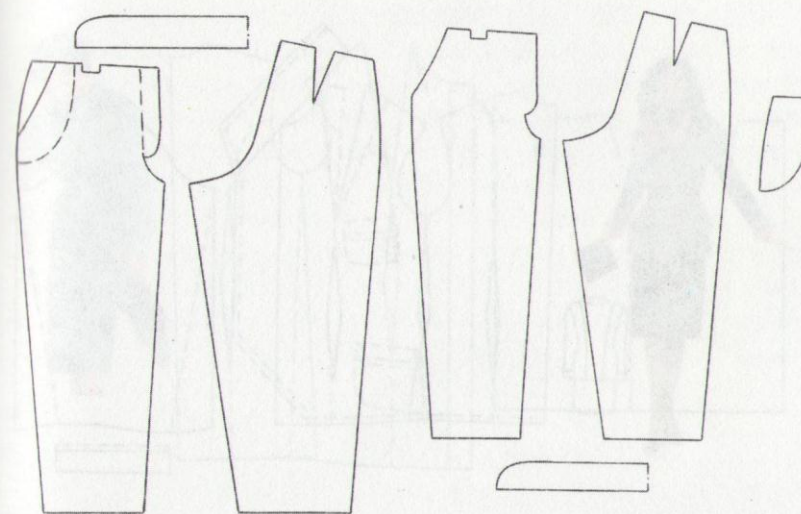
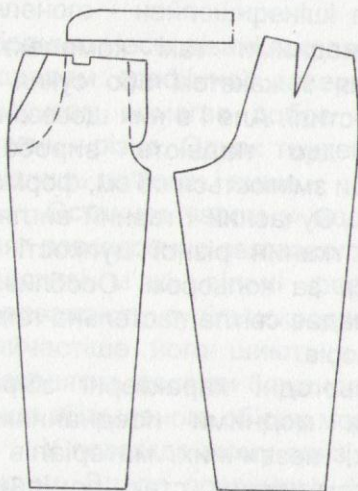
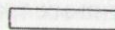
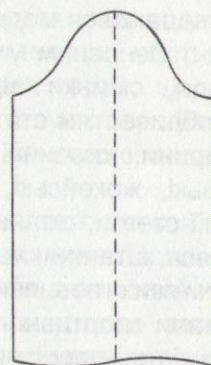
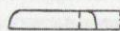
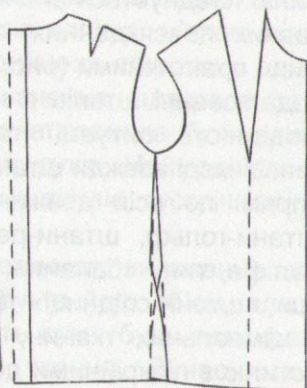


Рис. 222. Комплект: блуза та штани; блуза прямого силуету, на переді - вертикальні рельєфи, середня частина з дрібними защипами; рукав вшивний, довгий, на манжеті, розширений по всій довжині; комір-стійка; застібка в середньому шві спинки; штани злегка звужені до низу; на передньому полотнищі - м'які складки та кишені у відрізнних бочках

Популярними залишаються об'ємні жакети, куртки. Елегантний вигляд має пряма спідниця у комплекті із запозиченою у чоловічого костюму сорочкою, доповненою жилетом і жакетом. Значна увага приділяється кишеням, комірам, іншим модним доповненням, таким, як шийна хустка, шарф з тканини сукні тощо.

Серед повсякденного одягу останнім часом набула поширення універсальна сукня напівприталеного або прямого силуету, виготовлена з добротної тканини чорного, сірого, темно-синього кольорів. Сукню можна доповнити бантом, поясом, коміром, жабо, намистом, іншими прикрасами, що значно розширює її використання.

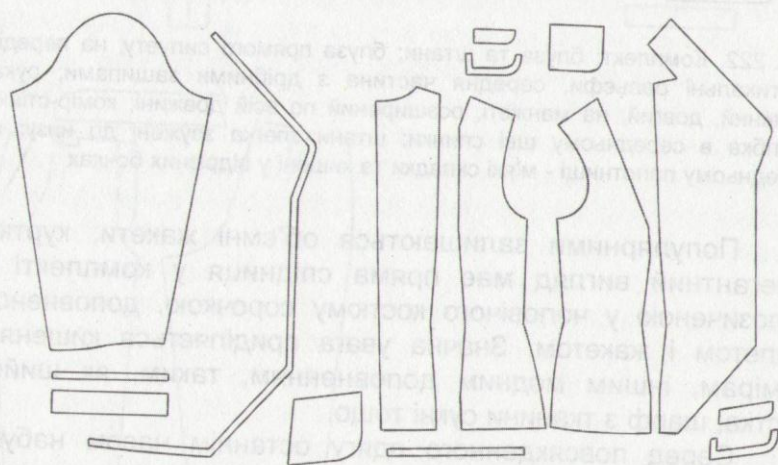
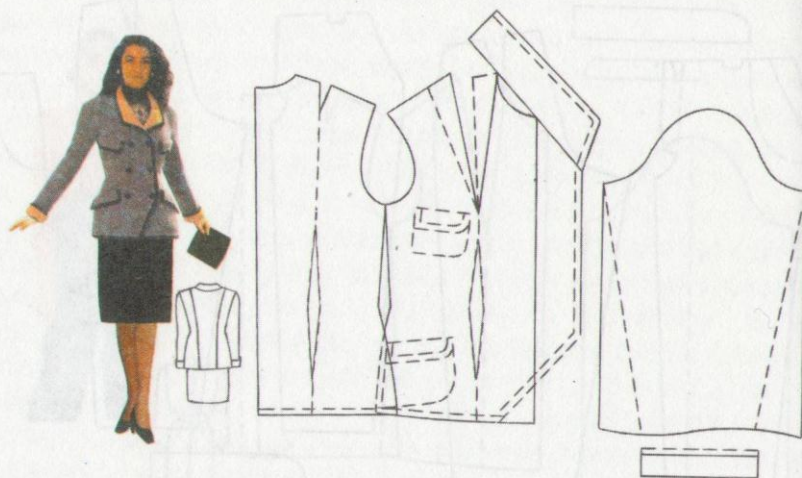


Рис. 223. Жакет напівприталеного силуету; на переді та спинці - вертикальні рельєфи; рукав вшивний, злегка звужений донизу, з відкладною манжетою, накладними кишенями з клапаном; комір суцільнокроєний «апах»; застібка зміщена бортова, на гудзиках. Оригінальності надає контрастний колір коміра, манжет та бейки

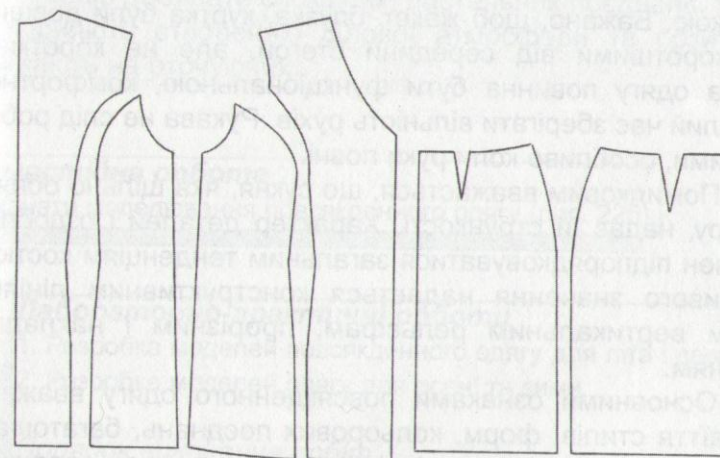
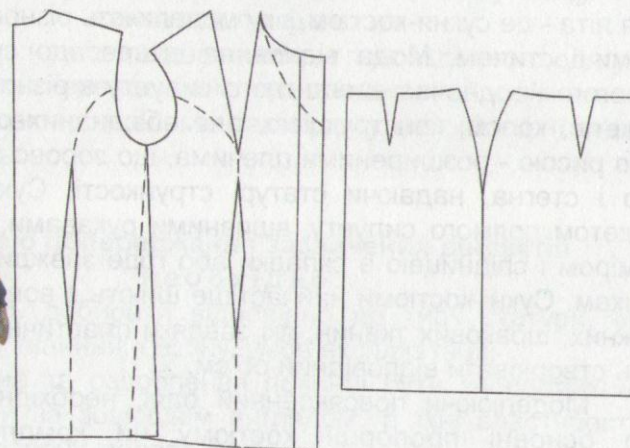


Рис. 224. Комплект складається із желята і спидниці: жилет напівприталеного силуету, на переді та спинці - фігурні рельєфи; горловина V-подібної форми; застібка центральна бортова, на гудзиках. Лінія талії підкреслена поясом

Практична і універсальна форма повсякденного одягу для літа - це сукня-костюм, яку моделюють різною за пропорціями і стилем. Мода відновила інтерес до сукні-костюма строгого і водночас елегантного силуету з різною довжиною жакетів, кроєм, конструкцією, але об'єднаних однією спільною рисою - розширеними плечима, що зорозвужують талію і стегна, надаючи статури струнності. Сукня-костюм з жакетом прямого силуету, вшивними рукавами, англійським коміром і спідницею в складки або годе завжди подобалась жінкам. Сукні-костюми найчастіше шийють з вовняних, трикотажних, шовкових тканин, які завдяки пластичності дозволяють створювати відповідний об'єм.

Моделюючи повсякденний одяг, необхідно пам'ятати, що основні пропорції костюму чи комплекту мають підпорядковуватися одній меті - зробити статуру більш стрункою. Бажано, щоб жакет, блузка, куртка були довшими або коротшими від середини стегон, але не короткими. Форма одягу повинна бути функціональною, комфортною, тривалий час зберігати вільність рухів. Рукава не слід робити вузькими, особливо коли руки повні.

Помилковим вважається, що сукня, яка щільно облягає статуру, надає їй струнності. Характер деталей і оздоблень повинен підпорядковуватися загальним тенденціям костюму. Важливого значення надається конструктивним лініям - чітким вертикальним рельєфам, прорізним і накладним кишеням.

Основними ознаками повсякденного одягу вважають розмаїття стилів, форм, кольорових поєднань, багатошаровість одягу, різноманітні пропорції та довжини, комплектування одягу з окремих предметів, його функціональність та образність.

Під час моделювання повсякденного одягу можуть виникати дефекти:

- модель не відповідає вимогам повсякденного одягу;
- модель перенасичена однорідними або різними за формою і характером елементами одягу, що знижує її художню виразність.

З метою попередження зазначених дефектів необхідно:

- модель добирати відповідно до типу статури, віку людини, виду тканини, сезону, умов експлуатації;
- тканина та оздоблення повинні бути зносостійкими, привабливими за зовнішнім виглядом, а їхні властивості - відповідати фасону моделі;
- колір добирати спокійних, пастельних поєднань, таких, які сприяють створенню ділової атмосфери та позитивно впливають на оточуючих.

Самостійна робота

Виконати моделювання повсякденного одягу (рис. 225).

Лабораторно-практичні роботи

1. Розробка моделей повсякденного одягу для літа і весни.
2. Розробка моделей одягу для осені та зими.

Порядок виконання робіт

1. Розробити і замалювати по дві моделі повсякденного одягу.
2. Детально описати ці моделі.
3. Нанести фасонні лінії.
4. Виконати моделювання.

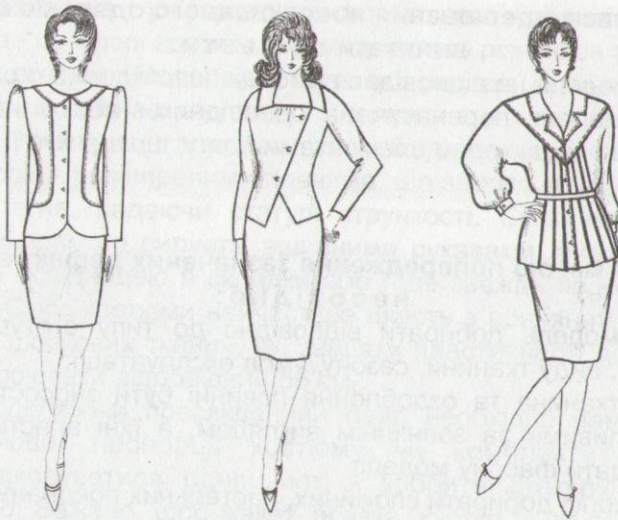


Рис. 225

Контрольні запитання і завдання

1. Дайте характеристику повсякденного одягу.
2. Яким вимогам повинен відповідати повсякденний одяг?
3. Групу яких тканин доцільно застосовувати для повсякденного одягу?
4. Чи впливає конструкція одягу, його колір на самопочуття людини? Наведіть приклади.
5. Чи необхідно враховувати сезонність під час моделювання повсякденного одягу?

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень досконало оволодів загальною характеристикою повсякденного одягу, його різновидами та вимогами; засвоїв види одягу та його призначення; вміє добирати крій, форму, силует, тканину, вид оздоблення, колір

для повсякденного одягу відповідно до заданої статури; самостійно розробляє моделі повсякденного одягу.

«Добре», якщо учень в основному оволодів характеристикою, різновидами та вимогами до повсякденного одягу; в основному засвоїв вид одягу та його призначення; розробляючи моделі повсякденного одягу, допускає помилки у художньому оформленні, які легко виправити; в основному оволодів методикою моделювання і вміє моделювати одяг певного призначення.

«Задовільно», якщо учень знає різновиди, характеристику та вимоги до повсякденного одягу; моделі повсякденного одягу для заданої статури добирає з труднощами; моделюючи одяг, допускає помилки, які важко усунути.

Творчі завдання

За заданими ескізами виконати моделювання повсякденного одягу, визначивши тип статури, силует, крій рукава, сезонність, вид тканини, оздоблення, колір (рис. 226-234).

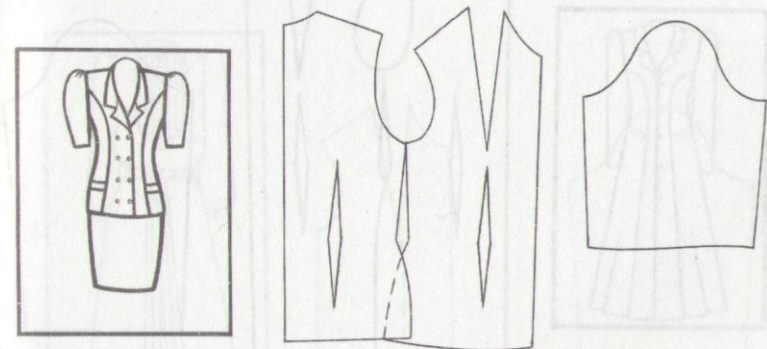


Рис. 226

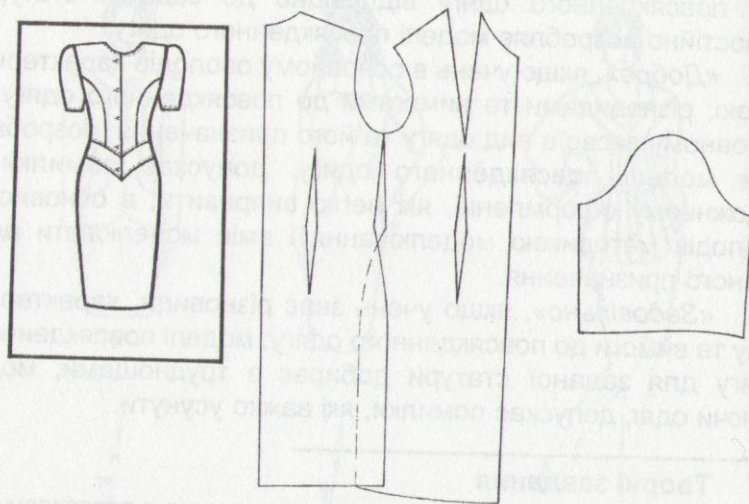


Рис. 227

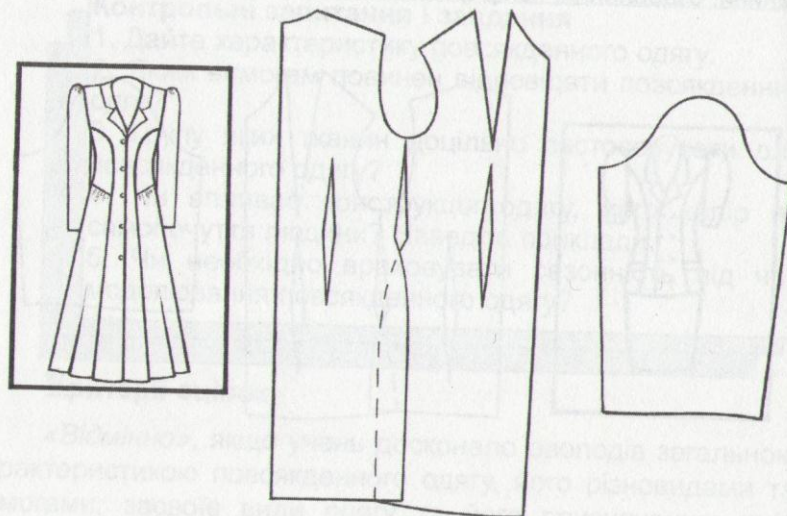


Рис. 228

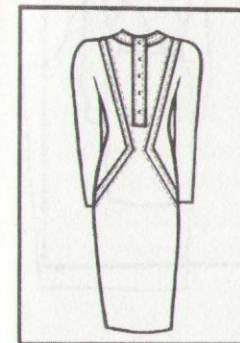


Рис. 229



Рис. 230

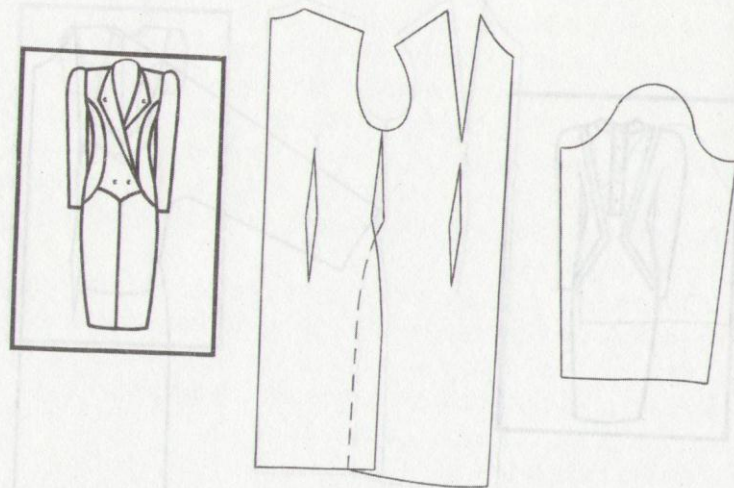


Рис. 231

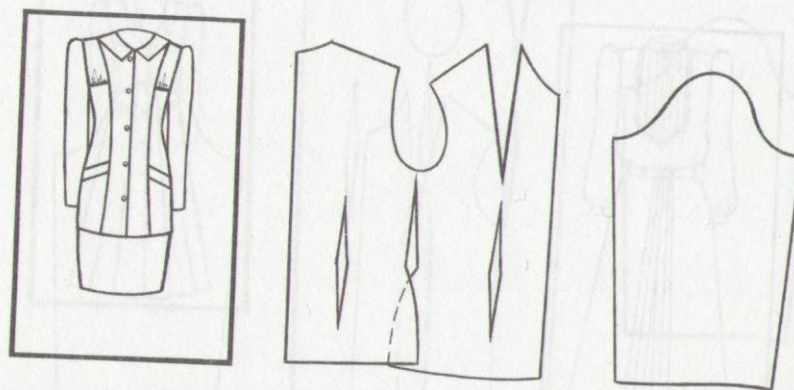


Рис. 232

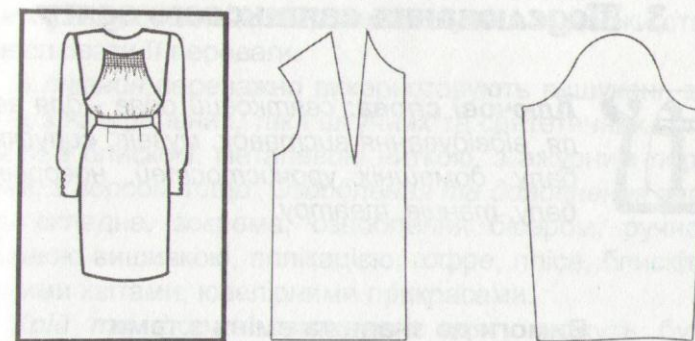


Рис. 233

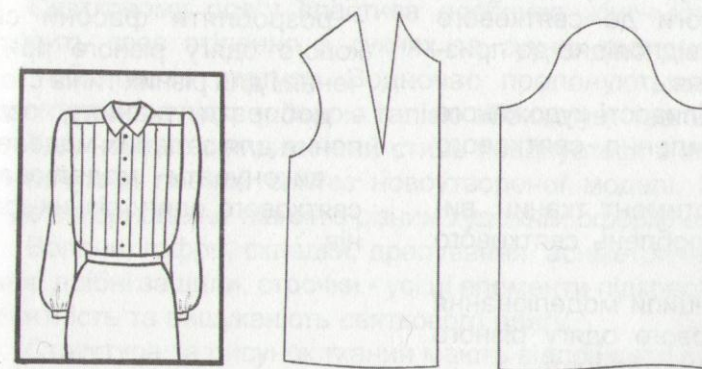


Рис. 234



Література до теми: 12, с. 214-219; 7, с. 5-6;
2, с. 9-10; 16, с. 70-75, с. 81-99, с. 113-115.

3. Моделювання святкового одягу



Ключові слова: святковий одяг - для весілля, відвідування виставок, музеїв, випускного балу, домашніх урочистостей, новорічного балу, танців, театру.

Вимоги до знань та вмінь з теми

Необхідно знати:

- класифікацію святкового одягу, його різновиди;
- вимоги до святкового одягу відповідно до призначення;
- особливості художнього оформлення святкового одягу;
- асортимент тканин, види оздоблень святкового одягу;
- принципи моделювання святкового одягу різного крою і складності.

Необхідно вміти:

- визначати вид святкового одягу, призначення, вимоги;
- розробляти фасони святкового одягу різного призначення і для різних типів статур;
- добирати тканину, оздоблення для заданих моделей;
- виконувати моделювання святкового одягу різних фасонів.

Святковий одяг повинен прикрашати людину, надавати її зовнішності елегантності, вишуканості й ефектності.

Святковий одяг поділяють відповідно до призначення на одяг для театру, танців, новорічного та випускного балів, відвідування музеїв, виставок, для весілля, домашніх урочистостей тощо. До асортименту святкового одягу відносять сукні, костюми, сукні-костюми, блузки, спідниці, штани та створені на їхній основі комплекти і ансамблі.

Святковий одяг має насамперед відповідати естетичним вимогам, бути модним, замаскувати недоліки статури, підкреслювати її переваги.

З *тканин* переважно використовують вишукані, вироблені як з натуральних, так і штучних та синтетичних волокон, тканини з блиском, металевою ниткою, з ажурним переплетенням, з ворсом тощо. *Оздоблення та доповнення* застосовують складне, зокрема, оздоблення бісером, ручною та машинною вишивкою, аплікацією, гофре, плісе, блискітками, штучними квітами, ювелірними прикрасами.

Крій та форма святкового одягу можуть бути як простими, так і складними, залежно від призначення моделі та виду тканини. Наприклад, сукня-костюм для відвідування театру може бути виконана з атласу в поєднанні з гіпюром.

Святковому одягу властива особлива жіночність, що знаходить своє втілення в сукнях та сукнях-костюмах, які дещо облягають статуру. Водночас пропонуються сукні вільного крою, з підкресленою талією або силует трапеція.

Так, нерідко романтичний стиль поєднується з іншими, забезпечуючи повний синтез новоутвореної моделі. Цьому сприяє використання тканин з різним художнім оформленням.

Волани, гофре, складки, драпування, асиметричні вирішення, дрібні заціпи, строчки - усі ці елементи підкреслюють елегантність та вишуканість святкового одягу.

Структура та рисунок тканин мають відповідати призначенню одягу. Вбрання диктує і характер переплетення тканин, і кольорову гаму. Звичайно, мода визначеного періоду віддає перевагу певним тканинам, але бавовняний, шовковий та синтетичний оксамити залишаються популярними. Сьогодні вони також привабливі й неповторні, використовують їх не лише для вечірніх суконь, але й для повсякденного одягу. Особливої вишуканості одягу з оксамиту надає гра світлотіні у м'яких складках і на згинах матеріалу, а чудова кольорова гама створює атмосферу вродистості.

Святкові сукні з шовкових тканин жіночні й привабливі. Найпоширенішими прийомами їхнього оформлення є крій по косій нитці, драпування, зборки, м'які заціпи тощо. Завдяки легким шовковим тканинам з'являються м'які фалди, що облягають статуру. Вишуканий вигляд має спідниця «кльош», яка підкреслює жіночність і стрункість. У шовкових сукнях, поряд з гладкофарбованими, пропонуються складні відтінки рожевих, синіх, зелених тонів, популярними є природні кольори диму, лаванди, міді, латуні. Сьогодні художники використовують у своїх моделях можливості сучасних модних вовняних тканин. Нові форми суконь більш вишукані, з розрізами, драпуваннями підкреслюють жіночі стегна і довгі ноги.

Для святкових вовняних суконь другої половини дня притаманні вишуканість, подовженість. Це досягається сміливим декольтуванням суконь і костюмів, поясами, високими розрізами спідниць, що м'яко облягають стегна, а також високими підборами взуття. Елегантності моделям надає складний крій, білий комір, який поєднується з синім та іншими кольорами.

Для урочистих вечорів можна пропонувати одяг з вовняних крепів та мережаних полотен, оздоблених оборками, воланами, подвійними комірами, широкими шарфами, драпуванням, вишивкою, що підкреслює його елегантність. Вишуканості вечірньому вбранню надає мереживо, яке дозволяє створювати найрізноманітніші композиції. Народності моделям надає гофре, різної висоти і конфігурації, комір-стійка, оригінально оформлений виріз горловини, рукава із заниженою проймою та частими зборками у верхній частині, рукав-реглан, довжина якого $\frac{3}{4}$. Особливої вишуканості сукням з ворсових тканин надають комір-бант, манжети, пояс.

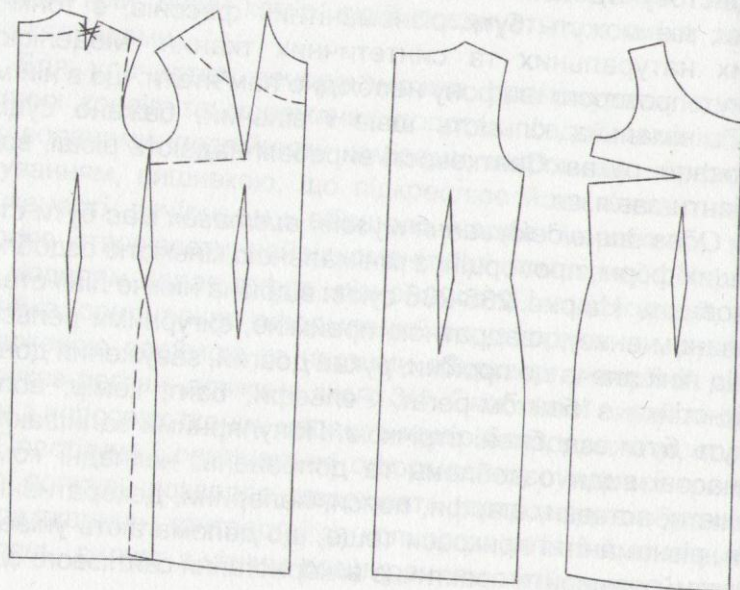
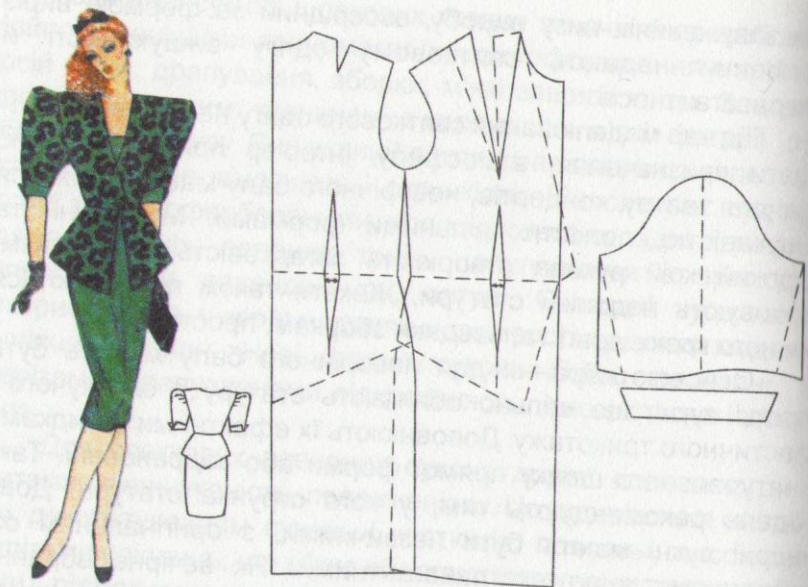
Пластичне і оригінальне оформлення сучасних трикотажних полотен дозволяє створювати гостромодне вбрання. Фактура тканини, контрастні за кольором деталі й елементи оздоблень, силует з чітким розширенням лінії плеча й знач-

ним завуженням низу виробу, своєрідний за формою виріз горловини надають святковому одягу вишуканості й екстравагантності.

Під час моделювання святкового одягу необхідно враховувати призначення, атмосферу, інтер'єр приміщень. Так, одяг для театру, концертів, новорічного балу має вирізнитися вишуканістю, легкістю, вільними формами. М'які лінії та широкий крій рукава створюють загадковість, романтизм, приховують недоліки статури. Жакети також пропонуються вільного крою, довгі та, завдяки зборкам, просторі.

Основою вбрання для новорічного балу можуть бути короткі сукні, що щільно облягають статуру з блискучого і пластичного трикотажу. Доповнюють їх ефектними накидками з натурального шовку прямої форми або задраповані. Таку модель рекомендують тим, у кого струнка статура. Довгі вечірні сукні мають бути незвичними, з оригінальним оздобленням, децю екстравагантними. Як вечірнє вбрання використовують комплект, що складається зі спідниці та блузки, які можуть бути різноманітних фасонів, з тонких і легких натуральних та синтетичних тканин. Моделюючи блузку з прозорого шифону необхідно пам'ятати, що в ній має бути мінімальна кількість швів і вільний, бажано суцільнокроєний, рукав. Святковості виробам надають рюші, волани, банти-зав'язки.

Одяг для відвідування музеїв, виставок має бути стриманіших форм, пропорцій, з мінімальною кількістю оздоблень і доповнень. На рис. 235-236 сукня відрізня нижче лінії стегон, з воланом внизу, квадратною проймою, фігурними рельєфами від лінії плеча до пройми, рукав довгий, завужений донизу, комір-стійка з бантом-регат. Рельєфи, бант, комір, волани можуть бути оздоблені стрічкою. Популярними залишаються тимчасові види оздоблень та доповнень: накладні коміри, манжети, вставки, шарфи, пояси, пелерини, декоративні жилети, різноманітні прикраси тощо, що допомагають універсалізувати, розширити практичне використання святкового одягу.



224

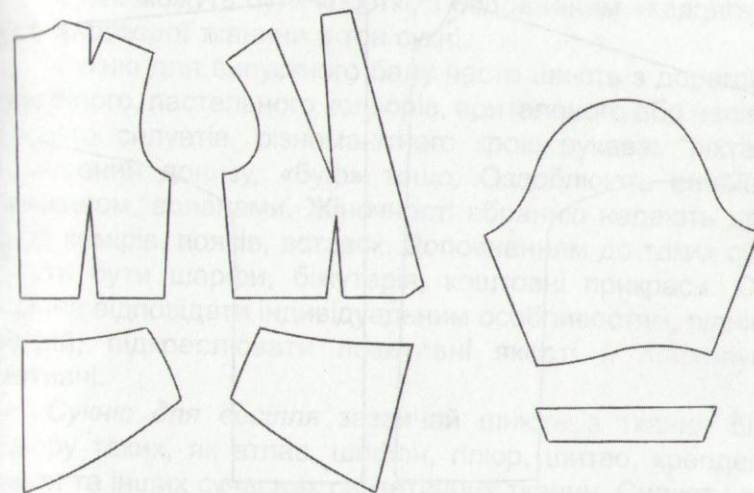
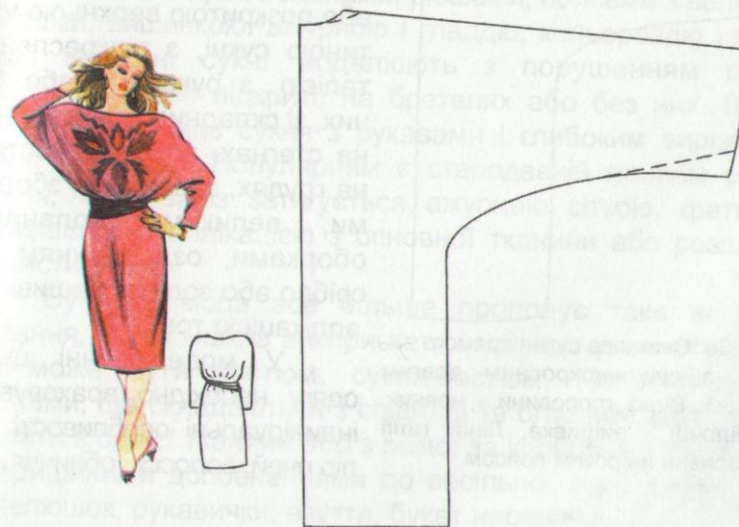


Рис. 235. Сукня-костюм складається з сукні і жакета. Сукня приталеного силуету, без рукавів. Виріз горловини поглиблений. Жакет напівприталеного силуету з відрізною фігурною баскою. Рукав вшивний, буф з відкладною фігурною манжетою. Застібка на один гудзик



8 0-135

225



Рис. 236. Святкова сукня прямого силуету з суцільнокроєним довгим рукавом. Виріз горловини - човник. На пілочці - вишивка. Лінія талії підкреслена широким поясом

Одяг для танців і випускного балу, зазвичай, складається з широкої, а часом й багат шарової нижньої спідниці, з декольтованою або розкритою верхньою частиною сукні, з підкресленою талією, з рукавами або без них, зі складним драпуванням на стегнах, плечовій частині, на грудях, заціпами, зборками, великими воланами, оборками, оздобленням під срібло або золото, вишивкою, аплікацією тощо.

У моделюванні цього одягу необхідно враховувати індивідуальні особливості: колір очей, волосся, обличчя.

Сукні можуть бути короткі, з подовженим «кардиганом» з напівпрозорої тканини в тон сукні.

Сукню для випускного балу часто шийють з дорогої тканини білого, пастельного кольорів, приталеного або напівприталеного силуетів, різноманітного крою рукава: «ліхтарик», розширений донизу, «буф» тощо. Оздоблюють вишивкою, мереживом, воланами. Жіночності вбранню надають драпування комірів, поясів, вставок. Доповненням до таких суконь можуть бути шарфи, біжутерія, коштовні прикраси. Сукня повинна відповідати індивідуальним особливостям, піднімати настрій, підкреслювати позитивні якості й приховувати негативні.

Сукню для весілля зазвичай шийють з тканин білого кольору таких, як атлас, шифон, гіпюр, шитво, крепдешін, капрон та інших сучасних синтетичних тканин. Силует і лінії - найрізноманітніші. Весільна сукня може бути прямою, з облягаючою пілочкою, природною лінією плеча, ледь призьбраною спідницею.

Крій рукава - вшивний, кімоно, реглан та інші. Оздоблюють весільні сукні воланами, рюшами, поясами з великими бантами, вишивкою: ажурною і гладдю, кольоровою і в тон. Іноді весільні сукні моделюють з порушенням ритму, пропорцій: дуже відкриті, на бретелях або без них. Витончений вигляд має сукня з рукавами і глибоким вирізом на спині та грудях. Популярним є стародавній прийом оздоблення, коли виріз затягується ажурною сіткою, фатином, прикрашеним аплікацією з основної тканини або розшитою намистинками.

Сучасна мода все більше пропонує таке весільне вбрання, котре можна використати і на інше урочисте свято. Це може бути костюм, сукня-костюм. Популярними є костюми, що складаються з спідниці та блузона. Його можна пошити з однієї тканини або з різної за кольором і фактурою. Традиційними доповненнями до весільної сукні є фата або капелюшок, рукавички, взуття, букет нареченої.

Одяг для домашніх свят складається також з суконь, нарядних блузок, штанів, жакетів, в яких класична традиційна форма поєднується з романтичною жіночністю, легкістю, ліричністю, а колір гармонує з кольором інтер'єру квартири (рис. 237). Вишуканий вигляд мають сукні та блузки, доповнені шарфами, задрапованими комірами, оформлені заціпами, складками, воланами, підрізами, рельєфами, оздоблені вишивкою, мереживом, стрічками, гудзиками, біжутерією тощо.

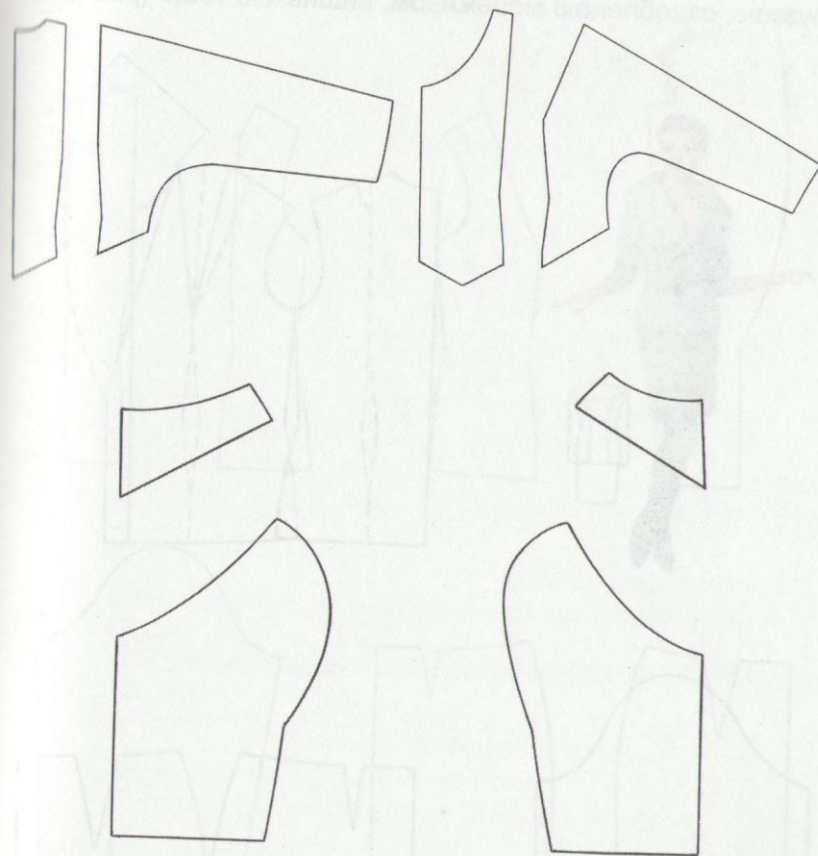
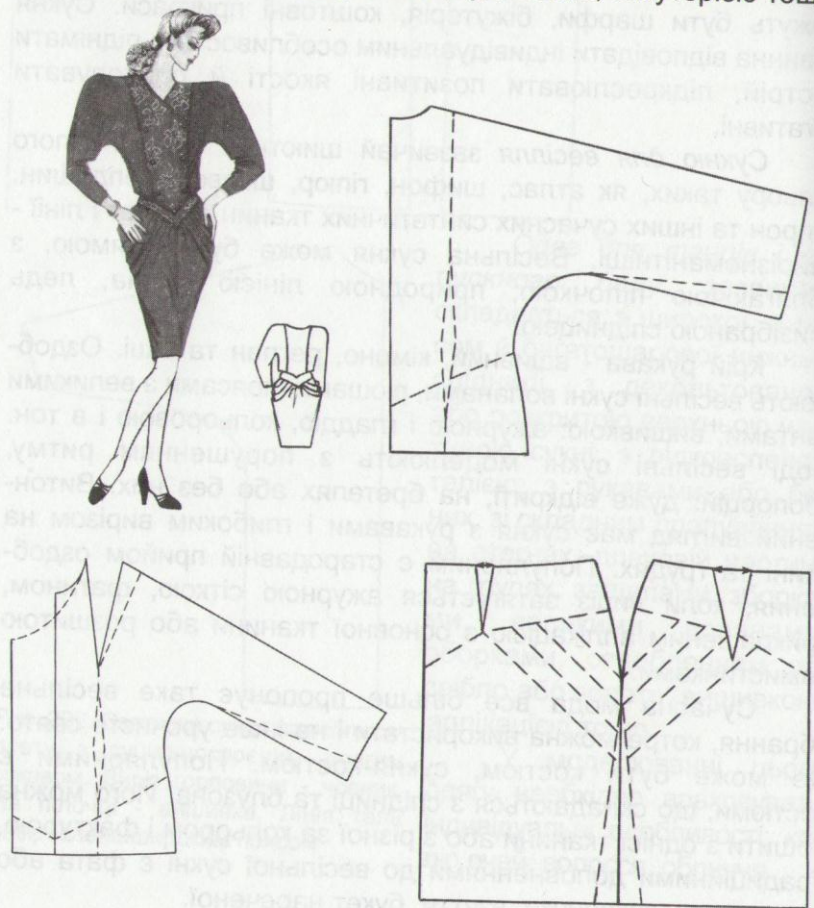
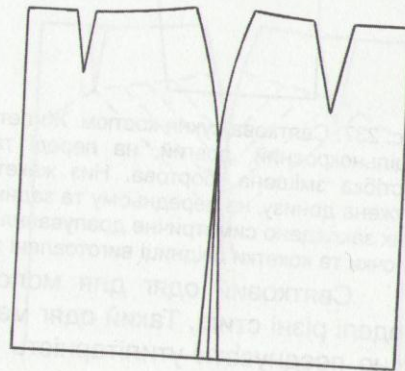
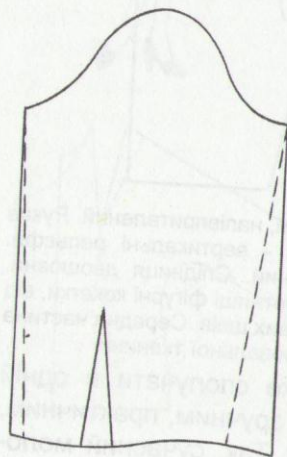
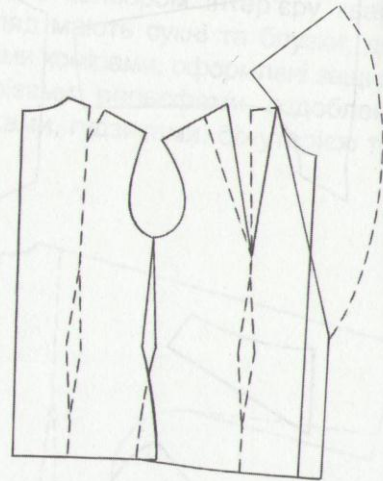


Рис. 237. Святкова сукня-костюм. Жилет короткий, напівприталений. Рукав суцільнокроєний, довгий, на переді та спинці - вертикальні рельєфи. Застібка зміщена, бортова. Низ жакета фігурний. Спідниця двшовна, звужена донизу, на передньому та задньому полотнищі фігурні кокетки, від яких закладено симетричне драпування до бокових швів. Середня частина пілочки та кокетки спідниці виготовлені з оздоблювальної тканини

Святковий одяг для молоді може сполучати в одній моделі різні стилі. Такий одяг мав бути зручним, практичним, тісно поєднувати утилітарність і красу. Так, сучасний моло-

діжний ансамбль поєднує джинсовий костюм зі святковою блузкою, оздобленою мереживом, вишивкою тощо (рис. 238).



230

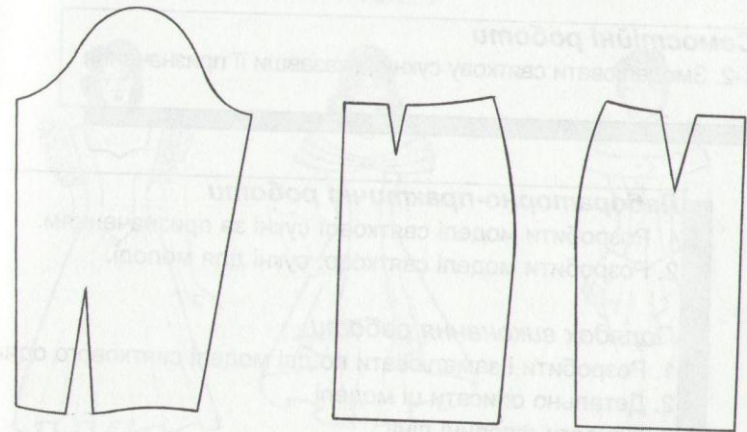
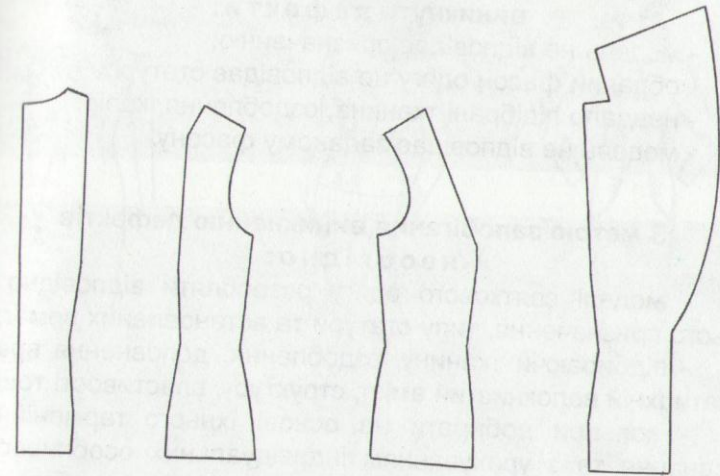


Рис. 238. Святкова сукня-костюм: жакет та спідниця. Жакет напівприталеного силуету, на переді та спинці - вертикальні рельєфи. Рукав вшивний, довгий. Комір суцільнокроєний, типу «шалька». Застібка зміщена, бортова. Лінія талії підкреслена широким поясом. Спідниця пряма, двшовна, коротка

231

Під час моделювання святкового одягу можуть виникнути дефекти:

- модель не відповідає призначенню;
- обраний фасон одягу не відповідає статурі;
- невдало підібрані тканина, оздоблення, колір;
- модель не відповідає заданому фасону.

3 метою запобігання виникненню дефектів необхідно:

- моделі святкового одягу розробляти відповідно до їхнього призначення, типу статури та встановлених вимог;
- підбираючи тканину, оздоблення, доповнення враховувати їхній волокнистий вміст, структуру, властивості тощо;
- кольори добирати на основі їхнього гармонійного поєднання та з урахуванням індивідуальних особливостей статури, зовнішнього вигляду людини і конкретних обставин.

Самостійні роботи

1-2. Змоделювати святкову сукню, вказавши її призначення

Лабораторно-практичні роботи

1. Розробити моделі святкової сукні за призначенням.
2. Розробити моделі святково: сукні для молоді.

Порядок виконання роботи

1. Розробити і замалювати по дві моделі святкового одягу.
2. Детально описати ці моделі.
3. Нанести фасонні лінії.
4. Виконати моделювання.



Рис. 239

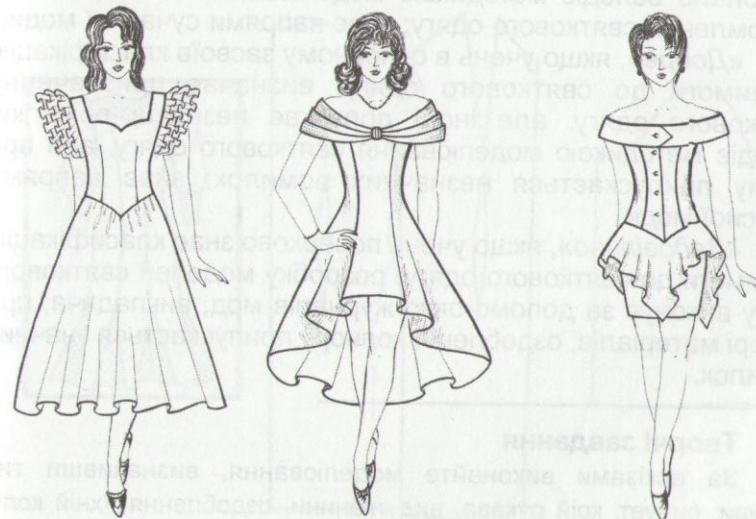


Рис. 240

Контрольні запитання і завдання

1. На які групи поділяється святковий одяг за призначенням?
2. Назвіть загальні вимоги до святкового одягу.
3. Чим відрізняється одяг для домашніх свят від одягу для відвідування концертних залів?
4. Як потрібно добирати колір для святкового одягу?
5. Для яких груп святкового одягу допускається екстравагантність, вишуканість?
6. Чи враховується у моделюванні святкового одягу сезонність?
7. У якому стилі розробляється святковий одяг?

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень засвоїв класифікацію та вимоги до святкового одягу; вміє визначати призначення святкового одягу та вимоги до нього; самостійно розробляє моделі святкового одягу; добирає крій, форму, тканину, оздоблення, колір для святкового одягу відповідно до встановлених вимог; досконало володіє методикою моделювання та художнього оформлення святкового одягу; знає напрями сучасної моди.

«Добре», якщо учень в основному засвоїв класифікацію та вимоги до святкового одягу; визначає призначення святкового одягу, але іноді допускає незначні помилки; володіє методикою моделювання святкового одягу, але при цьому припускається незначних помилок; знає напрями сучасної моди.

«Задовільно», якщо учень поверхово знає класифікацію та вимоги до святкового одягу; розробку моделей святкового одягу виконує за допомогою журналів мод, викладача; при добір матеріалів, оздоблень, кольору припускається значних помилок.

Творчі завдання

За ескізами виконайте моделювання, визначивши тип статури, силует, крій рукава, вид тканини, оздоблення, їхній колір (рис. 239-249).

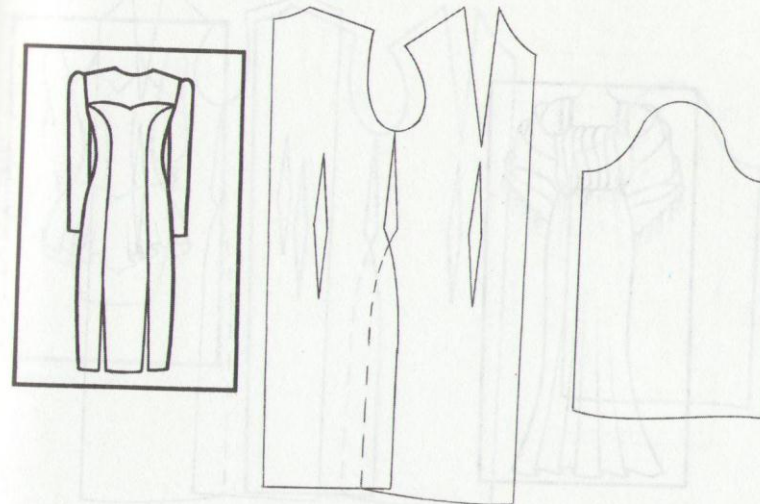


Рис. 241

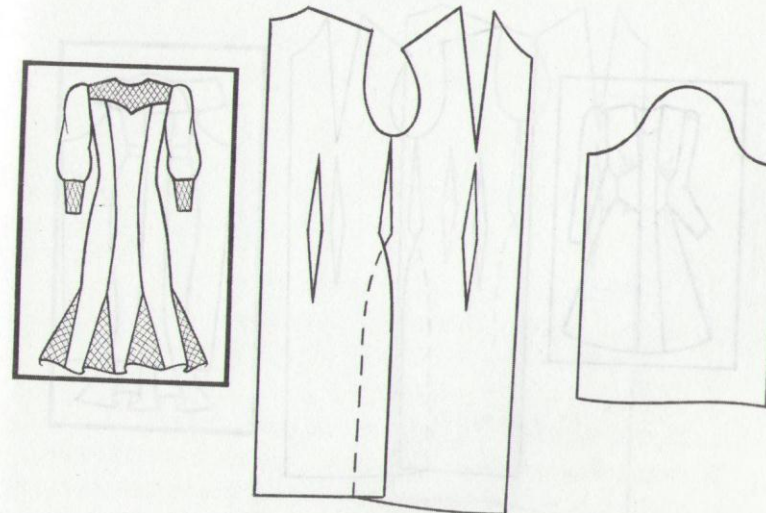


Рис. 242

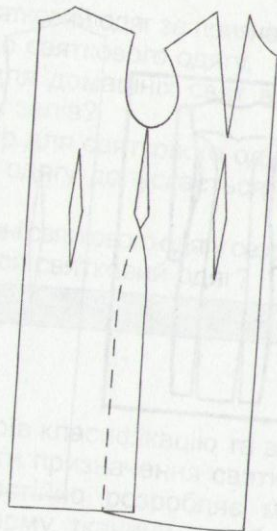


Рис. 243

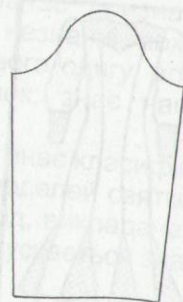
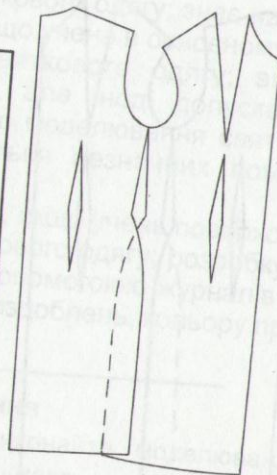


Рис. 244

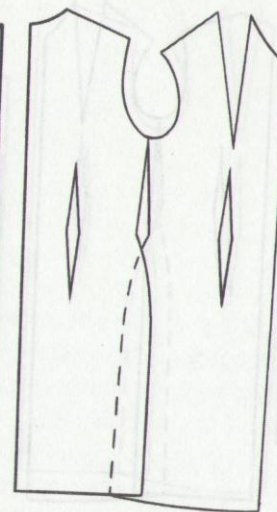


Рис. 245

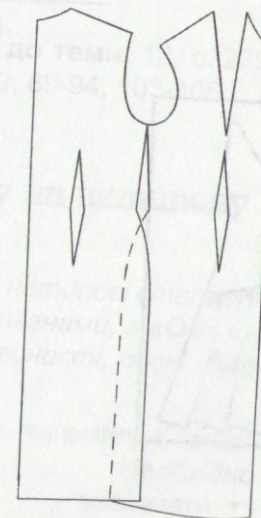
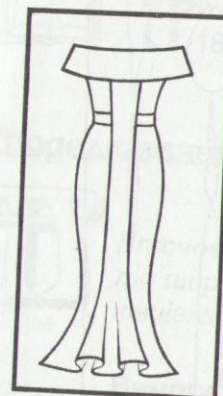


Рис. 246

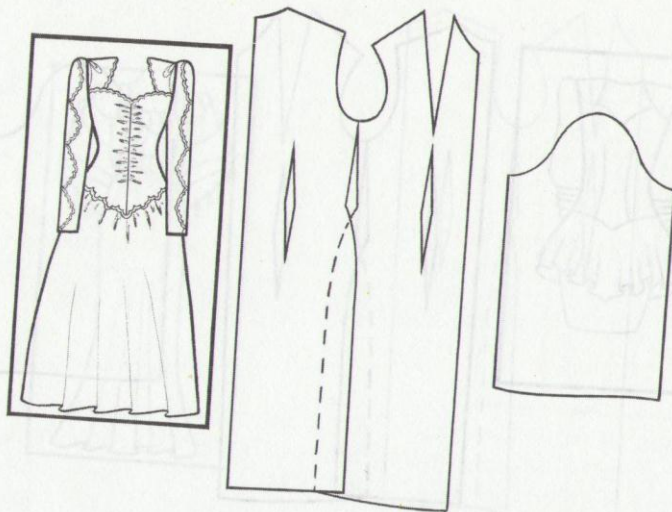


Рис. 247

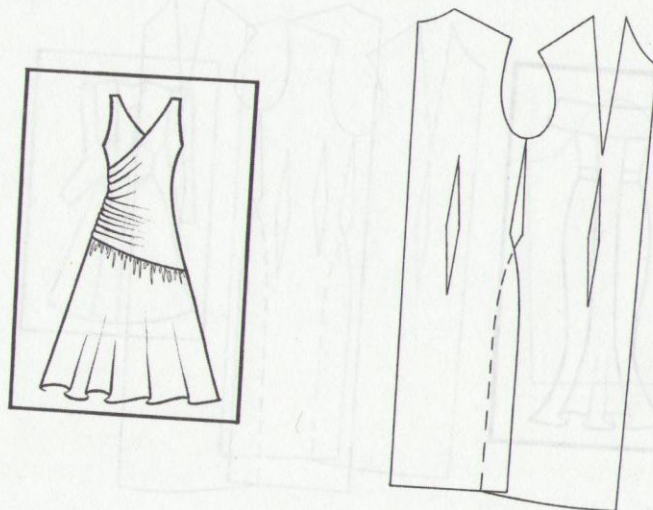


Рис. 248

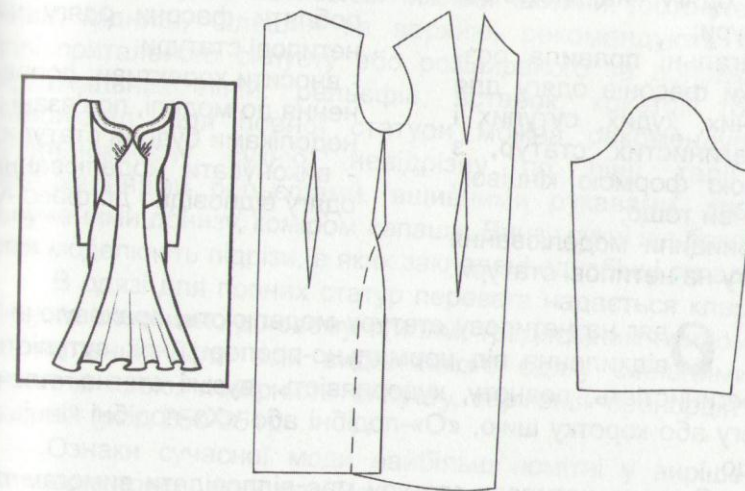


Рис. 249



Література до теми: 12, с. 229-235; 2, с. 9; 18, с. 66-79, 89-94, 103-106.

4. Моделювання одягу на нетипову статуру



Ключові слова: нетипові статури - з вузькими та широкими стегнами, з «О» і «Х» подібними кінцівками, перегинисті, повні, сутулі.

Вимоги до знань та вмінь з теми

Необхідно знати:

- типи постав і статур;
- характеристики різних ви-

Необхідно вміти:

- визначати тип статури і постави;

дів одягу на нетипові статури;

- загальні правила розробки фасонів одягу для повних, худих, сутулих і перегинистих статур, з різною формою кінцівок, плечей тощо;

- принципи моделювання одягу на нетипові статури.

Одяг на нетипову статуру моделюють, враховуючи її відхилення від нормально-пропорційної: сутулість, перегинистість, повноту, худорлявість, вузькі стегна, плечі, довгу або коротку шию, «О»-подібні або «Х»-подібні кінцівки тощо.

Одяг на нетипову статуру має відповідати вимогам до нього та призначенню, замаскувати вади статури, створювати комфортність в експлуатації.

Вибір тканини, елементів оздоблення, доповнень, кольору залежить від призначення та виду одягу, особливостей будови статури.

Виточку основи в одязі на нетипову статуру найчастіше переміщують у м'які складки, зборки, кокетки, рельєфи, підрізи.

Залежно від форм і фасону одягу виріз горловини моделюють різної форми, з коміром і без нього. Лінію плечей і пройми проєктують відповідно до типу статури. Для вузьких плечей лінію плечового зрізу подовжують, а для широких, навпаки, звужують, використовують рукав крою «напівреглан». Поставка впливає на вибір силуету. Одяг на нетипові статури моделюють як приталеного, так і вільного силуетів, з різним кроєм рукава.

Так, для статур зі збільшеними розмірами плечей та грудей бажано шити одяг напівприталеного і прямого силуетів.

- добирати і самостійно розробляти фасони одягу на нетипові статури;

- вносити корективи, доповнення до моделі, пов'язані з недоліками будови статури;

- виконувати моделювання одягу відповідно до фасону.

Для статур, у яких об'єм нижньої частини, тобто стегна, живіт, сідниці, більший за верхню, рекомендують одяг напівприталеного силуету або розширеного за допомогою вертикальних ліній: рельєфів, вставок, кокеток тощо. Наприклад, для повної статури можна рекомендувати суцільнокроєну сукню, невідрізну по лінії талії, з вертикальними рельєфами, вшивними рукавами, злегка завуженими донизу, коміром «апаш». Внизу сукні від бокових швів моделюють підрізи, в яких закладені однобічні складки.

В одязі для повних статур перевага надається класичному та спортивно-діловому стилям, традиційним прийомам оформлення. Для всіх видів такого одягу спільними є простота крою, помірність силуету, гармонія пропорцій та деталей (рис. 250-251).

Ознаки сучасної моди найбільш помітні у вирішенні плечового пояса, який має бути максимально зручним.

Форма рукавів та його довжина добирається у кожному випадку індивідуально, але слід пам'ятати, що для повних статур не рекомендують моделювати пишні рукава, з підвищеною головною, зборками, складками по окату тощо.

Найчастіше для повних статур моделюють рукава вшивні, з ледь подовженим плечовим швом, сорочкові, з глибокою і низькою проймою, різні варіанти реглана та суцільнокроєні. Лінію плечей можна вирівняти за допомогою невеликих надплечників.

Оздоблюють одяг для повних статур різноманітними бейками, кантами, декоративними строчками, вишивкою, які не лише прикрашають одяг, але й відвертають увагу від форм статури.

Повним завжди пасував прямий силует. Створюють його за допомогою вільного жакета або жилета та прямої спідниці. Статурам низького зросту жакети не лічать і зовсім не поліпшують їхній зовнішній вигляд.

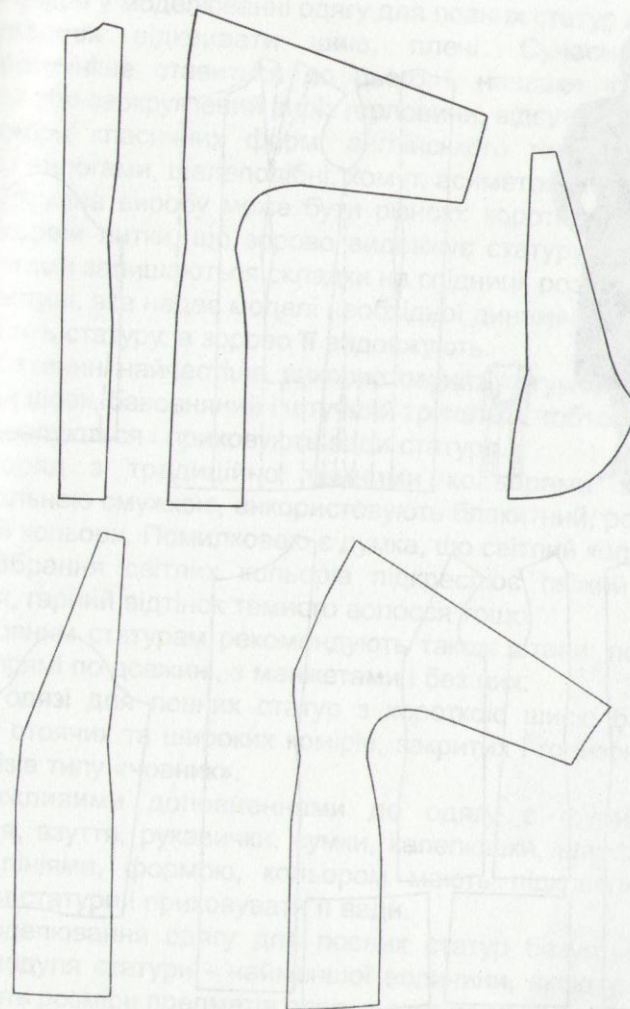
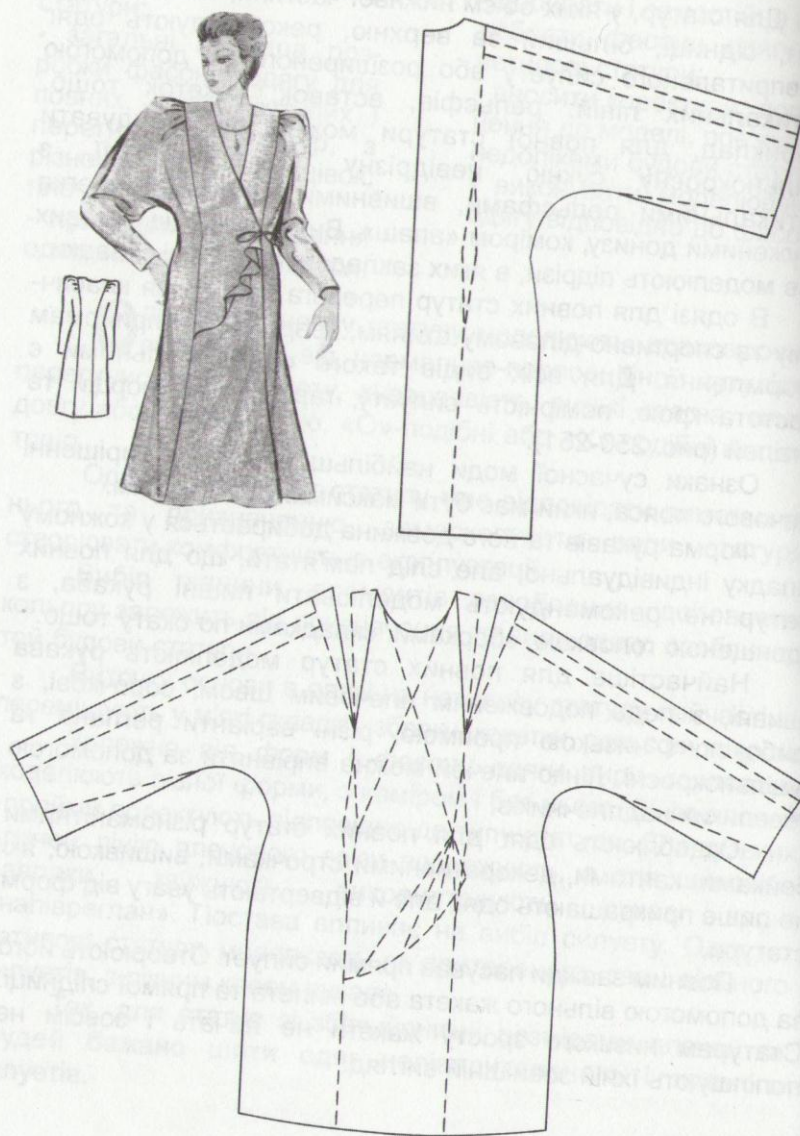


Рис. 250. Сукня напівприталеного силуету. Рукав суцільнокроєний, довгий. На переді та спинці вертикальні рельєфи. Сукня розширена донизу. Середня частина з накладною асиметричною правою пілочкою. Рукав з підвищеною головкою

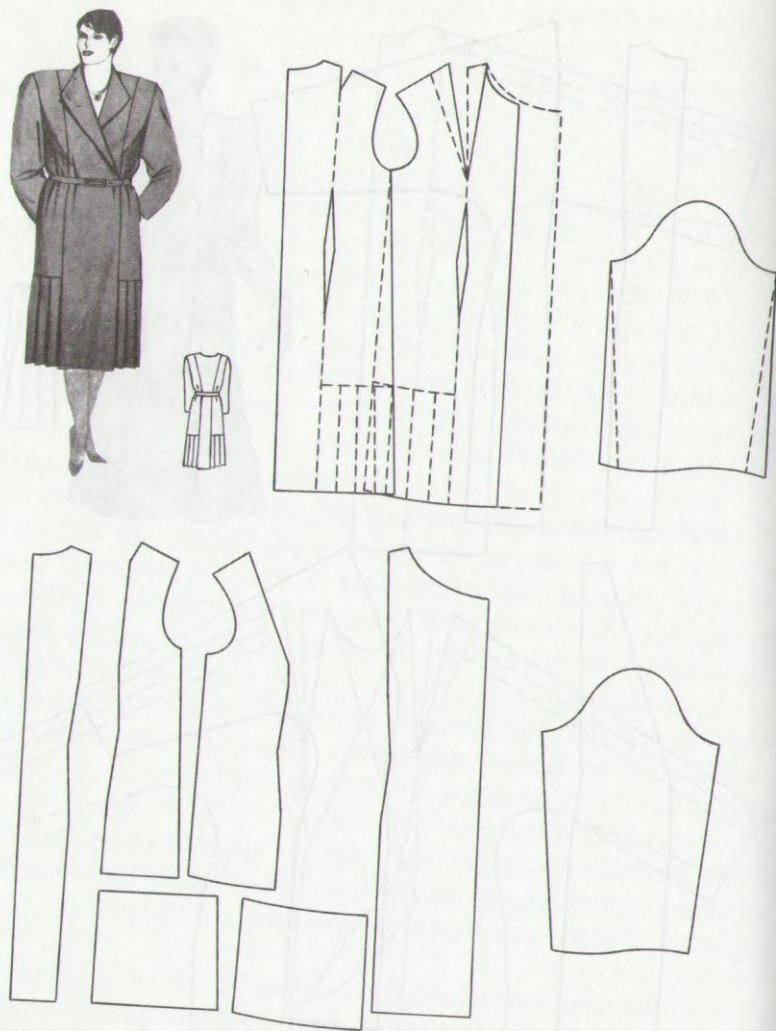


Рис. 251. Сукня на повну статуру прямого силуету. На переді та спинці вертикальні рельєфи та підрізи до бокових зрізів внизу. Горловина без коміра, з вилогами. Рукав вшивний, довгий. Бокова нижня частина сукні від підрізів закладена односторонніми складками

Раніше у моделюванні одягу для повних статур не рекомендувалося відкривати ший, плечі. Сучасна мода демократичніше ставиться до цього і, навпаки, пропонує простий або заокруглений виріз горловини, відсутність коміра або коміри класичних форм: англійського типу, з подовженими вилогами, шалеподібні, хомут, асиметричні тощо.

Довжина виробу може бути різною: короткою, довгою, до середини литки, що зовово видовжує статуру. Модними елементами залишаються складки на спідниці, розташовані в тій її частині, яка надає моделі необхідної динамічності. Вони не повняють статуру, а зовово її видовжують.

З тканин найчастіше використовують штучний і натуральний шовк, бавовняний і штучний трикотаж, тобто такі, що легко драпуються і приховують вади статури.

Поряд з традиційно темними кольорами тканин, вертикальною смужкою, використовують блакитний, рожевий та білий кольори. Помилковою є думка, що світлий колір повнить. Вбрання світлих кольорів підкреслює свіжий колір обличчя, гарний відтінок темного волосся тощо.

Повним статурам рекомендують також штани: помірно вільні, прямі по довжині, з манжетами і без них.

У одязі для повних статур з короткою шийю бажано уникати стоячих та широких комірів, закритих і горизонтальних вирізів типу «човник».

Важливими доповненнями до одягу є фурнітура, біжутерія, взуття, рукавички, сумки, капелюшки, шарфи, які своїми лініями, формою, кольором мають підкреслювати переваги статури і приховувати її вади.

Моделювання одягу для повних статур базується на основі модуля статури - найменшої величини, якою умовно вимірюють розміри предметів одягу в комплекті або ансамблі. Модуль для повних статур не повинен бути малим, щоб не переважали значні об'єми.

Модулем може бути ширина смужки або клітинки, розмір будь-якої деталі - стійки, хлястика або гудзика, пряжки

тощо. Якщо правильно визначити цю величину і на її основі змодельовати костюм, то його розміри не здаватимуться надто великими. Важливо уникати чітких силуетів, а навпаки, досягати м'яких, жіночих, спокійних. Доречним у костюмі повної жінки є досить широкий шалевий комір. Вагу статури можна зорозово зменшити, використовуючи тканину з рисунком, що роз'єднує форми, розбиває її на плями. Зорова ілюзія, яку вони створюють, робить статуру легкою, рухливою, молодю.

Для худих статур рекомендують моделювати одяг, який би збільшував об'єми частин тіла і тим самим надавав їм краси і чарівності (рис. 252). На худу статуру бажано моделювати об'ємні рукава з підвищеною головкою, зі зборками, складками по окату, драпуванням. Наприклад, гарний вигляд на худій статурі має сукня-костюм, яка складається з жакета та спідниці.

Жакет моделюють на пришивному поясі, з м'якими зборками по лінії талії, з асиметричною застібкою. Рукав вшивний, комір суцільнокроєний «апаш». Спідниця розширена до низу, з зустрічною складкою спереду.

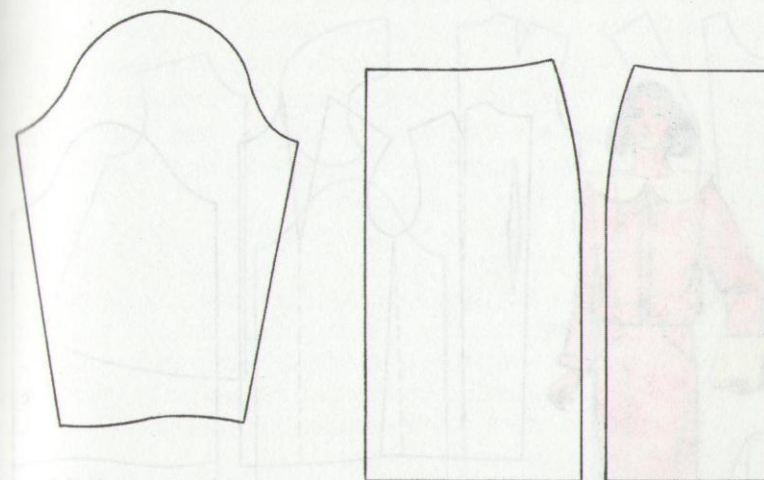
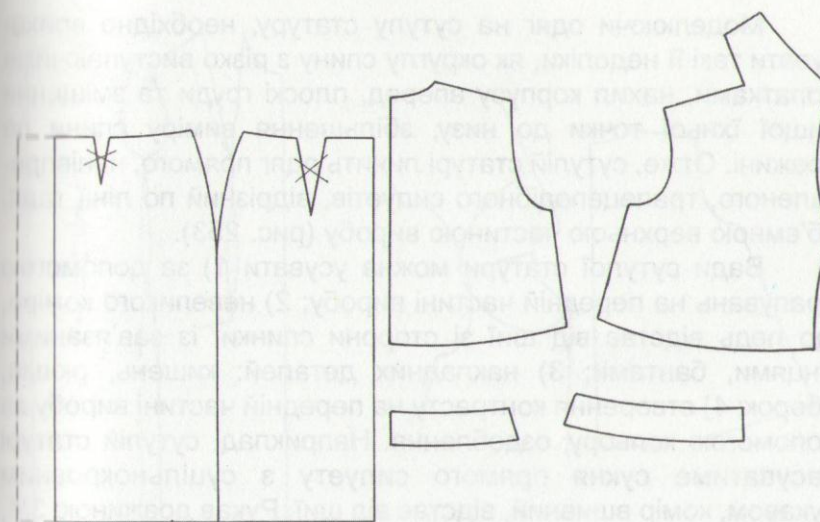
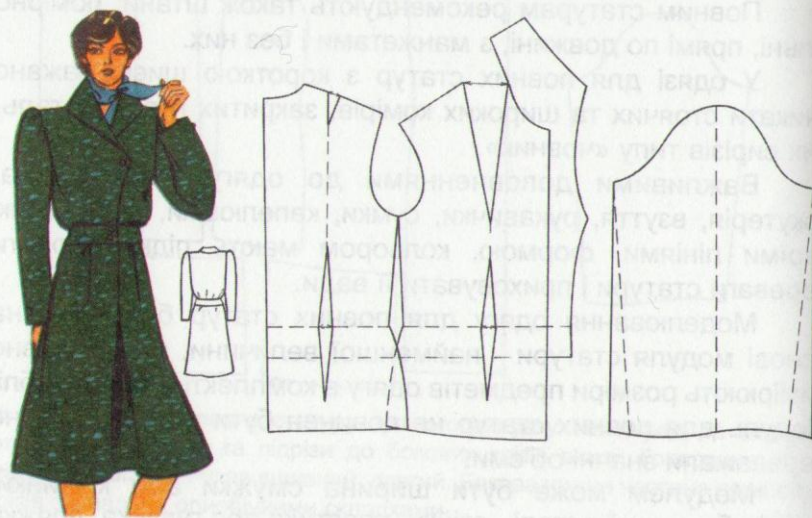


Рис. 252. Сукня-костюм складається з жакета і спідниці. Жакет напівприталеного силуету на пришивному широкому поясі. Рукав вшивний з м'якими зборками по окату. Комір «апаш». Застібка змищена, борта фігурного крою. Спідниця пряма, розширена до низу. На передньому полотнищі зустрічна складка

Моделюючи одяг на сутулу статуру, необхідно враховувати такі її недоліки, як округлу спину з різко виступаючими лопатками, нахил корпусу вперед, плоскі груди та зміщення вищої їхньої точки до низу, збільшення виміру спини по довжині. Отже, сутулій статурі личить одяг прямого, напівприталеного, трапецеподібного силуетів, відрізний по лінії талії, об'ємною верхньою частиною виробу (рис. 253).

Вади сутулої статури можна усувати 1) за допомогою драпувань на передній частині виробу; 2) невеликого коміра, що ледь відстає від шиї зі сторони спинки, із зав'язаними кінцями, бантами; 3) накладних деталей: кишень, рюшів, оборок; 4) створення контрасту на передній частині виробу за допомогою кольору, оздоблення. Наприклад, сутулій статурі пасуватиме сукня прямого силуету з суцільнокроєним рукавом, комір вшивний, відстає від шиї. Рукав довжиною $\frac{3}{4}$, з манжетою.

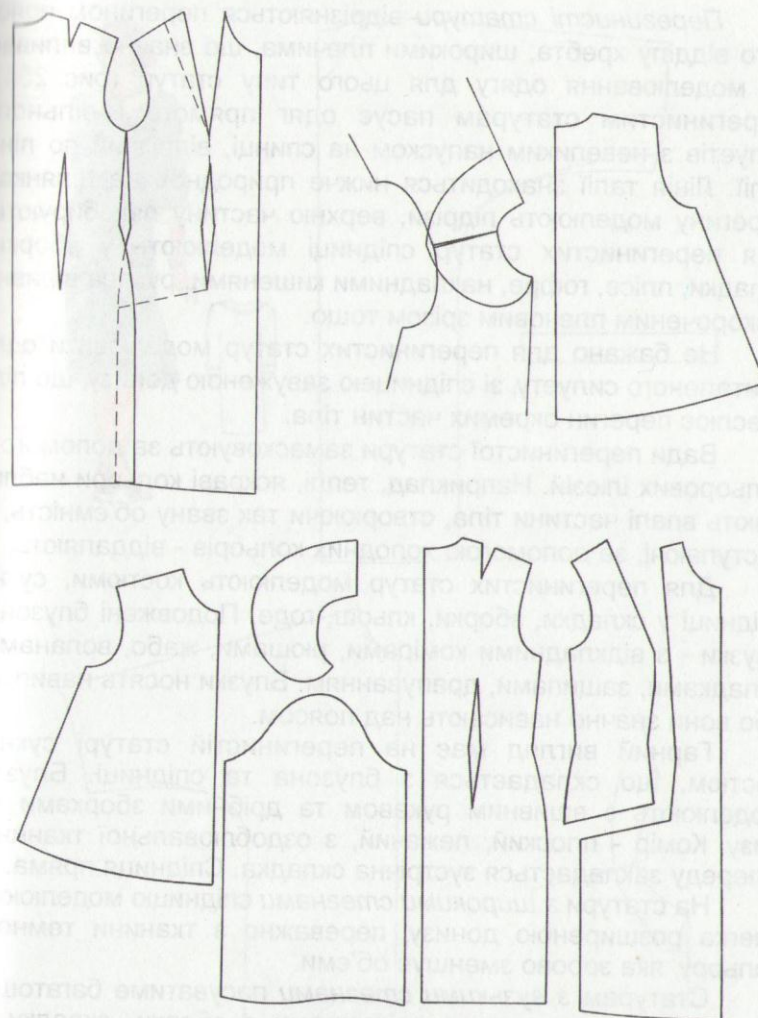


Рис. 253. Сукня-костюм складається з блузона та спідниці. Блузон прямого силуету, призібраний на лінії талії, без застіжки. Рукав вшивний, довгий, з відкладною манжетою. Комір плосколежачий, змінний. Сукня напівприталеного силуету, без рукавів. Перед оздоблений бейками

Перегинисті статури відрізняються перегином поясного відділу хребта, широкими плечима, що значно впливає на моделювання одягу для цього типу статур (рис. 254). Перегинистим статурам пасує одяг прямого і вільного силуетів з невеликим напуском на спинці, відрізний по лінії талії. Лінія талії знаходиться нижче природної, на ділянках перегину моделюють підрізи, верхню частину призбирають. Для перегинистих статур спідниці моделюють у зборки, складки, плісе, гофре, накладними кишнями, рукава вшивні, з вкороченим плечовим зрізом тощо.

Не бажано для перегинистих статур моделювати одяг приталеного силуету, зі спідницею завуженою донизу, що підкреслює перегин окремих частин тіла.

Вади перегинистої статури замасковують за допомогою кольорових ілюзій. Наприклад, теплі, яскраві кольори наближають впалі частини тіла, створюючи так звану об'ємність, а виступаючі, за допомогою холодних кольорів - віддаляють.

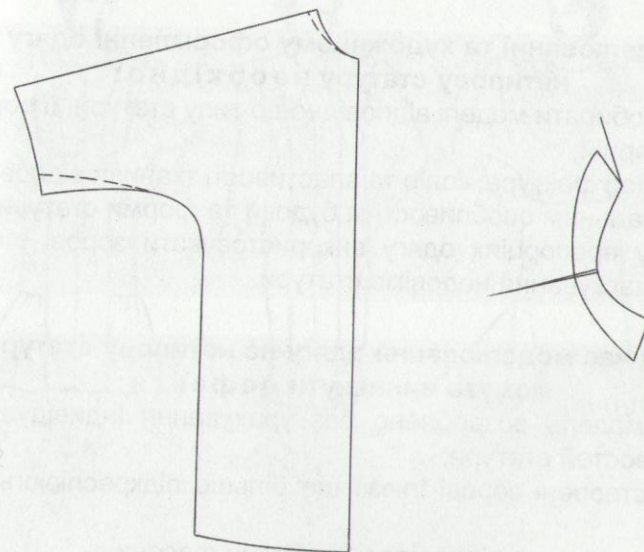
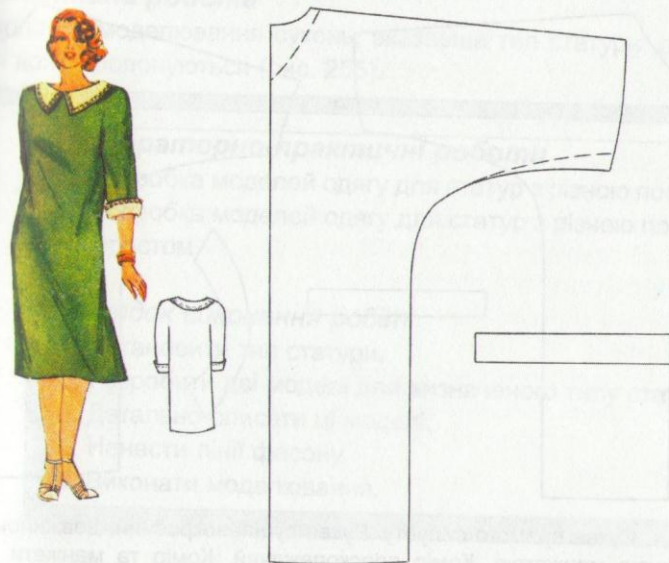
Для перегинистих статур моделюють костюми, сукні, спідниці у складки, зборки, кльош, годе. Подовжені блузони, блузки - з відкладними комірами, рюшами, жабо, воланами, складками, заціпами, драпуванням. Блузки носять навипуск або вони значно нависають над поясом.

Гарний вигляд має на перегинистій статурі сукня-костюм, що складається з блузона та спідниці. Блузон моделюють з вшивним рукавом та дрібними зборками по низу. Комір - плоский, лежачий, з оздоблювальної тканини. Спереду закладається зустрічна складка. Спідниця пряма.

На статури з широкими стегнами спідницю моделюють злегка розширеною донизу, переважно з тканини темного кольору, яка зорово зменшує об'єми.

Статурам з вузькими стегнами пасуватиме багатошаровий одяг, комплекти з спідницями в зборки, складки, з драпуванням, крою кльош, годе.

Для статур з «Х» або «О»-подібними нижніми кінцівками моделюють одяг з спідницями в складки, з оборками, воланами тощо.



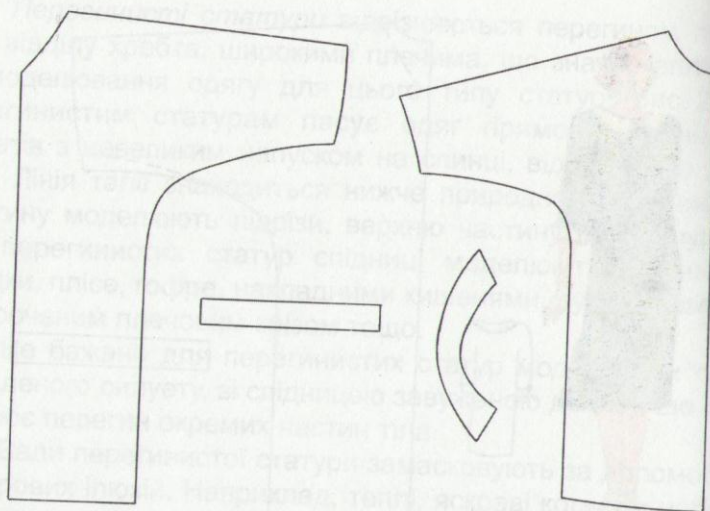


Рис. 254. Сукня прямого силуету. Рукав суцільнокроєний, довжиною 3/4, з відкладною манжетою. Комір плосколежачий. Комір та манжети з білої тканини

У моделюванні та художньому оформленні одягу на нетипову статуру необхідно:

- добирати моделі відповідно до типу статури, її постави та пропорцій;
- щоб фактура, колір та властивості тканини відповідали індивідуальним особливостям будови та форми статури;
- у пропорціях одягу використовувати зорові ілюзії з метою маскування недоліків статури.

Під час моделювання одягу на нетипову статуру можуть виникнути дефекти:

- модель розроблено без урахування індивідуальних особливостей статури;
- створені зорові ілюзії ще більше підкреслюють вади статури;
- модель не відповідає заданому фасону.

Самостійна робота

Виконайте моделювання суконь, вказавши тип статури, для якої вони пропонуються (рис. 255).

Лабораторно-практичні роботи

1. Розробка моделей одягу для статур з різною поставою.
2. Розробка моделей одягу для статур з різною повнотою та зростом.

Порядок виконання робіт

1. Встановити тип статури.
2. Розробити дві моделі для визначеного типу статури.
3. Детально описати ці моделі.
4. Нанести лінії фасону.
5. Виконати моделювання.



Рис. 255

Контрольні запитання і завдання

1. Які статури називають нетиповими?
2. На що необхідно звертати увагу, моделюючи одяг для нетипових статур?
3. За допомогою яких форм, елементів можна замаскувати недоліки статури?
4. Назвіть види комірів, що пасують сутулим статурам?
5. Як зорово можна розширити плечі?
6. Вкажіть види оздоблень, які рекомендуються для одягу на повні статури?
7. Який силует одягу пасує сутулим і перегинистим статурам?
8. Чи рекомендують моделювати одяг для повних жінок з тканини з великим малюнком, яскравих кольорів?
9. Що потрібно враховувати, моделюючи одяг на повну статуру?

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень засвоїв типи статур та їхню характеристику; досконало оволодів методикою розробки моделей одягу на статури з різними відхиленнями від пропорцій; вміє визначати тип постави статури; самостійно розробляє моделі одягу на сутулі, перегинисті, повні та худі статури з урахуванням напрямку моди.

«Добре», якщо учень в основному оволодів типами статур, їхньою характеристикою; самостійно добирає фасони одягу для нетипових статур; визначає тип постави; самостійно моделює одяг на нетипові статури, допускаючи при цьому незначні помилки, які легко усунути.

«Задовільно», якщо учень визначає тип постави та статури за допомогою викладача; моделювання виконує за допомогою інструкційних карток або викладача.

Творчі завдання

За заданими ескізами виконати моделювання одягу, визначити його призначення, тип статури, силует, крій рукава, вид тканини, колір та оздоблення (рис. 256-264).

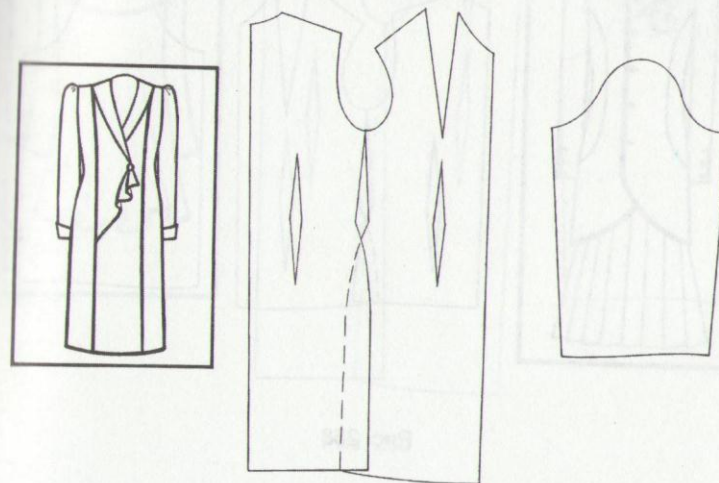


Рис. 256

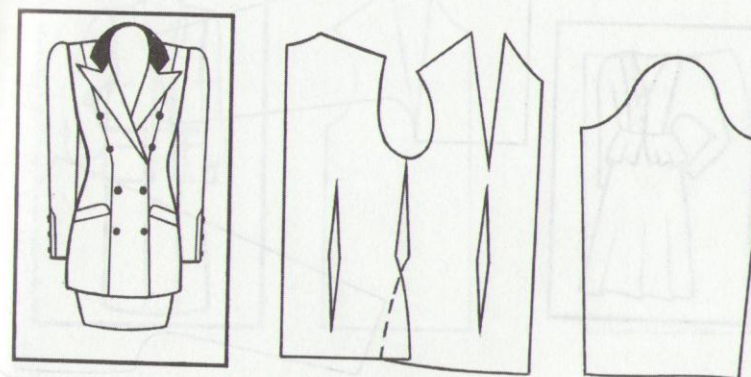


Рис. 257

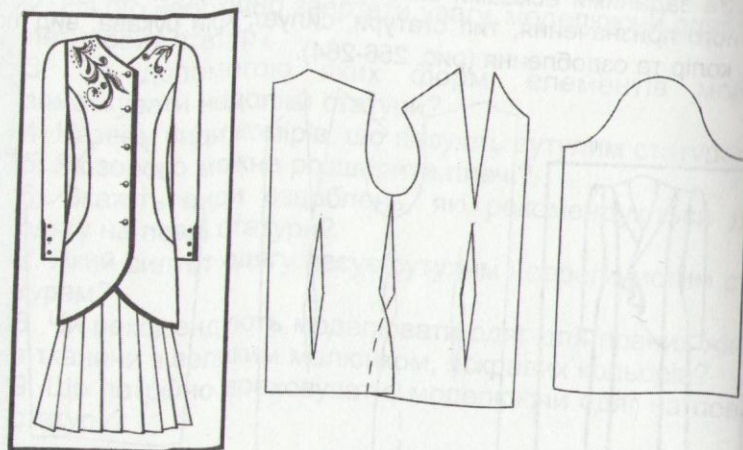


Рис. 258

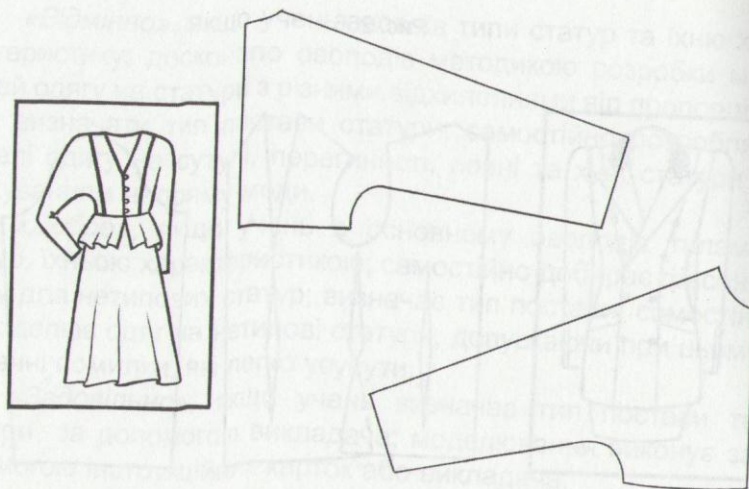


Рис. 259

256

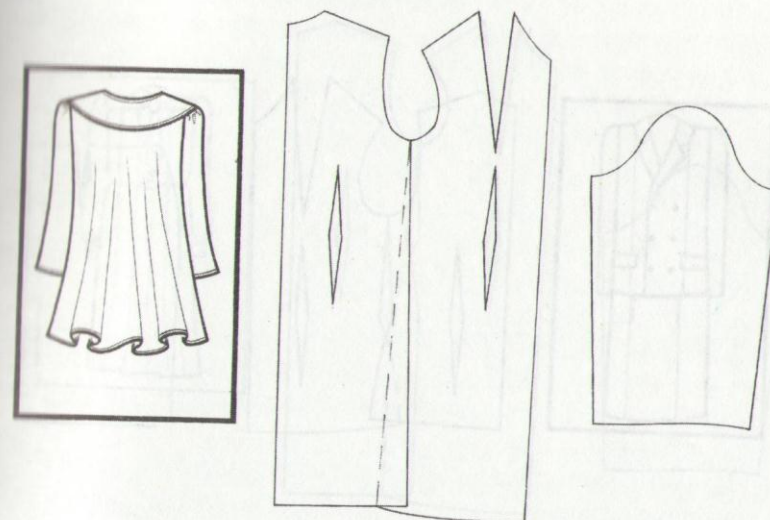


Рис. 260

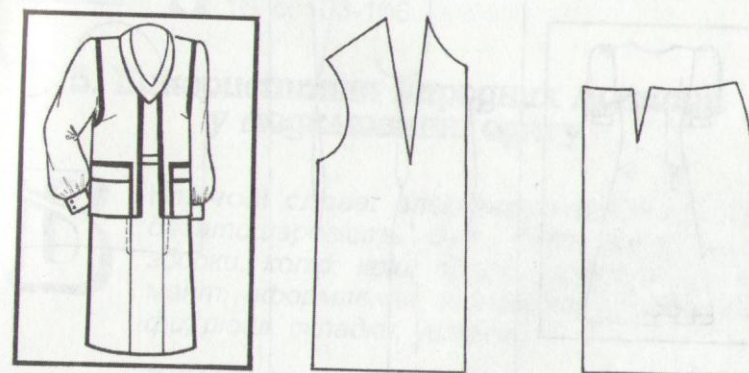


Рис. 261

257

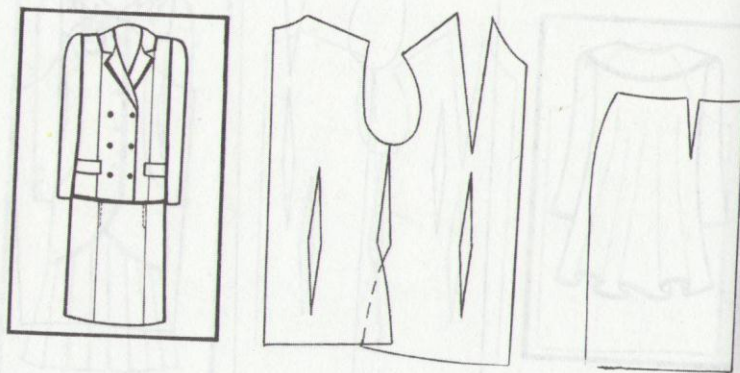


Рис. 262

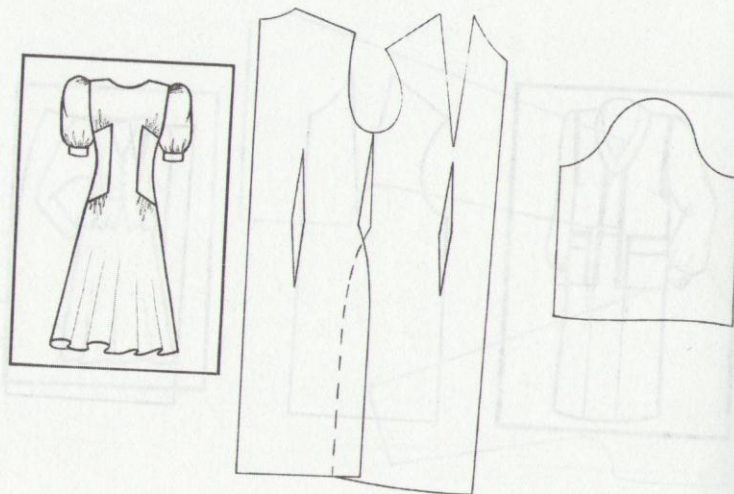


Рис. 263

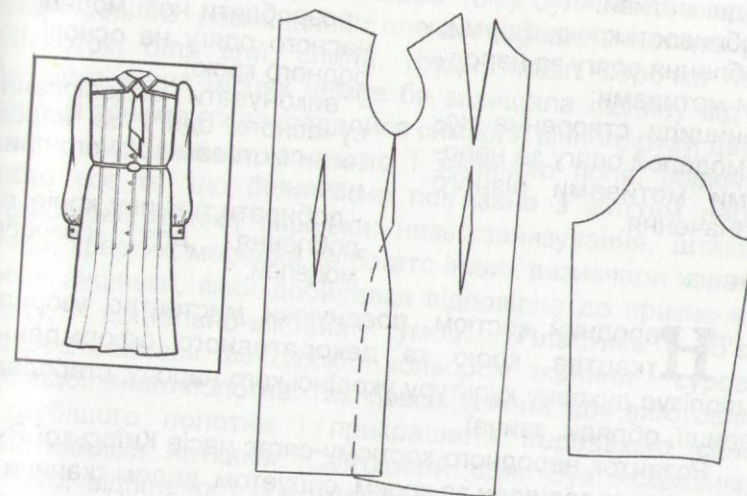


Рис. 264



Література до теми: 4, с. 19-21; 7, с. 6-8; 16, с. 103-106.

5. Використання народних мотивів у моделюванні одягу

В **Ключові слова:** елементи народного одягу - багат шаровість, буф, доповнення, заціпи, зборки, колір, крій, оборки, оздоблення, орнамент, оформлення горловини, пройми; рельєфи, рюші, складки, уставки.

Вимоги до знань та вмінь з теми

Необхідно знати:
- різновиди одягу, у моделюванні якого використано

Необхідно вміти:
- охарактеризувати крій, форму, оздоблення в одязі

народні мотиви;
- особливості крою, форми, оздоблення одягу за народними мотивами;
- принципи створення нових моделей одягу за народними мотивами різного призначення.

за народними мотивами;
- розробляти нові моделі сучасного одягу на основі народного крою;
- виконувати моделювання сучасного одягу за народними мотивами різного призначення;
- добирати тканину, колір, оздоблення для розробки моделей.

Народний костюм, поєднуючи мистецтво узорного ткацтва, крою та декоративного оформлення, символізує духовну культуру українського народу, стародавні традиції, обряди, звичаї.

Розвиток народного костюму сягає часів Київської Русі. Вже тоді одяг поділяли за кроєм, силуетом, видом тканини на поясний і нагрудний, прямий і тунікоподібний, з плечовими вставками, з суцільнокроєним рукавом, на кокетці, з лляних, бавовняних, конопляних та вовняних тканин.

Традиційно повсякденний одяг призначався для роботи вдома, в полі, в лісі, святковий - для недільних днів і релігійних свят, обрядовий - для заручин, весілля, похорону. Крім того одяг розрізняли і за віком, і за сімейним станом - для дівчат, жінок-молодиць, жінок зрілого віку та жінок похилого віку. Однією з найхарактерніших рис народного одягу є багат шаровість, яка надавала жіночій статурі скульптурної монументальності. Так, жіночий одяг складався з довгої або короткої вишитої сорочки, поверх якої одягали ткану плахту, обгортку або запаску, фартух, приталену керсетку або «юпку» з вусами. Одяг складався з кількох простих шарів, які накладалися один на одний, виділяючи орнаментальні місця: на рукавах, станку, фартуху, подолі тощо.

Для оздоблення одягу використовували різні орнаменти, але переважав геометричний, рослинний, рослинно-геометризований, зооморфний, геральдичний та інші, які

виконували і роль оберега. Саме тому були чітко визначені місця їхнього розміщення: плече, середня частина руки, зап'ясток, біля шиї, спина, груди, поділ сорочки тощо. Вишивка в цих місцях немов би захищала людину від злої сили. В орнаменти закладалися символи вічного руху, дерева життя, відродження, зораного і засіяного поля, родючості, тобто все те, що було тісно пов'язане з життям народу. Старовинні техніки вишивки: низь, занизування, штапівка, гладь, хрестик, мережки та багато інших визначали характер узору вишивки, який добирався відповідно до призначення одягу, соціально-вікових умов. Пластика об'ємів підкреслювалася фактурою і кольором тканини - сурового або відбіленого полотна. Так, повсякденний одяг виготовляли з грубішого полотна і прикрашали переважно сірими полотняними нитками. Святковий одяг був яскравим, з тонкого, відбіленого полотна, розшитий багатокольоровими узорами. Для оздоблення використовували лляні, конопляні, вовняні нитки, фарбовані відварами трав, коріння. Заможніші оздоблювали одяг ще й різнокольоровим шовком, золотими і срібними нитками. Кольорова гама вишитих орнаментів була різноманітною, але найулюбленішими були такі кольори як червоний, чорний, жовтий, зелений та білий.

Невід'ємною частиною народного костюма були головні убори, взуття, кольорові пояси, прикраси: дукачі, коралі, слянки, гerdани тощо.

У сучасному одязі використовують чимало елементів народного одягу: зборки, складки, рельєфи, заціпи, крій рукава, оформлення вирізу горловини тощо. Застосування елементів народного одягу у створенні сучасного залежить від його призначення. Наприклад, у моделюванні ділового одягу використання елементів народного костюму обмежене. У ньому зустрічаємо лише окремі елементи крою, загальний характер форми та строкаті, картаті, набивні тканини з фольклорним рисунком.

В оформленні домашнього одягу мотиви народного костюма використовують сміливіше: крій сорочок, широкі, вшиті в поглиблену пройму рукава, зав'язки, якими оформлюють горловину, низ рукава, прийоми, розміщення декору, характерні поєднання кольорів - червоного і чорного, білого і червоного, зеленого і чорного тощо.

Використання народних мотивів у моделюванні одягу для відпочинку найбільш рухливе (рис. 265). Так для літніх суконь у фольклорному стилі пропонуються м'які, легкі, розрізнені тканини, на зразок марлі, та виготовлені з них сукні з складками, зборками, буфами. Вишукане оздоблення відновлює в пам'яті образи, знайомі нам сьогодні лише з стародавніх картин. Іноді ефект досягається за рахунок використання тканин - компонентів з різноманітними ткацькими візерунками, що імітують ручне народне ткацтво. Святковість одягу досягається різними засобами: пластичністю та об'ємністю форми, використанням контрастних тканин, різних видів оздоблення. У народному одязі запозичують крій, лінії пройми, форму уставок, рукавів тощо.

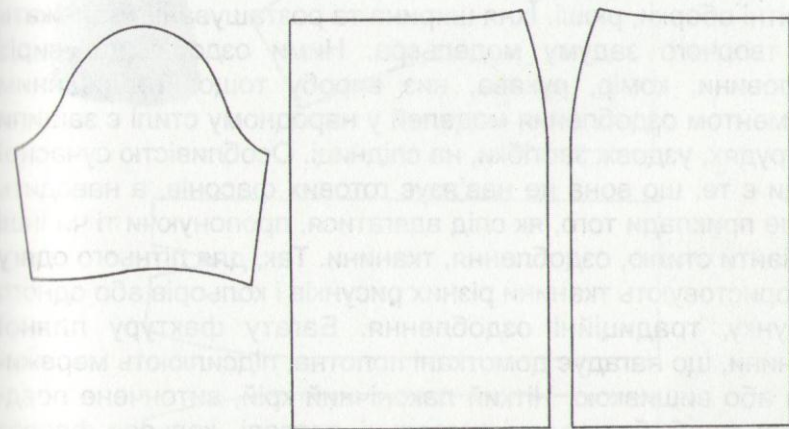
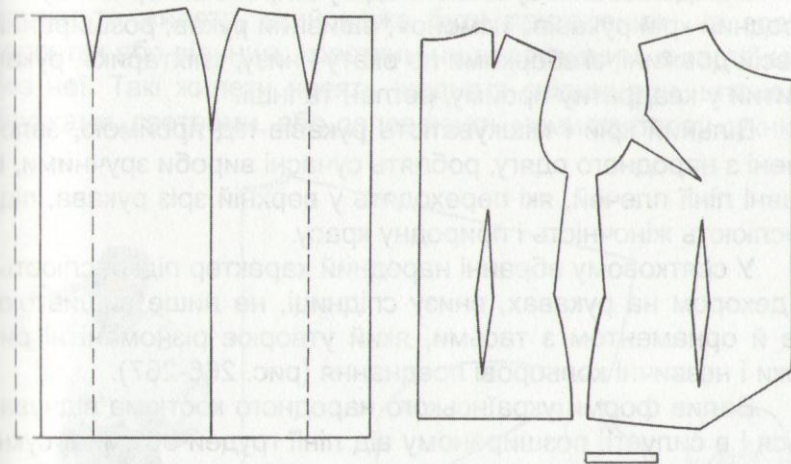
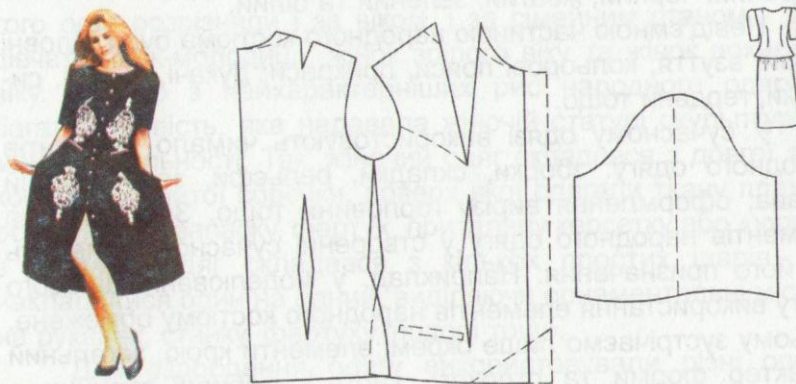


Рис. 265. Сукня-костюм. Жакет напівприталений. Рукав вшивний, короткий, буф. Край борта - фігурний. На пілочки - прорізні кишені-листочки. Горловина овальна. Застібка на гудзиках. Спідниця пряма, двошовна, з м'якими зборками по лінії талії. Спереди застібка на гудзика

У моделюванні сучасного одягу широко використовують народний крій рукавів: «кімоно», вшивний рукав, розширений по всій довжині, зі зборками по окату і низу, «ліхтарик», рукав вшитий у квадратну пройму, реглан та інші.

Вільний крій і мішкуватість рукавів під проймою, запозичені з народного одягу, роблять сучасні вироби зручними, а плавні лінії плечей, які переходять у верхній зріз рукава, підкреслюють жіночність і природну красу.

У святковому вбранні народний характер підкреслюється декором на рукавах, внизу спідниці, не лише вишивкою, але й орнаментом з тасьми, який утворює різноманітні рисунки і незвичні кольорові поєднання (рис. 266-267).

Вплив форми українського народного костюма відчувається і в силуеті, розширеному від лінії грудей об'ємної сукні з тканини яскравого кольору, і в стилізованій вишивці на поясі - «шнур» з китицями.

Основною прикметою фольклорного стилю є різноманітні оборки, рюші. Їхня ширина та розташування залежать від творчого задуму модельєра. Ними оздоблюють виріз горловини, комір, рукава, низ виробу тощо. Традиційним елементом оздоблення моделей у народному стилі є защіпи на грудях, уздовж застібки, на спідниці. Особливістю сучасної моди є те, що вона не нав'язує готових фасонів, а наводить лише приклади того, як слід вдягатися, пропонуючи ті чи інші варіанти стилю, оздоблення, тканини. Так, для літнього одягу використовують тканини різних рисунків і кольорів або одного рисунку, традиційні оздоблення. Багату фактуру лляної тканини, що нагадує домоткані полотна, підсилюють мереживом або вишивкою. Чіткий лаконічний крій, витончене поєднання фарб, благородні пастельні, прозорі кольори фресок надають найпростішим моделям зворушливої жіночності й святковості.

Сьогодні популярністю користується і запозичена у народного костюма багатопредметність одягу. Наприклад, сучасний повсякденний комплект складається з подвійної

спідниці (низ нижньої оздоблено мереживом), з об'ємної блузки та жилета, який може бути приталеним, на зразок корсетки або вільним, коротким чи подовженим, з застібкою і без неї. Такі жилети носять щодня з спідницями, штанами, блузками, светрами, або доповнюють ними святкову сукню.



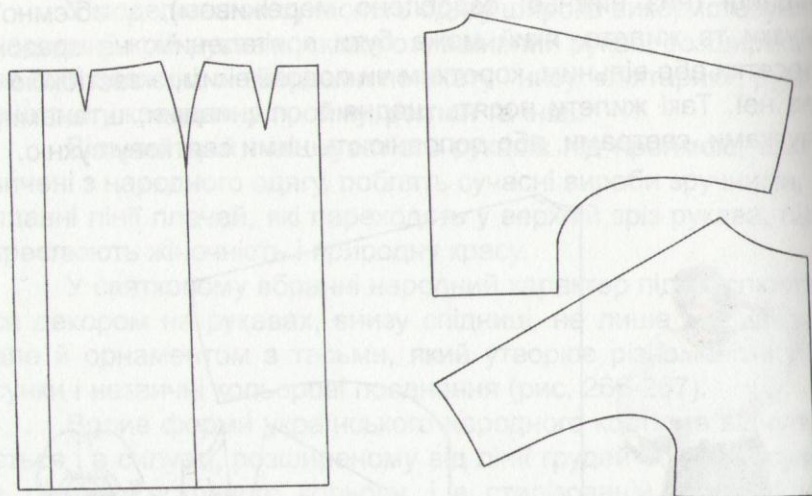


Рис. 266. Комплект: блузка та спідниця. Блузка вільна, з суцільнокроєним довгим рукавом. Горловина овальна, з м'якими зборками. Низ рукава призібраний на рулик. Лінію талії підкреслено поясом-шнуром. Спідниця довга, напівкльош

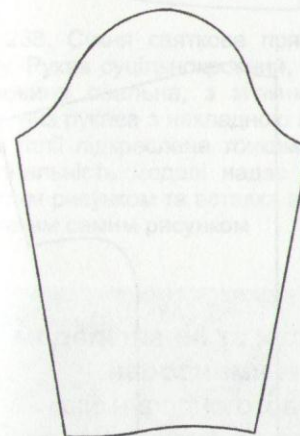
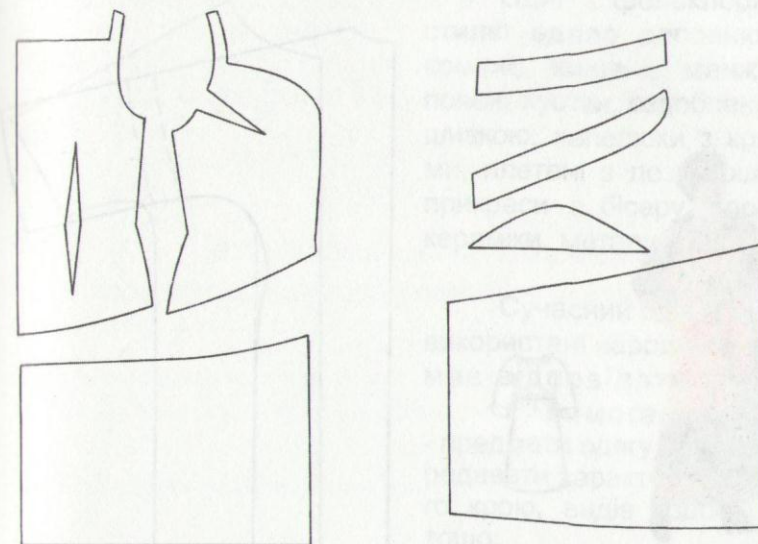
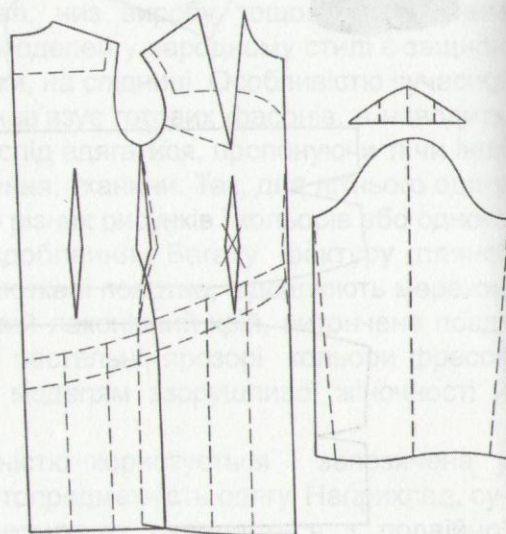
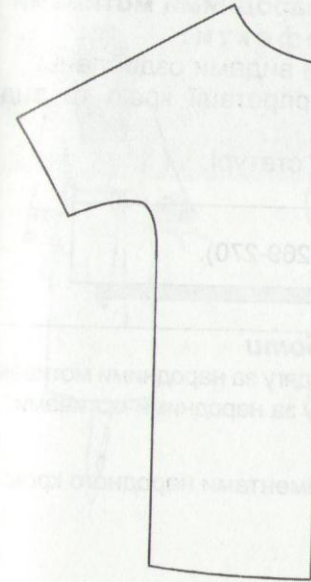
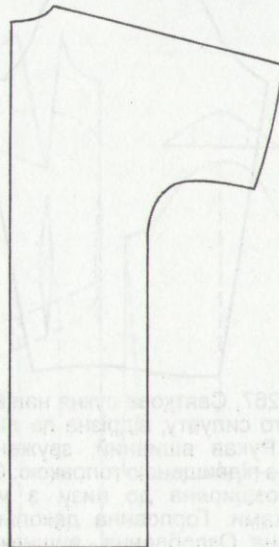
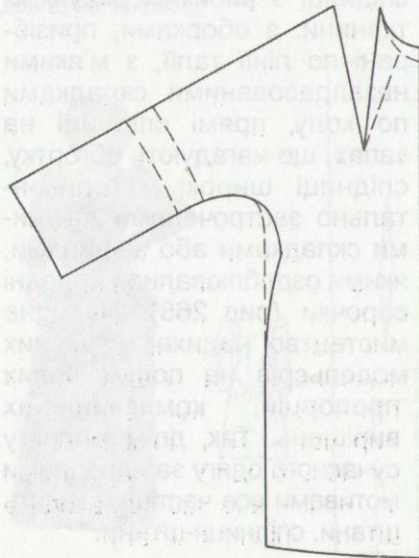
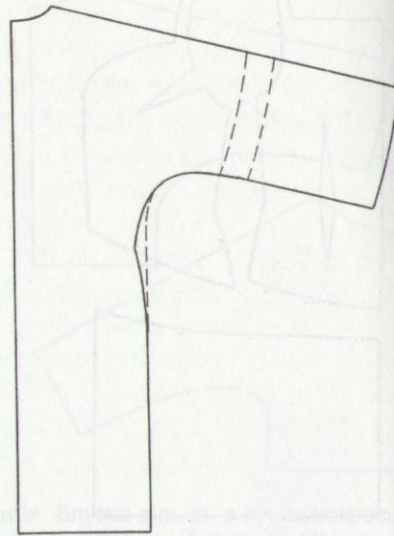


Рис. 267. Святова сукня напівприталеного силуету, відрізна по лінії стегон. Рукав вшивний, звужений до низу, з підвищеною головкою. Спідниця розширена до низу, з м'якими зборками. Горловина декольтована, фігурна. Оздоблення - вишивка

Залишаються модними спідниці з вибитим рисунком тканини, з оборками, призібраними по лінії талії, з м'якими незапрасованими складками по колу, прямі спідниці на запах, що нагадують обгортку, спідниці широкі з горизонтально застроченими дрібними складками або защипами, якими оздоблювалися народні сорочки (рис. 268). Народне мистецтво надихає сучасних модельєрів на пошук нових пропорцій, композиційних вирішень. Так, до комплекту сучасного одягу за народними мотивами все частіше входять штани, спідниця-штани.



Одяг фольклорного стилю вдало доповнюють коміри, кишені, манжети, пояси, хустки, оздоблені вишивкою, капелюхи з крисами, плетені з лози кошики, прикраси з бісеру, дерева, кераміки, металу тощо.

Сучасний одяг, у якому використані народні мотиви, має відповідати таким вимогам:

- предмети одягу повинні передавати характер народного крою, видів оздоблення тощо;
- одяг має відповідати вимогам, які висуваються до нього;
- одяг за народними мотивами повинен інтерпретувати та пропагувати народні традиції, відображати самостійне бачення народного стилю.

Рис. 268. Сукня святкова прямого силуету. Рукав суцільнокроєний, до ліктя. Горловина овальна, з м'якими зборками, низ рукава з накладною планкою. Лінія талії підкреслена тонким поясом. Оригінальність моделі надає хустка з вибитим рисунком та вставка внизу сукні з таким самим рисунком

У моделюванні та художньому оформленні одягу за народними мотивами необхідно:

- крій народного одягу, елементи оздоблення використовувати відповідно до призначення моделі;
- у оздобленні одягу використовувати традиційні народні техніки або їхні сучасні інтерпретації;
- у доборі кольорів надавати перевагу чистим, насиченим.

Під час моделювання одягу за народними мотивами можуть виникати дефекти:

- модель перенасичена різними видами оздоблень;
- у одязі відсутні сучасні інтерпретації крою та видів оздоблень;
- модель не відповідає заданій статурі.

Самостійна робота

Виконайте моделювання жилету (рис. 269-270).

Лабораторно-практичні роботи

1. Розробіть моделі повсякденного одягу за народними мотивами.
2. Розробіть моделі святкового одягу за народними мотивами.

Порядок виконання робіт

1. Розробіть дві моделі одягу з елементами народного крою та оздоблення.
2. Детально опишіть ці моделі.
3. Нанесіть лінії фасону.
4. Виконайте моделювання.



Рис. 269

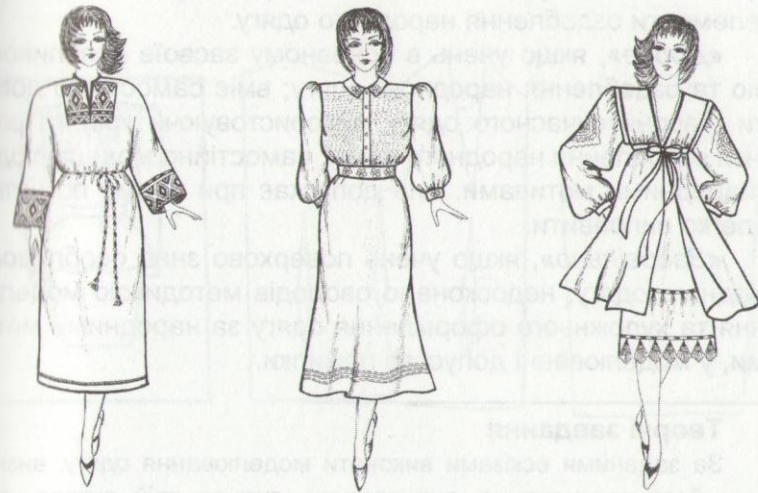


Рис. 270

Контрольні запитання і завдання

1. Чим характеризується стиль одягу за народними мотивами?
2. Які елементи народного костюму використовують у моделюванні сучасного одягу?
3. Чи розробляється повсякденний одяг у народному стилі?
4. Який крій народного костюму найчастіше зустрічається у моделюванні сучасного одягу?
5. Назвіть види та форми рукавів народного одягу, які найчастіше трапляються у сучасних моделях.

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень досконало засвоїв особливості крою та види оздоблень народного одягу; оволодів методикою розробки сучасного одягу на основі джерел народної

творчості; вміє розробляти моделі одягу, використовуючи крій та елементи оздоблення народного одягу.

«Добре», якщо учень в основному засвоїв особливості крою та оздоблення народного одягу; вміє самостійно добирати фасони сучасного одягу, використовуючи крій та елементи оздоблення народного одягу; самостійно моделює одяг за народними мотивами, але допускає при цьому помилки, які легко виправити.

«Задовільно», якщо учень поверхово знає особливості народного одягу; недосконало оволодів методикою моделювання та художнього оформлення одягу за народними мотивами, у моделюванні допускає помилки.

Творчі завдання

За заданими ескізами виконати моделювання одягу, визначивши його призначення, тип статури, силует, крій рукава, вид тканини, оздоблення, їхній колір (рис.271-279).

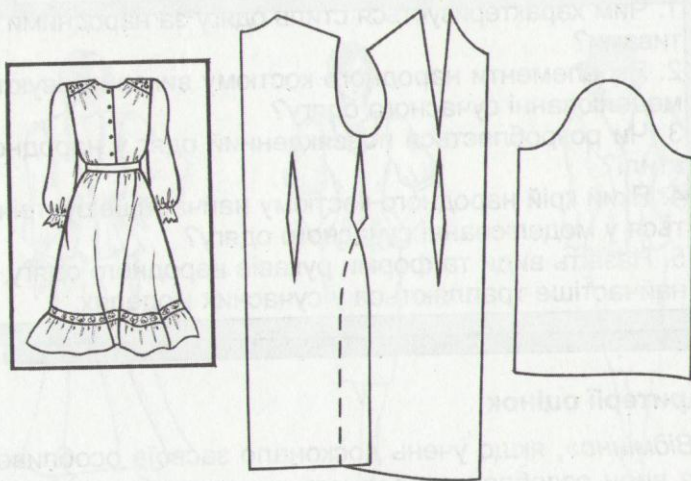


Рис. 271

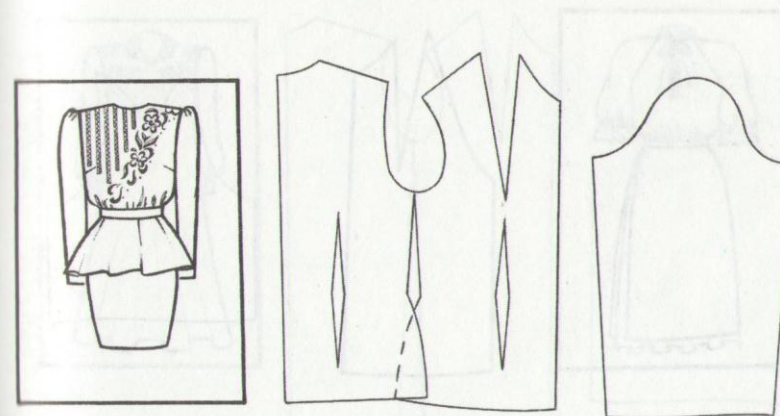


Рис. 272

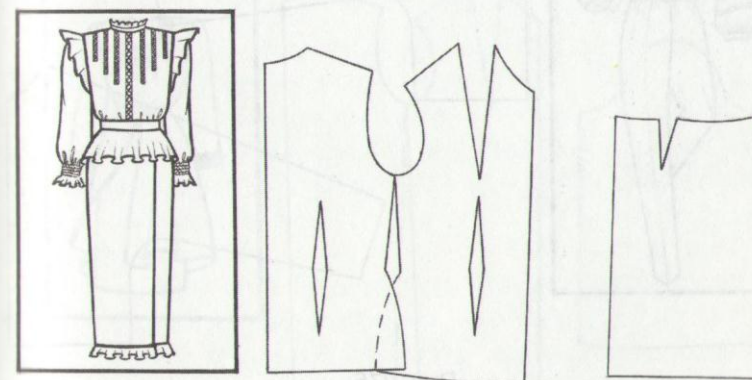


Рис. 273

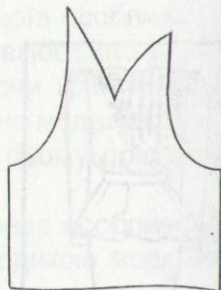


Рис. 274

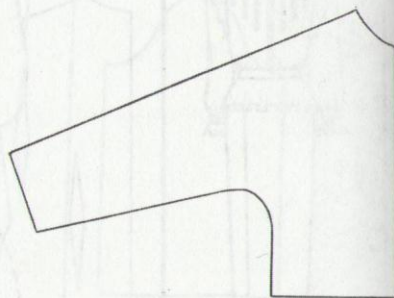
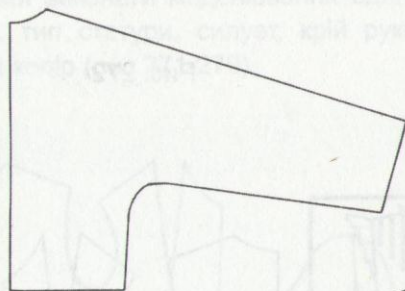


Рис. 275

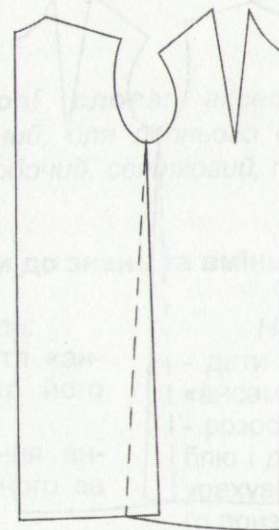
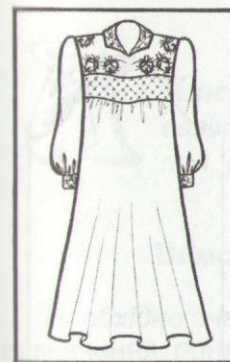


Рис. 276

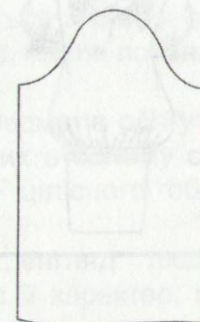
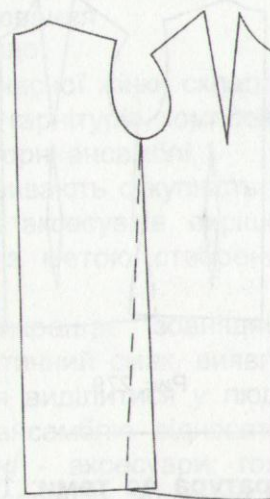


Рис. 277

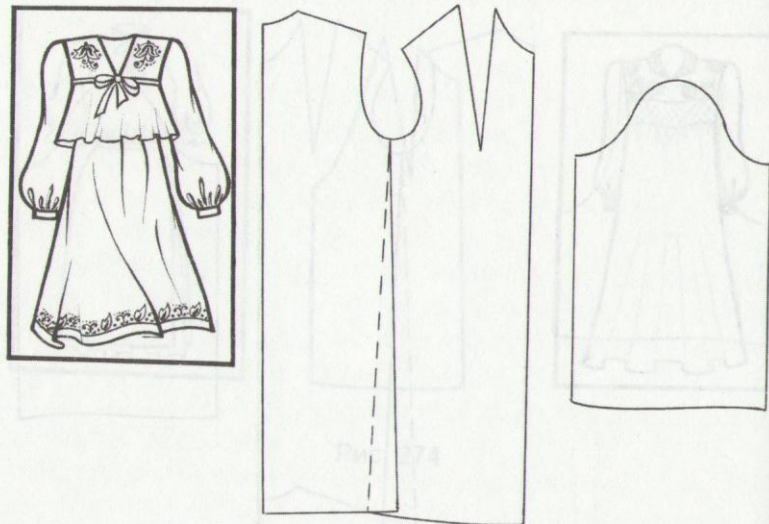


Рис. 278

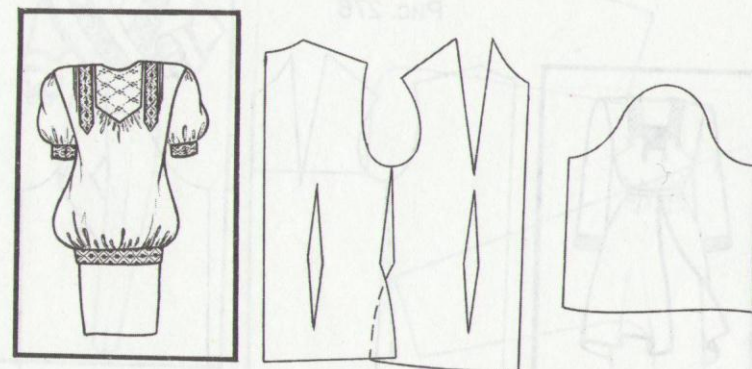


Рис. 279



Література до теми: 19, с. 8-12; 4, с. 111-118; 15, с. 28-49; 2, с. 218-221.

6. Ансамбль в одязі



Ключові слова: аксесуари, ансамбль - весільний, для літнього відпочинку, молодіжний, робочий, святковий, театральний.

Вимоги до знань та вмінь з теми

Необхідно знати:

- визначення поняття «ансамбль в одязі» та його складові частини;
- принципи створення ансамблю в одязі різного за призначенням;
- правила добору аксесуарів до основної частини ансамблю;
- принципи моделювання основи ансамблю тощо.

Необхідно вміти:

- дати визначення поняттю «ансамбль в одязі»;
- розробляти основу ансамблю і добирати аксесуари з урахуванням його основного призначення;
- створювати ансамбль в одязі певного призначення.

Гардероб сучасної жінки складається з різних предметів одягу, гарнітурів, комплектів, вдале поєднання яких створює неповторні ансамблі.

Ансамблем називають сукупність предметів одягу певного призначення та аксесуарів, вирішених в одному стилі, кольорі, матеріалі з метою створення цілісного образу особистості.

Ансамбль прикрашає зовнішній вигляд людини, свідчить про її естетичний смак, виявляє її характер, внутрішній світ, бажання виділитися у людському оточенні. До складових частин ансамблю відносять *основні*: предмети одягу та *другорядні* - аксесуари: головні убори, взуття, прикраси, сумки, рукавички, краватки, банти, шарфи тощо.

Другорядні частини ансамблю доповнюють основні й завершують його.

Основу ансамблю створює певний вид одягу визначеної форми, призначення, який розробляють для заданої статури.

Ансамбль вважається завершеним тоді, коли до нього не можна нічого додати, або, навпаки, відняти чи замінити.

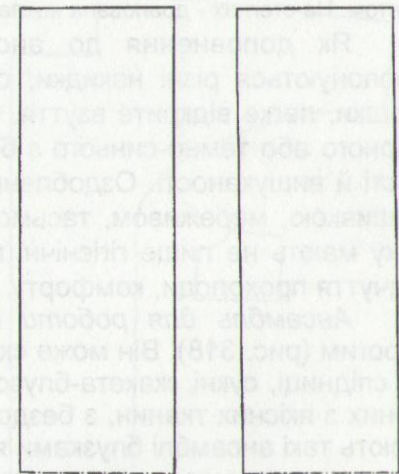
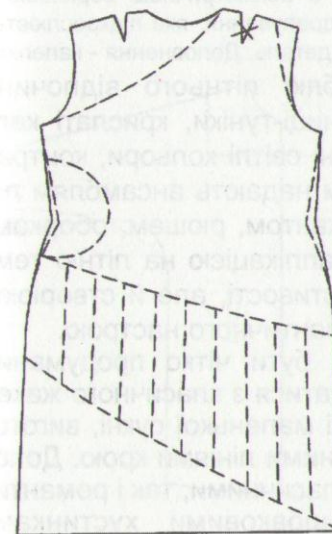
Ансамбль за призначенням буває для відпочинку, дорожній, святковий, домашній. За формою - приталеного, вільного, прямого силуетів, різної довжини, з різним кроєм рукава та оформленням горловини.

Предмети одягу в ансамблі та доповнення до нього можуть бути одного кольору, з відтінком або гармонійно поєднувати кілька кольорів, але не більше 2-3 хроматичних. Вишуканий вигляд мають предмети одягу, вирішені в нюансових поєднаннях кольорів, або за принципом їхньої контрастності (червоний-чорний, чорний-білий тощо).

У створенні ансамблю важливо брати до уваги вид тканини, її фактуру, властивості, завдяки яким можна чітко передати форму деталей, призначення одягу, індивідуальність особистості.

Ансамбль розробляють з урахуванням будови статури, кольору шкіри, волосся, очей, віку, характеру і темпераменту людини. Основні пропорції ансамблю підпорядковуються одній меті - підкреслити природні переваги статури і сховати її недоліки.

Кожен предмет одягу повинен виявляти призначення ансамблю і гармоніювати з іншими предметами костюму. Так, до пляжного ансамблю може входити купальник закритий типу «гімнастичного» або відкритий маленький типу «бікіні», халат або сукня-сарафан з тонкої бавовняної тканини чи льону (рис. 280).



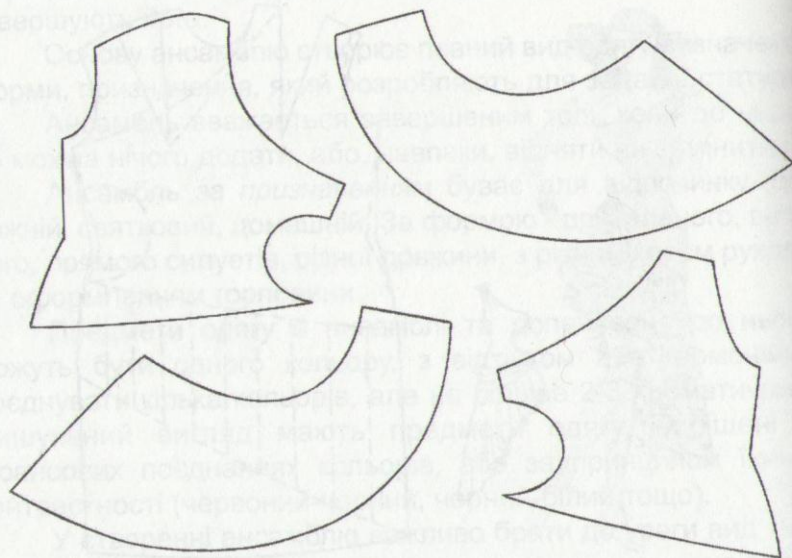
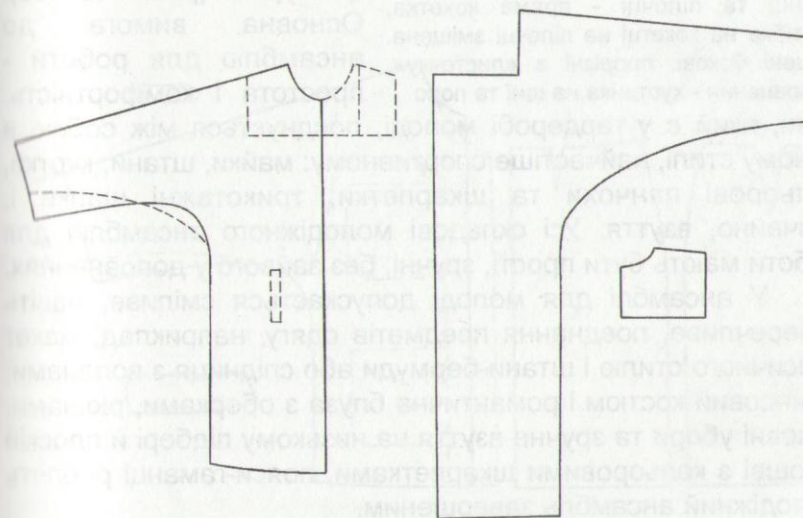
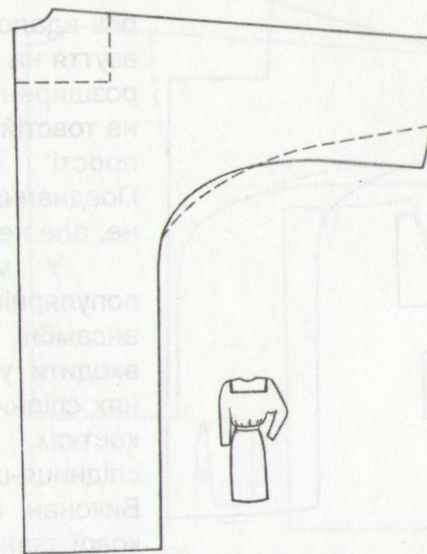
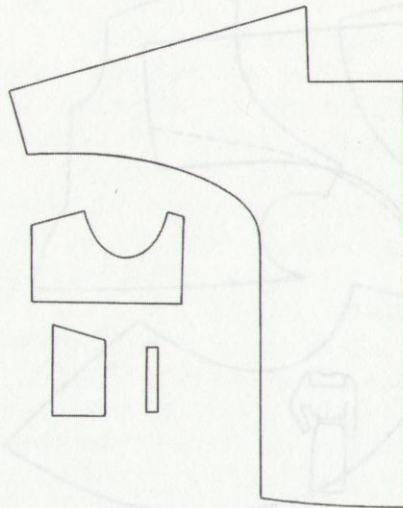


Рис. 280. Екстравагантна сукня-сарафан з асиметричною верхньою та нижньою частинами. На правому плечі - драпування, яке підкреслюється бантом. На стегнах - драпована накладна деталь. Доповнення - капелюх

Як доповнення до ансамблю літнього відпочинку пропонуються різні накидки, спідниці-туніки, крилаті капелюшки, легке відкрите взуття. Ніжні світлі кольори, контраст чорного або темно-синього з білим надають ансамблям легкості й вишуканості. Оздоблення кантом, рюшем, оборками, вишивкою, мереживом, тасьмою, аплікацією на літню тематику мають не лише гігієнічні властивості, але й створюють відчуття прохолоди, комфорту, романтичного настрою.

Ансамбль для роботи має бути чітко продуманим, строгим (рис. 318). Він може складатися з класичного жакета та спідниці, сукні, жакета-блузона і маленької сукні, виготовлених з якісних тканин, з бездоганними лініями крою. Доповнюють такі ансамблі блузками як класичними, так і романтичними, светрами, краватками, шовковими хустинками, шкіряними поясами, сумками.





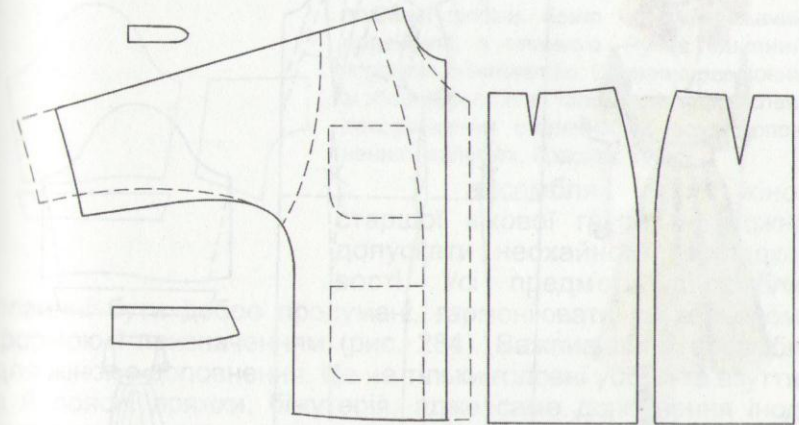
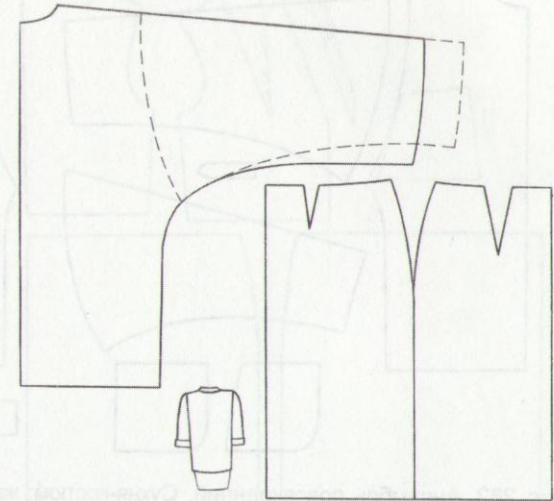
Завершують ансамбль вдало підібране зручне взуття на середньому, ледь розширеному, підборі або на товстій підошві, панчохи, прості головні убори. Поєднання кольорів спокійне, але не монотонне.

У молоді широкою популярністю користуються ансамблі, до яких можуть входити у різних поєднаннях спідниця, светр, шарф, костюм, блузка, штани, спідниця-штани з курткою. Виконані ансамблі з одна-

Рис. 281. Ансамбль для роботи. Сукня пряма з суцільнокроєним рукавом, на спинці та пілочці - пряма кокетка. Застібка на кокетці на пілочці зміщена. Кишені бокові, прорізи в «листочку». Доповнення - хустинка на шиї та пояс

Одяг, який є у гардеробі молоді, поєднується між собою в одному стилі, найчастіше спортивному: майки, штани, куртки, кольорові панчохи та шкарпетки, трикотажні шапки і, звичайно, взуття. Усі складові молодіжного ансамблю для роботи мають бути прості, зручні, без зайвого у доповненнях.

У ансамблі для молоді допускається сміливе, навіть суперечливе, поєднання предметів одягу, наприклад, жакет класичного стилю і штани-бермуди або спідниця з воланами; джинсовий костюм і романтична блуза з оборками, рюшами. Головні убори та зручне взуття на низькому підборі й плоскій підошві з кольоровими шкарпетками, пояси-гаманці роблять молодіжний ансамбль завершеним.



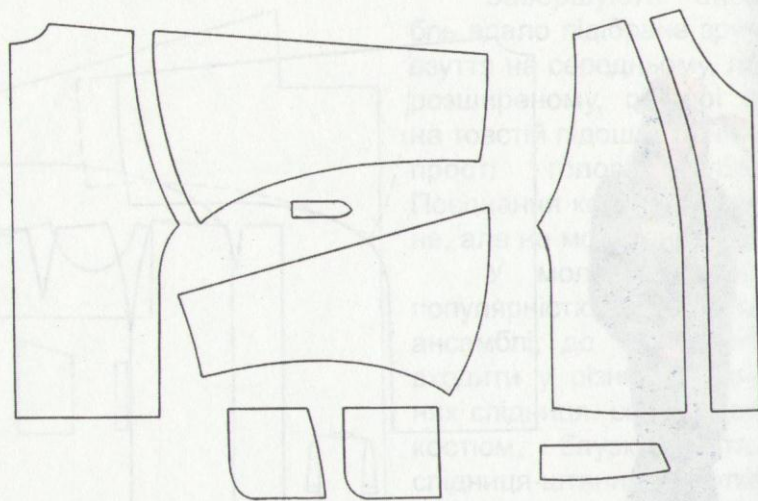


Рис. 282. Ансамбль повсякденний. Сукня-костюм: жакет та спідниця. Жакет прямий з суцільнокроєним рукавом і манжетами. Комір відкладний з вилогами. Застібка центральна бортова. Кишені накладні. На плечах - погони на гудзиках. Спідниця пряма, двошовна. Вишита хустинка в нагрудній кишені та капелюшок

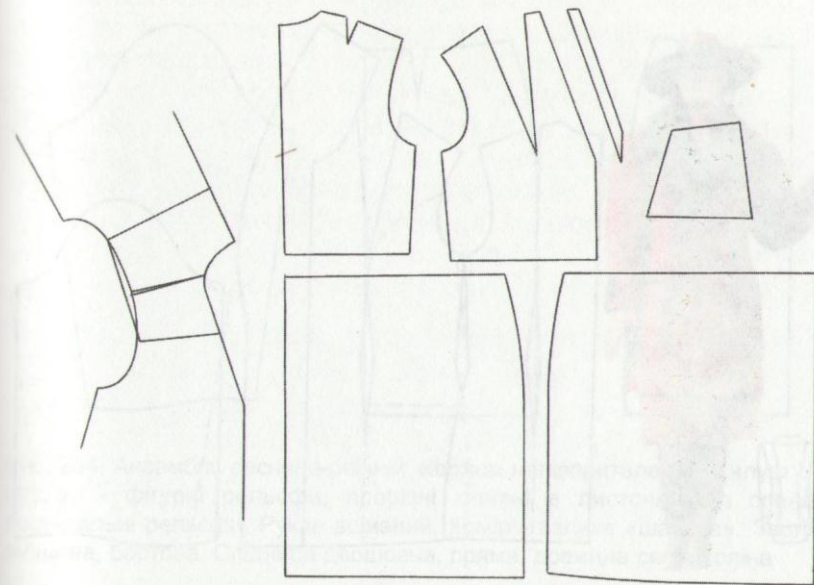
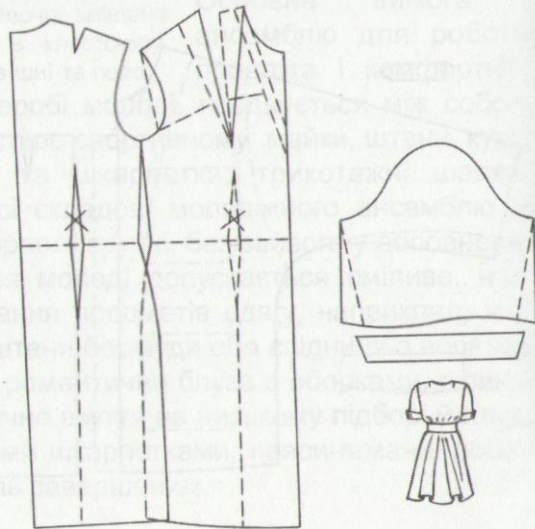
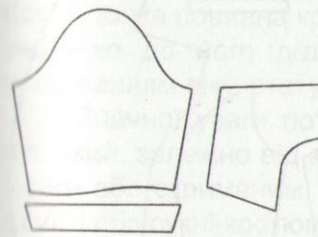


Рис. 283. Ансамбль для літа. Сукня напівприталена, відрізна по лінії талії, з напуском на поясі. Виріз горловини - Y-подібної форми. Комір - плосколежачий, подвійний, з планкою. Рукав вшивний, короткий, з манжетою. Спідниця двошовна, зі зборками по лінії талії. Талія підкреслена декоративним шкіряним поясом. Доповнення - капелюх, браслет, туфлі



У ансамблях для жінок старшої вікової групи не можна допускати неохайності, випадковості. Усі предмети ансамблю повинні бути добре продумані, гармоніювати за кольором, формою і призначенням (рис. 284). Важливими у ансамблі для жінок є доповнення. Це не тільки головні убори та взуття, а й пояси, пряжки, біжутерія, адже саме доповнення іноді визначають стиль, розкривають образ жінки.

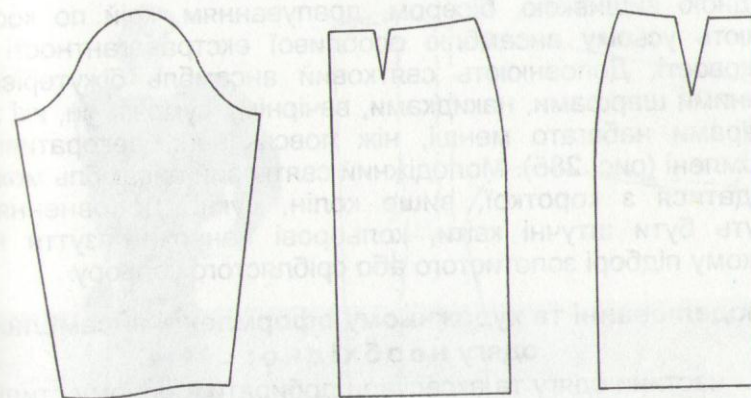
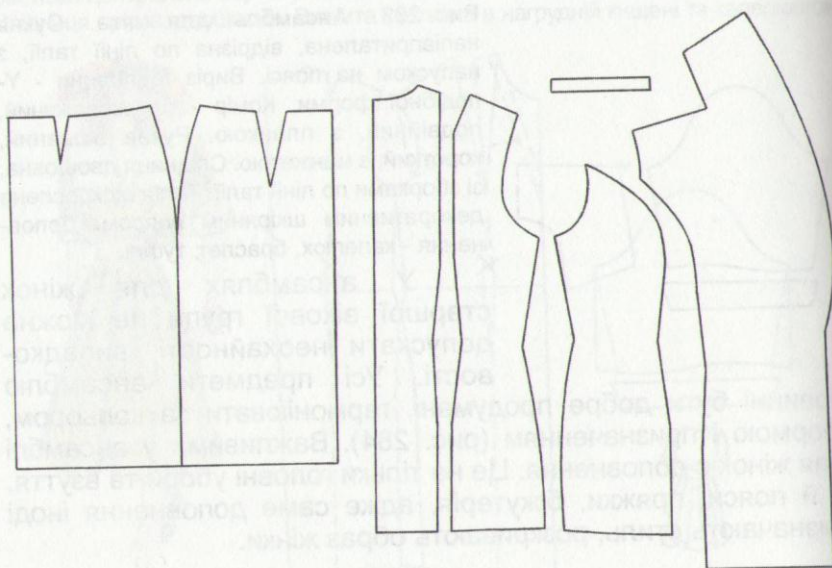


Рис. 284. Ансамбль весняно-осінній. Костюм напівприталеного силуету. На плічці - фігурні рельєфи, прорізні кишені в листочку. На спинці - вертикальні рельєфи. Рукав вшивний. Комір - велика «шалька». Застібка розміщена, бортова. Спідниця двошовна, пряма, довжина сягає коліна

Жінка з естетичним смаком знає свій стиль, завжди одягається відповідно до своєї зовнішності, враховуючи абсолютно все: манеру ходити, триматися, розмовляти. Кожна жінка повинна критично ставитися до свого одягу, бути уважною до його деталей і добирати предмети одягу з урахуванням віку, статури, професії, конкретних обставин.

Значної уваги потребує створення святкового ансамблю, який, залежно від конкретних обставин, може бути вишуканим або стриманим. Так, весільний ансамбль складається з сукні або сукні-костюма білого, ніжного пастельного кольору. Доповнюється фатою або штучними квітами, якими прикрашається зачіска нареченої. Взуття витончене, білого або світлого кольору. Доповненням може бути золотий ланцюжок, декоративні прикраси, в руках - букетик живих квітів.

Ансамбль для театру можна вирішити, наприклад, на контрасті великого об'ємного жакета-блузона і маленької сукні з оксамиту або довгої сукні з велюру з декольтованим вирізом горловини.

Вишуканість фактури та рисунка тканини, оздоблення складною вишивкою, бісером, драпуванням, крій по косій надають усьому ансамблю особливої екстравагантності й святковості. Доповнюють святковий ансамбль біжутерією, штучними шарфами, накидками, вечірніми сумочками, які за розмірами набагато менші, ніж повсякденні, декоративно оформлені (рис. 285). Молодіжний святковий ансамбль може складатися з короткої, вище колін, сукні. Доповненням можуть бути штучні квіти, кольорові панчохи, взуття на низькому підборі золотистого або сріблястого кольору.

У моделюванні та художньому оформленні ансамблю одягу необхідно:

- частини одягу та аксесуари добирати в одному стилі;
- ансамбль створювати за призначенням;
- колір, тканину, форму ансамблю одягу вирішувати відповідно до типу статури і особливостей моделі.

Під час моделювання одягу можуть виникнути дефекти:

- ансамбль не відповідає призначенню;
- аксесуари підібрані не за призначенням;
- основна частина ансамблю не відповідає заданій статурі, фасону.

Самостійна робота

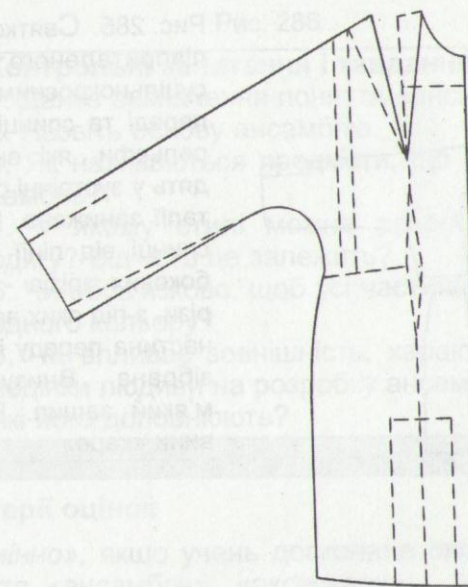
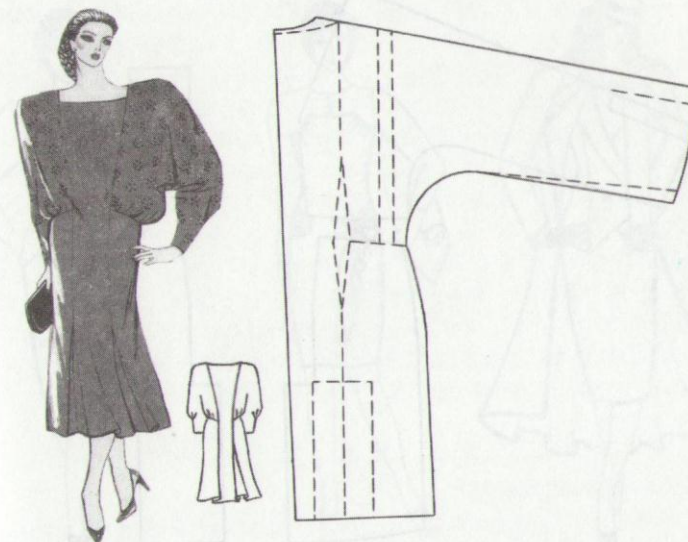
Виконайте моделювання заданих ансамблів (рис. 286).

Лабораторно-практична робота

Розробіть ансамбль одягу.

Порядок виконання роботи

1. Розробіть і замалюйте ансамбль одягу.
2. Детально опишіть ансамбль одягу.
3. Нанесіть лінії фасону.
4. Виконайте моделювання.



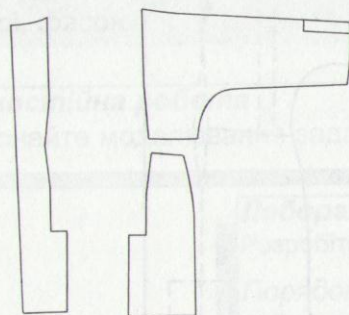
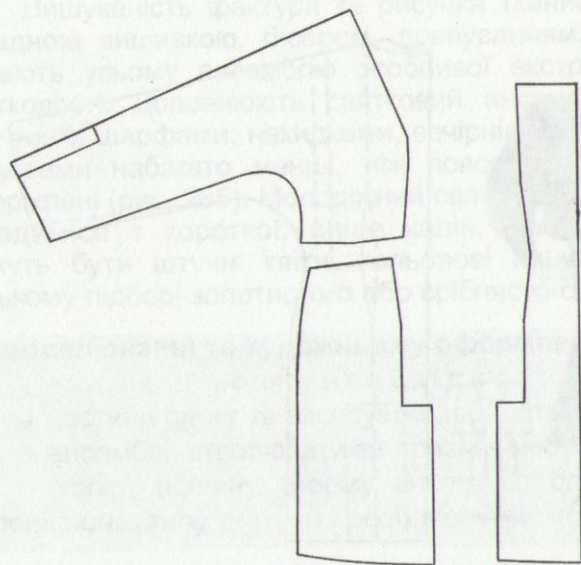


Рис. 285. Святкова сукня напівприталеного силуету з суцільнокроєним рукавом. На переді та спинці вертикальні рельєфи, які внизу переходять у зустрічні складки. Лінія талії занижена. На переді та спинці від лінії рельєфів до бокових зрізів - фігурні підрізи, з-під яких верхня бокова частина переду і спинки прикріплена. Внизу рукава - м'який заціп. Виріз горловини «каре»



Рис. 286

Контрольні запитання і завдання

1. Дайте визначення поняття «ансамбль в одязі».
2. Назвіть основу ансамблю.
3. Як називаються предмети, що доповнюють ансамбль?
4. У якому стилі можна розробляти ансамбль одягу? Від чого це залежить?
5. Чи обов'язково, щоб усі частини ансамблю були одного кольору?
6. Чи впливає зовнішність, характер, манери поведінки людини на розробку ансамблю і предметів, які його доповнюють?

Критерії оцінок

«Відмінно», якщо учень досконало оволодів визначенням поняття «ансамбль», «аксесуари»; засвоїв принципи

створення ансамблю в одязі; самостійно визначає призначення ансамблю та створює ансамбль в одязі; самостійно визначає основні елементи ансамблю та другорядні.

«Добре», якщо учень в основному засвоїв визначення понять «ансамбль», «аксесуари»; в основному оволодів методами створення ансамблю в одязі; вміє створювати ансамбль в одязі, але допускає незначні помилки, які легко можна усунути; визначає основні елементи ансамблю і другорядні.

«Задовільно», якщо учень в основному засвоїв визначення понять «ансамбль», «аксесуари»; недостатньо оволодів методикою створення ансамблю в одязі; ансамбль в одязі розробляє за допомогою викладача та додаткової літератури; аксесуари до одягу певного призначення добирає з труднощами.

Творчі завдання

Виконайте моделювання одягу; доповніть його відповідними аксесуарами та визначте тип статури, призначення, силует, крій рукава, вид тканини, оздоблення, їхній колір (рис. 287-294).

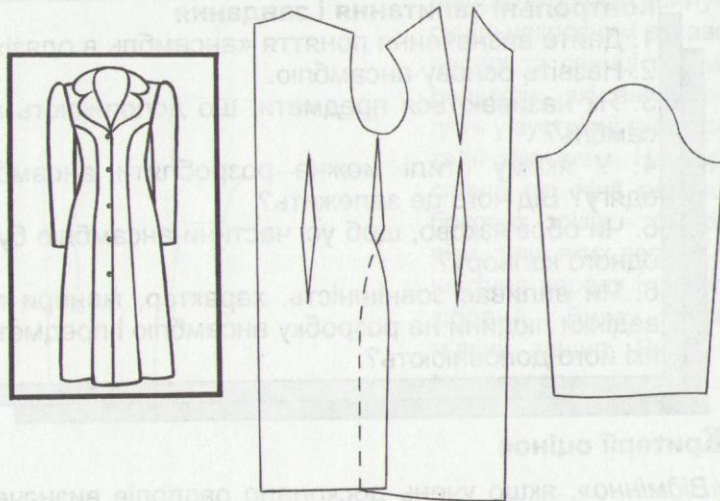


Рис. 287

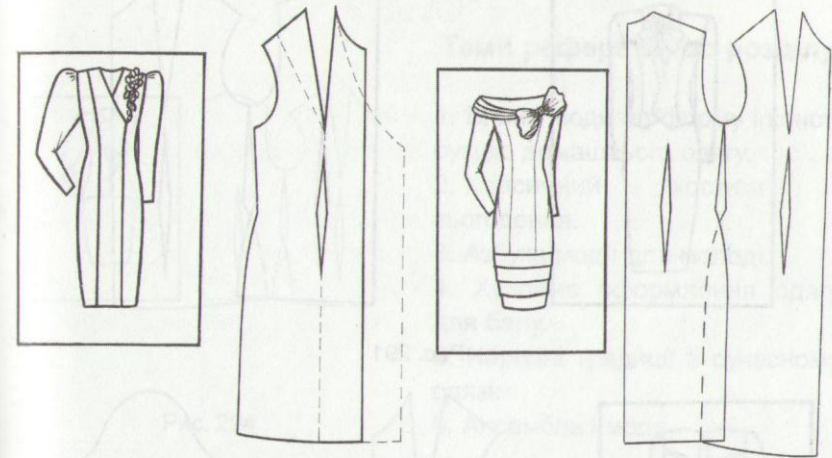


Рис. 288

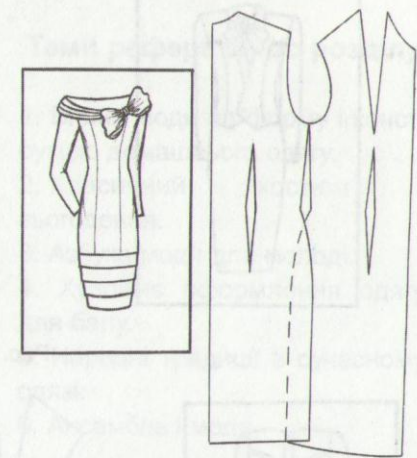


Рис. 289

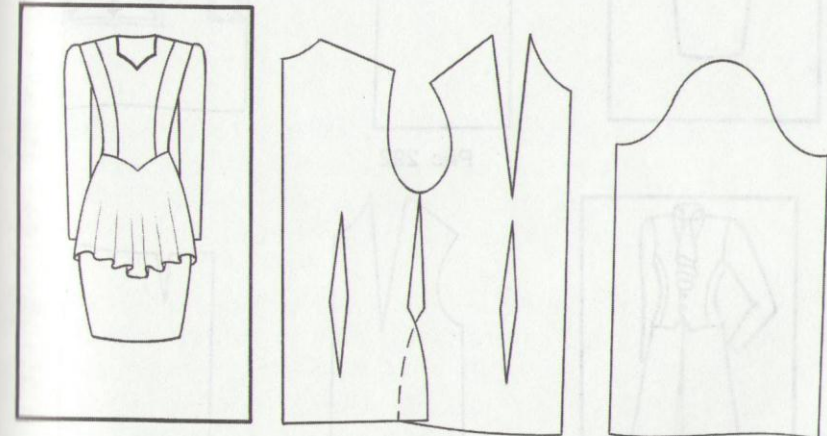


Рис. 290

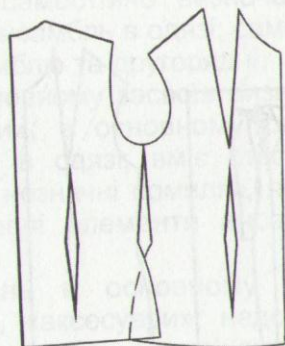
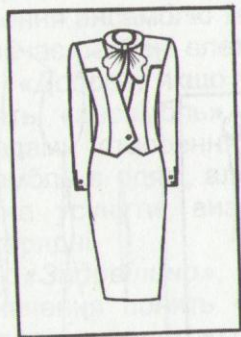


Рис. 291

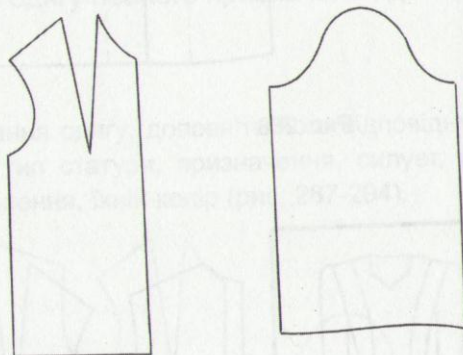
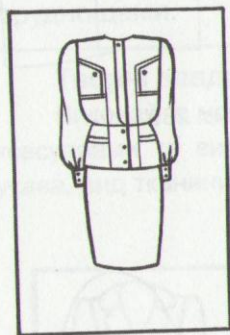


Рис. 292

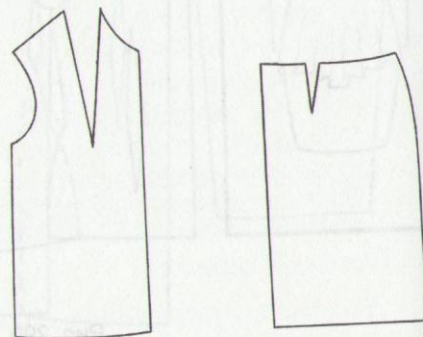


Рис. 293

294

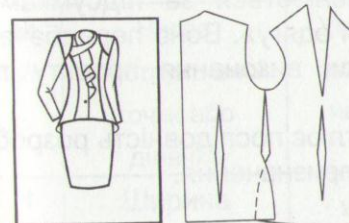


Рис. 294

Теми рефератів до розділу

1. Вплив моди на форму і конструкцію домашнього одягу.
2. Класичний костюм і сьогодення.
3. Азбука моди для молоді.
4. Художнє оформлення одягу для балу.
5. Народні традиції в сучасному одязі.
6. Ансамбль і мода.



Література до теми: 7, с. 3-8; 5, с. 50.

295

Курсове проектування

Курсове проектування здійснюється за підсумками вивчення предмета «Моделювання одягу». Воно передбачає написання пояснювальної записки, виконання проекту та створення зразка моделі.

Пояснювальна записка висвітлює послідовність розробки та моделювання одягу певного призначення.

Зміст пояснювальної записки

Конструкторсько-технологічна характеристика виробу

1. Вибір моделі.
2. Опис підбраної моделі.
3. Вибір вихідних даних.
4. Розробка та побудова креслення основи конструкції моделі.
5. Моделювання виробу.

1. *Підбір моделі* здійснюється на основі самостійного, творчого пошуку форм, крою, елементів оздоблення відповідно до заданого призначення одягу. На основі підібраних форм і елементів одягу розробляються ескізи, а найбільш вдалі - беруться за основу для подальшого їх моделювання.

Ескізи виконуються на статуру у повний зріст відповідно до канону, показуючи вигляд спереду та ззаду. Ескізи виконуються олівцем, у чорно-білому кольорі, виділяючи всі лінії фасону. Ескіз основної моделі замальовується на проекті.

2. *Описуючи модель*, необхідно детально розробити форму, силует, стиль даного виду одягу. Спочатку описуються конструктивно-декоративні елементи на плічці, спинці, спідниці, вказується крій рукава, коміра та інших елементів одягу.

3. *Вихідні дані* включають мірки та додачі, що записуються в сантиметрах. Додачі добираються з таблиць згідно силуету і виду одягу.

4. Для побудови конструкції необхідно виконати попередній розрахунок та положення всіх конструктивних точок і ділянок. Розрахунки зводяться до таблиці.

№ п/п	Назва конструктивної точки або ділянки	Умове позначення	Розрахункова формула	Числове значення
1	Ширина спинки	Aa	Шс+Пш. с	18+1=19 см

Побудова конструкції у пояснювальній записці подається в масштабі 1:4, а на проекті - в масштабі 1:2. Основні зрізи деталей виконуються суцільною лінією, товщиною 0,5 мм, а допоміжні - тонкою лінією, товщиною 0,1 мм.

5. *Лінії фасону* позначаються штрихами. Якщо на одній конструктивній основі моделюються два види одягу, то лінії фасону одного виду одягу позначаються штриховою, а другого - пунктирною лінією. Змодельовані деталі накладаються на чистий аркуш паперу і контури зрізів обводяться олівцем.

Курсова робота доповнюється зразком моделі, виконаним у масштабі 1:2, або розробкою дидактичного матеріалу з предмета.

Проект передбачає малюнок моделі та побудову конструкцій з нанесеними лініями фасону (рис. 295-302).

Проект виконується на форматі А 1, розміщуючи зліва малюнок моделі, а справа - побудову конструкції всіх деталей з нанесеними лініями фасону. Якщо модель передбачає багато деталей складних форм, дозволяється продовжувати моделювання на другому аркуші паперу. Основні зрізи деталей виконуються суцільною лінією товщиною 0,72 мм.

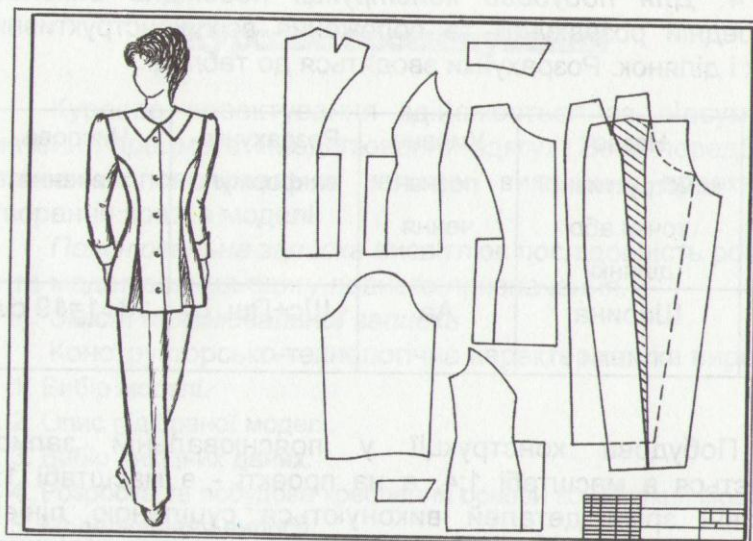
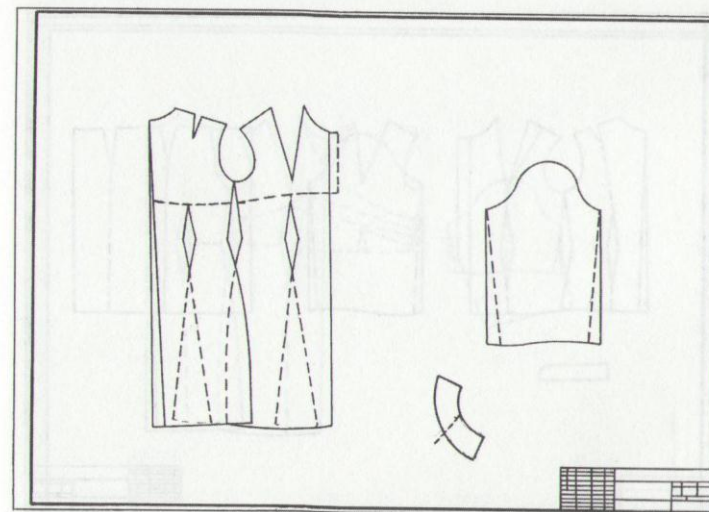
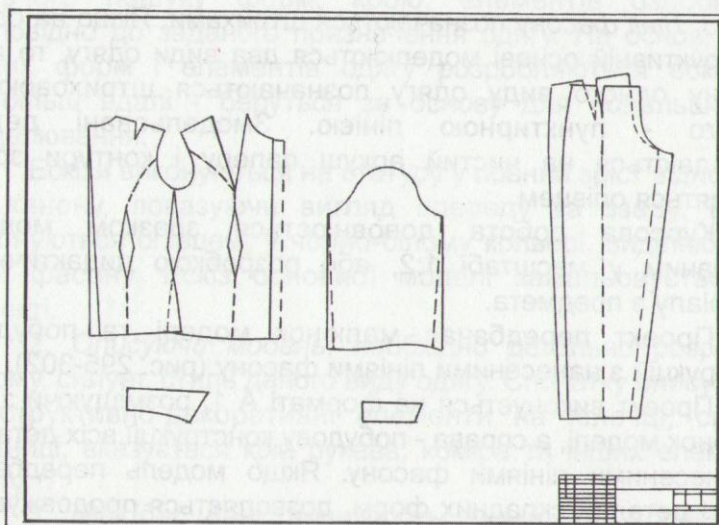


Рис. 295



Рис. 296



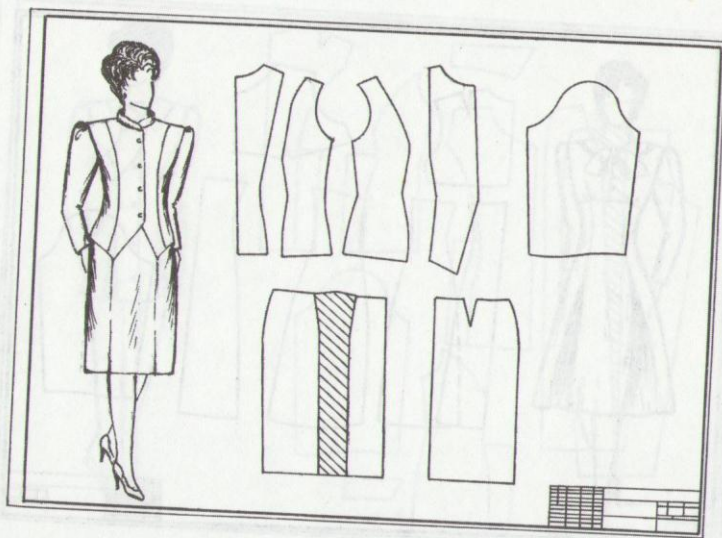


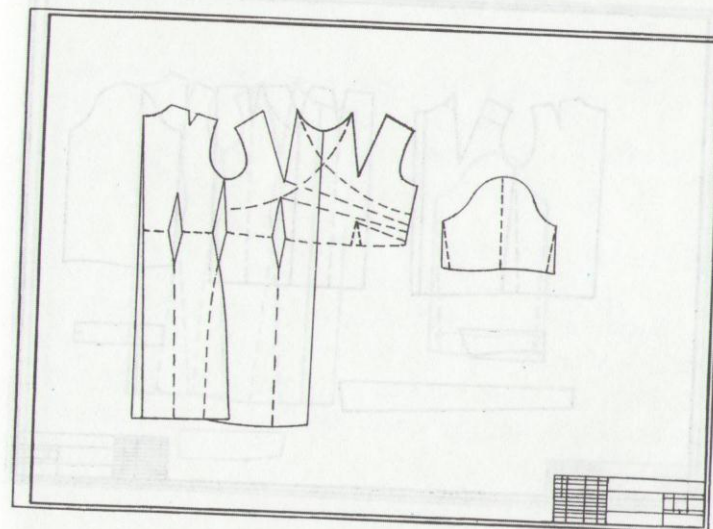
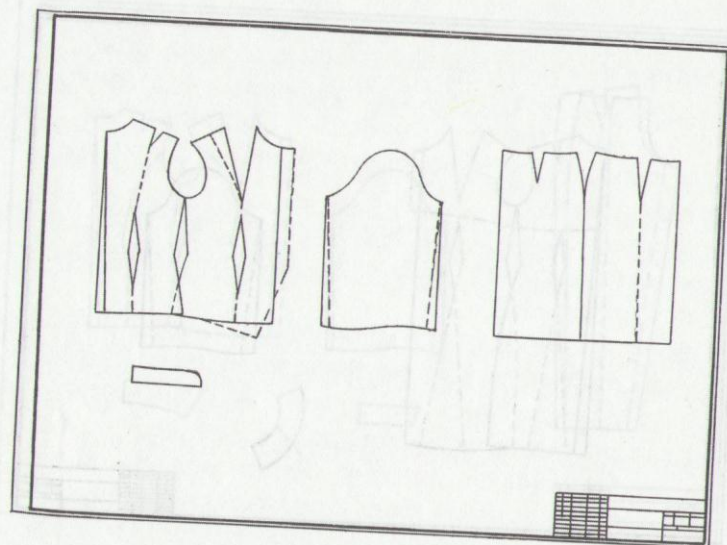
Рис. 297

300



Рис. 298

301



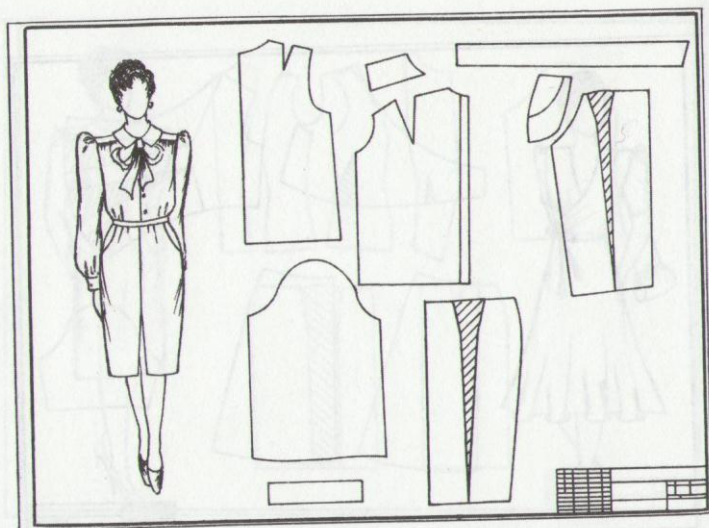


Рис. 299

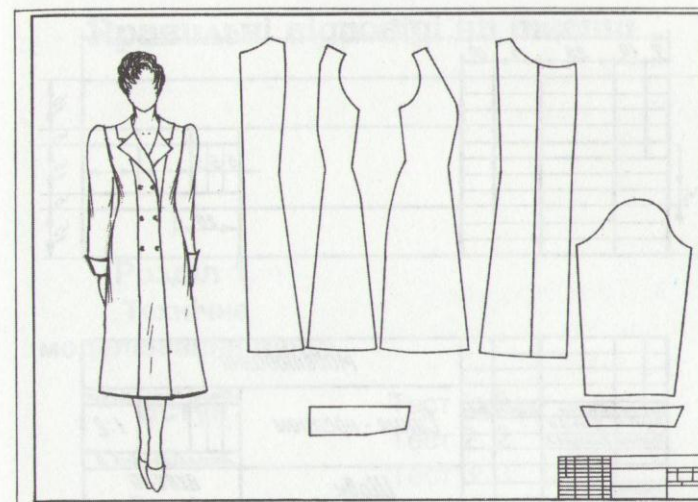
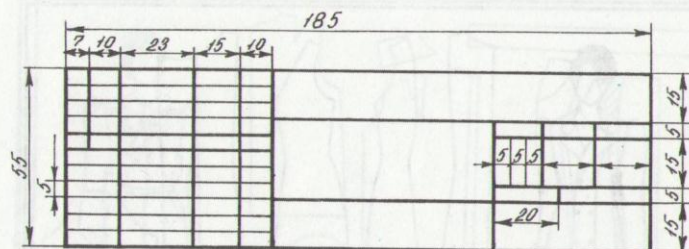


Рис. 300



Модельювання							
Вис. Аж.	к. догн.	Вис. Аж.	Вис. Аж.	Вис. Аж.	Сукня - костюм	Літера	Маса
Довж. Аж.	Довж. Аж.	Довж. Аж.	Довж. Аж.	Довж. Аж.		Масштаб	1:2
Вис. Аж.	Вис. Аж.	Вис. Аж.	Вис. Аж.	Вис. Аж.	Шовк	Ажур	Ажур
Вис. Аж.	Вис. Аж.	Вис. Аж.	Вис. Аж.	Вис. Аж.		ВКПЧ-19	11 ар (15)

Рис. 301

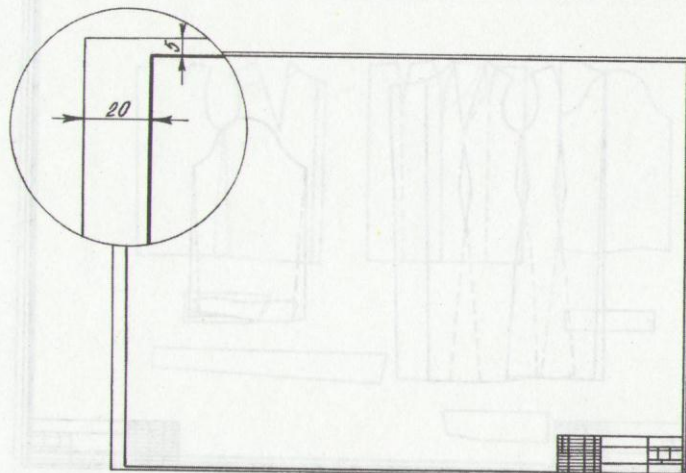


Рис. 302

Правильні відповіді на тести

Розділ 1. Технічне модельювання одягу

Вступ

Тест 1: 2
Тест 2: 2
Тест 3: 3

1. Техніка пере- міщення нагрудної виточки

Тест 1: 1-1; 2-2; 3-3
Тест 2: 1
Тест 3: 2
Тест 4: 3
Тест 6: 2
Тест 7: 1
Тест 8: 2
Тест 9: 2

Тест 5: 1. Позначити виріз горловини. 2. Пройму поділити навпіл, визначену точку з'єднати з кінцем нагрудної та талієвої виточки і продовжити її до талії низу. 3. За позначеною лінією викрійку розрізати, враховуючи додачі на розширення по лінії низу. 4. Середню та бокову частини переду за лінією рельєфу вирівняти.

2. Моделювання рукавів

Тест 1 : 3 Тест 4: 4
Тест 2: 2 Тест 5: 2
Тест 3 2 Тест 6: 3

3. Проектування складок, підрізів, драпувань

Тест 1: 2 Тест 5: 1
Тест 2: 2 Тест 6: 1, 3
Тест 3: 2 Тест 7: 1
Тест 4: 1

4. Моделювання поясних виробів

Тест 1: рис. 1-3 Тест 5: 2
 рис. 2-2 Тест 6: 2
 рис. 3-1 Тест 7: 2
Тест 2: 3 Тест 8: 3
Тест 3: 1
Тест 4: 2

Розділ 2. Композиція одягу

1. Основні закони композиції одягу

Тест 1: 1 Тест 5: 2
Тест 2: 2 Тест 6: 2
Тест 3: 3 Тест 7: 1
Тест 4: 1

2. Стиль і мода

Тест 1: 1-4; 2-2; Тест 3: 2
 3-3; 4-1 Тест 4: 1
Тест 2: 2 Тест 5: 2

3. Силует та лінії в одязі

Тест 1: 3 Тест 6: 2, 3
Тест 2: 2 Тест 7: 3
Тест 3: 3 Тест 8: 3
Тест 4: 2 Тест 9: 3
Тест 5: 3 Тест 10: 1, 3

4. Пропорції в одязі

Тест 1: 1 Тест 4: 3
Тест 2: 1 Тест 5: 2
Тест 3: 1-3; 2-1; Тест 6: 2
 3-2;

5. Колір в одязі

Тест 1: білий Тест 4: 1
Тест 2: 2 Тест 5: 2
Тест 3: 4

**6. Ритм
в одязі**

Тест 1: 2
Тест 2: 1
Тест 3: 2

Тест 4: 3
Тест 5: 4

**7. Тканина
та оздоблення
в одязі**

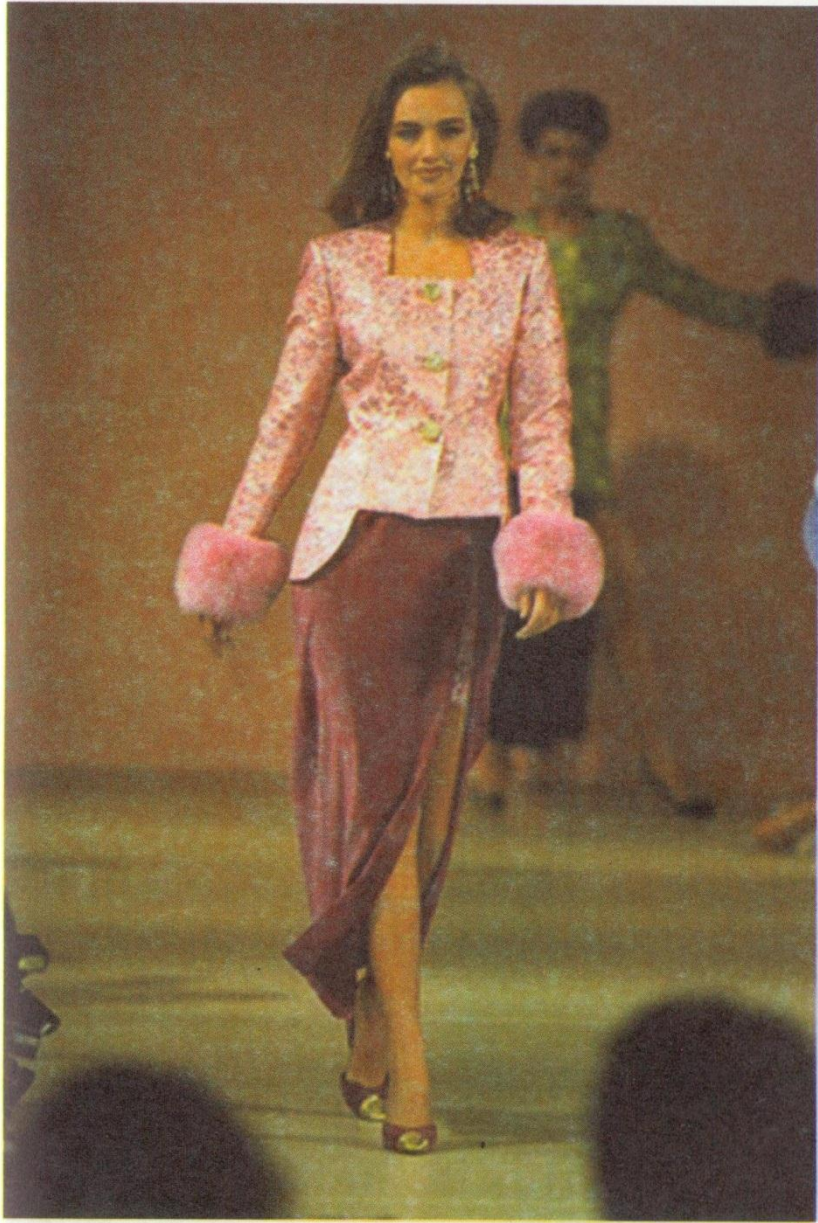
Тест 1: 2
Тест 2: 3
Тест 3: 2

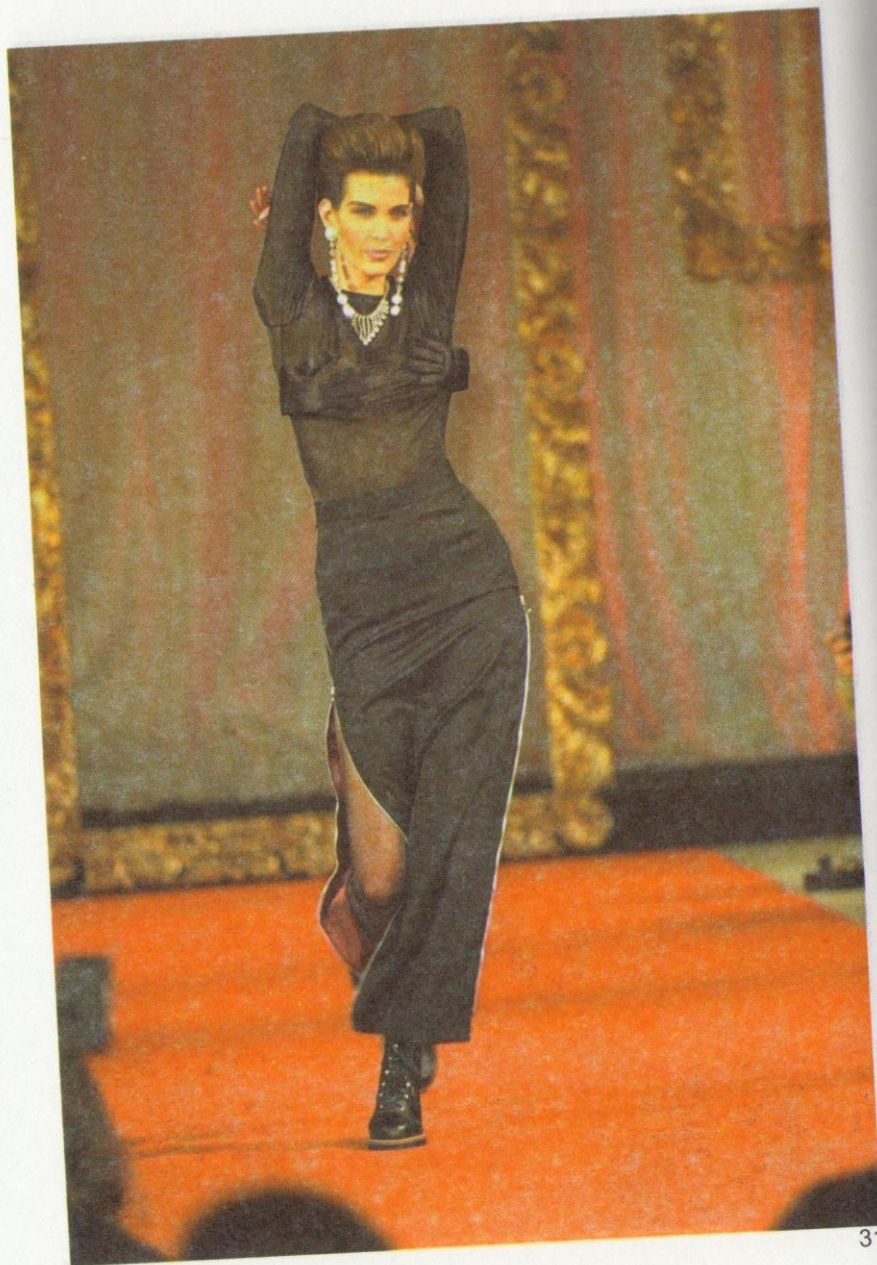
**8. Зорові ілюзії
в одязі**

Тест 1: 1, 3
Тест 2: 3
Тест 3: 2, 3

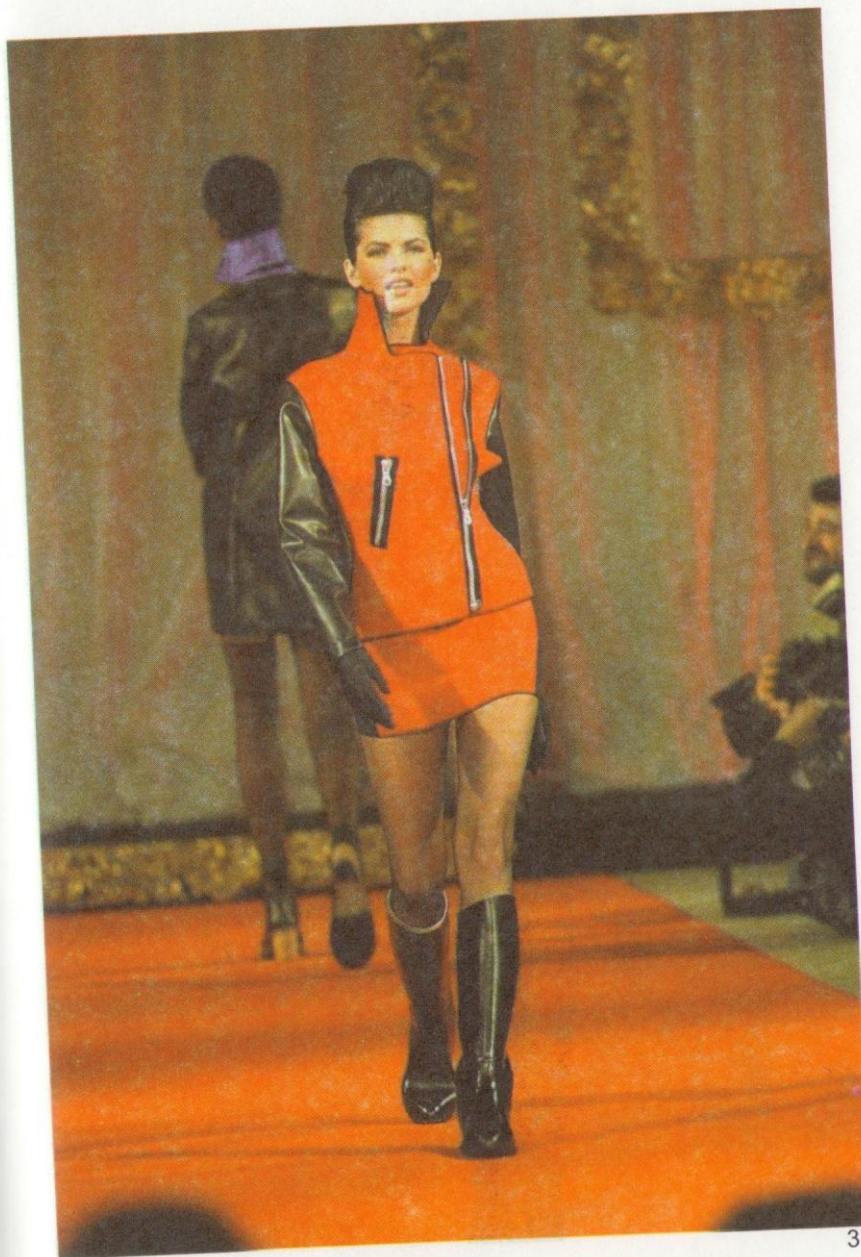
Тест 4: 2, 3
Тест 5: 1, 2

Додаток

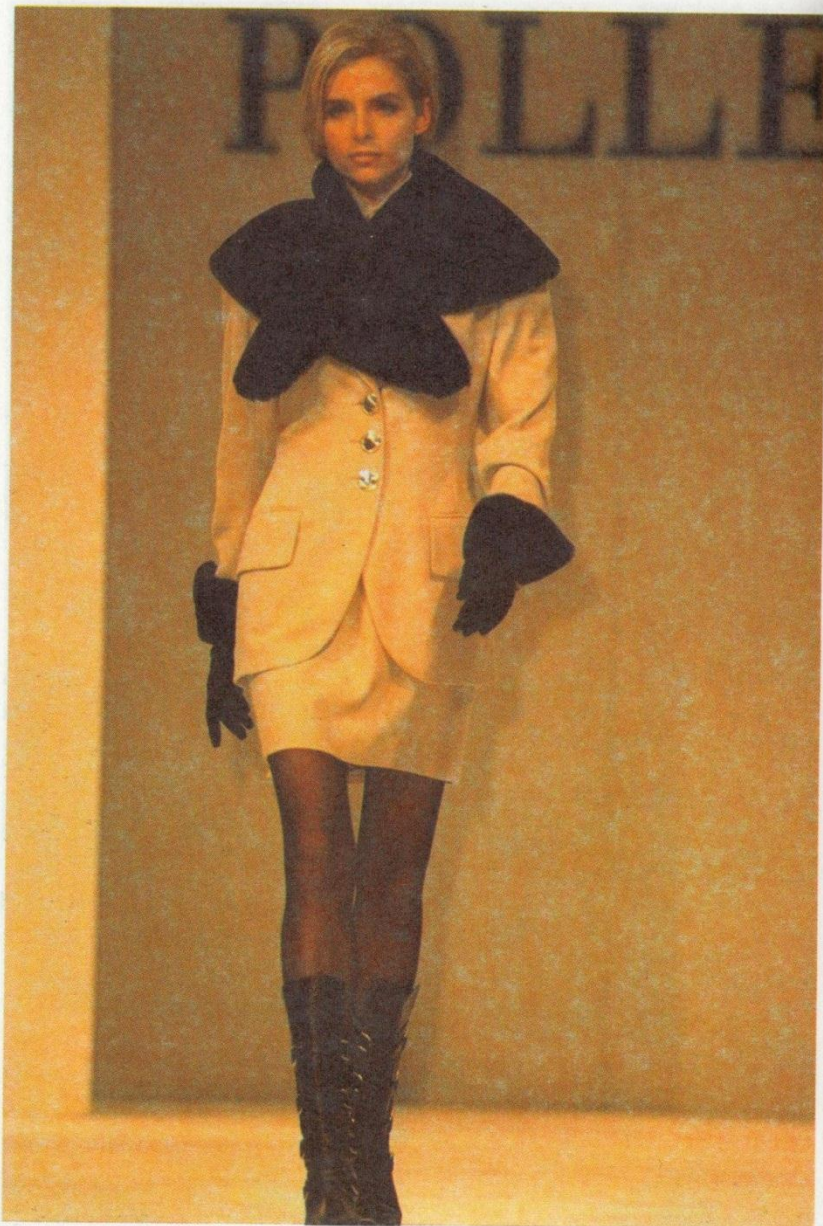




312



313



314



315



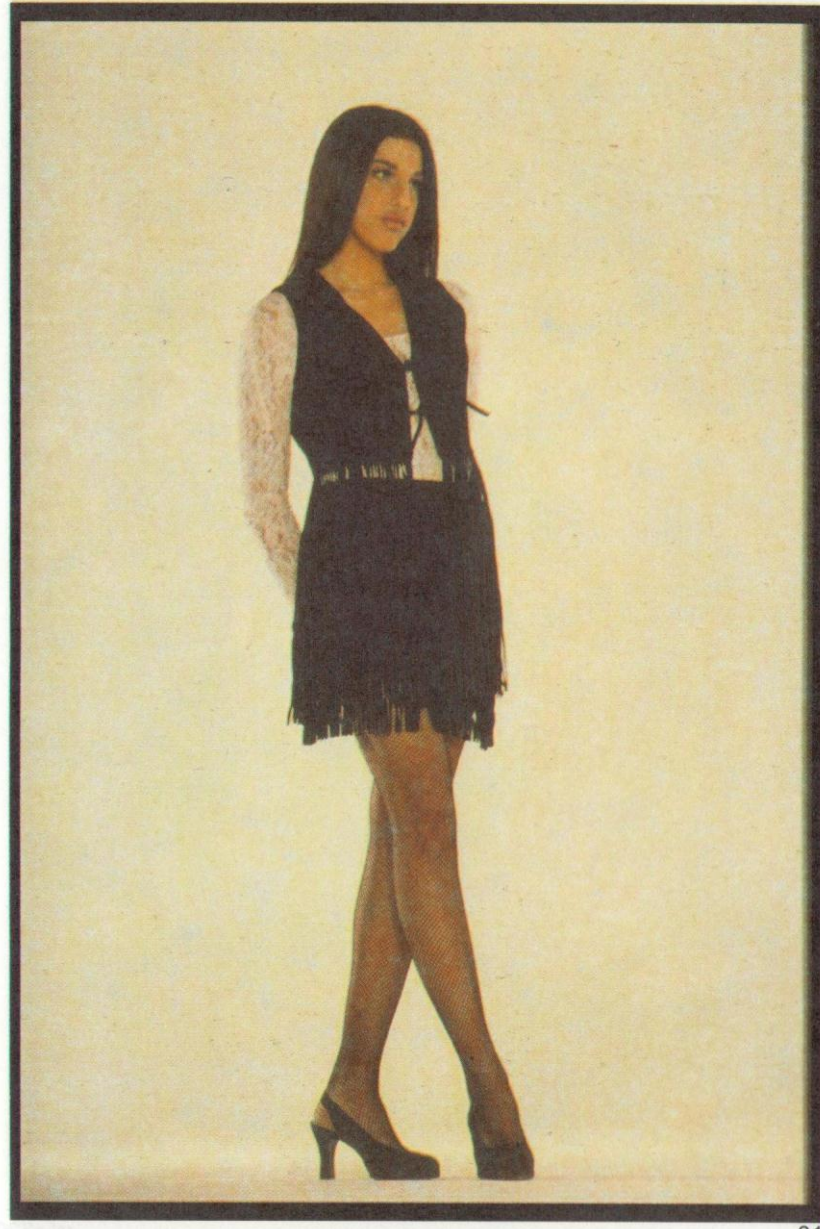
316



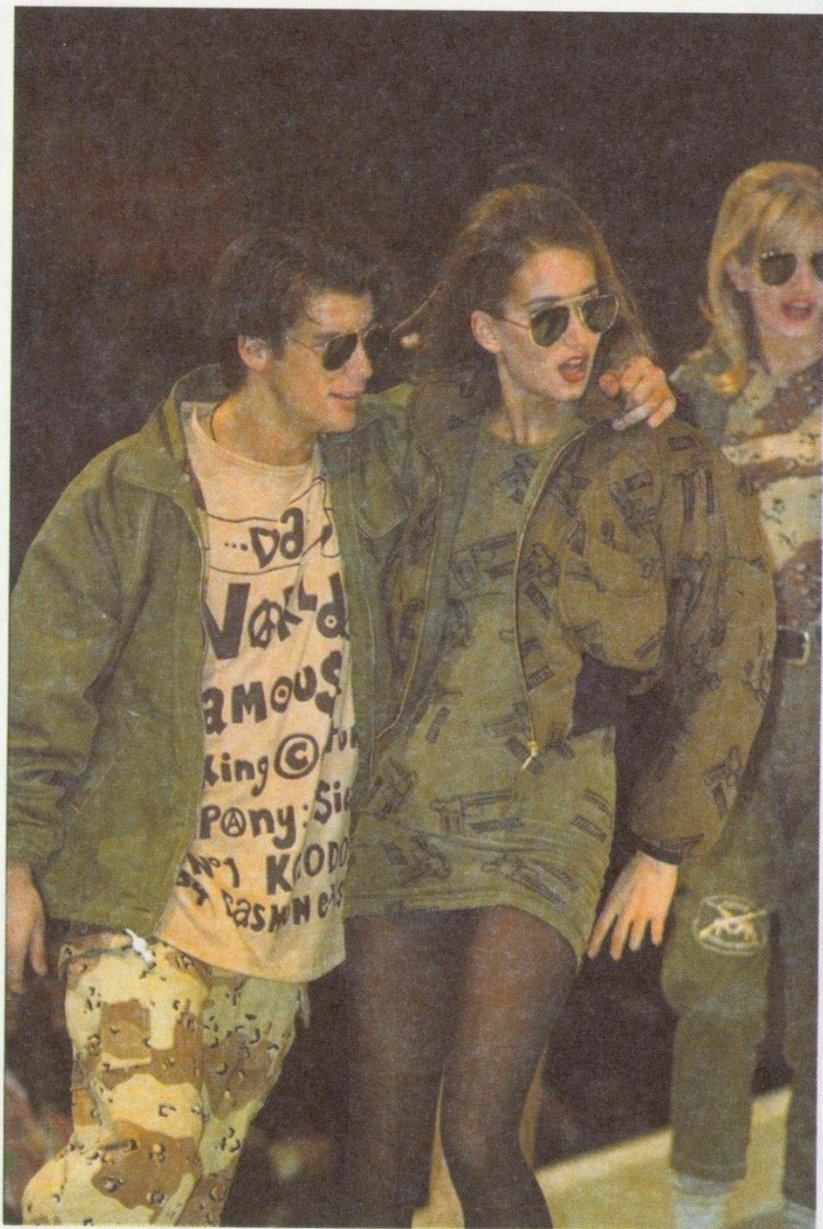
317



318

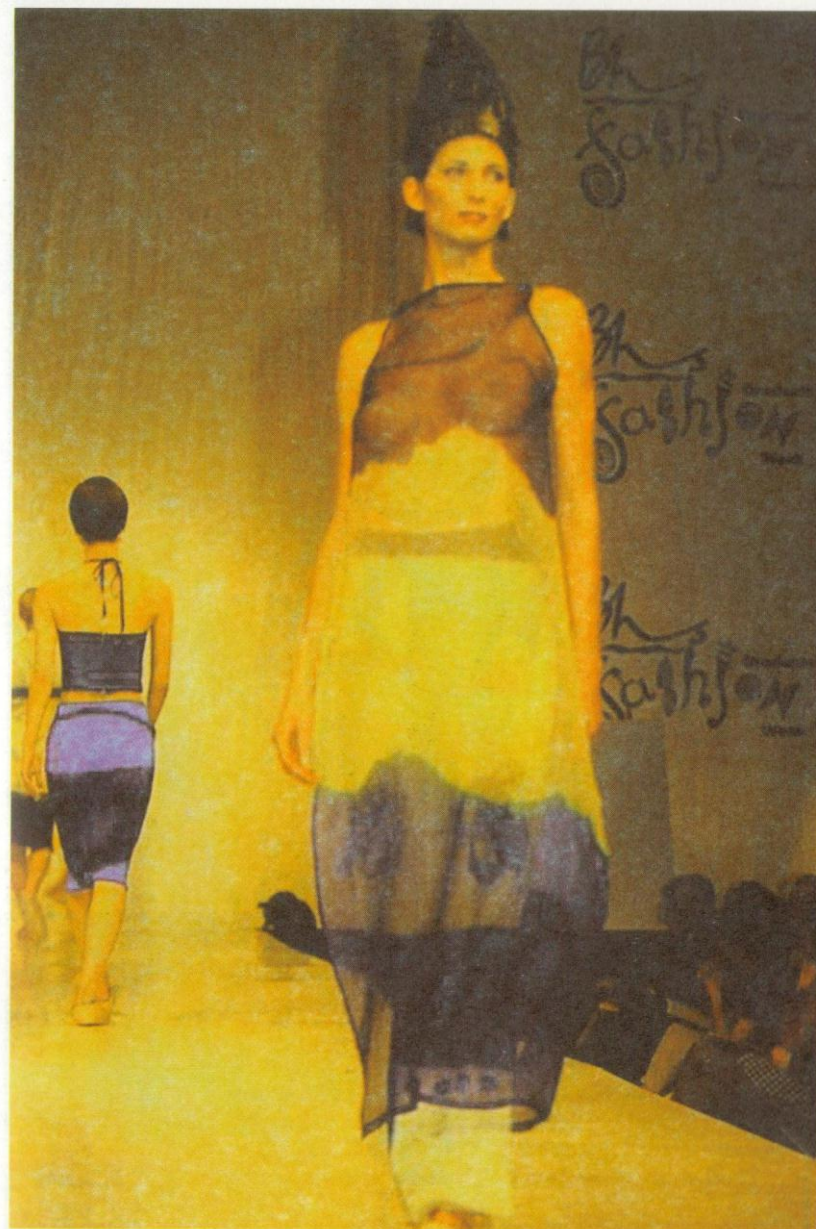


319

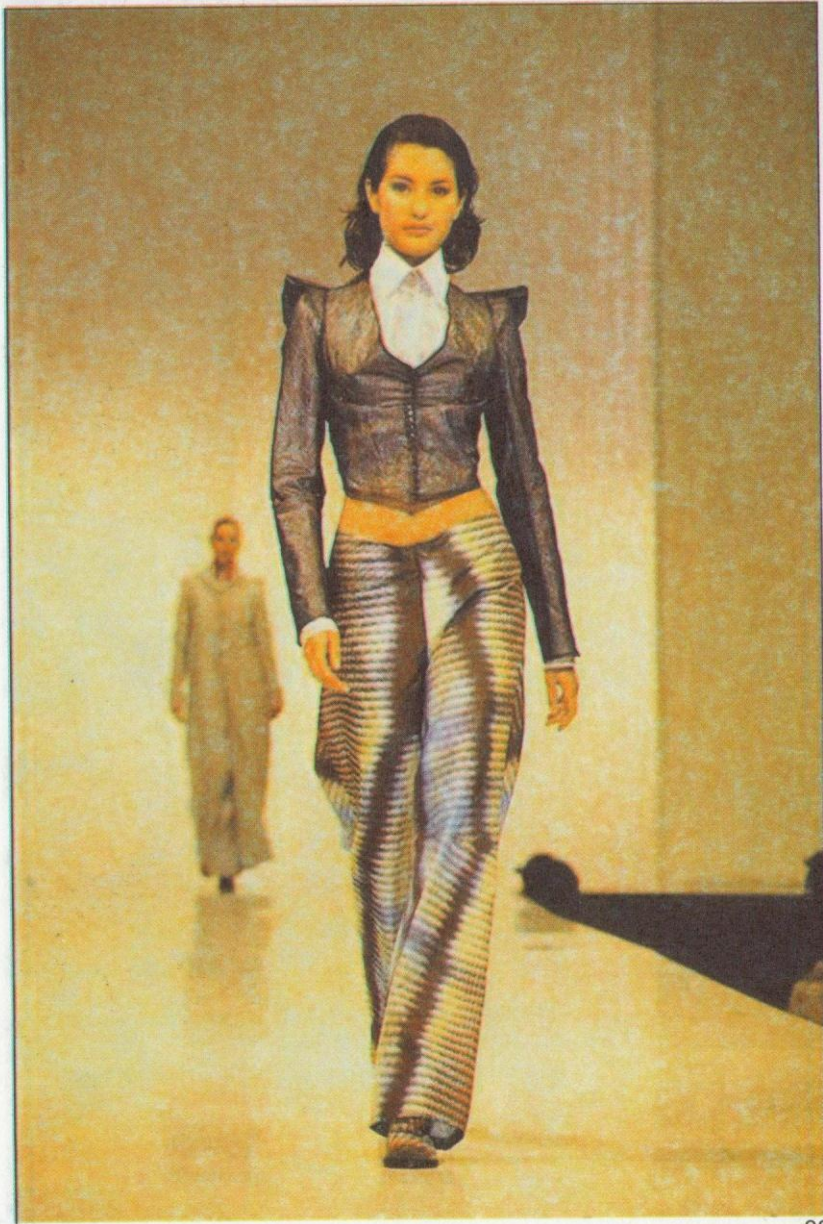




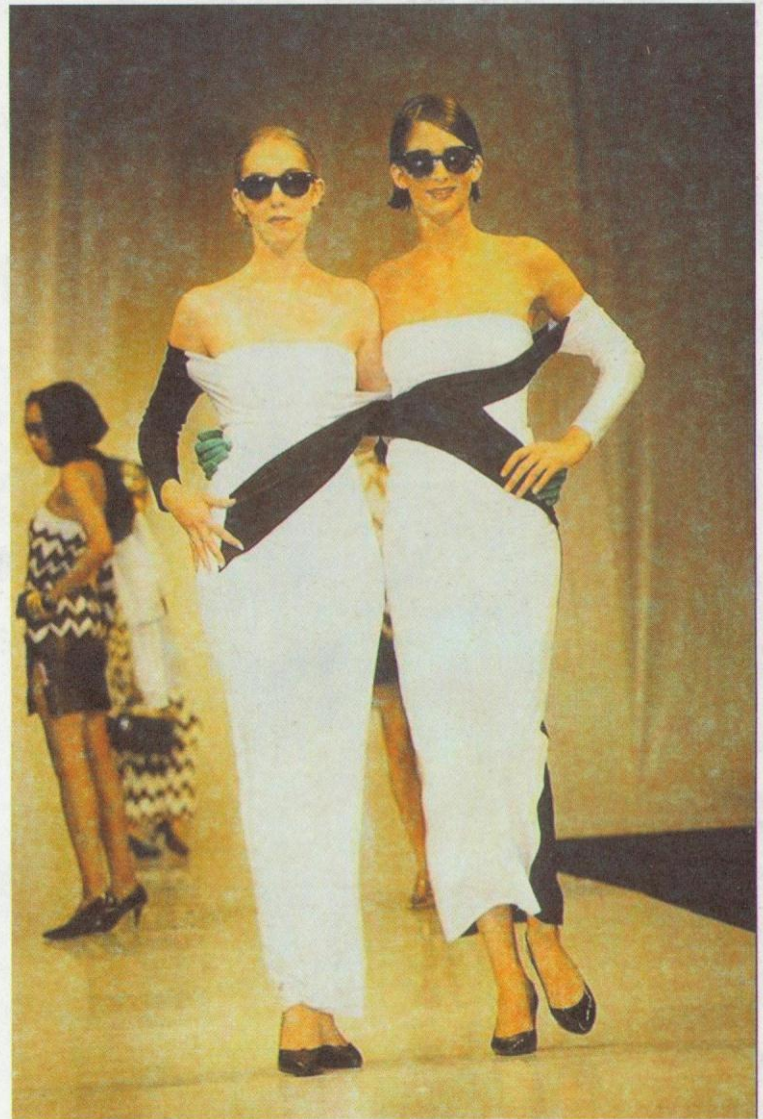
322



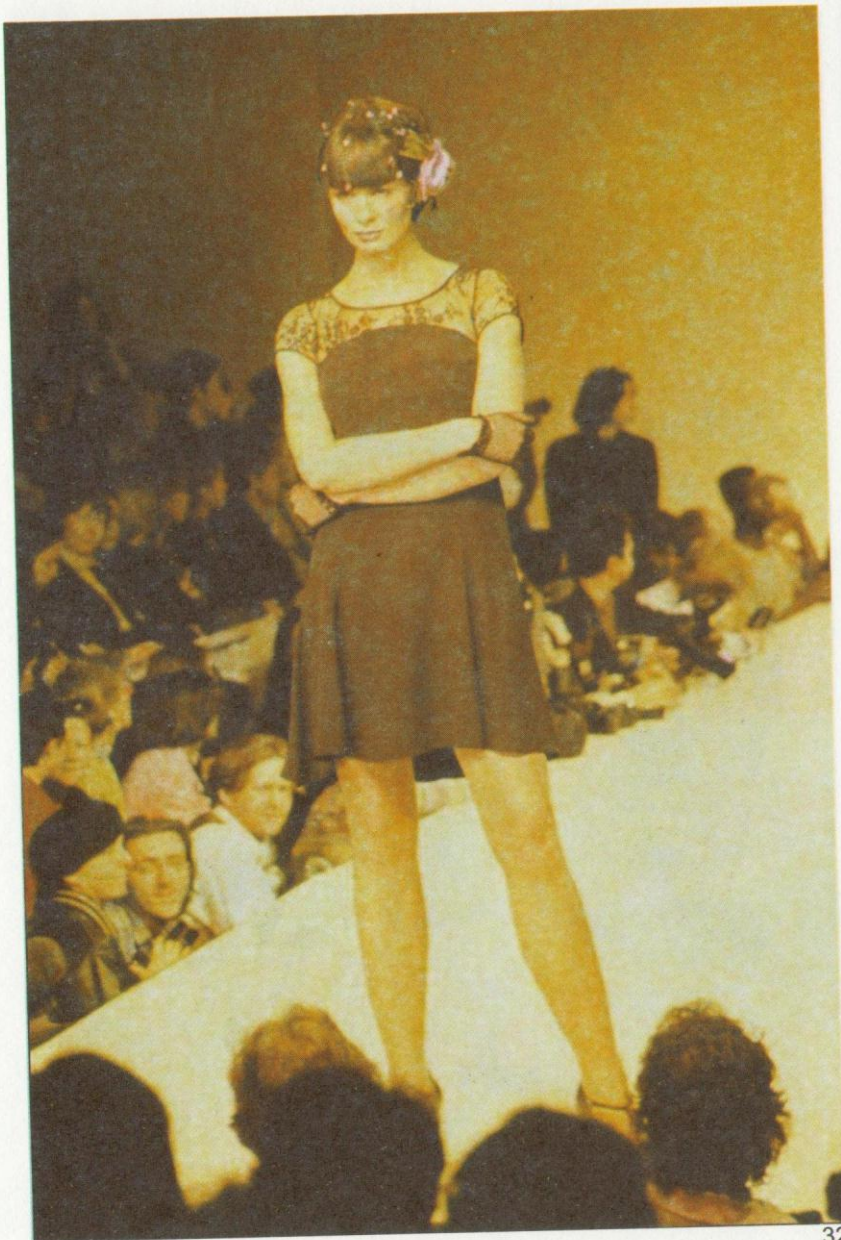
323



324



325



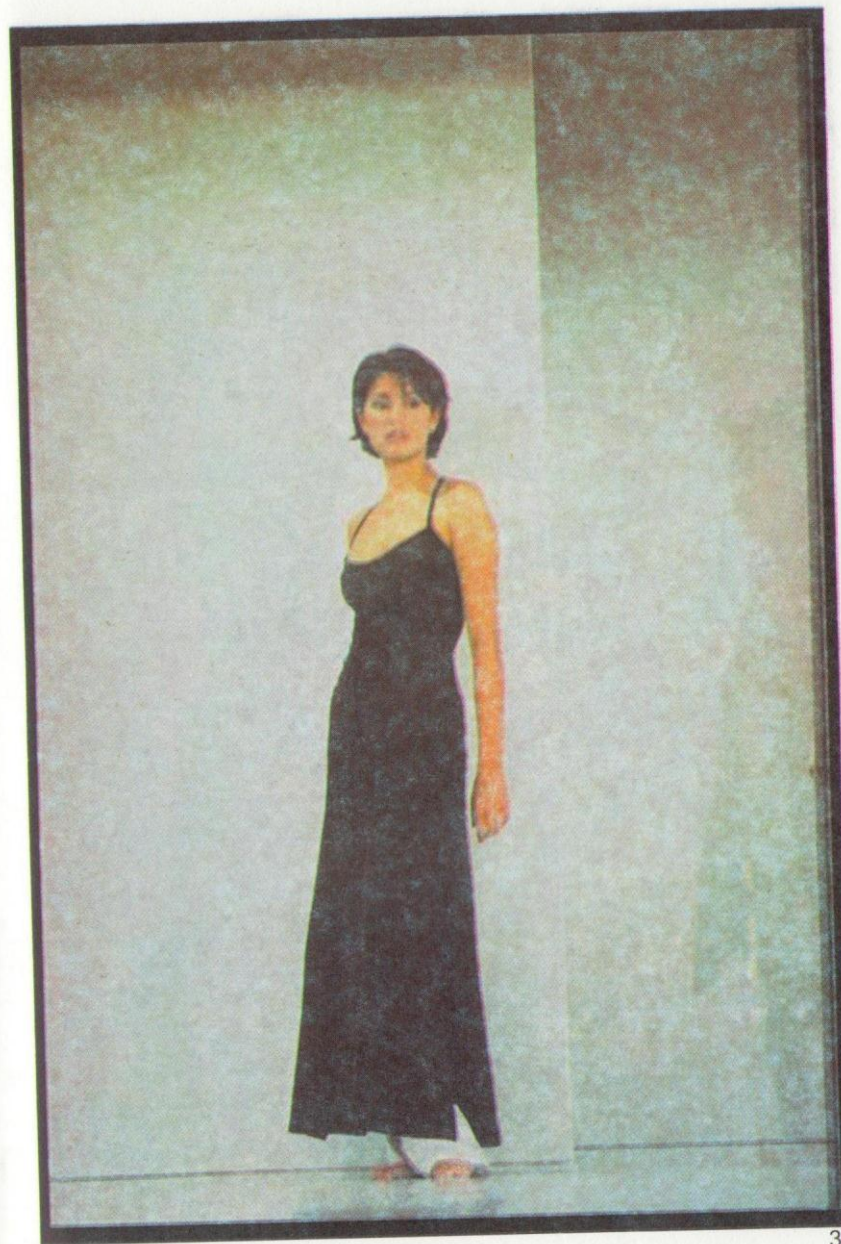
326



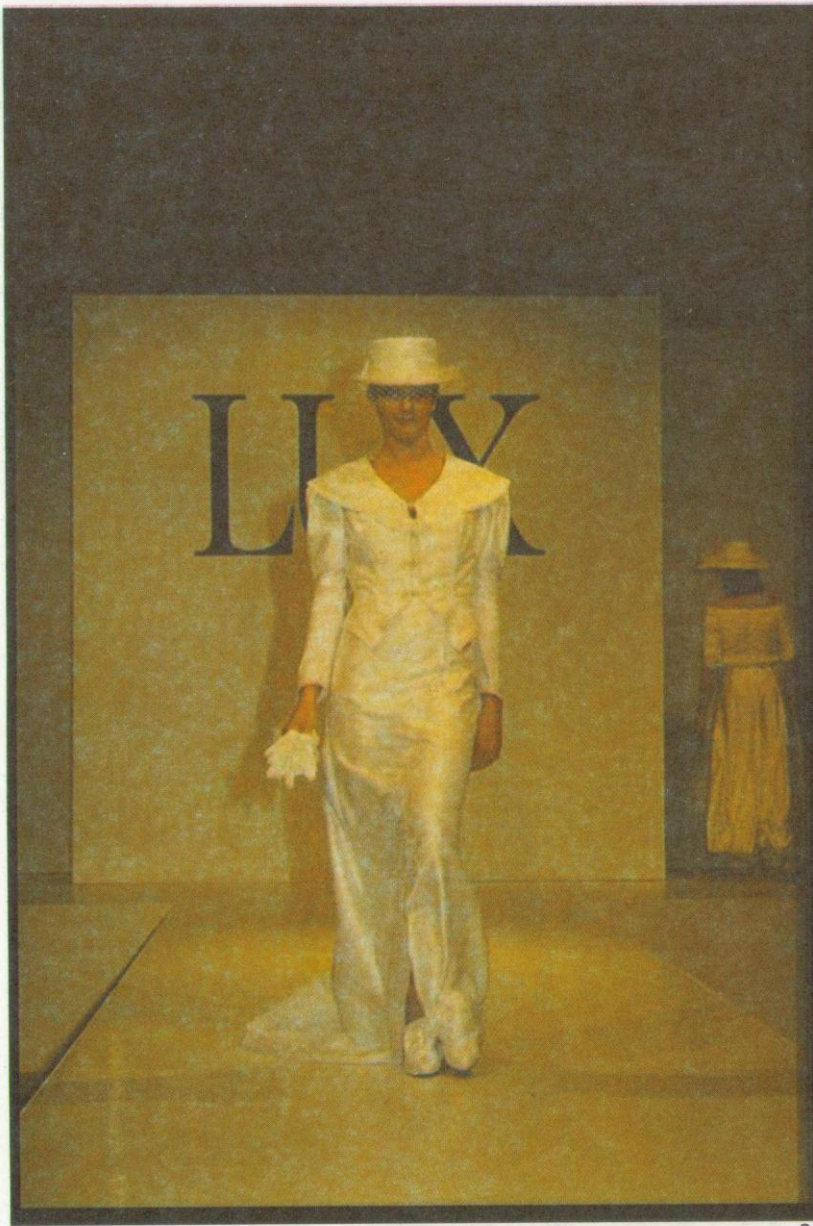
327



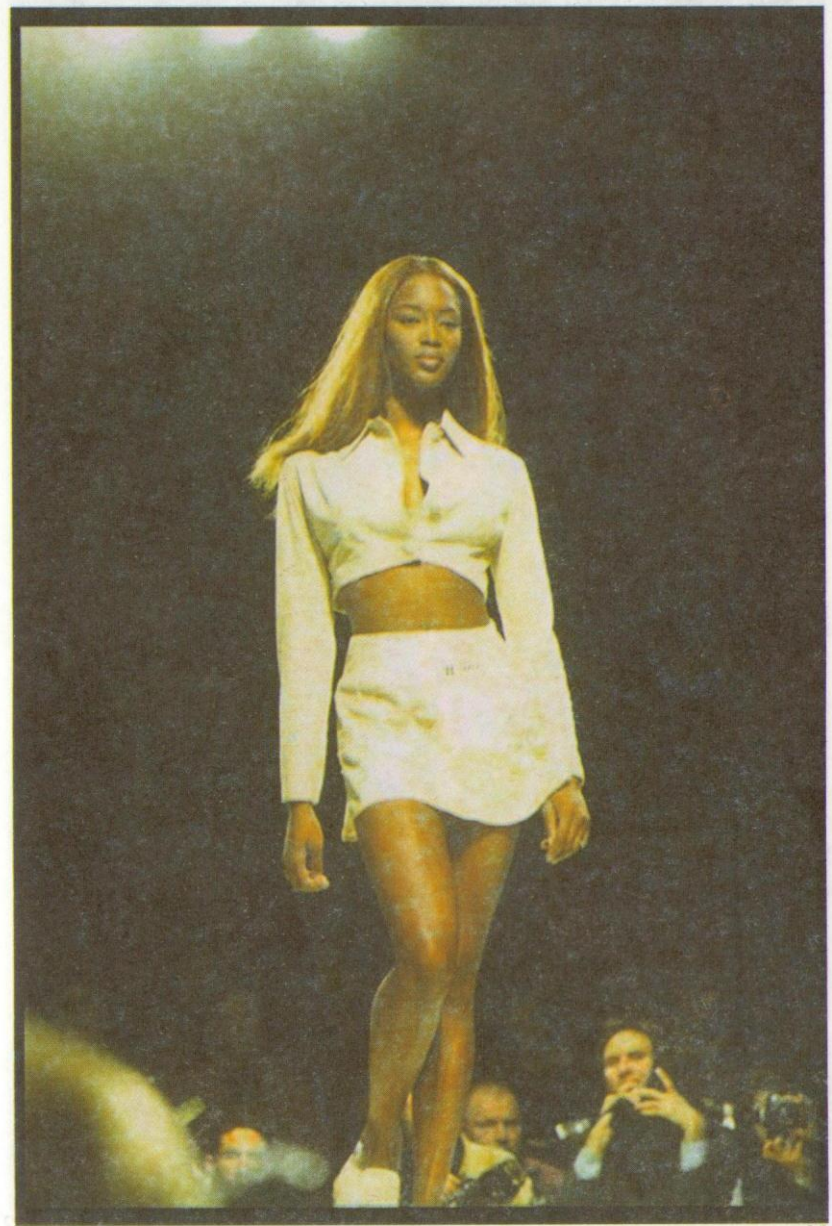
328



329



330



331



332



333

Термінологічний словник

А

Авангардизм - напрям стильового вирішення одягу, для якого характерна новизна, сучасність, динамічність, екстравагантність, сміливе і незвичне використання форм елементів та матеріалів.

Ампір (фр. імперія) - стиль у західноєвропейському декоративному мистецтві початку XIX ст., який сформувався при дворі Наполеона I.

Ансамбль - костюм спеціального призначення, ретельно підібраний за стилем, фасоном, доповненнями, прикрасами, кольором, фактурою, тканиною.

Аплікація - вид художнього оздоблення виробів кольоровими клаптиками тканини або шкіри, попередньо вирізаних і нашитих на окремі елементи узору.

Базове креслення - графічна сітка з конструктивними лініями, які є загальними для даного крою і силуету.

Бароко (італ. дивакуватий) - стиль у західноєвропейському мистецтві XVII-XVIII ст, якому притаманні врівноваженість динамічних композицій, підвищена експресивність поєднання реальності та ілюзій.

Бейка - вид оздоблення у вигляді невеликої смужки з тканини (8-10 см), викроєної по навкісній нитці.

Біжутерія - прикраси з недорогоцінних матеріалів (скла, металу, кераміки, дерева, шкіри, пластмаси).

Блейзер - чоловічий піджак класичного крою, найчастіше синього кольору, з металевими ґудзиками, орнаментованими геральдичними знаками.

Болеро - короткий, розшитий до талії жилет іспанських тореадорів, котрий потрапив до жіночої моди з середини XIX століття.

Борт - відлітна частина пілочки, оброблена для застібки.

Бретель - жіноча прикраса з стрічок або тасьми.

Бриджі - широкі штани, які у давнину одягали до високих чобіт.

В

Вилоги - відігнута частина борта жакета, піджака.

Вишивка - вид народного декоративно-прикладного мистецтва, орнаментальне або сюжетне зображення на тканині, шкірі, виконане різними ручними чи машинними швами.

Волани - оздоблювальна деталь одягу у вигляді напівкруга.

Гердани - жіночі прикраси, виготовлені з бісеру технікою плетіння, ткання або скручування.

Гіматіон - вовняний плащ античних греків, котрий одягали на хітон.

Г

Гладь - вид вишивки, в якій стібки щільно прилягають один до одного, суцільно покриваючи узор.

Горловина - виріз для шиї на пілочці чи спинці.

Декольте - глибокий виріз на пілочці чи спинці.

Д

Драпування - здатність тканин утворювати симетрично спадаючі округлі складки.

Ж

Жабо - оздоблювальна деталь одягу, викроєна по колу у вигляді банта подовженої форми в складки.

Жакет - короткий верхній чоловічий одяг.

З

Запaska - жіночий поясний одяг, який складається з двох незшитих шматків тканини, закріплених на талії.

Защипи - дрібні поодинокі або групові застрочені складки.

Зборки - дрібні, м'які складки.

Зносостійкість - здатність тканини протидіяти багаторазовому розтягу, фізико-хімічним факторам.



Кант - вузька смужка оздоблювальної тканини, яку вшивають між двома деталями одягу.

«**Кантрі**» - один з стильових напрямків сучасного костюма, що виник на американському Заході наприкінці XIX- початку XX ст. на основі народного одягу.

Кардиган - прямий подовжений жакет без коміра.

Керсетка - розширена донизу безрукавка без коміра, одягається на сорочку, застібається справа наліво, прикрашається накладними клапанами, вишивкою, аплікацією, машинною строчкою.

Китиці - сформоване пасмо вишивальних ниток на кінці шнурка, яким зав'язується комір народного вбрання.

Кокільє - оздоблювальна деталь одягу, викроєна по колу.

Колір - засіб мистецтва, побудований на природі зорових відчуттів, який відображає предметний світ у багатстві забарвлень.

Комбінезон (фр. *поєднання*) - цільний вид одягу, жилетного типу, зшитий у поясі з штанами.

Контраст (фр. *протилежність*) - різко окреслена протилежність у кольоровому та об'ємному вирішенні окремих форм одягу.

Коралі - жіноча прикраса, намисто з витончених, вирізаних натуральних коралових намистинок з дірочками.

Костюм (фр. *відмінний одяг*) - один із елементів естетичної культури, який розкриває звичаї, образ, стиль життя, смаки людей.

Кринолін - широка жіноча спідниця, яка підтримується цупкою нижньою спідницею, або конструкцією з дерева, дроту, китового вуса тощо.

Мереживо - ажурний узор, зроблений на місці висмикнутих із тканин ниток.

Модель - зразок виробу, наділений художніми якостями.



Неткані матеріали - текстильні полотна, виготовлені з текстильних тканин одного чи кількох видів або у поєднанні їх з нетекстильними матеріалами, елементи структури, яких скріплені різними способами.

Нетипова статура - статура, яка має відхилення від нормальних пропорційних розмірів.



Обгортка - вид поясного одягу, який складається з одного незшитого шматка тканини.

Обгортка - навскісна або поперечна смужка тканини, яка з одного боку призібрана на нитку, а з другого - підшита до основного виробу.

Окат - верхня заокруглена частина рукава, яку вшивають у пройму.

Оксамит - шовкова, вовняна або бавовняна ворсова тканина.

Орнамент - візерунок, створений з ритмічно повторювальних елементів.



Пати - декоративна деталь одягу у вигляді смужки різної форми і розмірів, якою прикрашають кишені, низ рукавів, пояси тощо.

Пелерина - накидка без рукавів.

Підборт - деталь виробу з основної тканини, викроєна за формою підборта і призначена для його обробки.

Піджак - короткий однобортний або двобортний чоловічий одяг, який пізніше видовжився.

Плісе - дрібні та формостійкі незастрочені складки на тканині.

Постава - природні зовнішні ознаки статури при ходьбі або у спокійному стані.

Пройма - виріз для руки на деталях одягу: пілочки та спинці.

Пропорції (лат. *співрозмірність*) - закономірне співвідношення частин предметів одягу між собою і в цілому.

Р

Реглан - чоловіче або жіноче широке пальто, змодельоване так, що рукава з плечем утворюють одне ціле.

Ритм (грец. *розмірена плинність*) - один із засобів формоутворення в одязі, побудованого на закономірному повторенні елементів черев спів, розмірні інтервали.

Рококо (фр. *раковина*) - стиль у мистецтві Західної Європи XVIII ст., який виник у перехідний період між бароко і класицизмом.

Рулик - зшитий шнур, викроєний по косій з основної або оздоблювальної тканини.

Рюш - оздоблювальна смужка тканини, підшита з країв і прирізнана посередині.

С

Символ - елемент орнаменту з легко розпізнаною ізоморфною графікою.

Смокінг - двобортний або однобортний чоловічий вихідний костюм чорного кольору з дисковими вилогами та вузькими лампасами на штанах.

Сорочка - короткий або довгий натільний одяг, виготовлений з полотна, прикрашений вишивкою.

Спенсер - короткий до лінії талії жакет різного типу, переважно без коміра, який одягають зверху на сукню.

Статура - будова тіла людини.

Т

Тасьма - орнаментальна текстильна стрічка, яка використовується для прикрашення одягу.

Тканина - просторова сітка, утворена двома взаємно перпендикулярними системами ниток - основи та підкання.

Трикотаж - в'язане полотно з однієї або кількох ниток.

Туніка - вид чоловічого або жіночого одягу античного Риму, який нагадує грецький хітон.

Тюль - прозора, тонка тканина з бавовни, шовку або льону, призначена для декоративних прикрас в одязі.

У

Уставка - плечова вставка в народних сорочках.

Х

Халат - вид домашнього одягу.

Хітон - короткий або довгий сорочкоподібний вид одягу, який одягали на голе тіло і скріплювали на плечах різними застібками.

Хлястик - декоративна деталь одягу різної форми, яку використовують замість пояса ззаду виробу.

Ф

Фактура - зовнішня структура тканини.

Фасонні лінії - лінії, за допомогою яких здійснюється моделювання частин деталей одягу.

Ш

Шлейка - деталь одягу у вигляді вузької смужки, яку використовують для закріплення пояса, хлястика, погонів тощо.

Шлиця - відлітна складка, утворена з двох полотнищ.

Ю

«Юпка» - довгий нагрудний одяг, на спині підрізаний або прирізаний у глибокі складки з обшитими краями рукавів.

Використана і рекомендована література

1. Барышникова В. Й., Карпова Л. П. Мы шьем одежду. - М. : Легпромиздат, 1985. - 103 с.
2. Бланк А. Ф., Фомина З. М. Моделирование и конструирование женской одежды. - М. : Легпромиздат, 1993. - 253 с.
3. Головніна М. В., Михайлець В. М., Ямпольська А. М. Сучасне оздоблення одягу. - К. : Техніка, 1977. - 152 с.
4. Горина Г. С. Народные традиции в моделировании одежды. - М. : Легкая индустрия, 1974. - 182 с.
5. Дорчинська Т. Й. Швейна справа. - К. : Рад. шк., 1980. - 134 с.
6. Егорова Р. И., Монастырская В. П. Учись шить : Кн. для учащихся среднего шк. возраста. - М. : Просвещение, 1988. - 158 с.
7. Ерзенкова Н. В. Женская одежда в деталях. - ТОО «Лейла», 1994. - 320 с.
8. Ешкурская Т. Н., Юдина Е. Н., Белова И. А. Модное платье. - СПб. : Лениздат, 1992. - 447 с.
9. Ешкурская Т. Н., Юдина Е. Н., Белова И. А. Модная одежда своими руками. - СПб. : ТИТ «Комета», 1994. - 464 с.
10. Кибалова Л., Гербенова О., Ламарова Л. С. Иллюстрированная энциклопедия моды. - Прага : Артия, 1986. - 608 с.
11. Климчук Л. В. Швейна справа. - К. : Освіта, 1991. - 176 с.
12. Козлова Т. В., Ритвинская Л. В., Тимашева З. Н. Моделирование и художественное оформление женской и детской одежды. - М. : Легпромиздат, 1990. - 320 с.
13. Малахова С. А. Специальная композиция печатного рисунка на текстильных материалах : Учеб. для техникумов. -

М. : Легкая индустрия и пищевая промышленность, 1984. - 208 с.

14. *Николаева Т.* Історія українського костюма. - К. : Либідь, 1996. - 176 с.

15. *Орлова Л. В.* Азбука моды. - М. : Просвещение, 1988. - 176 с.

16. *Пармон Ф. М.* Композиция костюма : Учеб. для вузов. - М. : Легпромбытиздат, 1985. - 264 с.

17. *Туранська В. Д., Комарова Л. М.* Моделирование фасонов жіночого легкого одягу. - К. : Техніка, 1995. - 160 с.

18. *Фестилова Л. Н.* Если вы любите шить. - М. : Легпромбытиздат, 1993. - 272 с.

19. *Черемных А. И.* Основы художественного конструирования женской одежды. - М. : Лёгкая индустрия, 1977. - 144 с.

20. *Янчевская Е. А., Тимашева З. Н.* Конструирование и особенности изготовления легкой одежды сложных форм. - М. : Лёгкая и пищевая индустрия, 1981.

ЗМІСТ

Передмова3

Розділ 1. Технічне моделювання одягу15

1. Техніка переміщення нагрудної виточки21

2. Моделювання рукавів40

3. Проектування складок, підрізів, драпувань54

4. Моделювання поясних виробів70

Розділ 2. Композиція одягу98

1. Основні закони композиції одягу103

2. Стиль і мода111

3. Силует та лінії в одязі128

4. Пропорції в одязі137

5. Колір в одязі145

6. Ритм в одязі153

7. Тканина та оздоблення в одязі162

8. Зорові ілюзії в одязі172

Розділ 3. Художнє моделювання одягу181

1. Моделювання одягу для дому181

2. Моделювання повсякденного одягу199

3. Моделювання святкового одягу220

4. Моделювання одягу

на нетипову статуру239

5. Використання народних мотивів

у моделюванні одягу259

6. Ансамбль в одязі277

Курсове проектування296

Правильні відповіді на тести305

Додаток309

Термінологічний словник334

Предметний покажчик340

Використана література349

Навчальне видання

РАДКЕВИЧ Валентина Олександрівна

МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ

підручник

Художнє оформлення *Є. А. Коваль*
Комп'ютерна верстка *Є. О. Корецька*
Коректор *Н. Ф. Філіппова*

Формат 60X84/16. Папір офс. № 1. Офс. друк. Гарн. «Arial». Ум.
друк. арк. 21,5. Обл.-вид. арк. 23. Наклад 16 тис. Замов. 0-135

Підготовлено до друку ПП «Вікторія»
Київ, вул. Артема, 66
Свідоцтво серія ДК № 78
БАТ «Білоцерківська книжкова фабрика»
Біла Церква, вул. Леся Курбаса, 4